EKİM 1999
SAYI:56 1.200.000 TL.

POPÜLER SİNEMA DERGİSİ

sinema

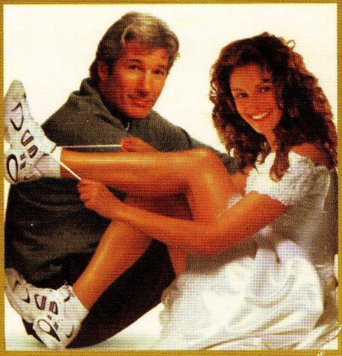
I SSN 1300-8161

Çağımızın efsanesi sürüyor

Star Wars

Bölüm 1 Gizli Tehlike

"Runaway Bride"

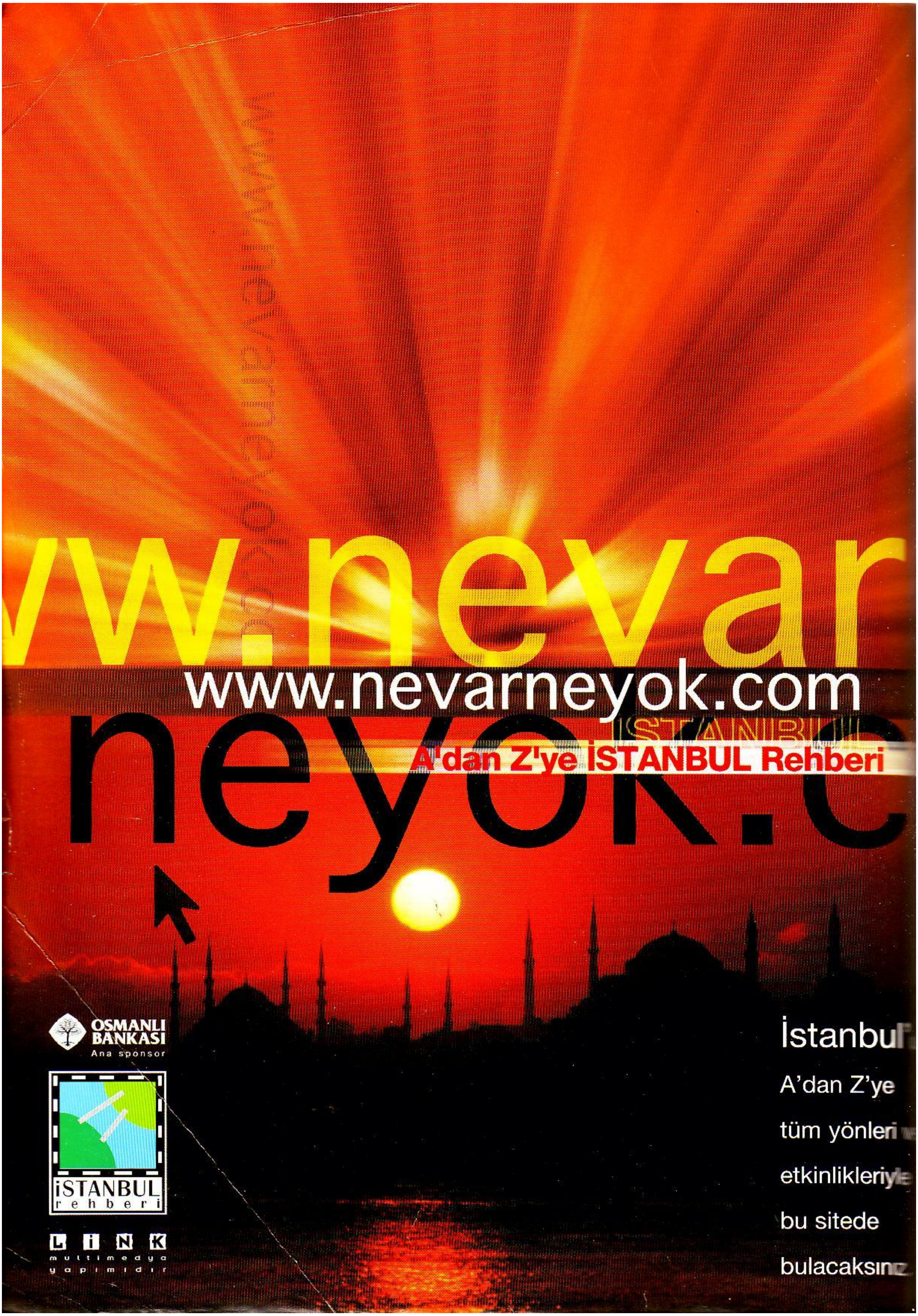

Kubrick'in son filmi

"Gözü Tamamen Kapalı"

"Üçüncü Sayfa"

www.nevarneyok.com
A'dan Z'ye İSTANBUL Rehberi
OSMANLI BANKASI
Ana sponsor
İSTANBUL rehberi
LINK multimedya yapımıdır
İstanbul
A'dan Z'ye
tüm yönleri
etkinlikleriyle
bu sitede
bulacaksınız.

Persol®
CRYSTAL-CLEAR VISION
BY LUXOTTICA
Seçkin Gözlükçülerde ve Eksen Optik Grup Mağazalarında
LUXOTTICA
GROUP

k.net
VENLİ ERİŞİM
Açık büfe 9,95 $
75 yılında
TÜRKİYE İŞ BANKASI
Türkiye'nin dünü, bugünü, yarını...

İÇİNDEKİLER

Heather Graham, profil, sayfa 30.

E K İ M 1 9 9 9

N° 56

BU AYKİ ARMAĞANLAR

BÜYÜK BOY AFİŞ: "Gözü Tamamen Kapalı"
AFİŞETLER: "Big Daddy", "Anlat Bakalım", "Runaway Bride", "Switchback".
KOLEKSİYON KARTI: Burt Lancaster.

Yeşilçam Yeşilçam'a Bakarken, s. 86.

1 NUMARA HEARST

Yönetim Kurulu Başkanı
ÖNAY BİLGİN
İmtiyaz Sahibi
ERCAN ARIKLI
Genel Yönetmen
MEHMET E. DEMİREL
Genel Yönetmen Yardımcısı (Yayın)
AHMET ÖRS

Genel Yayın Yönetmeni
(Sorumlu)
MEHMET AÇAR
Yazı İşleri Müdürü
CEM ALTINSARAY
Görsel Yönetmen
FİLİZ DAL
Yazı İşleri
SENEM ERDİNE
BURÇİN S. YALÇIN

MEDİ GRUP
Genel Müdür Yardımcısı
ECE ARMAN
Grup Koordinatörü
ESRA ORGA
Satış Müdürü
ARZU ÇAKARLI
Rezervasyon Teknik Müdürü
İSMAİL KARPUZOĞLU
Rezervasyon
AYFER KOÇ
502 80 90/91

Genel Yönetmen Yardımcısı (İdari)
AYŞE BARIM
İnsan Kaynakları Koordinatörü
ŞAKİR GÜLSEVER
İşletme Müdürü
AYDAN ERBUĞ
Tanıtım Koordinatörü
NÜKHET SARIOĞULLARI
Promosyon Koordinatörü
NERGİS ARDA OK
Tanıtım Görsel Yönetmeni
NACİ YAVUZ
Teknik MÜDÜR
ENGİN ALTUNTAŞ
Ofset Hazırlık Müdürü
AKİF ÖZKAYA
İdari İşler Sorumlusu
FETHİ MEHMET KÜÇÜKAKALIN

SİNEMA
1 NUMARA HEARST YAYINCILIK A.Ş.
ÜRÜNÜDÜR
Yönetim Yeri: Basın Ekspres Yolu,
Medya Plaza, 34540 Güneşli/İST.
Tel: (0212) 502 84 79 - 80
Faks: (0212) 502 83 85
DAĞITIM
Birleşik Basın Dağıtım A.Ş.
(0212) 624 30 00 (PBX)
BASKI VE CİLT
Stil Matbaacılık: (0212) 281 92 82

Okur Hizmetleri Servisi: 502 89 26-5 hat Fax: 502 89 31
İnternet adresi: abone @ 1numara.com.tr

KAPAK TASARIMI: SERHAT GÜRPINAR

Sinema dergisinin ilk sayısı 1994 yılının Ekim ayında çıkmıştı. Yani, 5 yaşındayız... O günden bugüne 55 sayıyı geride bıraktık.

Bu arada Türk sineması da çok değişti. Biz yayın hayatına başladığımız sıralarda herhangi bir yerli filmin vizyona girmesi bile başarı olarak kabul ediliyor, 20 bin gibi bir seyirci rakamı hayretle karşılanıyordu. Bugün üç büyük dağıtımcı şirket (Özen, Warner ve UIP) zaman zaman proje aşamasından başlayarak birçok yerli filme destek oluyor ve dağıtımını yapıyor. En fazla 6 ile sınırlı olan kopya sayıları bugün kimi filmlerde artık 40'a ulaşmış durumda. Seyirci sayısındaki hedef ise artık 1 milyondan aşağı değil... 100 bine burun kıvırılıyor, 20 bin başarısızlık olarak kabul ediliyor.

Hiç şüphesiz bu değişimin birçok boyutu var: Yeni bir yönetmenler kuşağının gelmesi, popüler eğilimlerin ağır basması ve Türkiye'deki sinema işletmeciliği sektöründeki gelişmeler hemen ilk anda akla gelenler...

Ama bence en önemli neden, yıllar önce yine böyle bir "editör yazısı"nda belirttiğim gibi seyircinin duruma el koymaya karar vermesi oldu. Rakamların dili derinlemesine tahlil edilirse, seyirci önüne sunulan projeleri sanat filmi / popüler filmi ayrımı yapmadan izlemeyi tercih ediyor.

Hiç şüphesiz her yerli filme gittiği söylenemez. Sözgelimi, yabancı filmler gibi çok sayıda kopya ve sağlam bir tanıtım kampanyasıyla gösterime girmeyen filmlere ilgisiz kalıyor. Ayrıca gazete, dergi ve televizyonlarda gündemi ele geçiremeyen filmlere de fazla yüz vermiyor. Yeni isimler ve yeni yüzlerle yeni bir hava yakalayan ya da yakalamaya çalışan filmleri görmek isterken, "deja vu" duygusunu veren yapımlara fazla ilgi göstermiyor...

Gerçekten çok ciddi bir değişim bu... Ama nedenleri üzerinde ciddi analizler yapılamıyor çünkü süreç henüz tamamlanmadı ve elimizde yeterince veri yok. Kaldı ki her anlamda deneylerle dolu bir geçiş dönemi yaşıyoruz.

Emrine milyonlarca dolar verilen bir yıldız yönetmen: Kubrick.

YILDIZ YÖNETMENLER

Seyirci "Ben artık Türk filmi görmek istiyorum" dediğinden beri bu talebi dikkatle gözleyen iki kesim var: Bir, büyük dağıtımcılar. İki, sponsorlar. Bildiğim kadarıyla henüz bu eğilimi Filmacass, IFR ve Faruk Aksoy gibi bazı istisnalar hariç ciddi anlamda değerlendirmeye heveslenen bir yeni yapımcılar kuşağı ortada yok. Bu tür bir yapımcılar kuşağının Türk sinemasına hiçbir hayrının dokunmayacağını söyleyenler de var. Bense son yıllarda ısrarla belirttiğim gibi asıl patlamanın ancak böyle bir yapımcılar kuşağıyla gerçekleşip, kalıcı olacağına inanıyorum.

Bütün parayı cebinden koyup, sevgilisine başrol oynatmak isteyen eski usul yapımcılardan sözetmiyorum. Tüm dünyada olduğu gibi elindeki proje için yatırımcı, sponsor ve dağıtımcı arayan, sinema kültürüne sahip bir yapımcıdan sözediyorum... Bazen gerekli kaynakları bulduktan sonra yönetmen arayabilir, bazen de tam tersine, yönetmenin projesine kaynak arayabilir. Proje önerisi nereden gelirse gelsin (senaryo yazarı, oyuncu, yönetmen) o bir tür koordinatör gibidir.

Böyle bir yapımcı kuşağı ortaya çıktığında herdaim bağımsız kalmak isteyen yönetmenlerin üstündeki yükün hafifleyeceğine inanıyorum. Çünkü bağımsız kalmak isteyenlerin yapımcılığa soyunmasının en önemli nedeni, mali ve finansal konularda sözsahibi olmak değil, sınırsız artistik özgürlük... Kaldı ki ABD'li bağımsızlar dahil filmine hem yapımcı hem de yönetmen olarak imza atan artık çok az yönetmen var...

Bütün bunlar işin ekonomik panoramasının sadece bir kısmı. "Sinema bir sanattır ekonomi de ne oluyor?" diyip küçümsemenin bence bir anlamı yok. Kubrick gibi sinema dehalarının emrine milyonlarca doların verilmesini sağlayan bu rasyonel ekonomik zihniyetten başka bir şey değil. Zaten bugün Hollywood'da henüz adı tam olarak konmamış bir "yıldız yönetmenler" devri yaşanıyor. Türkiye'de de benzer bir süreç yaşadığımız söylenebilir; artık seyirci için bazı yönetmenlerin imzası yetebiliyor.

Yani, "sistem" dediğimiz şey artık sadece Hollywood'da var ve orada da "sistem dışı" ile "sistem" çoktan içiçe geçmiş durumda. Biz burada ne yaparsak yapalım, bir sistem kurmamız zaten mümkün değil. Bizim koşullarımıza göre süper bir prodüksiyonun dünya ölçeğindeki adı "ultra low budget" (aşırı düşük bütçe).

Konu çok uzun. Önümüzdeki aylarda devam etmek dileğiyle burada noktalayalım. Asıl vurgulamak istediğim şeyse, Sinema dergisinin 5 yıl boyunca bu ilginç sürece tanıklık etmesi...

MEHMET AÇAR

"Inspector Gadget"

EKİM

INSPECTOR GADGET

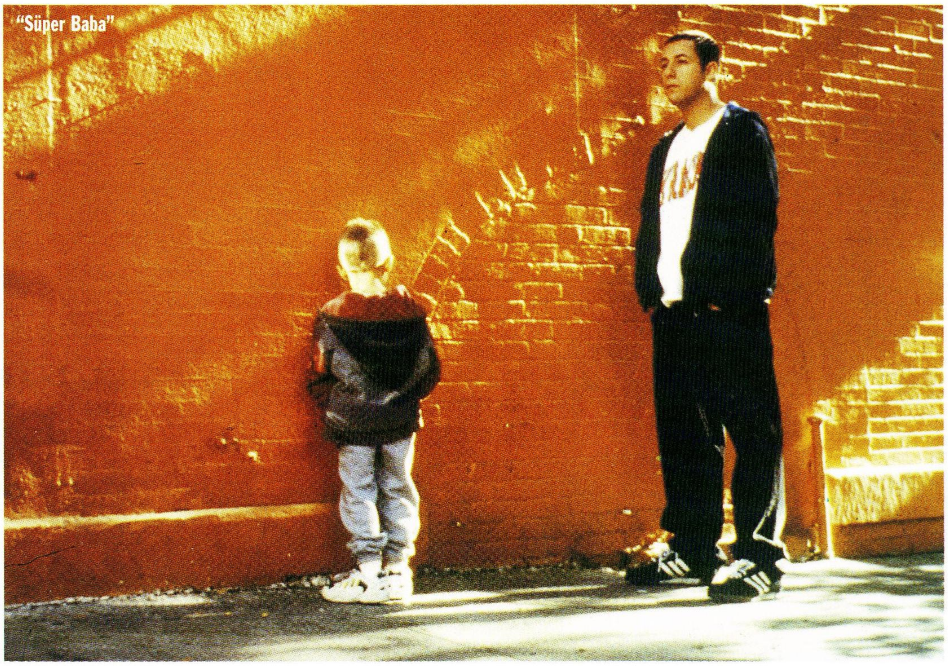
Yönetmen: David Kellogg. Oyuncular: Matthew Broderick, Rupert Everett, Joely Fisher, Michelle Trachtenberg, Andy Dick, Cheri Oteri. Senaryo: Kerry Ehrin ve Zak Penn. Görüntü Yönetmeni: Adam Greenberg. Müzik: John Debney. Kurgu: Thom Noble, Alan Cody. Kostüm Tasarımı: Mary Vogt. Yapımcı: Jordan Kerner, Roger Birnbaum, Andy Heyward. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 29 Ekim.

Polis akademisine girmek için yaptığı başvuru reddedilen John Brown (Matthew Broderick) bu inadından vazgeçmeye niyetli değildir. Arthemus Bradford adlı bir bilimadamının (Andy Dick) sahibi olduğu Bradford Araştırma Merkezi'nde güvenlik görevlisi olarak çalışan John, kendisinde varolduğunu sandığı becerilerini böyle basit bir işte yeterince sergileyemediğini düşünmekte ve günün birinde mutlaka polis olup suça karşı savaşacağına dair inancını korumaktadır. Kısacası polis olmaya kesin kararlıdır. John'ın tekdüze giden yaşamı kaderin cilvesi sonucunda bir gecede değişir. Zengin, yakışıklı ve şeytan ruhlu kötü adam Sanford Scolex (Rupert Everett) o gece araştırma merkezine zırhlı bir araç yollar. Bu aracın içerisi suç işlemeye programlanmış robotlarla doludur ve bu robotlar araştırma merkezinin kapısını paramparça ederek içeriye girerler. Scolex'in amacı, Arthemus Bradford'un robotlar konusunda yaptığı değerli araştırmalarını çalmak, böylelikle de dünyanın en zengin adamı olmaktır. Bu baskın sırasında patronu Arthemus'un öldüğünü anlayan John arabasına atladığı gibi katil robotları takibe çıkar. Ancak katiller daha çabuk davranırlar ve Scolex'in verdiği emirle John'ı öldürmek amacıyla arabasını havaya uçururlar.

NOTLAR: "Inspector Gadget", aynı adı taşıyan televizyon dizisinin sinema uyarlaması. Çizgi filmi bir dönem Türk televizyonlarında da gösterilmiş olan bu mekanik müfettişin maceralarının çizgi roman tadında olacağını tahmin ediyoruz.

"Yıldız Savaşları"

"Süper Baba"

YILDIZ SAVAŞLARI: BÖLÜM I - GİZLİ TEHLİKE
STAR WARS: EPISODE I - PHANTOM MENACE

Yönetmen: George Lucas. Oyuncular: Liam Neeson, Ewan McGregor, Nathalie Portman, Jake Lloyd, Ian McDiarmid, Pernilla August, Ahmed Best, Frank Oz, Samuel L. Jackson, Ray Park. Senaryo: George Lucas. Görüntü Yönetmeni: David Tattersall. Müzik: John Williams. Kurgu: Ben Burtt, Paul Martin Smith. Kostüm Tasarımcısı: Trisha Biggar. Yapımcı: Rick McCallum. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 1 Ekim.

Trade Federasyonu barışçıl Naboo Gezegeni'ni ele geçirme hesapları yaparken, Jedi savaşçısı Qui-Gon Jinn (Liam Neeson) ve yardımcısı Obi-Wan Kenobi (Ewan McGregor), gezegeni kurtarmak için inanılmaz bir maceraya girişir. Gezegeni kurtarabilmek için Jinn, Kennobi ve arkadaşlarının Trade Federasyonu'nun kötü lideri Darth Sidious (Ian McDiarmid) ve lordların en güçlüsü olan Darth Maul'a (Ray Park) karşı verecekleri mücadeleden galip çıkmaları gerekmektedir.

NOTLAR: Sanıyoruz hakkında pek fazla şey konuşmaya gerek yok. Sinemayla hiç ilgilenmeyen birisinin dahi merakla beklediği bir film "Phantom Menace". Lucas bizleri 22 yıl önce anlatmaya başladığı hikayenin başlangıcına götürüyor ve Darth Vader'ın 9 yaşındayken Obi-Wan Kenobi tarafından nasıl himaye altına alındığını ve bir Jedi şövalyesi olarak yetiştirildiğini anlatıyor.

SÜPER BABA
BIG DADDY

Yönetmen: Dennis Dugan. Oyuncular: Adam Sandler, Joey Lauren Adams, Jon Stewart, Cole Sprouse, Dylan Sprouse, Rob Schneider, Kristy Swanson. Senaryo: Steve Franks, Tim Herlihy ve Adam Sandler. Görüntü Yönetmeni: Theo Van de Sande. Müzik: Teddy Castellucci. Kostüm Tasarımcısı: Ellen Lutter. Yapımcı: Sydney Ganis ve Jack Giarraputo. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 15 Ekim.

30 yaşındaki Sonny Koufax o ana kadar geçirdiği tüm yaşamında sorumluluktan kaçmıştır. Ancak kız arkadaşı onu bu yüzden daha yaşlı bir adam için terkedince Sonny de artık büyüdüğünü ispatlamak amacıyla son çare olarak 5 yaşındaki Julian'ı evlat edinir. Hem bu davranışıyla eski kız arkadaşını da etkilemeyi başarabilecektir. Ne var ki kız arkadaşı bundan etkilenmediği gibi Sonny de çocuğu geri gönderememektedir. Bu andan itibaren Sonny için daha da zor anlar sözkonusu olacaktır.

NOTLAR: Amerika'da çok popüler bir televizyon yıldızı olan ve kısa bir süre önce "The Waterboy-Sucu" filminde de izleme fırsatı bulduğumuz Adam Sandler'ın oynadığı "Big Daddy" bir yetişkin ile bir çocuğun yan yana gelmeleriyle birlikte doğan sorunları işleyen bir film. Bu açıdan filmin hikayesi ilk bakışta duygusal drama daha yakın. Bu tür filmlerden hoşlananlar ve Sandler'ı "The Waterboy"da tanıyıp sevenlerin ilgilenebileceği bir film "Big Daddy".

BLAIR CADISI
THE BLAIR WITCH PROJECT

Yönetmen, Senaryo ve Kurgu: Daniel Myrick, Eduardo Sanchez. Oyuncular: Heather Donahue, Michael Williams, Joshua Leonard, Bob Griffith, Sandra Sanchez, Ed Swanson. Görüntü Yönetmeni: Neal Fredericks. Müzik: Tony Cora. Yapımcı: Gregg Hale, Robin Cowie. Dağıtımcı: Umut Sanat. Gösterim Tarihi: 1 Ekim.

1994'ün Ekim ayında, gençlerden oluşan üç kişilik bir film ekibi Maryland'deki Black Hills ormanlarında zorlu bir yolculuğa çıkmışlardır. Amaçları o yörede dilden dile dolaşan Blair Cadısı efsanesini konu alan bir belgesel yapmaktır. Üç kişilik ekipten bir daha hiç haber alınamaz. Ancak aradan bir yıl geçtikten sonra onların çektiği birtakım görüntüleri içeren malzemeler bulunur. Ormanda çekilen filmin görüntüleri iki ayrı kamera tarafından yapılmıştır. İkisi de el kamerası olan bu kameraların renkli olanını filmin yönetmeni ve projenin organizatörü konumundaki Heather kullanır. Kamera kullanmayı çok iyi bilmediği için video görüntüleri çoğu zaman titrek ve gergin yapıdadır. 16mm.'lik siyah-beyaz kamerayla yapılan çekimleri ise grubun hippi kameramanı Joshua gerçekleştirir. Ses kayıtlarında da üç kişilik grubun diğer erkek üyesi Michael görev alır. Terör dalgası ikinci gecede başlar. Kaldıkları çadırın

"Blair Cadısı"

"Switchback"

çevresinde birtakım sesler duyarlar. Birileri çadırın çevresinde dolaşmakta, çadırı kurdukları bölgedeki çalılıklarda gezinmektedir. İkinci gecede yaşadıkları bu olaylar, daha sonraki günlerde içine girecekleri korku dolu sürecin başlangıcı olur. Korkunun her an eşlik ettiği uzun yürüyüşlerin aralıksız devam edeceği o günlerde nasıl olup da böyle bir kâbusa sürüklendiklerini merak ederler.

NOTLAR: Korku türünü en uç noktalarda yaşamak isteyenler yaşadı. Ne yalan söylemeli, en az "Phantom Menace" kadar sabırsızlıkla beklediğimiz bir film "The Blair Witch Project". Ürkünçlüğüyle, filmi izleyen insanların ödünü patlatan ve en çok bu yönüyle de Time ve Newsweek gibi dergilere de konu olan bu filme ilişkin olarak ayrıntılı bilgiyi ilerleyen sayfalarımızda bulabilirsiniz.

SWITCHBACK

Yönetmen: Jeb Stuart. Oyuncular: Dennis Quaid, Danny Glover, Jared Leto, Claudia Stedelin, Ian Nelson, R. Lee Ermey, Ted Levine, Brent Hinkley, Walt Goggins. Senaryo: Jeb Stuart. Görüntü Yönetmeni: Oliver Wood. Müzik: Basil Poledouris. Kurgu: Conrad Buff. Kostüm Tasarımcısı: Betsy Heimann. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 29 Ekim.

Lane Dixon adlı bir otostopçu batıya seyahat etmek için mesleğini bırakmış eski bir doktordur. Üzerinde çıplak kadın resimleri olan bir döşemeye sahip beyaz bir Cadillac kullanan Bob'ın arabasına biner. Bob eski bir demiryolu işçisidir ve Cadillac'ı da batıdaki bir arkadaşına iade edecektir. Teksas'taki bir kasabada bir cinayet vuku bulur. Şerif Buck Olmstead de hemen seçimlerin arifesinde halka iyi görünmek için bu davayı çözmekle görevlendirilir. Kısa bir süre sonra kente, şerif Olmstead'e davayı çözmesi için yardıma gelen yalnız bir FBI ajanı, Frank La Cross ortaya çıkar. La Cross, Olmstead'in kasabasındaki cinayete benzer cinayetler işleyen bir seri cinayet katilinin peşindedir. Ancak Cross'un bu davada gizli bir hesabı mı vardır? Ya Dixon ya da Bob'ın olduğu düşünülen katilin Cross'a hazırladığı küçük bir oyunu vardır.

NOTLAR: Bundan önce "Zor Ölüm", "Kaçak" ve "The Outbreak-Tehdit" gibi ağırlıklı olarak aksiyon türünde çalışmış olan Jeb Stuart ilk yönetmenlik denemesiyle karşımıza geliyor. Korku türündeki "Switchback" son zamanlarda çok fazla karşımıza gelen seri cinayet katillerine ilişkin bir başka film. Filmin ilginç oyuncu kadrosuna dikkat.

GÖZÜ TAMAMEN KAPALI
EYES WIDE SHUT

Yönetmen: Stanley Kubrick. Oyuncular: Tom Cruise, Nicole Kidman, Madison Eginton, Jackie Sawris, Marie Richardson, Sydney Pollack, Rade Sherbedgia. Senaryo: Arthur Schnitzler'in Traumnovelle'in romanından Stanley Kubrick, Frederic Raphael. Görüntü Yönetmeni: Larry Smith. Kurgu: Nigal Galt. Yapımcı: Stanley Kubrick. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 22 Ekim.

Dr. William Harford (Tom Cruise) ve bir süre öncesine kadar sanat galerisi menajerliğiyle uğraşan karısı Alice'in (Nicole Kidman) mutlu bir evliliği vardır. 7 yaşındaki kızları Helena ile (Madison Eginton) birlikte Central Park West'teki evlerinde yaşarlar. Çift, günlerden bir gün, Victor Ziegler'in (Sydney Pollack) son derece lüks evinde verdiği ve içinde herşeyin olduğu bir partiye katılır. Burada birbirlerinin varlığına karşın, karşı cinsle flört etmeye başlarlar. Alice Sander Szavost (Sky Dumont) isimli, tatlı dilli bir Macar'ın kendisine açıktan açığa kur yapmasına göz yumar. William ise kendisini, bir hayli ateşli ve saldırgan iki genç kadının insafına bırakır. Ve William ile Alice, bu yüzden, eve döndükten sonra hararetli bir tartışmaya girişir.

NOTLAR: İşte Kubrick'in, üzerine binbir türlü şey söylenen son filmi. "Phantom Menace"la birlikte Ekim ayının en çok ilgi görecek filmi sanırız bu film. Kubrick'in, artık alışıldığı üzere, aylarca (yoksa yıllarca mı demeliydik!) süren çekimlerden sonra kotardığı bu filmde bizi cinsel takıntılarla dolu bir dünyaya sokacağı söyleniyor.

"Gözü Tamamen Kapalı"

Gişe rekoru kırıyor!
Muhabbet Paketi
A TEL ALO 535 HATTI
+
KONTÖRLÜ MUHABBET KART
Cepte yeni numara!
Alo 535
Muhabbet Kart
100
Atel
Muhabbet'e katılan katılana...
İstediğiniz cep telefonuyla birlikte Muhabbet Paketi'ni alın. Siz de Muhabbet'e katılın. Muhabbet Kart'la bütçenize göre konuşun. Muhabbet Kart kontörlü.
Muhabbet Paketi, tüm K.V.K. Bayileri ve Muhabbet Paketi Amblemli Satış Noktaları'nda...
ATV/P
Atel®
A - Tel Pazarlama ve Servis Hizmetleri A.Ş
Ayrıntılı bilgi için:
A-Tel Alo 535 Müşteri Hizmetleri: (0216) 445 70 07
A-Tel Alo 535 Kart TURKCELL Hizmetidir.

"Bowfinger"

Yine de, "Eyes Wide Shut"a Batı'da daha ziyade erotik değil de dramatik bir gerilim olarak bakıldı. Kubrick öldükten sonra ondan bize kalan mirasın bu son ve nadide parçasını açıkçası biz de merakla bekliyoruz. Filmle ve Stanley Kubrick'le ilgili ayrıntılı bilgi edinmek için sayfalarımızı çevirmeye başlayın.

BOWFINGER

Yönetmen: Frank Oz. Oyuncular: Steve Martin, Eddie Murphy, Heather Graham, Christine Baranski, Jamie Kennedy. Senaryo: Steve Martin. Görüntü Yönetmeni: Ueli Steiger. Müzik: David Newman. Kurgu: Richard Pearson. Kostüm Tasarımı: Joseph G. Aulisi. Yapımcı: Brian Grazer. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 8 Ekim.

İflasın eşiğine kadar geldiği halde gözü hâlâ yükseklerde olan film yapımcısı/yönetmen Bobby Bowfinger (Steve Martin) şöhret ve servet yolunda en büyük voliyi vurmaya hazırlanmaktadır. Uzun süredir ters giden işlerini düzeltip yükseklere çıkmak isteyen bu hayalperest yapımcı, kendisi gibi uyumsuz insanlardan oluşan bir ekibi biraraya toplayarak faaliyete geçer. Kurduğu bu ekibin yardımıyla çok radikal bir planı uygulamaya koyacak ve çok küçük bir bütçeyle çekeceği yeni filminde sinema dünyasının A sınıfı aksiyon yıldızı olan Kit Ramsey'i (Eddie Murphy) oynatacaktır. Yalnız bir farkla: film çekilirken Ramsey'in Bowfinger'ın çektiği filmde oynadığından haberi bile olmayacaktır.

NOTLAR: Yönetmenlik koltuğunda, geçmişte "Planes, Trains and Authomobiles", "Peki Ya Bob?" ve "Dirty Rotten Scoundrels / Kirli, Çürük ve Adi" gibi pek çok başarılı komedi filmine imza atmış olan Oz'un ismini görmek sevindirici. Filmin senaryo yazarının Steve Martin olması ise şaşırtıcı. Eddie Murphy'nin, filmdeki Kit Ramsey karakterinin yanısıra onun kardeşini de canlandırdığını son bir not olarak eklemek istiyoruz.

NOTTING HILL

Yönetmen: Roger Michell. Oyuncular: Hugh Grant, Julia Roberts, Richard McCabe, Rhys Ifans, Hugh Bonneville, James Dreyfus. Senaryo: Richard Curtis. Görüntü Yönetmeni: Michael Coulter. Müzik: Trevor Jones. Kurgu: Nicholas Moore. Kostüm Tasarımcısı: Shuna Harwood. Yapımcı: Duncon Kenworthy. Dağıtımcı: Pinema. Gösterim Tarihi: 15 Ekim.

Notting Hill'in başarısız kitap satıcısı William Thacker'ın (Hugh Grant) başından, her erkeğin düşünün gerçekleşmesi demek olan bir olay geçer: dünyanın en güzel kadını ve aynı zamanda da en sevilen kadın yıldızı Anna Scott (Julia Roberts) onun dükkanına girer. Şanssızlık bu ya, her ikisi de etrafına bakınırken yolda çarpışırlar. Sonuç: William, Anna'nın üzerine bir bardak portakal suyu boca etmiştir, istemeden. Ve elbette Anna'yı yakındaki apartmanına davet eder, üzerini değiştirmesi için. İlginç olan bu çarpışma William'ı değil de Anna'yı şaşırtmıştır. Anna ona bir öpücükle teşekkür eder. Aradan bir süre geçtikten sonra her ikisi de tekrar karşılaşmak için yanıp tutuşmaktadır. Fakat tabii ki dünyanın en tanınmış kadınıyla birlikte olmak yakın arkadaşlarınızdan biriyle beraber

"Notting Hill"

Bu Hayat çok pratik!

Bu Hayat, spor kapaklı.

Pratik spor kapaklı Hayat'ı; yürüyüşte, yolda, sporda istediğiniz an tek elinizle açıp dökmeden, zahmetsizce içebilirsiniz.

Yeni Hayat, tüm Hayat'lar gibi her yudumda sizi yenilemeye, cildinize canlılık vermeye hazır.

HAYAT

'İçinizden gelen ışıltı'

DANONE

SA

"Üçüncü Sayfa"

olmak gibi değildir. Kaldı ki bu karşılaşma basının da ağzını sulandırmaktadır.

NOTLAR: Batı'da çok fazla ilgi gören bir romantik komedi. Roberts artık bu türün en çok kazandıran kadın oyuncularının başında geliyor. Türü sevenlerin kesinlikle kaçırmamasını tavsiye ediyoruz.

ÜÇÜNCÜ SAYFA

Yönetmen: Zeki Demirkubuz. Oyuncular: Ruhi Sarı, Başak Köklükaya, Cengiz Sezici, Serdar Orçin, Emrah Elçiboğa, Naci Taşdöven. Senaryo: Zeki Demirkubuz. Görüntü Yönetmeni: Ali Utku. Kurgu: Nevzat Dişiaçık. Yapımcı: Zeki Demirkubuz. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 29 Ekim.

Mafyatik bir "yerde" 50 doların çalınması, filmlerde figüranlık yapan İsa'dan bilinir. Feci şekilde dayak yiyen İsa'ya parayı geri getirmesi için bir günlük süre tanınır. İsa 50 doları değil ama rastlantı sonucu bir tabanca bulur ve geride bir not bırakıp evinde intihar etmeye karar verir. Tam tetiğe basacağı anda zil çalar. Ev sahibi, ödenmemiş dört aylık kirayı istemeye gelmiştir. İsa'nın ise kirayı verecek parası yoktur. Ev sahibi ona hakaret ettikten sonra evi boşaltması için üç gün süre verip gider. İsa için intihar artık kaçınılmazdır. Tam tetiğe basacakken içinden bir ses onu durdurur. Üst kata çıkıp ev sahibini vurur ve üçüncü kez namluyu başına dayar. Ama tetiği çekmeye gücü yetmez ve kurbanının yanına düşüp bayılır. Sabah polisin kapıyı çalmasıyla uyanır; ancak bayılıp kaldığı cinayet yerinde değil, kendi evindedir.

NOTLAR: Bağımsız projeler kotarma yanlısı olan Zeki Demirkubuz'un bu öyküsünün sinopsisi ilk bakışta bir kara filmi akla getiriyor. Genç yönetmen üçüncü uzun metrajlı filminde yine bir çıkışsızlık öyküsü anlatıyor, oyunculuk ve seste yeni yöntemler deniyor.

A WALK ON THE MOON

Yönetmen: Tony Goldwyn. Oyuncular: Diane Lane, Viggo Mortensen, Liev Schreiber, Anna Paquin, Tovah Feldshuh, Bobby Boriello, Victoria Barkoff. Senaryo: Pamela Gray. Görüntü Yönetmeni: Anthony B. Richmond. Müzik: Mason Daring. Kurgu: Dana Congdon. Kostüm Tasarımı: Jess Goldstein. Yapımcı: Jay Cohen, Tony Goldwyn, Lee Gottsegen, Dustin Hoffman, Neil Koenigsberg, Murray Schisgal. Dağıtımcı: Film pop. Gösterim Tarihi: 22 Ekim.

1969 yazındayız. Astronotlar Ay'a gitmek üzeredir. Bir yandan da seks, uyuşturucu ve rock and roll'la dolu havai dönemler sürmektedir. Pearl Kantrowitz (Diane Lane) Brooklyn'de yaşayan, iki çocuk annesi, 30 yaşlarında bir evkadınıdır. İyi niyetli ama vurdumduymaz televizyon tamircisi kocası Marty'yle (Leiv Schreiber) çok küçük yaşta evlenmiştir. Marty işi gereği sürekli ev dışındadır. Dolayısıyla Pearl evde çocuklarla yalnız kalmaktadır. Bir gün Pearl çamaşır pazarlamacısı Walker Jerome'la (Viggo Mortensen) tanışır ve onunla ilişkilerini geliştirir. Aynı zamanda, ailenin 14 yaşındaki kızı Alison'ın da (Anna Paquin) isyan çağları çok yakındadır. Böylece Pearl bir kez daha, Alison da ilk kez cinsellikle karşılaşma imkânı bulur.

NOTLAR: Film batıda son derece olumlu eleştiriler aldı. Hem senaryosu hem yönetimi hem de oyuncularıyla çok olumlu tepkiler gördü. Yalnızca baby boom kuşağı bireylerinin değil, aynı zamanda o dönemin sosyo politik durumuna ilgi duyan herkesin ilgilenebileceği bir öyküye sahip "A Walk On The Moon".

"A Walk On The Moon"

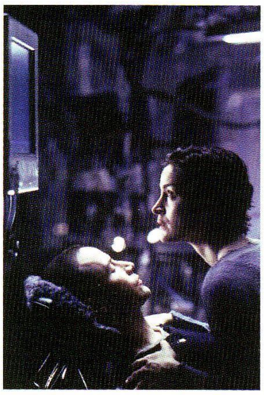
ELEŞTİRİ

★	★★	★★★	★★★★	★★★★★
KÖTÜ	ORTA	İYİ	ÇOK İYİ	BAŞYAPIT

KRİTİK ALINTI

"Matrix"

"'Matrix'i iki kere gördüm. Politik 'cool'u yerinde ve sonuçta o müthiş öpüş sahnesinde lafı 'aşk imiş her ne varsa alemde'ye getiriyor. Biz uydurma hikayeler sevenlerin bunun karşısında boynumuz kıldan incedir, öyle de olmalıdır. Bu çeşit sinema, aşk gibi temel gıdalara imanımızı tazelemek için vardır, işlevi budur. Aşk gelince, cümle dertler bittiği gibi, cümle çelişkiler de tatlıya bağlanır. Bu tekno-masal da inanç koridorlarında epey bir eyleşiyorsa, sağda solda epey bir mermi döküyorsa da az gidiyor, uz gidiyor, dere tepe düz gidiyor, dönüp dolaşıp -bir bakıma kendini yalanlarcasına- şu noktaya geliyor: 'Kaşığı eğmeye çalışma. Kaşık yok. Kaşık ötekidir.'"
FATİH ÖZGÜVEN, Radikal Cumartesi

BOX OFFICE

14 HAZİRAN - 21 HAZİRAN

FILM	HAFTA SAYISI	HAFTALIK HASILAT	TOPLAM HASILAT
A B D		(milyon $)	(milyon $)
Stigmata	1	18.3	18.3
The Sixth Sense	6	16.5	197.6
Stir of Echoes	1	5.8	5.8
Runaway Bride	7	3.8	140.5
Bowfinger	5	3.6	60.4
The 13th Warrior	3	3.1	26.8
The Thomas Crown Affair	6	2.7	61.3
Mickey Blue Eyes	4	2.2	30.3
Chill Factor	2	1.9	9.6
The Blair Witch Project	9	1.7	136.3
İ N G İ L T E R E		(milyon £)	(milyon £)
Eyes Wide Shut	1	1.19	1.19
South Park: Bigger, Longer and Uncut	3	0.67	4.7
Never Been Kissed	3	0.51	3.1
Star Wars: Episode I - The Phantom Menace	9	0.49	47.9
The Thomas Crown Affair	4	0.42	4.22
Go	2	0.39	1.22
Mickey Blue Eyes	4	0.38	4,16
Austin Powers: The Spy Who Shagged Me	7	0.37	24,8
Ravenous	1	0.14	0.14
Varsity Blues	1	0.13	0.13
Life	3	0.12	1,14
Notting Hill	17	0.1	30.3
The 13th Warrior	2	0.1	0.4
Todo sobre mi madre	3	0.09	0.4
Wild Wild West	5	0.08	6.6

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Cem Altınsaray	Tunca Arslan	Atilla Dorsay	Tuna Erdem	Kutlukhan Kutlu	Sevin Okyay	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan
Matrix	★★★★	★★★★★	★★	★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★	★★★	★★★
Basit Bir Plan	★★★	-	★★★	★★★★	★★	★★★	★★★★	★★★★	★★★★	-
Kaçak Gelin	★★	★★	★★	★★	★★★	-	★★	★	★★	★★★
Senden Nefret Etmemin...	★★	-	★	-	-	-	★★	★★	★★	★★★
Dava	★★★★	-	★★	★★	★★	-	-	★★★★	★★★★	-
Özel ilgi	-	-	-	★	-	-	★★	-	★★	-
Aşkım İçin	-	-	★	★★	-	-	★	★	★★	-
Fırtınalı Aşk	★★★	-	★★	★★★	★	★★	★★	★	★★	★★★
Anlat Bakalım	★★★	-	★★	-	★★★	★★★	★★★	★★★★	★★	★★★★
Romance	★★	★★	★★★	★★	-	-	-	★	★★★	★★
Cesaret Kanatları	-	-	★	-	-	★★	-	★	★	-
Ne Yaptığını Hala...	-	★★	★	-	★★	★	★★	★	★	★★
Harem Suare	★★★	★★★★	-	★★★	★★★★	-	-	-	-	-
Star Wars: Gizli Tehlike	★★★★	★★★★★	-	-	★★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★	★★★★	★★
Blair Cadısı	★★★	★★★★	★★★	-	★★★★	-	★★★★	★	-	★★★

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

Her haliyle okunmayı hakeden usta kritik Roger Ebert, karakterler olmamış diye serzenişte bulunanlara şöyle sesleniyor: "Karakter mi istiyorsunuz! Bildiğim bir başka seri var. Adı 'Star Trek'. Neden onu denemiyorsunuz?"

STAR WARS: GİZLİ TEHLİKE

George Lucas -Industrial Light & Magic'in kurucusu!- gibi bir sinema adamına, efektler çok olmuş da, yok olmamış gibisinden afur tafur yapmak marifete tabi olsa gerek!

Söylendiği kadarıyla, '39 tarihli "Gone With the Wind"den bu yana, gösterime girdiği ana kadar en çok sözü edilmiş, meraka vesile oluşturmuş, beklenegelmiş film önümüzde duran. Öteden beri Hollywood'un en yetenekli ve itibarlı isimlerinden biri sayılan yönetmenini, George Lucas'ı, 16 yıl önce yarım bıraktığı işi tamamlamak uğruna 22 yıl sonra yeniden yönetmenlik koltuğuna çeken bir film... Sinema tarihinin tartışmasız en büyük projesinin bugünden yarınlara uzanan ayağı, tüm zamanların en büyük gişesine göz dikmiş prodüksiyonu aynı zamanda. Ve muhtemelen bu kabil bir tomar şey daha!

Bir kere, hakiki bir "Star Wars" fanı olaraktan, şu noktadaki memnuniyetimi gizleyemeyeceğimi dile getireyim tez elden. Milyonlarca benzerim gibi benim de, insanı çileden çıkartan o bitimsiz bekleyişin nihayetinde ortaya çıkan sonuçtan ziyadesiyle faydalandığımı, iradem dahilinde veya dışındaki etkenlerle oluşmuş her türlü ihtiyacımı enikonu bastırdığımı söyleyebilirim. Kimi arkadaşlarımın muhtelif sebeplerden düştükleri hataya -VCD- düşmeden, filmi perdede göreceğim ana kadar beklemeyi başarabilmiş bulunmamı, bu filmle öncelikle görsel bir tecrübe yaşayacak olmamıza yönelik bilincin meraka rağmen kazandığı bir zafer olarak değerlendiriyorum.

Lucas'ın filmi aldığı pek çok olumlu eleştirinin yanısıra, bir o kadar da horgörü ve küçümsemeyle karşılandı. Hangi birine kulak verirseniz verin, bu ikinci yönelimin çığırtkanlığını yapan eleştirmenlerin hemen aynı noktalara odaklandığını, aynı problemlere vurgu yaptığını görüyoruz. Bunlar, "The Phantom Menace"ın, hikaye ve özellikle de karakterler açısından önemli zaafları bulunduğundan, başarısız kaldığından, giderek umutları boşa çıkardığından dem vuruyorlar. Bir de ısrarla tekniğin içeriği boğduğundan yakınıyor, insan unsurunun kaybolması ile oluşan çatlağı koca bir ruhsuzluğun sıvadığına getiriyorlar lafı! Açıkçası her iki argümanı da kayda değer bulmadığımı ifade etmeliyim. Birinci tip eleştiri, film dediğimiz olgunun her şeyden önce ve daha çok karakter, hikaye, vs. gibi tiyatro ve edebiyat temelli kriterlerle değil de, sinemanın biricik doğasını vücuda getiren görsellik dolayımında ele alınması, iyi ya da kötü olduğu yargısına bu kanal vasıtasıyla varılması gerektiğini hatırlatmayı elzem kılıyor. Kaldı ki söz konusu olan, "Star Wars" gibi, metinden ve diyaloglardan muaf da kalsa tümüyle görüntüler üzerinden gidilerek okunabilecek, bu haliyle de değer teşkil edecek bir film, sinemanın işlevini en verimli şekilde yerine getiren örneklerinden biri ise, kantarın topuzunu bir parça da kaçırmak ve malum eleştiriyi getirenlere gerçekleri hatırlatmakla kalmaktansa, kendilerini alaya almak hakkımız doğar kanısındayım! İkinci eleştiriye, dijital efektlerin istilası ve filmin ruhsuzluğu meselesine bakacak olursak... İnsanoğlu her devirde, tarihin her döneminde ruhunu, elinden gelenin en iyisini kovalamak suretiyle işine katık etmiştir. Şu sırada, kimileri görmezden gelmeye çalışsa ve aksini iddia etse de, 7. sanatın gözünü diktiği farklı bir boyut, izini sürdüğü bir değişim mevcut. Başından beri de olduğu gibi. Sanal olanı gerçek gibi satmaktan marifet çıkartan sinemanın, hiç değilse bir kanadının, bilgisayar oyunları ile ortak bir kümede buluşması kaçınılmaz. Görselliğini yeni kodlarla yapılandırması, daha bir palazlanması ve heyecan verici sulara yelken açması için bilgisayar oyunlarıyla etkileşim içinde olması, buradaki tasarım teknolojisinden ve yaratıcılıktan payına düşeni koparması icap ettiği de... Aksini düşünenlerin, bir zaman sonra sinemayı tükenmiş bir sanat olarak nitelemek, ona nostaljik bir zevk nesnesi gözüyle bakmak durumunda kalacaklarını kestirmek için de kahin olmaya gerek yok. "Phantom Menace"ın % 95'inin dijital görsel efektlerle desteklenmiş olduğu belirtiliyor. Bu oran % 100'e çıktığı gün bu tartışmaların iyice keyifleneceğini öngörebiliriz pekala!

Başa dönecek olursak... Karakterlere hiçbir kusur bulamadığımı söyleyebilirim. Hemen tamamından büyük keyif aldım. Dahası da var; gerçek bir Jedi Şövalyesi'nin nasıl bir şey olduğuna delil gibi duran, olağanüstü Qui-Gon'un, gönlümde Han Solo'ya denk bir yere mevzilenmesini ben de beklemiyordum, sürpriz oldu. "Phantom Menace"da, serinin önceki bölümleri sayesinde müptelası olduğumuz uzay operası trüklerinin, mekan tasarımlarından, mahlukata, sosyal ilişkilerden, dövüş sahnelerine, uzay boşluğundaki çarpışmalardan, kostümlere ve müziğe kadar her departmanda, A'dan Z'ye layıkıyla yerini aldığına işaret etmek isterim. Burada henüz, alışıldık Laurel-Hardy rollerine soyunmamış görünen R2D2 ve C3PO'nun, tabii bir de henüz yüzünü göstermeyen uzay lokumu Chewbacca'nın serinin artakalanında üstlendiği gülmece unsuru, haddinden fazla çocuklara yönelik dizayn edilmiş duran Gungan ırkı ve meşum üyesi Jar Jar Binks ile yerine konmaya çalışılmış. Filmi yerenlere karşı sessiz kalacağım yegane nokta da bu Jar Jar karakterinin, fazlasıyla itici ve yıpratıcı olduğu konusu. Ne var ki çocukların yaklaşımının daha ılımlı olacağını çıkarsayabiliriz. Küçük Anakin'in, Darth Vader'dan ziyade, Luke'u çağrıştırması ise bilinçli bir tercih sanıyorum. Her ne kadar doğru olmasa da, gözlerinde makul miktarda kötülük sezinleyebilmeyi isterdim. Bir de tabii, muhteşem şahsiyet Darth Maul'u yeniden görebilecek olmayı. Şimdi bu yazıyı noktalamak ve Bölüm 2'yi beklemek üzere uykuya yatmak niyetindeyim. Müsaadenizle...

CEM ALTINSARAY

★★★★★ Yönetmen: George Lucas. Oyuncular: Liam Neeson, Ewan McGregor, Natalie Portman, Jake Lloyd, Ian McDiarmid, Pernilla August, Samuel L. Jackson. Yapımcılar: George Lucas, Rick McCallum. Görüntü Yönetmeni: David Tattersall. Senaryo: George Lucas. Dağıtım: Özen Film. Gösterim Tarihi: 1 Ekim.

Hank (Bill Paxton) aslında hep Sarah'nın (Bridget Fonda) sözünü dinler, onun planlarını uygular.

A SIMPLE PLAN

Raimi, her ne kadar, kara gerilim atmosferini iyi yaratsa da elindeki senaryonun basit düzlemlerde ilerlemesinin kurbanı oluyor.

Danny Elfman'ın üflemeli ve yaylı çalgılar ağırlıklı olan ezgileri, bir karganın yakın plan profil çekimi ve sonra da geniş açılı lenslerin hakim olduğu arazi çekimlerinin perdeye yansımasıyla başlıyor "Basit Bir Plan". Birleşik Devletler'in Ortabatı kesiminde bir kasabadayız. Hank Mitchell (Paxton), kardeşi Jacob (Bob Thornton) ve onun yakın arkadaşı Lou (Brent Briscoe) karlar arasındaki bir uçak enkazı içinde 4 buçuk milyon dolara yakın bir miktarda para bulur. Hank parayı alıp bahara kadar saklayacağını söyler. Fakat insanoğlunun bilinçaltının derinliklerinde yatan hırs güdüsü su yüzüne çıkar ve finalde Hank dışında bütün karakterlerin ölümüyle düğüm çözüme kavuşmuş olur.

Sam Raimi filmin başından sonuna kadar Amerikan kırsal kesim ahlakını sorguluyor. Bunun için de öncelikli olarak senaryo yazarı Scott B. Smith'in öyküsündeki karakterlerin temel özelliklerini ön plana çıkarıyor. Karakterlerimize bir göz atalım: Hank kasabanın saygın isimlerinden, üniversite eğitimi almış, mutlu bir yuvası olan örnek bir orta sınıf Amerikan vatandaşı; kardeşi Jacob köpeğiyle birlikte yaşayan, donuk zekalı bir işsiz; Lou ise yalnızca karısı çalışan, üstelik ona destek değil köstek olan, başkalarının kapısının önünde sızıp kalan işsiz bir ayyaş. Senaryonun bünyesindeki en önemli öğe Hank'in ve karısı Sarah'nın (Fonda) parayı gördükten sonra yaşadıkları değişim. Zira hem Hank hem de Sarah parayı (ç)almayı ilk başta reddiyor. Üstelik senaryo yazarı Smith, Sarah'yı hamile bir karakter biçiminde sunarak bu evli çiftin durumlarını çok daha hassas bir noktaya yerleştiriyor. Raimi paranın ortaya çıkmasının sonucunda tüm bu insanların yaşamını altüst ederek ve de finalde -onun mutlu yuvasını yıkmamak için- Hank dışındaki tüm karakterleri öldürerek kırsal kesim insanını bir şekilde uyarıyor.

Filmin açılış sekansında Hank'in dışses olarak şunları söylediğini duyarız: "Babam insanın mutlu olması için 'İyi bir iş, mutlu bir yuva yeter' derdi." Tüm bunlara zaten sahip olan Hank'in mutlu olmak için yine de bir çanta dolusu paraya bel bağlaması, onun bu davranışının ahlak dışılığını vurguluyor. Hank'in parayı bulduklarında onu almaya itiraz ettiği sahnede Lou "İşte bu Amerikan rüyası" derken Hank ona "Amerikan rüyası için çalışırsın" diye karşılık verir. Tabii finalde Jacob'ın "Keşke o parayı biz bulmasaydık" demesi de anlamlı. Sadece bu birkaç replik bile Raimi'nin "Basit Bir Plan"da vermek istediği mesajı iletebiliyor. Ne var ki öyküyü ayrıntılı olarak incelediğinizde oraya buraya serpilmiş pek çok ahlakçı öğe daha bulmak mümkün. Mesela uçak enkazındaki adam da bir suçlu ve ölerek cezasını bulmuş. Bir diğer ahlakçı öğeyi de Sarah ve Hank'in ilişkilerinin işlenişinde bulmak olası: Hank baştan beri karısının sözünü dinliyor, daha önemlisi hep onun planlarını hayata geçiriyor. Fakat bu planların her birinde birileri ölüyor. Film boyunca giderek meşum, güvenilmez bir kadına dönüşen Sarah'nın etkisinde fazlaca kalmış Hank ancak finalde otoriteyi ele alabiliyor. Ayrıca paranın daha baştan polise verilmesi gerektiğini vurguluyarak bu kuruma güven duyulmasını da tembihliyor Raimi.

Kırsal kesim orta sınıf ailesinin kutsallığına toz kondurmak istememesi, Raimi'nin, finalde tüm bu olan bitenlere karşın ailenin bozulmasına izin vermemesiyle açığa çıkıyor, her ne kadar dışsesle Hank artık normal bir yaşam süremedilerini söylese de... Yine Hank'in evinde geçen gündüz sahnelerinde pencereden süzülen parlak bir aydınlatma vasıtasıyla ailenin kutsallığını görsel olarak da pekiştiriyor Raimi.

Elbette, Raimi'nin bize sunduğu başka görsel imgerle de destekleniyor filmin ahlakçılığı. Örneğin, Raimi uçağın etrafında geçen sahnelerde kamera konumlandırmalarını sürekli olarak etraftaki kargaları çerçeveye alacak biçimde yapıyor. Bununla da hem gerilimli bir atmosfer yaratmada kendisine kolaylık sağlıyor hem de bu kargalar birbirlerinin gözlerini oymaya çalışan hırslı insanların birebir karşılığı olarak öykünün içerisinde metafor görevi görmüş oluyor. Tabii, tavuk çalmak için fırsat kollayan tilkiyi de bu bağlamda es geçmemek lâzım.

Gelelim Raimi'nin biçimsel tercihlerine. Son derece dingin bir kurgu, ağırlıklı olarak geniş açılar, ara sıra kaydırmalar, özellikle Hank ve Sarah'nın ruh hallerini betimlemek amacıyla onların yüzüne yapılan yakın plan çekimler, Danny Elfman'ın gerilimli müziği, zaman zaman izleyiciyi şaşırtacak sekans geçişleri... Karı da hikayenin içerisine yedirmeyi ihmal etmiyor Raimi. Kar, kahramanlarımızın suçunu örtmek için son derece kritik bir işleve sahip aslında filmde. Zira başlarına gelenlerin, onların işledikleri bu suçu örtmelerinde karın onlara o kadar yardım etmesine rağmen gelmiş olması da önemli.

Nihayetinde "Basit Bir Plan"ı çok fazla büyütmemek gerektiği kanaatindeyim. Çünkü Raimi, her ne kadar, kara gerilim atmosferini iyi yaratsa da elindeki senaryonun basit düzlemlerde ilerlemesinin kurbanı oluyor. Ve ben sonuçta bu filmle ilgili etrafta fazlaca değinilmeyen bir fikirle noktalamak istiyorum bu yazıyı: "Basit Bir Plan" Hitchcock'un peliküle aktarmayı gerçekten çok isteyeceği bir öyküye sahip. Kimbilir, o bu öyküyü nasıl görselleştirirdi.

BURÇİN S. YALÇIN

★★★ (A Simple Plan) Yönetmen: Sam Raimi. Oyuncular: Bill Paxton, Billy Bob Thornton, Brent Briscoe, Bridget Fonda, Jack Walsh, Gary Cole, Becky Ann Baker. Müzik: Danny Elfman. Senaryo: Scott B. Smith (Kendi romanından). Yapımcılar: James Jacks, Adam Schroeder. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 10 Eylül.

Benzersiz ansiklopedik dergi kolleksiyonu;

Aktüel'le birlikte!

aktüel

1000 yılın popüler tarihi

- 1001 - 1100
- 1101 - 1200
- 1201 - 1300
- 1301 - 1400
- ...1901 - 2000

Her sayıda bir yüzyıl; hiç yazılmamış, hiç bilinmeyen gerçeklerin doğrudan tanıklıkları, savaşların perde arkası dedikoduları, modalar, trendler, günlük yaşam öyküleri...

Cengiz Han'ın gayrımeşru çocuğu kimdi?

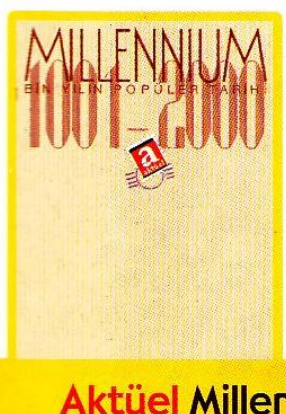
Leyla'nın Mecnun'a yazdığı gizli mektuptan: "Çadırıma geldin ve..."

Leonardo da Vinci'den çocuk psikolojisi öğütleri

"Milli yenge" Katerina'dan medyaya "zorunlu bir açıklama"

Kaptan Robert Fitzroy olmasa "Evrim Teorisi" de olmazdı

Fütürologlar 20. yüzyıldan ne bekliyordu?..

Yeni millenniuma Aktüel Millennium'la girin!

7 ekimden başlayarak, Aktüel'le birlikte bayilerde...

Aktüel Millennium koleksiyonunu içinde saklayacağınız özel şömiz dosyaya ilk sayıyla birlikte sahip olacaksınız

ÖZEL SEANS

Gladyatör Geliyor

Geçtiğimiz sezon "G.I. Jane-Jane'in Zaferi" adlı filmini seyrettiğimiz yönetmen Ridley Scott 2000 yılında vizyona girecek yeni filmiyle hayranlarını tetikte bekletiyor. "Gladiator" şimdiden dillerde dolaşmaya başladı bile.

Russel Crowe

Ridley Scott'ın yönettiği "Gladiator" filminin çekimleri sürüyor. 2000 yılının yaz ayında Birleşik Devletler'de vizyona girecek olan film şimdiden dillere pelesenk olmaya başladı bile. Roma İmparatorluğu dönemindeki gladyatörlerin epik hikayesini anlatan filmin çekimleri sırasında -2 Mayıs- filmin oyuncu kadrosunda yeralan İngiliz aktör Oliver Reed'in ölümü tüm ekibi sarstı. 61 yaşındayken Malta'nın Valetta kentinde kalp krizinden ölen Reed'in yeraldığı çekilmemiş sahneleri, Scott bilgisayar desteğiyle Reed'in kafasını bir başka aktörün vücudu üzerine yerleştirerek tamamlamayı düşünüyor.

Öte yandan filmin Reed dışındaki diğer oyuncuları Russel Crowe, Joaquin Phoenix, Richard Harris, Derek Jacobi ve Djimon Hounsou... Muazzam kılıçların ve kostümlerin cirit attığı bu tarihi filmde Phoenix, Roma'nın aynı zamanda bir filozof da olan kralı Marcus Aurelius'un zalim veliahtı İmparator Commodus'u canlandırıyor. Crowe ise Aurelius'un gözde yardımcılarından olan, fakat daha sonra Commodus tarafından rütbeleri sökülen ve gladyatör statüsüne düşürülen eski general Narcissus Meridas rolünde boy gösteriyor. Commodus'un Narcissus'tan bu denli nefret etmesinin nedeni taht için onu kendisine rakip görmesi. Böylece gladyatör statüsündeki Narcissus'u arenada ölümcül bir dövüşe zorluyor Commodus. Narcissus özgür kalmak için büyük zorluklarla karşılaşacaktır ve üstelik bu ezeli düşmanından intikam almak için de yanıp tutuşmaktadır.

Filmin 100 milyon dolar olarak bildirilen bütçesinin gösterişli setlere, Mill Films'in gerçekleştirdiği gerçekçi efektlere ve yaşam mücadelelerinin verildiği hakiki vomitoryumların yaratılmasına harcandığı söyleniyor. Üstelik Scott'ın dillere destan görsel yeteneği de cabası... Film, umarız, 2001'e kalmadan bizde de vizyona girer.

Joaquin Phoenix

ÖZEL SEANS

HABERLER

Yeni Projeler

Edward Norton'ın ilk yönetmenlik denemesi... Farrelly biraderler yeniden Jim Carrey ile... Ivory'den Henri James uyarlaması... Lars Von Trier ve Björk işbirliği...

"Me, Myself And Irene"

"Dancer In The Dark"

"KEEPING THE FAITH"

Kendi kuşağının en iyi oyuncularından biri olan Edward Norton, yönetmenliğini yapacağı bir romantik komediye imza atıyor. Senaryosunu Stuart Blumberg'in yazdığı, başrolünde de Norton'ın dışında Ben Stiller ve Jenna Elfman'ın yer aldığı filmin konusu şöyle: çocukluk arkadaşı da olan bir rahip (Norton) ve bir haham (Stiller), zamanında aynı kızla (Elfman) yakın ilişki içine girmişlerdir. New York'tan ayrıldıktan 15 yıl sonra kız bir kez daha onların yaşamına girince her ikisi de ona aşık olur. Tabii böyle olunca ikili, birtakım inanç krizleri yaşamaya başlar. Çekimleri geçtiğimiz Mart ve Haziran aylarında tamamlanan film yaklaşık 30 milyon dolara mal oldu. Söylentilere bakılırsa, Norton'ı "People Vs. Larry Flynt"te yöneten Milos Forman filmde Monsignor rolünde karşımıza çıkacak. Filmin en geç 2000 yılının yaz ayında Birleşik Devletler'de gösterime girmesi bekleniyor.

"ME, MYSELF AND IRENE"

"There's Something About Mary"nin büyük başarısından sonra Farrelly Kardeşler yeniden can yakıcı bir romantik komedi çekiyor. Filmde Jim Carrey çatlak kişiliğe sahip bir Rhong Island eyalet polisini canlandıracak. Bu eyalet polisi bir gün ilaç tedavisini ihmal edince çelişkili kişiliklerinin her ikisi de Irene adlı aynı kadına aşık olur (Renee Zellweger). İkiye ayrılmış kişiliğinin her iki yarısı da Irene'e olan aşkında ısrar edince biri diğerine ölümcül bir savaş ilan eder. Film Amerika'da büyük ihtimalle 2000 yılının yazında vizyona girecek.

"SPACE COWBOYS"

Clint Eastwood hem yönetip hem de başrolünde yer alacağı yeni aksiyon-macera filmine geçtiğimiz ay başladı. Eastwood, Tommy Lee Jones ve James Garner filmde mükemmel birer Hava Kuvvetleri pilotu oldukları zamanlardan bu yana onlarca yıl geçmesine karşın NASA tarafından hayati bir uzay mekiği görevi verilen eski pilotları canlandırıyor. James Cromwell, Donald Sutherland, William Devane ve Marcia Gaye Harden ise verilen görevle ilgili olarak Dünya'da kalan karakterleri oynuyor.

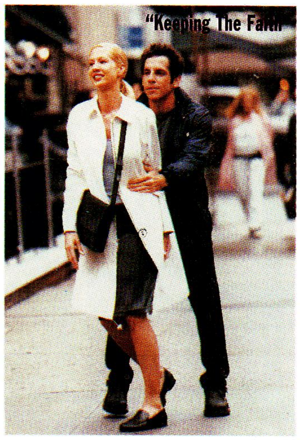
"THE GOLDEN BOWL"

Jeremy Northam, Merchant/Ivory ikilisinin "The Golden Bowl" isimli 20 milyon dolarlık yeni filminde Nick Nolte, Uma Thurman, Anjelica Huston ve Kate Beckinsale'e eşlik edecek. Film, romantik ihanetlere rağmen yüzeysel bir geleneği sürdürmeye çalışan servet sahibi, çiçeği burnunda Amerikalıları anlatan Henry James'in 1904 tarihli romanının uyarlaması. Yönetmen Ivory her zamanki çalışma arkadaşlarından yazar Ruth Prawer Jhabvala'yla birlikte yazdığı senaryonun çekimlerine Ağustos ayında başladı.

"DINNER FOR TWO AT THE EL CORTEZ"

Daha önce "A Walk On The Moon" isimli bir dramada beraber çalışmış olan oyuncu-yapımcı Dustin Hoffman ve yönetmen/oyuncu Tony Goldwin "Dinner For Two At The El Cortez" adlı bir dramatik komedide bir kez daha biraraya geliyor. Senaryosunu, daha önce Warren Beaty'nin yönettiği "Bulworth"ü de yazmış olan Jeremy Pikser'ın kaleme aldığı film Alzheimer hastalığına yakalanan orta yaşlı bir annenin ve onun ailesinin, bu talihsizlikle giriştiği mücadeleyi konu alıyor. Sağlığı bozuldukça kadın kocasını (Hoffman) bir başka kadına aşık olması konusunda teşvik eder. Filmin çekimlerine Goldwyn'in Fox için çektiği "Georgia Rule" isimli filmi bitirmesinden sonra başlanacak.

"Keeping The Faith"

"DANCER IN THE DARK"

İzlandalı şarkıcı Björk, Lars Von Trier'nin "Dancer In The Dark" filminin başrolünde oynuyor. Björk filmde Amerika'nın kırsal kesimindeki bir fabrikada çalışan Çek bir göçmen ve yalnız bir anne olan Selma'yı oynuyor. Selma'nın en iyi arkadaşı Kathy'yi ise Fransız yıldız Catherine Deneuve canlandırıyor. Elbette, Björk'un filmin orijinal soundtrack'ini gerçekleştirip gerçekleştirmeyeceği ise Von Trier'nin onun başroldeki peroformansını gördükten sonra vereceği karara bağlı.

ÖZEL SEANS

KLİPLER

İyi ki Doğdun Hitch Amca

Alfred Hitchcock bugün yaşasaydı 100 yaşında olacaktı ve kimbilir bizi germek için yine ne numaralar hazırlayacaktı. 1980 yılında kaybettiğimiz ünlü ustaya olan özlemimizi eski filmleriyle gideriyoruz.

Yalnızca haz alacağı bir şok tepkisi elde etmek amacıyla korkunç hikayeler anlatan yaramaz bir amca gibi görünürdü. Bir ölçüde Alfred Hitchcock'un, pek çok klasik filmiyle yaptığı buydu.
13 Ağustos 1899'da doğdu; film endüstrisine Islington'da Famous Players-Lasky'de film kartları çizerek girdi. Orada Alma Reville ile tanıştı ve evlendi. Reville, daha sonra birçok Hitchcock filminin yapım sürecinde değişik görevler alacak ve yaşamı boyunca bu ünlü ustayı etkilemeye devam edecekti.
İlk çıkışını 1926'da "The Lodger"la gerçekleştirdi; sinemada ses devrimi gerçekleşirken o Britanya'nın önde gelen film yönetmeni olarak nam salmıştı bile. "Blackmail" (1929) senkronize sesi kullanan ilk İngiliz filmiydi ve bu film en büyük başarısını elde ettiği gerilim janrına dahildi. Bunu, en sevdiği tema (işlemediği bir suçtan ötürü aranan kaçak adam) etrafında dönen bir dizi biçimci ve yenilikçi öykünün başarısı izledi.
Şaşırtıcı derecede yaratıcı bir süreçte "The Man Who Knew Too Much" (1934-bunu 1955'te yeniden çekti), "The 39 Steps" (1935), "The Secret Agent" (1936), "Sabotage" (1936), "Young and Innocent" (1937) ve "The Lady Vanishes" (1938) gibi filmleri yönetti. Bunların her birinde aynı ustalığı göstermesini bilmişti: bir zanaatçı becerisiyle çok titiz bir araştırma, ses üzerine bile ayrıntılı notlar alarak yapılan sıkı bir storyboard çalışması ve gerilimin inşası... 1939'da Hollywood'a göçmeden önce ünlü "Rebecca"yı çekti; sonra da politik açıdan tartışmalı "Foreign Correspondent"la (1940) bilinen alanına döndü.
1940'lar onun giderek artan karmaşıklıktaki filmlerine tanık oldu. "Suspicion" (1941), "Saboteur" (1942), "Shadow of A Doubt" (1943), "Lifeboat" (1944), "Spellbound" (1945), "Notorius" (1946) ve "Rape" (1948) gibi zorlu temalara ve şehir kabuslarına değindi. Çoğu yönetmenin bir ömür boyunca ulaştığı klasik film sayısına o sadece 10 yılda ulaşmıştı.
1950'de izleyiciler filmlerinde gerildikçe Hitchcock'un başarısı da sürdü. Klasik olarak addedilen bu filmler, bugün bazı izleyicilere modası geçmiş gibi bile gelse, onun şok yaratma konusunda sahip olduğu büyük yönetmenlik dehasını gösterir. "Strangers On A Train" (1951), "I Confess" (1953), "Dial M For Murder" (1954), "Rear Window" (1954), "Vertigo" (1958) ve "North By Northwest" (1959) bunu kanıtlayan filmlerdir. 1960'ta -her ne kadar kendisi onun bir kara komedi olduğunu düşünse de- o güne kadarki en karanlık filmini yönetti: ürkünç "Psycho"...
Bugüne kadar, nazik tavırlı İngiliz beyefendisi, televizyondaki "Alfred Hitchcock Sunar" programında göründüğü kadar kendi filmlerinde de görünmüştür. 1980'deki ölümüne dek bir düzine film daha yaparak film yönetmeye devam etti; ancak bunların hepsi pırıltılara sahip olsa da hiçbiri onun en iyi filmlerinin yanında yer almadı.
'50lerin ortasından itibaren bir Amerikan vatandaşı olan Hitch'e ölümünden kısa bir süre önce şövalyelik payesi verilmesi, onu en az eski filmlerinin tekrar elden geçirilmesi kadar memnun etmişti. Bugün sinema öğrencileri filmlerini ayrıntılı olarak inceleyip, onlar üzerinde kafa yoruyorlar. Onun yegâne amacı seyircisini heyecanlandırmaktı. Düşünebileceğinden çok daha fazla yaptı bunu.

Bir Patricia Highsmith uyarlaması olan "Strangers on a Train".

Hitchcock'un Kızı

Doğumunun 100 yılı vesilesiyle Alfred Hitchcock, Batı basınında sıkça gündeme geliyor. Bugün 71 yaşında olan yönetmenin kızı Patricia Hitchcock da Total Film dergisine konuştu.

Donald Spoto'nun 1983 tarihli, tartışma yaratan Alfred Hitchcock biyografisi "The Dark Side of Genius-Dehanın Karanlık Yüzü"ne göre, Hitchcock, "Strangers On A Train"in çekimleri sırasında kızı Patricia'ya acımasız bir oyun oynadı. Patricia dönme dolaba bindiğinde babası tüm ışıkları kapattı ve bir saatten fazla bir süre onu en yüksek noktada mahsur bıraktı.

Bugün 71 yaşında olan ve California, Santa Monica'da yaşayan Patricia bunu biraz daha farklı yorumluyor. "Annem ve ben seti ziyarete gittik" diye anımsıyor. "Lunaparktaki atlıkarınca sahnesini çekerken babam bana dedi ki: 'Dönme dolabın tepesinde durmak için ne kadar istersin?' Çünkü benim yükseklik korkum olduğunu biliyordu. Ben de bunun üzerine dedim ki: 'Yüz dolar...' Ve tepeye çıktım. Hatta tepeden aşağıya indiğimiz bir fotoğraf da vardır. Yaklaşık on saniyeliğine ışıkları kapattılar, sonra tekrar yaktılar ve aşağı indik. Tabii ben paramı alamadım. İşte Bay Spoto'nun sadist baba diye adlandırdığı şey bu." Patricia'nın Spoto'nun kitabıyla ilgili küçük bir sıkıntısı var. "Ölmüş kişilere saldıran insanlardan pek hoşlanmam" diyor. 10 yaşındayken Amerika'ya göçmelerinden önce Patricia Londra'da büyümüştü. "Çünkü babamın yapımcı David O. Selznick'le bir sözleşmesi vardı ve 'Titanic'i çekeceklerdi. Fakat çok pahalı olacağı kanaatine vardılar; böyece 'Rebecca'yı çektiler."

Patricia "Strangers On A Train"de yer almadan önce RADA'da eğitim görmüş ve babasının "Stage Fright" filminde rol almıştı. Broadway'de bir dizi rolde de boy gösterdi. Herşeye karşın en unutamadığı oyunculuk anıları babasının yönetimi altında gerçekleşenler. "Onunla çalışmayı severdim; çünkü ne istediğini gerçekten bilirdi. Her sahnenin storyboard'unu önceden çizerek filmi vaktinden önce bitirirdi. Sete gittiğinizde herşey sakin ve sessiz olurdu."

"Strangers On A Train"den on yıl sonra Patricia babasının en bilinen filmi olan "Sapık"ta Janet Leigh'in ofis arkadaşını oynadı. "Hiçbirimizin bu filmin böylesi bir başarı elde edeceği konusunda bir fikri yoktu" diye itiraf ediyor. "TV kadrosuyla çekilen siyah beyaz bir filmdi ve iyi eleştiriler almamıştı. Ancak halk üzerinde geniş bir etki yarattı. Tüm mektupları anımsıyorum. Biri şöyle yazmıştı: 'Karım 'Sapık'ı gördü; şimdi onu duşa sokamıyorum' Babam da şöyle cevaplamıştı: 'Onu temizlikçilere götür.' Patricia annnesi Alma hakkındaki bir kitap üzerinde harıl harıl çalışıyor. "İnsanlar onun hakkında bir şey bilmiyor" diye iç çekiyor. "O paha biçilmezdi. Babam bir hikaye bulurdu, ondan bir film çıkıp çıkmayacağını anneme sorardı ve eğer annem öyle düşünmüyorsa babam o hikayeye dokunmazdı bile. 'Sapık'ın ilk basımında, Janet'ın öldüğü düşünülürken, onun yutkunduğunu fark eden tek kişi annemdi."

şimdi neredeler?

EMRE ERGÜL

1989'da çevrilen "See No Evil, Hear No Evil" (Bana Göz Kulak Ol) yıllarca perde ardında kalmış iki komedyeni, Richard Pryor ile Gene Wilder'i Türk seyircilerine tanıtmıştı. Ancak bu ikiliyi çok çabuk unuttuk. Nedeni ise bizim ihanetimiz değil, insanları kırıp geçiren bu iki ünlünün gerçekler karşısında artık sahte maskelerini takamamaları ve sinemaya küsmelerinden kaynaklanıyor...

Richard Pryor

Siyahi ırkın Bill Cosby'den sonraki en büyük komedyeni. 1 Aralık 1940'da doğdu. Kader ilk "sillesini" 6 yaşında vurdu: Komşusu tarafından tecavüze uğradı. Illinois'te fahişelerle birlikte büyüdü. Evde sürekli olarak dayak yiyordu. Ya bunalıma girip bir gün intihar edecek ya da bir çıkış noktası bulacaktı. Askerlikte komedyen olmaya karar vererek hayata sıkıca bağlandı. Ancak olmadı... Ruh sağlığını bozan çocukluğu yakasını bırakmadı. Kokain bağımlısı oldu. "Bana Göz Kulak Ol"a kadar çevirdiği 39 film boyunca her şey iyi gitti. Ancak film ona tüm dünyada şöhret getirdi. Diziler, talk-şovlar, davetler... Yük omuzlarına ağır gelmeye başladı. Kokainle olan arkadaşlığını dostluğa çevirdi. Bu yüzden 1989 sonrası yalnızca 4 filme imza atabildi. (Another U, Century Of Cinema, Mad Dog Time ve Lost Highway) Ve kokain iki yıl önce vücudunda son noktayı koydu. Organlarının yarısı iflas etti. Sinir sistemi harap oldu. Yüz kaslarını oynatamıyor. Başkasının yardımı olmadan kalkamıyor. Tekleyerek konuşuyor. Bir hastanede ölümü bekliyor. Biyografisinde kendini şöyle anlatıyor: Sinema rüyası bitti. Bu, bir palyaçonun gözyaşlarıdır. Komik olan her şeyi çok özlüyorum...

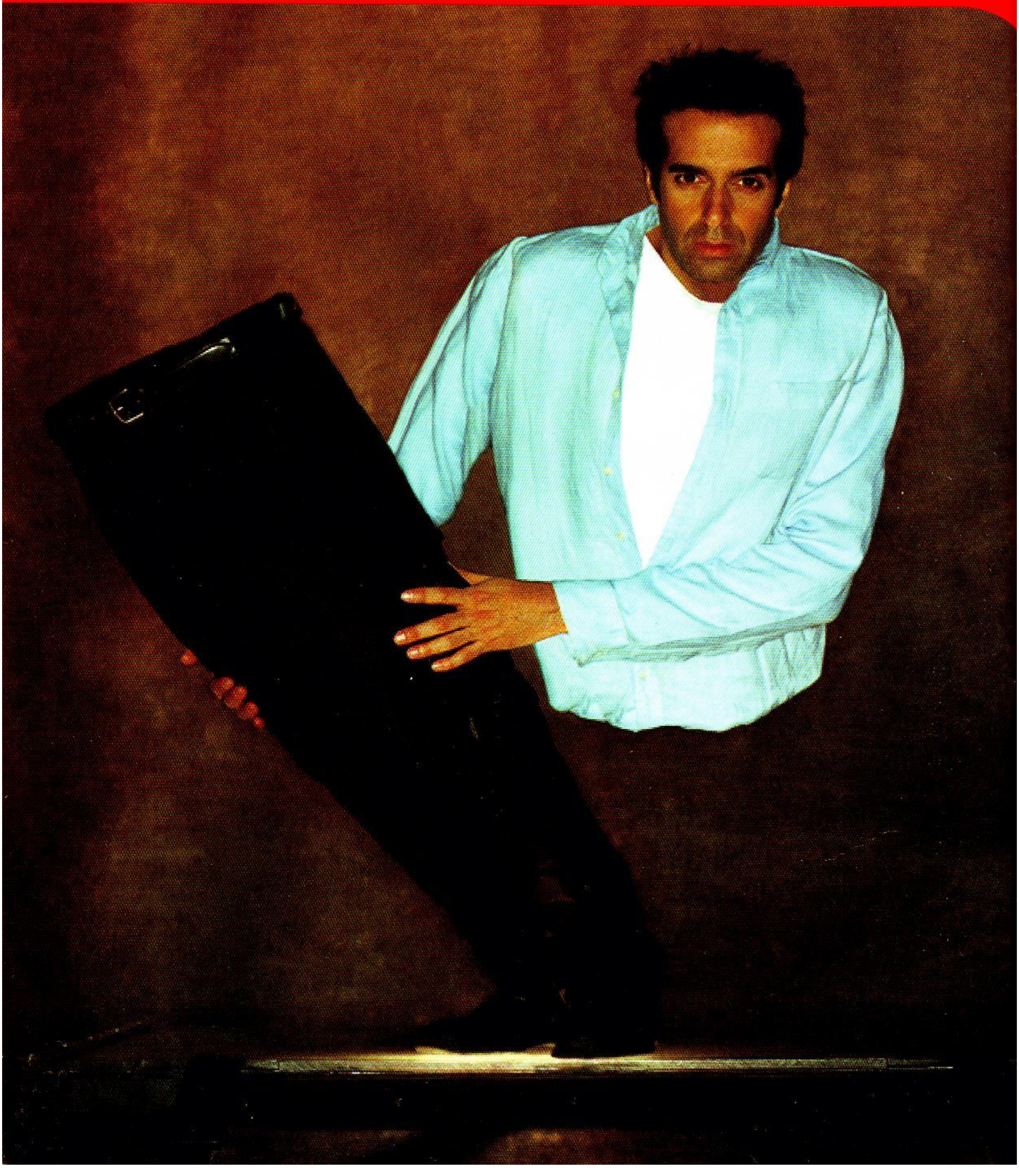
Gene Wilder

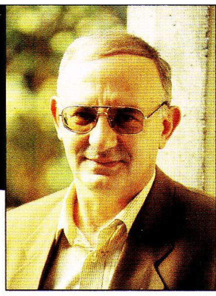
Gerçek ismi Jerome Silberman. 1935 doğumlu. "Bana Göz Kulak Ol"dan önce 20 film çevirdi, 8 senaryo yazdı. Bu film sonrası 1990'da "Funny About Love", 1991'de "Another U"da yine ebedi dostu Pryor'la başrol oynadı. Ancak özel hayatında işler iyi gitmedi. Aktrist eşi Gilda Radner rahim kanserinden öldü. Sinemaya küstü. Gilda'nın Merkezi adında kanserli aileler için bir danışma merkezi açtı. "O ölmemeliydi" diye kadere hayıflanması 8 yıl sürdü. Ancak dostları elinden tuttu, kendini toparlanmasına yardım etti. Bu sayede 64 yaşındaki aktör bu yıl "Murder In A Small Town" ve "Alice Harikalar Diyarında" isimli filmlerle yeniden kamera karşısına döndü. 8 yılın hıncını bir yılda çıkaran kurt komedyen, "Stuart Little" isimli filmde de seslendirme yapıyor.

"Bana Göz Kulak Ol"

Bunu da mı

IŞIK VE GÖLGE...

Atilla Dorsay

Nerde O Eski Erkekler!...

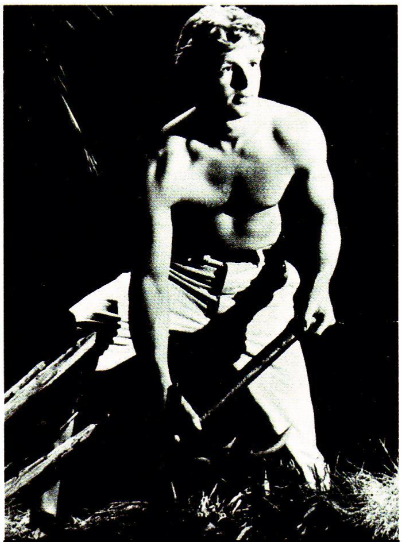
"İlk büyük erkek star Rudolph Valentino'nun her filminde en azından bir giyinme-soyunma sahnesi olurdu. Onun bedenini ve fiziğini sergileyerek kadınlar nezdinde uyandırdığı büyüyü, diğer Latin kökenli oyuncular da taklit ettiler ve filmlerinde hep soyundular."

Radikal'in sinema ekinde bir yazı... Birzamanların ünlü oyuncusu, daha doğrusu sudan çıkmayan deniz kızı Esther Williams anılarını yayınlamış. 1940-50'lerde sinemaya gidenlerin unutamadığı, MGM müzikallerinde balık gibi vücudu ve yüzme numaralarıyla başımızı döndüren, yüzme şampiyonluğundan gelme bu güzel kadın, 1950'lerin sonlarında, yani meslek hayatı sona ermek üzereyken Universal şirketi için çevirdiği "Raw Wind in Eden - Cennette Fırtına" adlı melodramda Jeff Chandler adlı oyuncuyla tanışıp aşk yaşamış. Bilen bilir, Chandler özellikle kızılderili reisi Cochise rolüyle tanınmış, iri-yarı, erken ağarmış saçlarıyla kadınların gönlünü hoplatan bir irikıyım adamdı. Ama günün birinde Williams onu kadın kılığında gezerken, üstüne üstlük kendi iç çamaşırlarını giyerken yakalamaz mı? Ve elbette aşk hemen suya düşmüş... Kim derdi ?

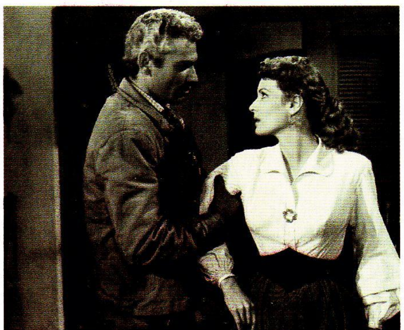
ASLANI YENEN ADAM

Bu ilginç anekdot, bir başka haberle birleşti. Yine bir dönem Hollywood'unun adaleli oyuncusu Victor Mature ölmüştü. En tanınmış filmi olup bizim kanallarda da sık sık gösterilen Cecil B. de Mille filmi "Samson ve Dalila"da Samson'u oynayan oyuncu, bu filmdeki "aslanla boğuşma" sahnesi nedeniyle, birçok gazete tarafından "aslanı yenen adam öldü" diye anıldı.

Victor Mature da Hollywood'un iriyarı ve adaleli erkeklerinden biriydi. Ama bundan çok daha fazlasıydı kuşkusuz... 1915 yılında İsviçre kökenli bir babadan doğmuş, yıllarca revülerde rol aldıktan sonra 1939'da sinemaya başlamıştı. Öylesine adaleliydi ki, stüdyo tarafından "a beautiful hunk of man - güzel bir iri erkek" diye tanıtılmıştı.

İyi oyuncu Sterling Hayden'in 'parlak çocuk' yılları...

Jeff Chandler, bir filminde Maureen O'Hara'yla.

Hep fiziğine uygun rollerde oynadı, ama 1945'lerde kimi iyi roller de buldu. Özellikle John Ford'un ünlü "My Darling Clementine - Kanun Harici"nde (Doc Holliday rolü), Henry Hathaway'in "Kiss of Death" adlı polisiyesinde oynadı. De Mille'in "Samson ve Dalila"sıyla şöhretin zirvesine çıktığında 34 yaşındaydı.

SON ROLÜ YİNE SAMSON

Mature, daha sonra Betty Grable, Esther Williams gibi müzikal oyuncularına eşlik etti, "Androcles ve Aslan", "The Robe - Zincirli Köle", "Demetrius and the Gladiators - Aslanların Pençesinde", "The Egyptian - Mısırlı Sinuhe" gibi tarihsel filmlerde yine bedenini sergiledi. "Zarak Han" adlı filmde Anita Ekberg ile oluşturduğu ikili, perdenin erotizm tarihine düşkün olanlarca unutulmaz. Ama, 1960'larda Holllywood'daki meslek yaşamı görünürde sona erdiğinde, Avrupa'ya göç etti ve başta Vittorio de Sica'nın "After the Fox - Sevimli Mahkum"u olmak üzere kimi filmlerde, kendi beyazperde kişiliğiyle dalga geçti. O yıllarda birçok sinema yazarı, onun yıllar sonra da olsa gerçek oyunculuk kumaşını kanıtladığı görüşündeydiler. 1984'de "Samson ve Dalila"nın TV için yapılan yeni çevrimindeki küçük rolü ile kariyerini kapadı.

SESSİZ DÖNEM İDOLLERİ

Mature da Chandler gibi, perdede oyun gücünden çok abartılı fiziği ve gösterişli adalelerini sergilemesiyle anımsanıyor. Ama perdede bedenini sergileyerek üne kavuşanlar, sanılanın tersine, yalnızca kadınlar olmadı ki!... Kadın cinselliği gerçi hep ön plandaydı, ama daha sessiz dönemden başlayarak özellikle kadın seyirciler için erkek bedeni de azımsanmayacak bir cazibe unsuru olarak kullanıldı.

Örneğin ilk büyük erkek star Rudolph Valentino'nun her filminde en azından bir giyinme-soyunma sahnesi olurdu. Onun bedenini ve fiziğini sergileyerek kadınlar nezdinde uyandırdığı büyüyü, diğer Latin kökenli oyuncular da taklit ettiler ve filmlerinde hep soyundular: Ramon Novarro, Antonio Moreno, Gilbert Roland, vs. Perdenin ilk Tarzan'ı

Elmo Lincoln de zamanı için çekici bedeniyle tanındı.

YAKIŞIKLI TARZAN'LAR GEÇİDİ

Sesli sinemayla birlikte, yüzme şampiyonluğundan gelme Johnny Weismüller, sinemanın en etkileyici ve uzun ömürlü Tarzan'ı oldu. Onu izleyen tüm Tarzanlar, iriyarı, uzunboylu, adaleli ve yakışıklıydılar: Herman Brinx, Buster Crabbe, Lex Barker, Gordon Scott, Dennis Miller, Christophe Lambert... Gerçi bu filmlerde Tarzan'ın yanıbaşında Jane de vardı. Ama o hep daha "örtülü" durur ve kadın cinselliği konusunda pek ipucu vermezdi. Elbette 1982'deki John Derek yapımı "Tarzan"a dek: o filmde silik bir Miles O'Keefe'in yanında Bo Derek, Jane rolünde parlıyor ve açıkça ön plana çıkıyordu.

1930'ların ortalarında ünlü Hays yasasının yürürlüğe girmesiyle, Hollywood'da cinsellik de, çıplak beden sergilemesi de ciddi bir denetim altına girmişti. Amerikan sinemasında bugün bile izleri süren ve örneğin Stanley Kubrick'in "Eyes Wide Shut" filminin bir sahnesinin ABD'de teknolojiyle "maskelenerek" gösterilmesine yol açan püritanizm, o günlerin bir uzantısıdır. Bu arada adaleli erkek bedenleri de ancak cinsellik-dışı biçimde görülür oldu. "Tarzan" dizisi veya kimi müzikallerdeki örtülü çıplaklık gibi... Yine de Tab Hunter, Troy Donahue, Tony Curtis, Rock Hudson, Sterling Hayden gibi dönemin genç yakışıklıları, kimi filmlerde genç ve yapılı bedenlerini sergilemek yoluyla daha çabuk üne ulaştılar.

50'LERİN JÖNLERİNDEN ARROLD'A...

Yine 50'li yıllarda geniş perde teknolojisinin azdırdığı tarihsel filmler, adalelerine güvenen oyuncular için yeni bir alan oldu. Ve Richard Burton'dan Victor Mature'e, Paul Newman'den Edmund Purdom'a, Henri Vidal'den Jacques Sernas'a birçok oyuncu, bol bol adale ve çıplak büst sergiledi. Aynı yıllarda, İtalya da Roma tarihine dönük filmler yapmaya başladı ve başta Amerikalı Steve Reeves olmak üzere birçok çam yarmasını uluslararası planda meşhur etti.

Perdede bir cazibe unsuru olarak erkek bedeni ve adaleli vücutlar, günümüzde de sürüyor. Gerçek bir vücut şampiyonu olan Arnold Schwarzenegger, bunun en parlak örneği... Tüm gençliğini bedenine harcamış ve hiçbir oyunculuk eğitimi almamış birinin böylesine başarılı olacağı umulur muydu? Ama Arnold, kaslarına eklenen ve özellikle umulmadık komedi-fantezi yeteneğiyle desteklenen oyunculuk çabasıyla, sınırların ötesine giderek gerçek bir star oldu. Benzer şeyler, kuşkusuz adalelerini çok iyi kullanan ve sergileyen, ama aslında yazarlıktan yönetmenliğe başka yetenekleri de olan "İtalyan aygırı" Sylvester Stallone için de söylenebilir.

Samson (Victor Mature) yatıyor, Dalila (Hedy Lamarr) da saçlarını kesmeye hazırlanıyor!...

En ünlü çıplak adam : Johnny Weismuller

YEŞİLÇAM'DAN GÜNÜMÜZE

Elbette Yeşilçam da erkek bedenine sarıldı, zaman zaman... Özellikle tarihsel filmler furyasının tırmandığı 60'lı yıllarda, Cüneyt Arkın, Kartal Tibet gibi oyuncular, vücut gösterisi yaptılar. 70'li yılların ünlü seks filmleri furyasında ise Anadolu'nun temiz bağrından çıkıp Yeşilçam sokaklarına düşmüş kimi genç delikanlılar, mahut filmlerde, Türk erkeğinin anatomik yapısını sergilemekten kaçınmadılar.

Ve bu işin en son aşaması, eski usul tarihsel filmleri çağdaş şiddet ögeleri ve modern teknolojilerle sarmalayarak kitlelere sunan "Herkül", "Zeyna", "Fatih Krull" gibi TV dizileriyle sürüyor. Bu diziler, çoktan Hollywood veya Cinecitta tarihlerine gömüldüğünü sandığımız bir film türünü sanki hortlattılar. Ve Kevin Sorbo gibi yeni çam yarmaları, adale sergilemesini oyun gücünün önüne koyan çabalarıyla, kimi hanım seyircilerin rüyalarını süsler oldular.

Sinemanın kadın bedeni kadar erkek bedenini de kullanmaktan vazgeçmeyeceğini ve adına cinsel çekicilik (ya da sex-appeal) denen şey varoldukça, insan vücudunun karşı cins için bir gösteri ve cazibe unsuru olarak hep karşımıza geleceğini gösteren bir son aşama... ■

profil

HEATHER GRAHAM

oyuncudan model olur mu?

İşleri açıktan açığa ve giderek büyüttüğü düşünülecek olursa, küçük bütçeli ve bağımsız filmlerle başladığı kariyerini, starlık mertebesine erdirmek niyetinde olduğuna kanaat getirebiliriz.

Heather, 29 Ocak 1970 tarihinde, Wisconsin eyaletinin Milwaukee şehrinde dünyaya gelmiş. Birkaç yıl sonra da ileride onun izinden gidecek, Aimee isimli bir kız kardeşi olmuş. Koyu bir katolik olan sevgili babasının, FBI hesabına ileri antiterörizm teknikleri üzerine çalıştığı, kafa patlattığı bir dönemde Heather da ilkokula başlamış. Virginia'da geçen bu yıllar boyunca, gerek çevresiyle olan ilişkileri, gerekse yaşadığı yeri fazlasıyla benimsemiş olması dolayısıyla bugün dahi unutamadığı pek çok güzel anı edinmiş, mutlu bir çocukluk geçirmiş. Buradan Sumac Elementary School'a, oradan da Lindero Canyon Middle School'a nakil olmuş. Nihayetinde tüm hayatının en kötü birkaç yılını geçirecek olduğu Agoura Lisesi'ne düşmüş yolu. Bu okulda okuduğu dönem boyunca insanlara nasıl yaklaşmak, onlarla nasıl konuşmak gerektiğini bilmediği, sosyal bir insan olmak konusunda bir hayli beceriksiz olduğu düşüncesinin altında ezilmiş. Genellikle renksiz, düz bir insan olmakla itham edilirmiş. O da bir şey mi, bir de şunu dinleyin; erkeklerin ona ayıracak zamanı yokmuş! Heather da, Hollywood'un en yetenekli ve şöhretli yıldızlarından Harrison Ford'un gençlik yıllarında yaşadıklarına benzer duygular yaşıyor, kendisini toplumun popüler kanadında, sevilen, sayılan, giderek hayran olunan bir kimse olarak hayal edemiyormuş.

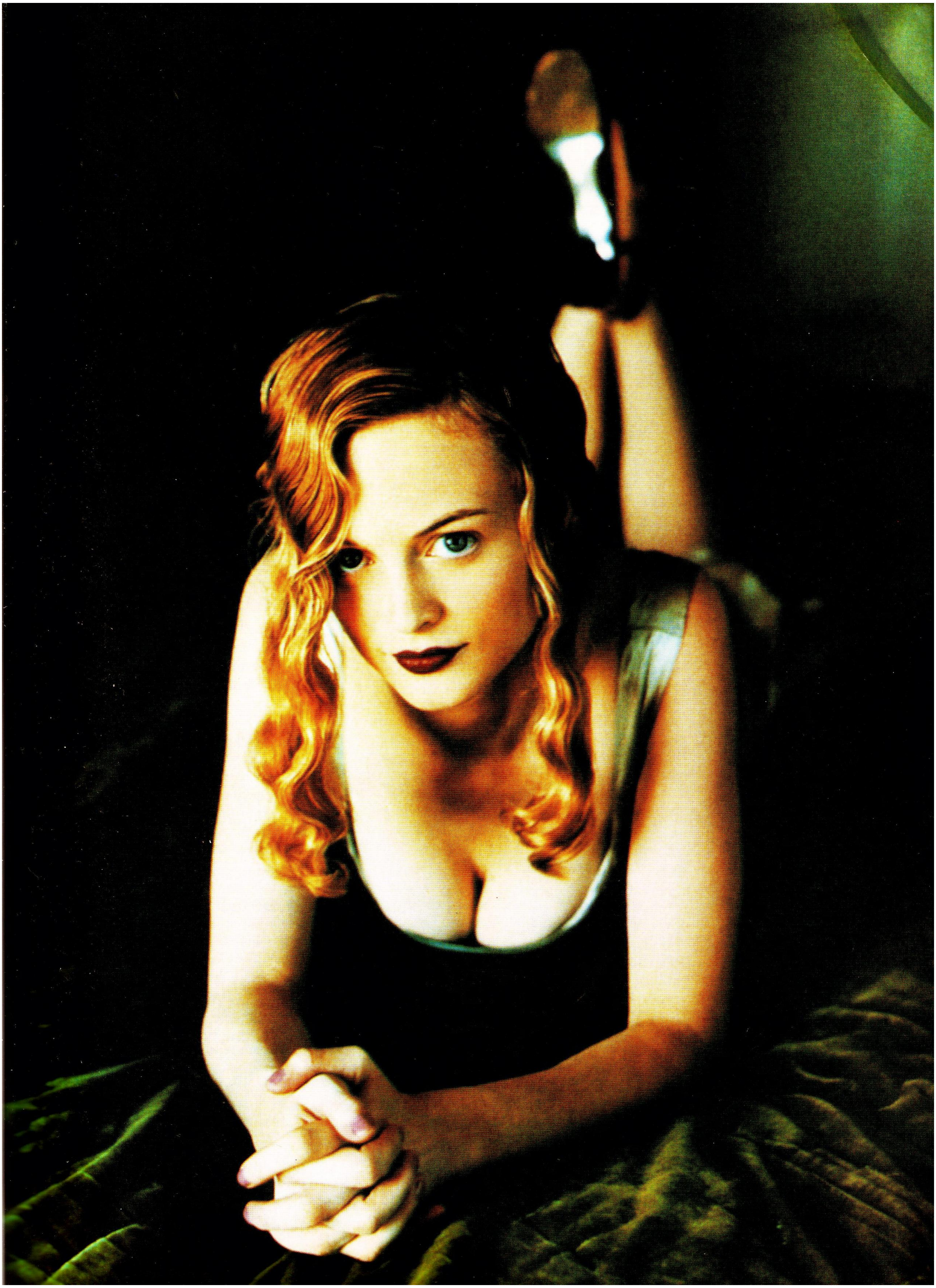
İlerleyen yıllar zarfında ailesi ile arasında derin fikir ayrılıkları ve duygusal uçurumlar oluştuğunu gören Heather, neredeyse topyekün şanssız bir insan olduğuna hükmedecekmiş. Ne var ki günün birinde annesi onu önüne kattığı gibi Hollywood'a, başangıç için hiç de fena sayılmayacak bir seçmeye götürmüş. İşi almasıyla, ailesini terketmeye karar vermesi bir olmuş Heather'ın. Annesinin iyi niyeti göz önüne alınacak olunursa, bir parça tuhaf bir tepki sayılabilir bu. Ancak Heather tutarlı bir karakteri olduğunu cümle aleme göstermek istercesine, en başarılı öğrenci seçildiği okulunu da bırakmakta tereddüt etmemiş.

Bilindiği üzere, salt yetenekle Hollywood gibi bir "insan değirmeni"nde fazla uzağa gitmeniz çok olası değildir. Heather da şans meleği değneğini kendisine değdirene dek oradan oraya sürüklenip durmuş. Bir süre Hollywood Bowl'da yer göstericilik yaparak geçimini sağlamış ve karnını bahşişlerle bastırmış! Derken devran dönmüş, "Licence to Drive" gibi ucuz filmlerden, Gus Van Sant imzalı "Drugstore Cowboy" gibi modern zaman klasiklerine, pek çok filmde rol almaya başlamış. Efsanevi televizyon dizisi "Twin Peaks"de görünmüş. Bu gayet ümit verici tecrübelerin ardından, hırsına yenik düşmüş ve oyunu kurallarına göre oynamak düşüncesiyle üniversiteye yazılmaya karar vermiş; University of Los Angeles at California. Burada İngilizce bölümüne başlamışsa da iki yıla kalmadan, okulla ilişiği kesilmiş. Olsunmuş, çünkü hayatının romanı burada, UCLA'de bekliyormuş onu; "Karamazov Kardeşler". Heather buna karşın Dostoyevski'nin, aşk hayatı üstünde dolaylı da olsa bir etki yapacağını daha sonra anlayacakmış. 1992 yapımı "Diggstown"da küçük bir rol alan Heather, has "kötü adam" James Woods ile karşılıklı oynama fırsatı bulmuş. Çekimler sırasında Woods, Heather'a bir adet "Karamazov Kardeşler" hediye etmiş. Tabii tümüyle tesadüfle açıklanabilecek bu olay Heather da tarif edilemez duygulanımlara yol açmış. Halihazırda olgun erkeklere ilgi duyuyor olmasına karşın, o sırada 45 yaşında bulunan Woods'a karşı ne hissediyor olduğunu tam olarak kestirememiş. Yine de onunla bir müddet sürecek bir beraberlikten de geri durmamış tabii ki.

Sonraki yıllarda "Six Degrees of Separation", "Don't Do It" ve "Even Cowgirls Get the Blues" gibi kendi hayran kitlelerini yaratmış filmlerde rol almış. Bu dönemdeki başarısı ve tabii cazibesi James Toback ve Jon Favreau'nün gözünden kaçmamış olacak, her iki yönetmen de müteakip filmlerinde, basrollerde değerlendirmişler Heather'ı. Bir gece Heather'ı evinden arayarak dansa, swing'e davet eden Favreau, genç kızın performansı karşısında büyülenip, ikirciklerini baştan savdıktan sonra, çok önemsediği filmi "Swingers"da oynaması yönündeki teklifini sunmuş. Toback da Heather'ı, Natasha Gregson Wagner ve Robert Downey Jr.'un yanına katık ettiği gibi, üçlü aşkı konu alan "Two Girls and a Guy"ı ortaya çıkarmış.

Tüm bunlara karşın Heather Graham'e ün dediğimiz şeyden musallat eden, onu iyisinden bir star adayı yapıp çıkaran film, iki sezon önce bayıla bayıla izlediğimiz, Paul Thomas Anderson imzalı "Boogie Nights" oldu. Burada sürekli paten üzerinde olduğu halde -hatırlayacaksınız, ismi de Patenli Kız diye geçiyordu- porno dünyasında yolunu bulmaya çalışan saf ve de delişmen bir küçük kıza hayat vermişti kendisi. Hem daha önce olmadığı kadar öne çıkardığı güzelliği, hem de rolüne getirdiği benzersiz yorum dikkatlerden kaçmadı. Dolayısıyla hemen gişe canavarı filmlerden "Scream 2"nin, ardından da yönetmeni ile aşk yaşayacağı "Lost In Space"in kadrosuna seçildi. Onlarca dergi kapağını süsledi. Artık bir ajanı, bir de Emanuel Ungaro ile yapılmış modellik anlaşması var. Bugünlere gelmesine ön ayak olan düşük bütçeli ve de bağımsız filmlerde pek gözü yok artık. Çocukluğundan beri gösterdiği gelişim ve kritik anlarda yaptığı tercihler hesaba katılırsa anlaşılması güç bir şey değil bu. "Austin Powers: The Spy Who Shagged Me"de bizi bekleyen Heather, kendisinin de tam aradığı, yolunu gözlediği cinsten olsa gerek...

"Bowfinger", 8 Ekim'de gösterimde.

profil

JOHN McTIERNAN

aksiyon ustası

İlk "Zor Ölüm / Die Hard" filmiyle "aksiyon türüne eski itibarını kazandıran yönetmen" olarak ün salan John McTiernan Hollywood'un cilvelerine alışık bir yönetmen. "Kızıl Ekim / The Hunt For Red October" gibi dev bütçeli gişe rekortmenlerine de imza attı, "Son Muhteşem Kahraman / Last Action Hero" gibi dev bütçeli felaketlere de...

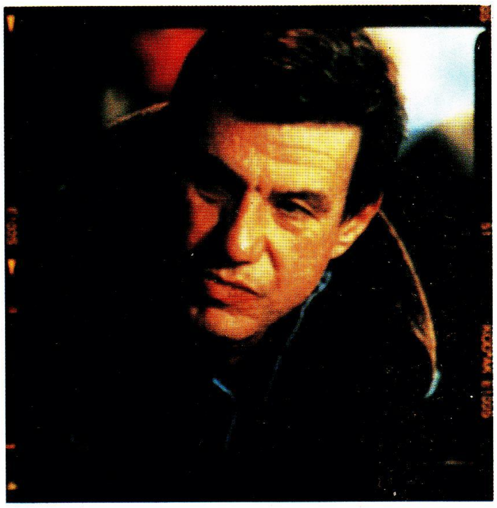
Aynı yıldızlarla çalışmayı alışkanlık haline getiren 48 yaşındaki yönetmen, Schwarzenegger ve Connery ile ikişer kez çalışmıştı. Bu ay gösterime girecek yeni filmi "The Thomas Crown Affair"de ise 1986 yapımı ilk filmi "Nomads"in yıldızı Pierce Brosnan ile yeniden biraraya geliyor. Film, Steve McQueen'in rol aldığı 1968 yapımı bir filmin yeniden çevrimi. Biliyorsunuz sıkıştığı zaman eski defterleri karıştırmak Hollywood'un eski numaralarındandır ve genellikle de işe yarar ama McTiernan bu projede yalnızca kâr amacı gütmediğini ısrarla belirtiyor: "Tam anlamıyla bir yeniden çevrim sayılmaz" diyor yeni film için, "daha çok bir tema üzerine yapılmış bir çeşitleme. Orijinal filmden epeyce farklı aslında. Bir kere türü başka. Orijinal film bir soygun öyküsüydü benimkiyse bir aşk öyküsü. Dolayısıyla Norman Jewison'ın (orijinal filmin yönetmeni) izinden gidiyormuşum gibi hissetmedim."

McQueen bir banka soyguncusuydu. McTiernan, filmin kahramanı Brosnan'ı sigorta müfettişine aşık olan bir sanat eseri hırsızına dönüştürerek konuyu güncelleştirmiş. '68 ile '99 modeller arasındaki bir başka önemli fark ise McTiernan'ın beyazperdedeki sekse pervasız yaklaşımı. Brosnan ile Russo filmde doludizgin sevişiyorlar. Bildiğimiz kadarıyla Russo dini kurallara uygun yaşayan inançlı bir Hıristiyan'dır. Peki acaba McTiernan'ın bu açıdan riskli yaklaşımını benimsemek Russo için sorun olmadı mı?

"İtiraf etmek gerekirse dini bir engelle karşılaşacağımdan endişeleniyordum." diyor yönetmen. "Ama Russo'nun dini inançlarının epeyce ılımlı olduğu ortaya çıktı. İnancı 40'lı yılların ahlaki değerlerinden çok gerçek ahlak değerlerine dayanıyordu o yüzden de çıplaklık hiç sorun olmadı."

Meslek yaşamının başlarında teknik açıdan tam bir sinema ustası olarak görülmesine karşılık oyuncu yönetiminde o derece becerikli bulunmayan McTiernan seks sahnelerinde pek tecrübeli sayılmazdı. Yönetmenin oyuncu yönetimine ilişkin olumsuz dedikodular 1992 yapımı filmi "Medicine Man"in setinde olanlarla ilgili haberlerden sonra ortaya çıktı. "O günlerde daha az soğukkanlı olduğum kesin." diyor. "Hatalı olan aktrise (Lorraine Bracco) kapıyı göstermek için ısrar etmeliydim. Bu konuda biraz geliştiğimi umuyorum."

İkinci darbeyi 1993 yapımı filmi "Last Action Hero" yüzünden aldı. En büyük kozu Schwarzenegger olan film bir sürü yaygara koparmasına rağmen o derece büyük ilgi görmedi. Filmden sonra yönetmenle Arnie arasında birtakım anlaşmazlıklar da çıktı ancak araları bozulmadı. Hatta daha sonra defalarca birlikte çalışmayı düşündüler. Yine de "Last Action Hero" tecrübesi acıya daha az dayanıklı pek çok yönetmen için Hollywood'u terketmek için

iyi bir sebep olabilirdi ama McTiernan kaçmadı. Üstelik sonraki filmi "The 13th Warrior"ın başına gelenler yüzünden insanlar onun bir mazoist olduğunu düşünmeye başladılar. Başrolünde Antonio Banderas'ın oynadığı, Viking döneminde geçen Michael Crichton uyarlaması "Eaters Of The Dead" filminin akıbeti iki yıldır sürüncemede. Filmi gerçekten Crichton mı ele aldı acaba?

"Uzun süredir öyle." diyerek iç geçiriyor McTiernan. "Crichton devreye girmeden önce 'Sphere'i çekmekte olan Levinson'dan bir ipucu almıştım. Levinson 'Yeter' deyip gitmiş ve 'Wag The Dog'u (Başkanın Adamları) çekmişti. Crichton'ın yanında kalıp kariyerlerinin yokoluşuna seyirci kalan insanlar var. Gazabından kurtulan tek yönetmen Steven Spielberg'ti."

Aslında McTiernan daha filme başlamadan önce yazar konusunda uyarılmış ama söylenenleri önemsememişti. "Michael'ın söylediklerine inanmıştım. Yönetmenleri kötülüyordu. Phil Kaufman'ın ahmak, Frank Marshall'ın sersem olduğunu Barry Levinson'ın ise Michael Crichton'a yeterince dikkat göstermediğini düşünüyordum."

Crichton, McTiernan'a da aynı şeyi yapar mı acaba?

"Eminim yapar." diyor McTiernan. "Kulağıma gelmeye başladı bile."

Artık "13th Warrior"ı geride bırakmış. Bundan sonra daha neşeli şeylerle ilgilenmek niyetinde. Şimdi bir başka Jewison filmi üzerinde çalışıyor. Sözkonusu film 1975 yılının kült gerilimi "Rollerball". Görünüşe bakılırsa McTiernan bundan sonra kariyerini Jewison filmlerinin yeniden çevrimleri üzerine kuracak.

"Norman'a dedim ki;" diyor. "Aslında ben senin gayrı meşru oğlunum ve filmlerini yeniden çekerek dikkatini çekmeye çalışıyorum."

"The Thomas Crown Affair", hâlâ gösterimde.

profil

ADAM SANDLER

jim carrey'nin izinden

Drew Barrymore ile karşılıklı oynadıkları ve iyisinden bir gişe başarısına imza attıkları "The Wedding Singer"a (Evlilik Öpücüğü) kadar, pek çoğumuzun adını bile duymadığı Adam Sandler, Hollywood'un en çok kazanan yıldız oyuncularından şu sırada.

Son dönem Hollywood sinemasında etkisini en fazla biçimde hissetiren oyuncuların başında gelen, yakın dönemde Jim Carrey'nin yaptığına benzer bir çıkışla hem rating'ini, hem de film başına kendisine tahsis edilmesi icap eden para miktarını birkaç misline katlayan Adam Sandler, 9 Eylül 1966'da Brooklyn, New York'ta dünyaya gözlerini açmış. Manchester, New Hampshire'de büyümüş. Komediyle tanışması, Boston'daki bir komedi kulübünde, ağabeyinin kendisini cesaretlendirmesi neticesinde spontan, yani hazırlıksız olduğu halde sahneye çıkması ve aklına geleni, kendi usulünce seyirciye aktarması ile gerçekleşmiş. Bu tecrübenin ardından, her ne kadar hayatını adayabileceği profesyonel bir alan olarak görmeyi reddetse de, aklından hiç çıkmamış komedi!

Bir zaman sonra güzel sanatlar bölümünde aldığı yeterlilik derecesi ile New York Üniversitesi'ne kaydolma hakkı elde etmiş. Öğrencilik yılları boyunca gerek çevre yerleşimlerdeki komedi kulüplerinde, gerekse diğer kentlerdeki üniversitelerde kendi hazırladığı programları, tek kişilik gösterileri gerçekleştirmeyi sürdürmüş. Sonra gerçek bir sürpriz çalmış kapıyı. O dönem bizde olduğu gibi Amerika'da da televizyon seyircisinin göz bebeği durumundaki Cosby Show'un bir bölümünde, Bill Cosby'nin oğlu Teo'nun arkadaşını oynamak şansına sahip olmuş. Çok kısa bir aralığın ardından da Amerikan MTV'sinin "Remote Control" isimli programınca, stand-up dünyasının "küçük askerleri"nden birisi ilan edilmiş! 1990/91 sezonu itibarı ile Saturday Night Live'ın, yüzlerce gencin onlarca elekten geçirilmesi neticesinde oluşturulan, efsanevi kadrosuna girmeyi başarmış; burada geleceği adına en büyük yatırımı teşkil edecek olan gösterilerine başlamış.

Saturday Night Live'da yazar ve oyuncu titrleriyle geçen beş yılın sonunda, kendi yarattığı "Cajun Man", "Opera Man", "Canteen Boy" ve "Herlihy Boy" gibi karakterlerle Amerikan halkının ilgi ve beğenesini toplamakla kalmamış, izlenme oranı bir hayli yüksek bir program olan "Denise Show"un da sunuculuğunu üstlenmiş Sandler. Guns'n'Roses topluluğunun yarım akıllı solisti Axl Rose ve Pearl Jam'in bir kilo karizma kıvamındaki lideri Eddie Vedder taklitleriyle gündemi işgal edip, gazete sayfalarını süslemiş. Tüm bu olumlu gelismelere karşılık, Los Angeles Times gazetesinde kendisinden hoşlanmayan birileri olacak ki, Saturday Night Live'ın mevcut kadrosundaki en yeteneksiz, en yeniyetme ve saldırgan eleman olduğu yönünde bir kritik yer bulmuş gazetenin sütunlarında.

Gelgelelim Adam'ın önlenemez yükselisi start almış bir kere ve bu kabil yan bakmalara da metelik verecek değilmiş!

Albüm sıra almış: "They're All Gonna Laugh At You". 1993 tarihli albüme ilk hediye bir Grammy adaylığı ile gelmiş. Billboard'da önemli yer tutan listelerden biri olan Heartseekers Listings'de 100 haftanın üzerinde bir süre boyunca asılı kalmış bu albüm. Müthiş bir başarı! İlk elde dillere düşen "Lunchlady Land"i, diğer hit parçalar izlemiş: "Buddy", "The Thanksgiving Song" ve "The Buffon"...

Film kariyerinin kordelasını da yaklaşık olarak video kliplerinin müzik televizyonlarında tekrar tekrar döndüğü o dönemde kesmiş Sandler. "Shakes the Clown" ve "Coneheads" isimli komedilerlede oynadı bilindiği üzere ilkin. Derken giderek daha çok süreler rol aldığı "Airheads" ve "Mixed Nuts" çıkageldi. Universal hesabına çekilen ve yazarlarından birisi olduğu "Billy Madison" ilk başrolüydü ve olağanüstü bir gişe hezimeti ile noktalandı. Buna karşılık Universal Stüdyoları, Sandler'a bir kez daha yatırım yapmaktan çekinmedi ve ortaya "Happy Gilmore" çıktı. Aşağı yukarı Sandler ile aynı kaderi paylaşan, ne var ki halihazırda onun kadar yüksek bir şöhret ve itibara ulaşamayan Daymon Vayons ile başrolleri paylaştıkları aksiyon/komedi filmi "Bulletproof" da akabinde gösterime girdi.

Nihayet Adam Sandler'ı Adam Sandler yapacak, seyirci kitlesini inanılmaz boyutlara taşıyacak, bir zaman sonra da stüdyoları gelecek projelerini kapatmak noktasında birbirine düşürecek olan film sahne aldı: "The Wedding Singer". Drew Barrymore ile karşılıklı oynadıkları bu romantik-komedi ile yalnızca iyi bir komedyen değil, aynı zamanda Hollywood'un ihtiyaç duyduğu taze kan olduğunu ilan etti adeta Sandler. 1998 yapımı "The Waterboy / Sucu" ile gerçekten ciddi bir gişe potansiyelini elinde tuttuğunu, ne kadar dilerse o kadar para kazanmayı hakettiğini yetkililerin gözüne soktu. Gerçekten yıllar öncesinin pop-rock starlarını akla getiren bir fan kitlesini peşine takmış görünen Sandler, müzik ve sinemayı birarada götürmekle son derece isabetli bir iş yaptığını ve kesinlikle bu yoldan şaşmayı düşünmediğini ifade ediyor. Genel olarak filmleri, albümleri, müzisyen veya oyuncu kişiliği hakkında çıkan olumlu ya da olumsuz şeylere kulak asmadığını, kendisi için yegane kriterin eş dost çevresinden alacağı tepkilere tekabül ettiğini de peşine ekliyor.

"Süper Baba", 15 Ekim'de gösterimde.

profil

NATALIE PORTMAN

18'inde bir pop kraliçesi

11 yaşında oynadığı "Leon"dan tanıdığımız genç oyuncu, Star Wars'ın Yeni Üçlemesi'ne damgasını vuracak Kraliçe Amidala karakterini oynayacak... Hayatının baharındaki Natalie'ye göre sinemanın dışında da büyük bir dünya var...

Çiçeği burnunda bir aktris olarak öyle herhangi bir rol değil, adınızı pop kültür tarihine geçirecek bir rol teklifi aldığınızı düşünün. Nasıl tepki verirsiniz? "Evet! Evet! Evet! Kabul ediyorum, nereyi imzalıyorum." diyerek üzerine mi atlarsınız yoksa biraz düşünmek için izin mi istersiniz?

George Lucas, "Star Wars Episode 1: The Phantom Menace"in kadın başrolünü yani Naboo gezegeninin Kraliçesi Amidala'yı oynaması için, Natalie Portman'la ilk görüştüğünde ikincisi gibi bir cevap almıştı. Lucas genç Kraliçe'yi onun oynaması gerektiğine karar vermişti ama Portman biraz düşünmek istiyordu.

Luc Besson'ın "Leon" filmiyle 11 yaşında üne kavuşan Natalie Portman Haziran'da 18'ine girdi. Biraz Audrey Hepburn'e benzetilen genç oyuncu 1994'te "The Professional"da rol almıştı. Sonra "Beautiful Girls"te oynadı ve sonra da "Mars Attacks!"te Tim Burton, "Everyone Says I Love You"da Woody Allen'la birlikte çalıştı. Amerika'da birkaç ay içinde gösterime girecek "Anywhere But Here"da ise Susan Sarandon ile birlikte rol alan Portman'ın Lucas'la yaptığı ilk görüşme üç yıl önce yönetmenin Marin County'deki evinde olmuştu.

"Çok hoş, normal ve tatlı biriydi," diyor Portman, Lucas için "ve aramızda çok normal bir konuşma geçmişti. Bana rolü teklif ettiğinde çok gururlanmıştım ama böyle bir filmde rol almanın nasıl sonuçlar doğuracağını düşünmem gerekiyordu."

Dünyanın önde gelen bilimadamlarından birinin kızı olarak İsrail'de dünyaya gelen Portman, babasının işi nedeniyle Amerika'ya gelen ailesiyle birlikte New York'a taşınmış. Ailesinin mahremiyetini korumak için sinemada büyükannesinin soyadını kullanan genç oyuncu Harvard ve Yale'den kabul edilmiş ama henüz hangi üniversiteye devam edeceğine karar vermiş değil. Bu yaşta ve bu koşullarda uzun vadeli bağlayıcılığı olan projelere girmek onu biraz düşündürüyor. Lucas'ın teklifini de bu yüzden hemen kabul etmemiş.

"14 yaşındaydım ve sekiz yıllık bir anlaşmaya imza atacaktım. Hayatımın geri kalanında oyunculuk yapmak istediğimden bile emin değildim daha." diyor. "22 yaşında ne yapıyor olacağını bilmek, bu kadar ilerisini planlamış olmak kolay kabullenilir bir şey değildi."

Ayrıca "Star Wars" gibi dünya çapında hayranları arasında işi çılgınlığa vardırmış olanların bulunduğu bir film serisinde rol almanın özel yaşamını nasıl etkileyeceğini de düşünmek zorundaydı. Film gösterime girmeden bir ay kadar önce bir "Star Wars" hayranının ona nasıl yaklaştığını hatırladığında gülüyor.

"İmzalı bir fotoğrafımı istedi ve üzerine 'Güç Tanrıdır.' yazmamı istedi. Korkabilirdim de ama güldüm ve 'Özüm dilerim bunu yapamam.' dedim. Bu ilgiye hazır hissetmiyorum hâlâ kendimi. Bundan sonra nelerle karşılaşacağımı bilmiyorum ama şimdiye kadar olanlar, insanları bu kadar tutkun görmek harikaydı."

Demokratik krallığı Ticaret Federasyonu tarafından tehdit edilen 14 yaşındaki kraliçe filmde ince işlemeli, gösterişli başlıklar ve elbiseler giyiyor.

"Başıma taktığım şeyler inanılmaz derecede ağırdı ve hiç de rahat değildi." diyor Portman. "Sürekli bir baş ağrısı çekmeye benziyordu ama kraliçe kişiliğime çok şey katıyordu."

Lucas, çekimlere başlamadan aylar önce Portman ile ses çalışmaları yapmış. Hatta kraliçelere özgü bir ses yaratabilmek için Portman'ın sesinin tonunu elektronik ortamda alçaltmış. Bu arada filmde hiç kimse Amerikan aksanıyla konuşmuyor. Genç Obi-Wan Kenobi'yi oynayan Ewan McGregor İskoç ama orijinal filmde Obi-Wan'ı canlandıran İngiliz aktör Alec Guinness'i taklit etmiş. Jedi şövalyesi Qui-Gon Jinn rolündeki Liam Neeson ise İrlanda aksanını yumuşatmış.

"George, gerçek yaşamdaki sesimle Kraliçe'nin sesini farklılaştırmak istedi." diyor Portman. "İki gün diyalog çalışması yaptık. Katharine Hepburn ve Lauren Bacall gibi eski film yıldızlarınınkine benzer biraz soylu bir ses çıkarmaya çalıştık."

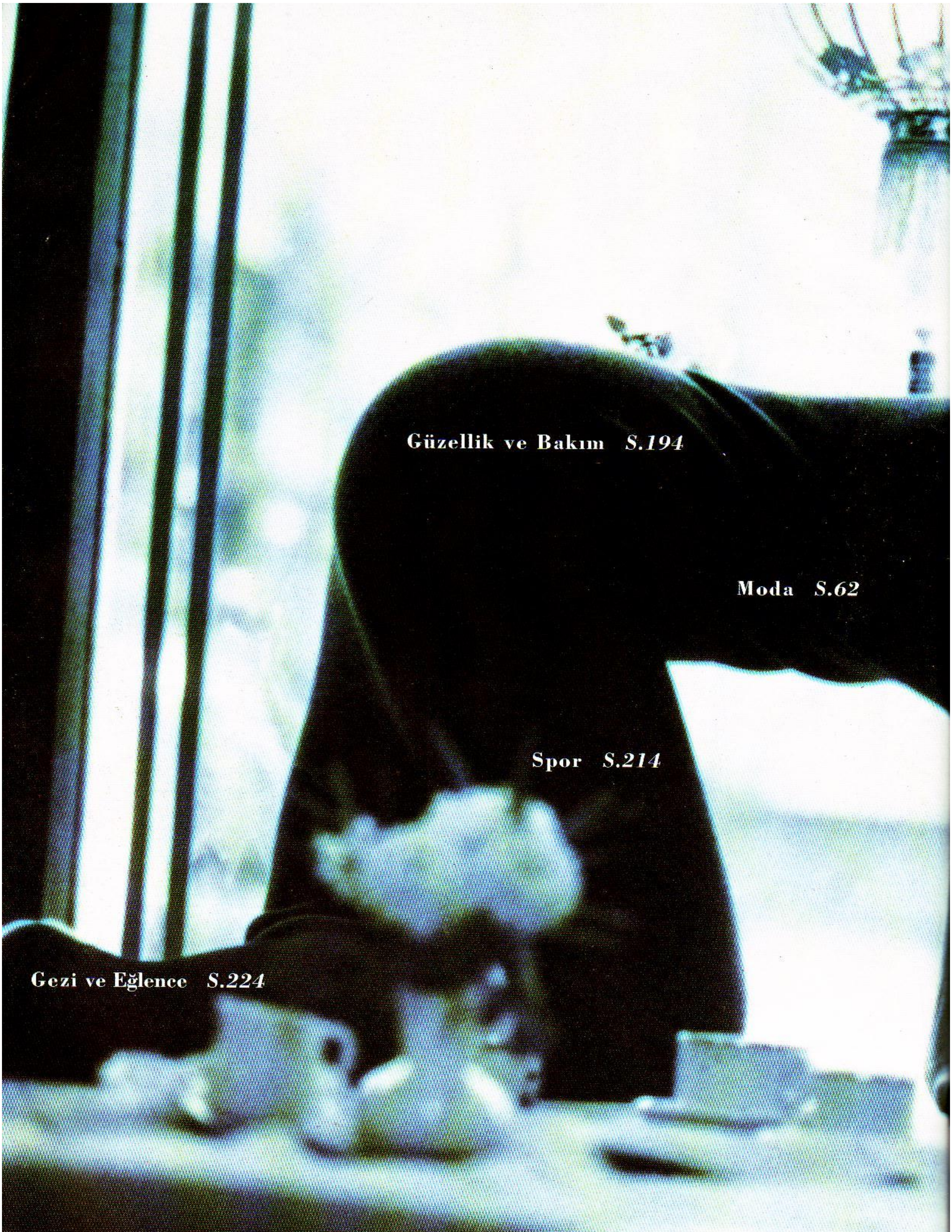
2. ve 3. bölümlerde hikayenin ilerleyen kısımlarında Kraliçe'nin kendinden küçük olan Anakin Skywalker'la evleneceği ve orijinal üçlemenin yıldızları olan Luke Skywalker ile Prenses Leia'yı doğuracağı sır değil.

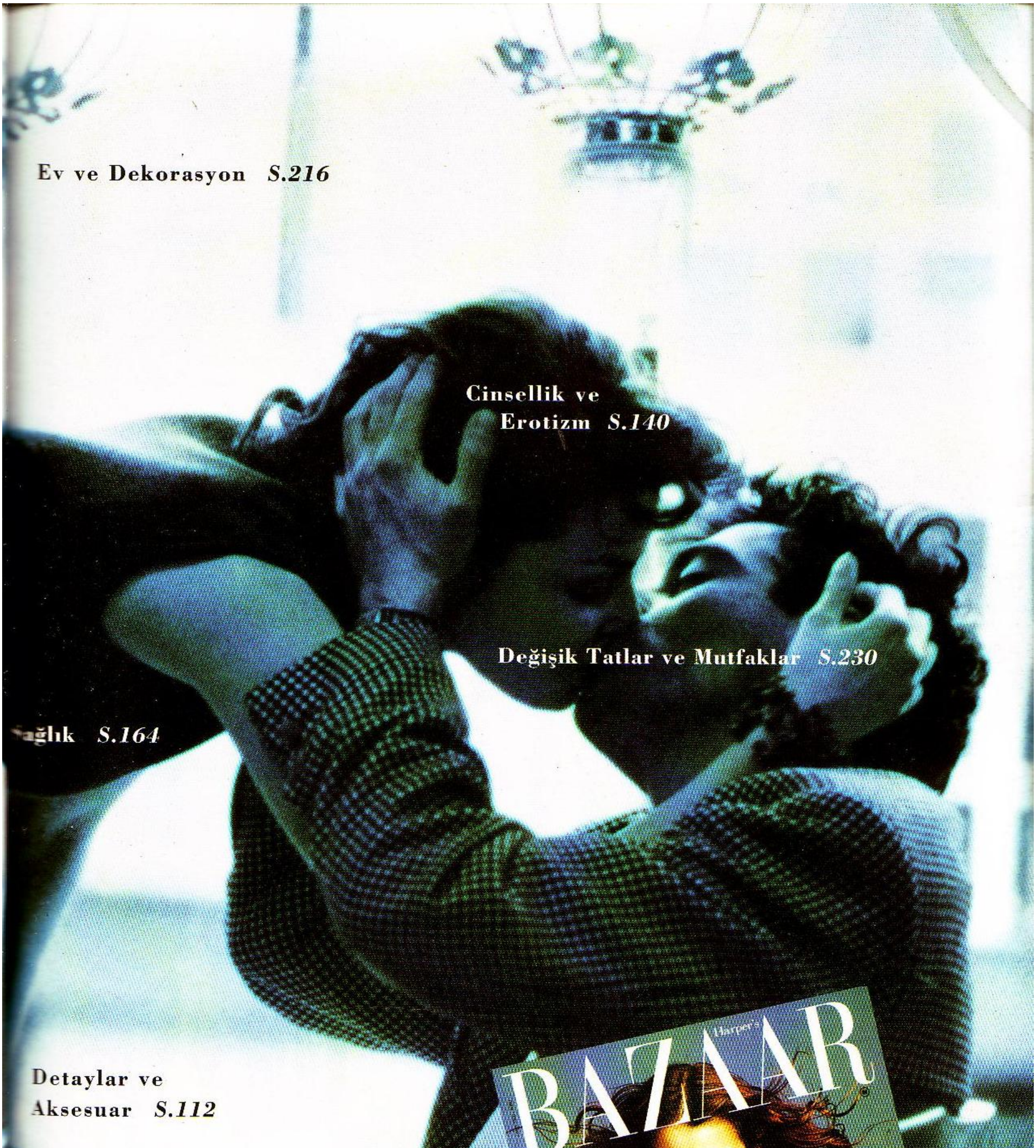
Kendinden küçük erkeklerle çıkmak konusunda ne düşündüğü sorulduğunda "Daha önce hiç kendimden küçük biriyle çıkmadım. Sekiz yaşında biriyle çıkacağımı sanmıyorum." diyor.

Gelecek bölümde Anakin'i "Dawson's Creek"in yürek hoplatan genç yıldızı James Van Der Beek'in canlandıracağı söylentilerini ise yalanlıyor. "Bu tamamen dedikodu. Bildiğim kadarıyla daha senaryo bile yazılmadı ama Anakin'in benden küçük olması gerektiğine göre 20 yaşındaki James pek uygun düşmeyecektir."

Aslında şu sıralar Portman'ın düşünmesi gereken daha ciddi şeyler var. Mesela mezuniyet ve üniversite hayatı. "'Yıldız Savaşları'nın ve filmlerin ötesinde öyle büyük bir dünya var ki..." diyor. "Sanırım üniversite için evden ayrılmak beni bu filmden çok daha fazla etkileyecek."

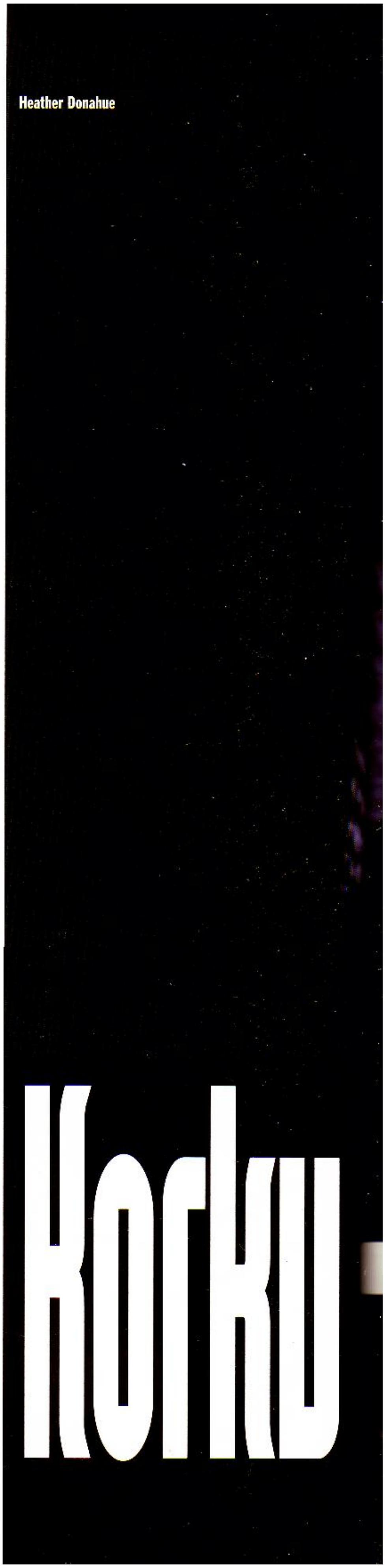
"Star Wars Bölüm 1: Gizli Tehlike", 1 Ekim'de gösterimde.

Ev ve Dekorasyon S.216
Cinsellik ve
Erotizm S.140
Değişik Tatlar ve Mutfaklar S.230
ağlık S.164
Detaylar ve
Aksesuar S.112
Harper's
BAZAAR
MODA 99-2000
Kadınlara ilişkin her şey.

Joshua Leonard

Heather Donahue

Artisan Entertainment'ın bütün bütüne bir aldatmaca, arsız bir yalan üzerine kurduğu pazarlama kampanyasına eni konu kanmış olduğumuz düşünülürse, özel efektlerden tümüyle yoksun, el kamerası marifeti ile kotarılmış bulunan "BLAIR WITCH PROJECT"in salt kurmacadan başka bir şey olmadığını idrakımızın bir parça zaman alacağı sonucuna varabiliriz.

Geçtiğimiz ay sine-net sayfamızda bahsini açtığımız "Blair Witch Project", aradan geçen bir aylık süre zarfında her kanaldan gündemimize oturdu malumunuz olduğu üzere. Orada aynen, filmi gerçekleştiren Artisan şirketinin inanmamızı istediği haliyle paylaşmıştık filmin konusunu sizlerle. Ancak kazın ayağının öyle olmadığı filmin Amerika'da gösterime girmesi ile birlikte ortaya çıktı. Filmin ilk gösteriminden hemen önce internette dolaşıma sokulan sahte gala gecesi fotoğraflarında, öldüğü iddia edilen üç başrol oyuncusunun yakınları ve arkadaşları tarafından yakılan ağıtlara, "Keşke, aramızda olabilseydiniz!" kabilinden serzenişlerle donatılmış pankartlara ilişmişti gözlerimiz. Oysa ki filmin gerçek galasında oyuncular kanlı ve de canlı oldukları halde yerlerini almışlardı. Şirket söz konusu hileyle filmin muhtemel gişesini, sinema tarihinde eşi görülmemiş bir ivmeyle katlamayı, maliyetinin binlerce kat üzerine çıkarmayı başarmıştı.
Filmin körpe oyuncularının oyunculuk tarihine geçmesi olası görünen oyunlarındaki ürpertici gerçeklik duygusuna gelince... Üstünde durulmayı çoktan hakeder nitelikte olduğunu söylemek işten bile değil. Gerek filmin varlığını ilk kez ifşa ettiği, bağımsız sinemanın kalesi Sundance Film Festivali'nde, gerekse bundan da önce gerçekleştirilen deneme gösterimlerinde filmi görmüş olan seyircinin tepkisi hep aynı yönde olmuş. Oyuncuları, sağ salim, dimdik ayakta oldukları halde karşılarında görmekten kaynaklanan huzur, gönül ferahlaması, yüreğe su serpilmesi ve benzeri duyguları, karşı konulamaz bir iştahla dışavurmuş tümü de! İşte, kimilerine göre filme insan haklarına aykırı bir süreçten geçerek hazırlanmak, hikayeden paylarına düşeni hem ruhsal hem de fiziksel sağlıklarını tehlikeye atarak prova etmek durumunda bırakılan üç baş oyuncudan ikisi ile yapılmış çok özel bir söyleşi yayınlıyoruz ilişikte. İlginizi çekeceği sözünü verebiliriz, ancak buradan edineceğiniz bilgiyle korkunuzu bastırabileceğinizi garanti edemeyiz...

"Blair Witch Project"in bu denli büyük bir fenomene dönüşebileceğine ihtimal vermiş miydiniz?
Joshua Leonard: Tabii ki!
Heather Donahue: Hımm, evet...

Gerilimde Reform

Şaşkın şaşkın bakan, grubun üçüncü üyesi Michael Williams'dan başkası değil.

Joshua Leonard: Bir plan söz konusuydu. En ince detayına kadar düşünülmüş, hesap edilmiş büyük bir plan.
Heather Donahue: Ta içimde hissetmiştim işin bu noktaya varabileceğini. Bilirsiniz, sezgilerinizin peşine takılırsınız ve pazarı altüst eder, ticari bir devrime yol açarsınız!
Joshua Leonard: İşin doğrusunu isterseniz, bu adamlar (filmin yönetmenleri Eduardo Sanchez ve Daniel Myrick'i kastediyor) zehir gibi bir teklifle geldiler bize. Biz de, sonuna kadar karşılık verdik, sıcak baktık tekliflerine. Bir kere üçümüz de bir deney gibi gördük bu filmi. Üstelik daha önce ne içimizden birisi böyle bir şey yaşamıştı, ne de bir başkası bildiğimiz kadarıyla. Biz de işin üstüne gittik ve bu semavi noktaya eriştik! Yine de itiraf etmem gerekir ki, ortaya çıkan şey bizim üzerimizdeki etkisini hâlâ sürdürüyor; bizimse onun üzerinde zerre kadar olsun kontrol kurmamız mümkün olamadı henüz...

Peki bu projede yer almayı kabul etmekle ne mene bir işe kalkıştığınızı, nasıl bir tehlikenin kollarına atıldığınızı aklınıza getirmediniz mi hiç?
Heather Donahue: Rolü alabilmek için provalara devam ettiğimiz stüdyonun duvarında herkesin okuyabileceği şekilde hazırlanmış bir not asılıydı. Burada, bizleri bekleyenin hem duygusal, hem de fiziksel yönden hayli meşakkatli bir süreç olduğunu belirten, bu sürecin üstesinden gelebilecekleri konusunda tereddütleri bulunanların görüşmeye kalma zahmetine dahi girmeseler akıllılık edeceklerini salık veren bir yazı akıyordu. Doğrusu bunun beni iyiden iyiye heyecanlandırdığını ve daha bir motive ettiğini itiraf etmeliyim. Olaylar bir kabus gibi de gelişebilirdi, olağanüstü güzel bir tecrübeye de dönüşebilirdi. Bu riske girmek, aldığım en kolay kararlardan biriydi.

"Blair Witch Project"e kadar neler yaptığınızdan söz açabilir miyiz?
Heather Donahue: Çokluk tiyatro ile uğraştım. Filmlerde de oynadım ama bunların neredeyse hiçbiri tamamlanamadı. Ben Philadelphia'lıyım aslen. Genellikle orada çalıştım. New York'a da oradan geldim.
Joshua Leonard: Çocukken tiyatroda oynadım. İlerleyen yıllarda da New York'ta birkaç bağımsız filmde görev aldım. Genellikle deneysel yapımlardı bunlar. İşte bu yüzden de "Blair Witch Project"in tam da benim kulvarıma girdiğini söyleyebilirim!

Rolü vermeden önce kaç kere denediler sizleri?
Heather Donahue: Josh'un bu sıkıntıyı bir hayli erken atlattığını biliyorum. Bense birkaç kez tekrar çağrıldım. Ne var ki her seferinde orada bekleşen kız sayısı da daha bir artıyordu. Her sabah güzel mi güzel, taze mi taze, 250 kızı yan gözle süzüyordum. Biraz da bu yüzden, her geçen saat rolü alma hırsım katlanıyordu.

Ve bu provalar esnasında önünüze bildiğimiz cinsten bir senaryo metni de koymuyorlardı, öyle değil mi?
Joshua Leonard: Aynen öyle. Bütünüyle doğaçlama çalışıyorduk. Kadro çalışmasına daha bir yıl varken benim projeden haberim olmuştu. Tabiatıyla bir yıl boyunca yaklaşık olarak ayda bir sıklıkta, yönetmenleri yokladım. Benim telefonlarımdan bıkıp, usanmışlardı adeta. Sanıyorum rolü bana vermezlerse başlarına büyük iş alacaklarını kavradılar ve dolayısıyla da hiç problem çıkarmadılar. İlk denemenin sonunda rol senin dediler. Bu denemenin dört saat sürdüğünü de belirtmeden geçemeyeceğim. Heather da seçilince benim performansım daha bir yükseldi, harika bir uyum yakaladık. Derken makinanın son dişlisi Mike (Filmin diğer başrol oyuncusu Michael Williams'ı anıyor) çıkageldi ve booom!

Çekimler ne kadar sürdü?
Heather Donahue: Birkaç ay kadar...

"Yapımcımızın -Gregg Hale- daha çekimlerin ilk günü söylediği bir şey var ki, kendimizi nasıl bir durumda bulduğumuzu açık seçik ortaya koyuyor sanırım: 'Güvenliğinizden sorumluyuz, ancak rahatınızdan değil!'"

Peki size o dönemde herhangi bir ödeme yapıldı mı?

Joshua Leonard: Pek sayılmaz! Cep harçlığımı karşıladılar, o kadar.

Heather Donahue: Sıradan çalışma tempomla elime geçecek olan paranın bir hayli altında bir ödeme yapıldı!

Ve tüm bunlar iki yıl öncesiydi, öyle değil mi!

Heather Donahue: Evet oyuncu seçmeleri Eylül 97'de son erdi. Çekimlere de bir ay sonra başlandı.

Şimdi geriye dönüp şöyle bir bakınca, çekim aşaması başlı başına tuhaflıklar silsilesi gibi duruyor.

Heather Donahue: İçine girene kadar sizi neyin beklediğini kestirmeniz mümkün değil desem büyük konuşmuş olmam. Buna karşın ben çok daha kötüsüne bile hazırlıklı durumdaydım. Kendimi, çekim öncesinde bir tomar ilk yardım ve kurtarma, bir o kadar cadılık, bir parça da sinematografi konulu kitapla birlikte odama kapattığım anda işler normal olmaktan çıkmıştı. Kısa zamanda bir sincap yakalayıp, pişirip, yiyecek donanıma erişmiştim! Bir annenin çocuğunu okulda öğretmene teslim edişinde olduğunda gibi, gerçek korkuya teslim etmeye hazırdım benliğimi.

Joshua Leonard: Sincap hiç de fena değil. Tavşan kadar olmasa da, gayet leziz bir hayvan bu arada!

Heather Donahue: Katılıyorum. Ayrıca balık perhizinden sıkıldığınız noktada, gönül ferahlığıyla kunduz kuyruğu denemenizi de tavsiye edebilirim. Böylelikle uzun müddet açlık hissi yaşamayacağınızdan emin olabilirsiniz...

Yine de sizler için yiyecek bir şeyler temin edilmiş olsa gerek!

Heather Donahue: Öyleyse bile benim bundan haberim olmadı. Nihayet ben hayatta kalmaya bakıyordum. Bunun için de yapmam gereken hiçbir şeyden sakınmıyordum...

Joshua Leonard: Ormana uluşmak üzere çıktığımız o asap bozucu yolculukta bir mola verildi ve bizden iki gün için yetecek miktarda yiyecek alış-verişi yapmamız istendi. Ormana vardığımızda ise bize orada 7 ila 10 gün arasında vakit geçireceğimiz deklare edildi. Kendi yiyeceklerimiz tükendiğinde ise ancak ihmal edilebilir oranlarda yiyecek takviyesi yapıldı! Yapımcımızın -Gregg Hale- bize daha ilk gün söylediği bir şey var ki, kendimizi nasıl bir durumda bulduğumuzu açık seçik ortaya koyuyor sanırım: "Güvenliğinizden sorumluyuz, ancak rahatınızdan değil!"

Peki toplam kaç gün kaldınız orada? Bir römorkun mu içindeydiniz, başka bir şeyin mi?

Heather Donahue: Evet ya, bir römork. Ancak brandadan, bildiğiniz çadır bezinden bir römork! Köşelerinden tutturup altına giriyorduk. Ayrı bir gayretle de bunu sırtımıza takıyorduk. Kaslarımızın bu vesileyle bir hayli çalıştığını ifade etmeliyim. Ah, o kadar güzeldi ki!

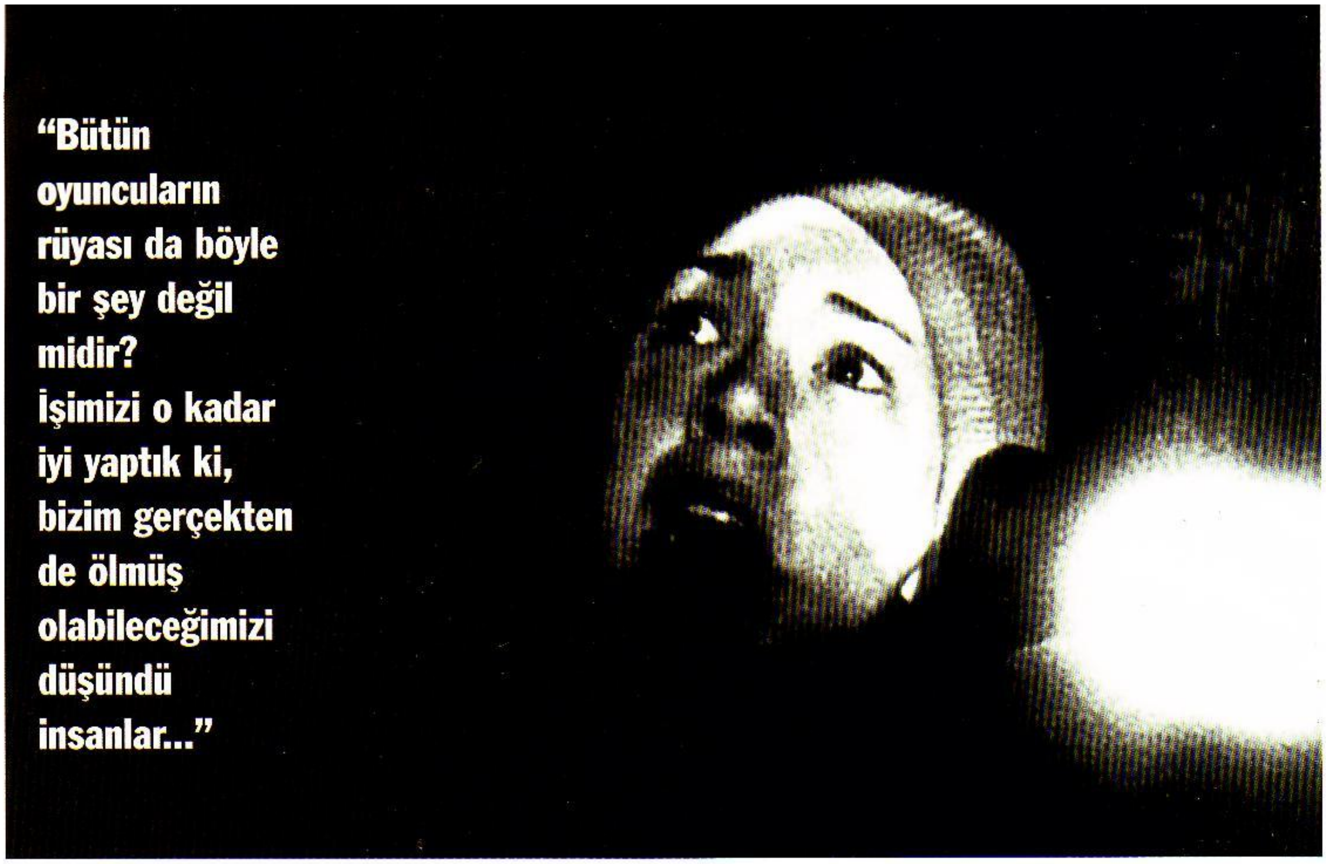
Ve bir sabah erkenden uyandığınızda etrafınızda o tuhaf çalı ve taşları buldunuz, gece de anlamsız seslerle irkildiniz. Nasıl bir duyguydu?

Joshua Leonard: Cehennemi bir iç sıkıntısı, bir daralma gibiydi! Onların tüm yapmaya çalıştığı, bizler için birtakım sürprizler hazırlamalarıyla açıklanabilir sanırım. Bizleri korkutmak, korkmuş ve daha çok, daha çok korkmuş hallerimizi meydana çıkarmak için kafa patlatıyorlardı. Biz bu kadarını biliyorduk. Ancak bizim için tasarladıkları tuhaflıkların, ürkünç saçmalıkların ne zaman ve nereden geleceğine dair hiçbir bir ipucu yoktu.

Heather Donahue: Bir parça da onlarla inatlaşmaya başlamıştık. Olay kendince bir gerçeklik duygusu kazandığı ve bizler yapmakta olduğumuz şeye yabancılaştığımız oranda, korkmamız gerektiğini bildiğimiz halde, korkmamaya çalışıyorduk. Onlar da giderek işi daha bir ciddiye bindiriyor, daha ağır ve tahammül edilemez sürprizler hazırlıyorlardı. İşin bir de öteki yüzü var. Her ne kadar ormanda bir kızıllık gözümüze çarptığında, "Yahu, saat daha üç, akşam bile olmadı, bu neyin nesi!" diye tepkilenmek geliyorsa da içimizden, "Oh hayır, tanrım, tanrım olamaz!" şeklinde bir tepki vermemiz icap ediyordu. Ne de olsa işin bir parçası da oynamak!

Gece ve gündüz, ne uzunlukta karakterlerinizin içine hapsolmanız gerekiyordu?

Joshua Leonard: Her an, 24 saat! Çok özel bir durum sebebiyle karakterden arınmanız istenmediği taktirde. Nedenine gelince, filmin bütün hayatiyeti burada yatıyordu. Yani aslında olmayan birtakım şeylerin olması ideali üzerinde. Bu yüzden her şey gayet normal olduğunda bile karakterlerin içinde olmamız gerekiyordu. Üşüsek de, acıksak da, ayaklarımıza kara sular inse de bu kaideyi çiğnemiyorduk. Başından büyük bir işe kalkışmış çocuklarla benzerlik arz ediyorduk bir yerde.

Yönetmenlerle ne sıklıkta görüşüyordunuz, her gün görüyor muydunuz birbirinizi?

Heather Donahue: Çok acil bir durum olduğunda onlara ulaşabilmemizi sağlayan telsizlerimiz vardı. Onlar genellikle bizi takip ettiler, ancak kesinlikle bunu bize hissettirmediler. Daima yakınlarda bir yerlerde olduklarını biliyorduk ancak hiçbir zaman tam olarak nerede bulunduklarından emin olamıyorduk.

Joshua Leonard: Onlar günlük çekimlerini tamamladıklarında sıcak evlerine dönüp sonuçları izliyorlardı. Bizse yola devam ediyorduk. Elimizdeki rota uyarınca her gün ulaşmamız gereken belli bir nokta bulunuyordu. Bu noktalara ulaştığımızda ise, bizi bir sepetin içine bırakılmış bekleyen notlar oluyordu. Her bir not içimizden birisi için bırakılıyordu ve diğerlerinin okumaması şartı ile açılabiliyordu. Bizleri bu şekilde yönlendirdiler. Onlarla tek temasımız bu oldu diyebilirim.

Demek ki Ekim 97'de çekimlere başladınız. Bir hafta kadar sonra toparlandınız, geri döndünüz ve işte tam iki yıl sonra film dört bir yanda gösterimde. Bu aralıkta neler yaptınız?

Heather Donahue: Ben yine tiyatro ile uğraştım. Komedi üzerine çalıştım. Bir maratonda koştum ve evimi Los Angeles'a taşıdım. Benim için aksiyon dolu bir aralık oldu anlayacağınız.

Joshua Leonard: Yaşamın tadını çıkardım!

Bağımsız sinema dünyasının içinde konuşlanmış gençler olarak, uğrunda akıl almaz bir macerayı gözü almış olmanıza karşılık, "Blair Witch Project"in hiçbir zaman gün ışığına çıkamayacağından, seyirci ile buluşamayacağından endişe duyduğunuz oldu mu?

Joshua Leonard: Hayır. Çünkü olay olsun diye yaptığınız bir şeye fazlaca ümit bağlamazsınız zaten. Bu hemen her şeyde böyledir. Bir şey yaparsınız, elinizden geldiğince iyi olması için çaba sarfedersiniz. Sonra da işi oluruna bırakırsınız. Yani bir anlamda elinizde olmayan şartların insafına kalırsınız.

Heather Donahue: Nihayet yaptığınız birçok şeyi de sevdiğiniz için yaparsınız. Kariyeriniz ya da toplum içindeki imajınız için değil. Keyifli olduğu, size heyecan verdiği, varoluşunuza bir anlam kattığı için...

Joshua Leonard: Bu film bu noktaya gelmemiş de olsa biz yine bu kahrolası filmi yapmış olacaktık ve bu yine bizim filmimiz olacaktı.

Heather Donahue: Bir farkla. Film bu kadar devleşmese, diyelim ki gösterime bile girmemiş olsa, bunu elime alıp da işlerimi göstermek niyetiyle bir yönetmenin karşısına dikildiğimde, muhtemelen "Bu saçmalık da neyin nesi, bu ne bu!" şeklinde bir tepkiyle karşılaşacaktım. Şimdiyse, "Vay, 'Blair Witch'deki kız değil mi bu!", "Sizinle tanışmak bir onur!", "Filminize bayıldım...", vs. gibi şeyler işitiyorum. İnanılmaz!

Joshua Leonard: İşin bu yönünü gerçekten de hayal edememiştik! Bu tüm hesapların ötesinde bir durum...

Filmin pazarlama hilesi olarak bir belgesel kisvesi altında sunulmasına ne diyorsunuz?

Joshua Leonard: İnsanlar işlerini yapıyorlar, ne diyebilirim ki.

Ancak sizin gerçekten ölmüş olduğunuz yönünde bir hayli duygusal tepkiler veren seyirciler oldu.

Joshua Leonard: Evet, filmde gerçek isimlerimiz kullanılmış olduğu için bu yönde bir hayli fazla tepki aldık. Karakterlerimizi daha gerçek kılmak adına düşünülmüş harika bir fikir bu bana kalırsa. Arkadaşlarım bana telefon açıp, "Josh, ahbap, iyisin değil mi? Televizyonda öldü diyorlar senin için..." gibisinden dert yandılar.

Heather Donahue: Bütün oyuncuların rüyası da böyle bir şey değil midir? İşimizi o kadar iyi yaptık ki, bizim gerçekten de ölmüş olabileceğimizi düşündü insanlar...

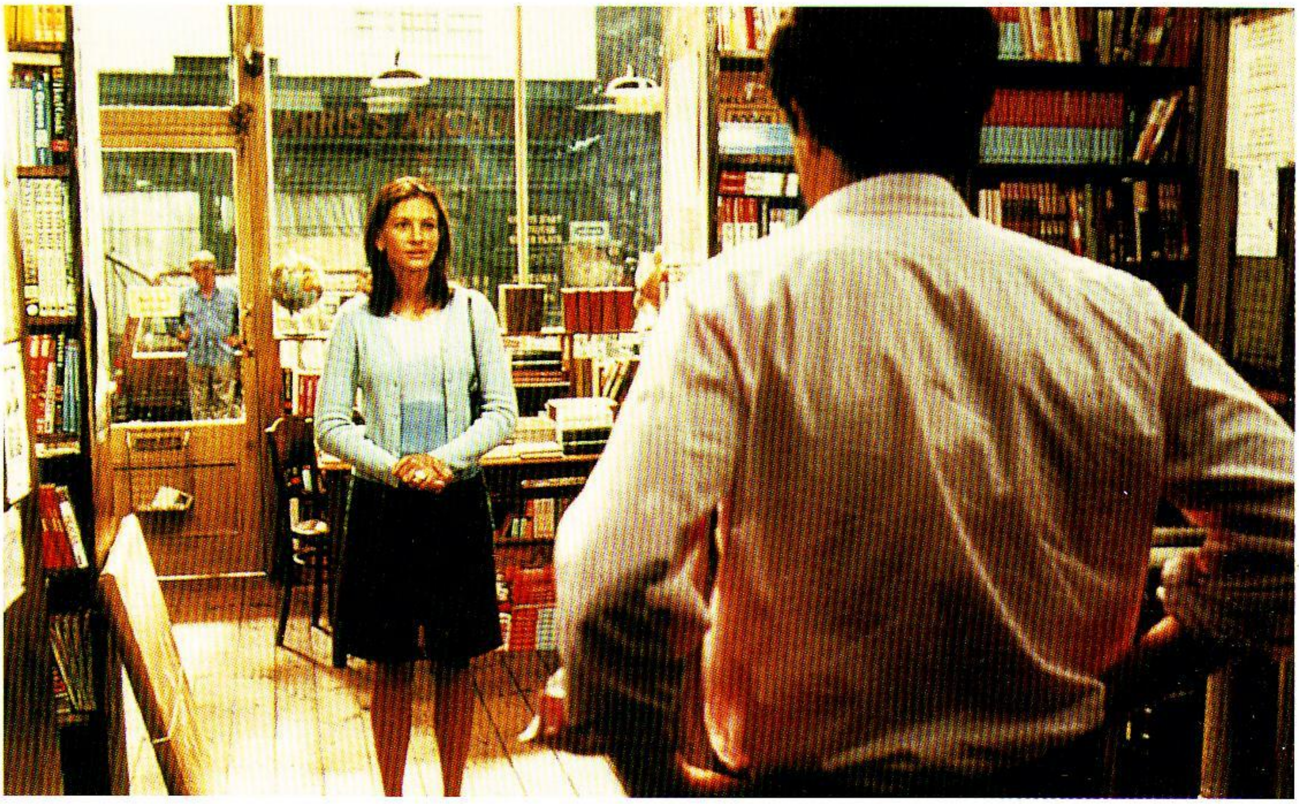
Peki sırada ne var diye soralım...

Heather Donahue: Ben tam da şu sırada "Under the Hammock" isimli bir filmi bitirmiş bulunmaktayım. Bir kara komedi.

Joshua Leonard: Ben de Sundance'de tanıştığım birkaç arkadaşla çektiğimiz bir kısa filmi henüz bitirdim.

Başarılar çocuklar... ■

élite
cosmetic
Curve Mascara
Eye Shadow (No:1)
élite mascara
élite
Liquid foundation
Liquid foundation (No:31)
Metheorites (No:65)
Alfar
Kozmetik
Makyajda
kullanılan ürünler.
Single eye shadow (No:90)
GLOBALART

ROMANTİK KOMEDİ RÜZGARI DİNMİYOR

"The Notting Hill"

Ünlü bir sinema yıldızı bir gün Londra'da küçük bir kitabevine girer ve dükkan sahibinin hayatı alt üst olur. Başrollerini **JULIA ROBERTS** ve **HUGH GRANT**'in paylaştığı "The Notting Hill", "Dört Nikah Bir Cenaze"yi de yazan Richard Curtis'e ait bir senaryo. Yönetmen ise tiyatro kökenli Roger Michell...

Küçük tatlı bir aşk hikayesi olarak tasarlanan "The Notting Hill", Julia Roberts'ın da kadroya girişiyle giderek küçük olmaktan çıktı ve büyük bir ilginin odağı haline geldi. Öyle olunca insanlar, "Dört Nikah Bir Cenaze"nin başarılı yazarı Richard Curtis'in elinden çıkan orta bütçeli bu romantik komedi hakkında bir sürü şeyi merak etmeye başladılar. Acaba "Dört Nikah Bir Cenaze" benzeri bir şey mi olacaktı? Bir bakıma öyleydi. Hugh Grant ile Julia Roberts arasında neler olacaktı? Gelmiş geçmiş en büyük aşklardan biri olabilirdi. Filmi kim yönetecekti? Roger Michell. Çoğu kişinin adını bile duymadığı bu adam daha önce tek bir film çekmişti ama şimdi dünyanın en büyük film yıldızlarından birini yönetecekti. Peki kimdi bu Roger Michell?

Güney Afrika'da doğup Suriye ve Çekoslavakya'da büyüyen Michell, Cambridge Üniversitesi'nde okumuş ve o yıllarda Royal Shakespeare Company tarafından en iyi öğrenci yönetmen seçilmişti. Samuel Beckett ve John Osborne'un yanında yardımcı yönetmen olarak çalıştıktan sonra Londra'daki Royal Shakespeare Company'de "Hamlet"ten tutun da Broadway'de "Some Americans Abroad"a kadar pek çok oyun yönetti. BBC için çektiği dört bölümlük mini dizi "The Buddha Of Suburbia" ile ödül kazandıktan sonra da tiyatroya devam etti ama bu arada bir de film çekti. İlk filmi "Persuasion" iyi bir Jane Austen uyarlaması oldu. Sonra yine tiyatroya döndü. Ta ki bir gün Richard Curtis, dünyanın en ünlü film yıldızı dükkanına girdiği an hayatı altüst olan bir kitabevi sahibiyle ilgili bu romantik komedi senaryosuyla kapısını çalana kadar... Bu proje, yeniden sinemanın büyüsüne kapılan Michell'i bir kez daha tiyatro sahnesinden uzaklaştıracaktı.

İlk filmi "Persuasion" beğenilince birçok film teklifi alan yönetmen neden "Notting Hill"i tercih etti dersiniz?

"'Persuasion'dan beri dört yıldır elime çeşitli senaryolar geçiyordu." diye anlatıyor Michelle. "Romantik komedi çekmek gibi özel bir isteğim yoktu. Beni etkileyen 'Notting Hill'in senaryosuydu. 'Dört Nikah Bir Cenaze'de sevdiğim neyse burada hoşuma giden de oydu. Aşkla igiliydi ama yalnızca bir masal dünyası içindeki iki karaktere değil, içinde yaşadıkları dünyanın tümüne bakıyormuş gibi hissetmenizi sağlayan bir derinliği vardı. Hayat da böyledir zaten. Aynı anda bir sürü şey olur."

"DÖRT NİKAH BİR CENAZE" EKİBİ BİRARADA

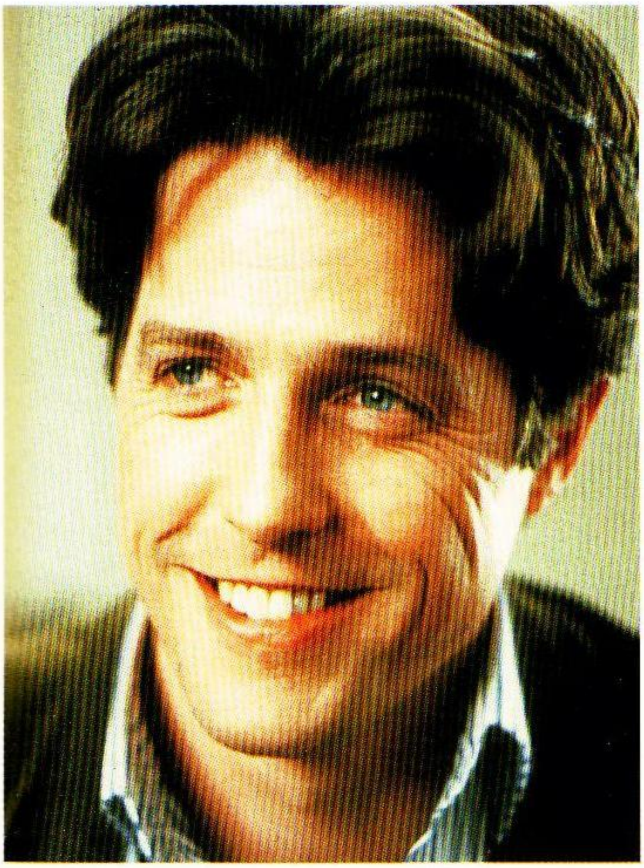
"Dört Nikah Bir Cenaze" bütün dünyada çok sevilmiş, umulmadık ölçüde başarılı olmuştu. O filmin başarısında mutlaka payı bulunan yapımcı Duncan Kenworthy, yazar Richard Curtis ve başrol oyuncusu Hugh Grant "Notting Hill"de yeniden biraradalar. Ancak şimdi işleri biraz daha zor çünkü önceki filmin başarısı yeni filme ilişkin beklentileri yükseltiyor ister istemez. Bu da ekibin üzerindeki baskıyı arttırıyor.

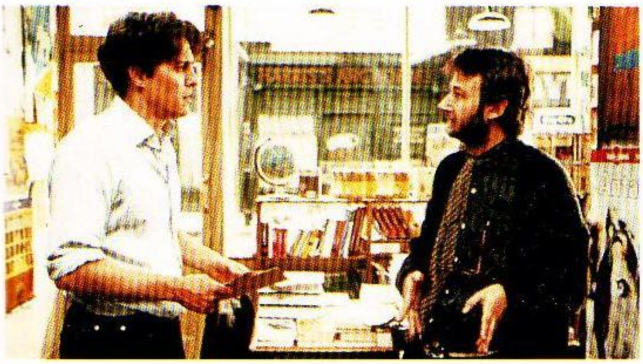
"O başarıyı devam ettirmeye çalışmak hiçbir işe yaramazdı." diyor Kenworthy. "'Dört Nikah Bir Cenaze' başarılı olunca herkes bana şöyle demişti: 'Bunun tadını çıkar çünkü bir daha asla aynısı olmaz.' Bu çok doğruydu. En azından bir kere böyle bir başarı yaşamıştım. Çoğu insan hayatlarını hit olacak bir film yapmak için harcıyordu oysa ben artık rahatlayabilir ve istediğimi yapabilirdim. 'Lawn Dogs'u da onun için yaptım. Artık çok büyük hasılatlar yapmak zorunda hissetmiyordum. Eğer şimdiye kadar 'Dört Nikah Bir Cenaze' kadar başarılı bir film yapmaya kafayı takmış olsaydık eli ayağına dolaşmış sersemlere dönmüştük! O filmi geride bırakıp ondan sonraki her aşamayı tek tek düşünmemiz gerekiyordu. Yani önce iyi bir senaryo bulmalı, onu daha da iyileştirmeli, sonra iyi bir yönetmen bulmalı, sonra da müthiş bir oyuncu kadrosu kurmalıydık ve bu arada acaba önceki kadar iyi olacak mı diye sorup duranlara kulaklarımızı tıkamalıydık."

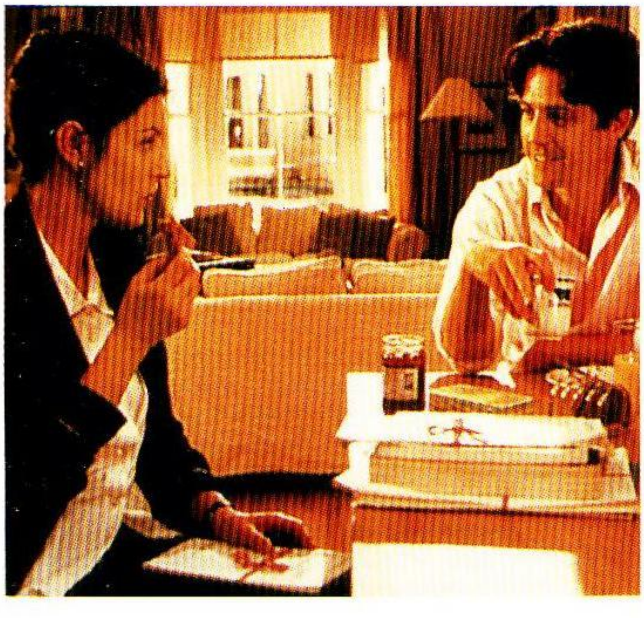
Böylece ortaya bambaşka bir film çıkmış. Kenworthy "Notting Hill"in "Dört Nikah Bir Cenaze"den çok daha olgun bir film olduğunu düşünüyor. Bir kere "Notting Hill" daha en başından kendini çok

ÇEKİRDEK KADRO

Yönetmen ROGER MICHELL
"Persuasion" ve "The Buddha Of Suburbia" ile televizyonda, "My Night With Reg" ve "Under Milk Wood" ile tiyatroda yönetmenliği ödüle layık görülen Michell sonunda sinemaya yöneldi. İlk filmi "Titanic Town" video piyasasına henüz çıkan yönetmen "Notting Hill"den sonra Louis De Berniere'in çok satan romanı "Captain Corelli's Mandolini"yi sinemaya uyarlamayı planlıyor.

Yapımcı DUNCAN KENWORTHY
Kenworthy, "Susam Sokağı" ekibiyle yaptığı çalışmalardan sonra Henson Productions'ta işe girdi. O zamana kadar 1981 yapımı "The Dark Crystal" ve televizyon için "The Storyteller" gibi prodüksiyonlarda görev almıştı. "Dört Nikah Bir Cenaze"nin, ödül kazanan televizyon dizisi "Gulliver's Travels"ın ve ilk Amerikan filmi "Lawn Dogs"un yapımcılığını yaptıktan sonra DNA Films'i yönetmek üzere Andrew Macdonald'la ortak oldu.

Anna Scott JULIA ROBERTS
"Pretty Woman", "Dying Young", "Hook", "Mary Reilly", "Michael Collins" ve "My Best Friend's Wedding" ile 90'larda fırtına gibi esen Julia Roberts, "dünyanın en ünlü aktrisi" Anna Scott karakteri için biçilmiş kaftandı. "The Notting Hill" oyuncunun bu yıl gösterime giren üç filminden biri olacak. Birincisi yapımına da bulaştığı "Stepmom" sonuncusu ise "Pretty Woman"daki rol arkadaşı Richard Gere ile yeniden biraraya geldiği "Runaway Bride".

Yazar RICHARD CURTIS
Curtis'in televizyon için yazdığı komedilerden bazıları, "Not The Nine O'Clock News", "Blackadder", "Mr. Bean" ve "The Vicar Of Dibley". "The Tall Guy" adlı ilk filminden sonra iki büyük başarıya imza attı: "Dört Nikah Bir Cenaze" ve "Mr.Bean". Curtis şu anda emekli bir çifti konu alan bir senaryo yazıyor.

Yazar Richard Curtis (solda) ve yapımcı Duncan Kenworthy çekimler sırasında.

William Thacker HUGH GRANT
Curtis, "Dört Nikah Bir Cenaze"den sonra bir baska senaryo ile ortaya çıkana kadar köşesine çekilmiş gibi görünen Hugh Grant, aslında bu süre içinde boş oturmuyor, Liz Hurley ile ortak oldukları yapım şirketi Simian Films için çalışıyordu. Şirketin ilk filmi "Extreme Measures" geçen yıl gösterime girmişti. Jeanne Tripplehorn, James Caan ve Grant'ın rol alacakları ikinci film "Mickey Blue Eyes" ise bu yıl sonlarına doğru gösterime girecek.

Spike RHYS IFANS
Ifans filmde Thacker'ın pis kokulu ev arkadaşı Spike'ı oynuyor. Söylenenlere göre çekimler sırasında, temizlik alışkanlıklarından yoksun oluşu nedeniyle ekipteki arkadaşlarını çileden çıkarmaktan büyük zevk duymuş. İlk filmi "Twin Town"dı. İkinci filmi "Heart" da bu yıl Amerika'da gösterime girdi. Ifans'ın 99 programında yer alan diğer filmler "You're Dead", "Janice Beard" ve "Rancid Aluminium".

daha iddialı bir biçimde ortaya koyuyor. Ne de olsa başrollerinde iki büyük yıldız var. Öyle olunca da bir köşede oturup seyirci tarafından keşfedilmeyi beklemesine gerek kalmıyor.

"Dört Nikah Bir Cenaze"nin bahtsız Romeo'su Hugh Grant bu kez, aşk arayan iyi eğitimli bir bekarı canlandırıyor. İlk filmi "Maurice"den beri "Remains Of The Day", "Champagne Charlie", "Sirens" ve "Sense and Sensibility" ile İngiliz erkeğinin ne mene bir şey olduğunu dünyaya anlatmaktaki büyük katkıları yadsınamayacak oyuncuyu ününün doruğuna ulaştıran ne yazık ki 1995'teki filmi "Nine Months" gösterime girmeden hemen önce patlak veren talihsiz bir skandal olmuştu. O zaman kimileri bunu "Nine Months"ın gösterimini desteklemek için düzenlenmiş bir tür tanıtım şovu olarak değerlendirmişti. Bu tür komplo teorilerine itibar edenler, Grant'ı hâlâ sinirlendiriyor.

"İnsanların böyle düşünecek kadar aptal olduklarına inanmak gerçekten çok zor." diyor. "Bunun hayatımın sonuna kadar hep karşıma çıkacağını biliyorum. O günlerde yaptıklarım çok yanlış değerlendirildi. Amerika'da bir film yaptıysanız televizyondaki o talk-şovlara çıkmanız gerekiyor. O şovlara katılmamın tek sebebi 'Nine Months'ın tanıtımını yapmaktı ama ne yazık ki o olay patlak verdi ve o konuda konuşmak zorunda kaldım. Sonra da herkes 'Hugh özür turları yapıyor.' diye yazmaya başladı."

Grant'ın bir süredir ortalarda gözükmemesi o skandal sebebiyle istemediği bir biçimde medyanın gündemine oturup haşin saldırılara hedef olmasına bağlanabilir belki ama o bunun mesleğiyle ilgili bir tür tercih olduğunu ileri sürüyor.

"Dünyanın en hırslı aktörü değilim" diyor. "Oyunculuğumun değerini hiçbir zaman çok abartmadım ve şöhretlerin yer aldığı bir tür vitrinde yer almak gibi özel bir isteğim de yok. Bundan uzak durmayı tercih ederim. Son üç dört yıldır yaptığım da bu."

Bu arada Grant eşiyle ortak oldukları yapım şirketi Simian Films'in iki projesi üzerinde çalışmış. İlki pek izleyici bulmayan "Extreme Measures" ve ikincisi "Mickey Blue Eyes". Grant'ın, James Caan'ın canlandırdığı gangsterin kızına aşık olan adamı canlandırdığı ikinci film, New York'ta geçen bir gangster komedisi. Grant bu filmin yeniden yazımlarına katkıda bulunduğu için çok gurur duyuyor. Bir zamanlar kitap eleştirileri ve skeçler yazarmış. Hatta bir roman projesi bile varmış.

JULIA ROBERTS ROLÜ NASIL KABUL ETTİ?

"1980'lerdeki işsiz günlerimde bazen kütüphanede oturup kendi romanımı yazmaya çalışırdım." diyerek gülüyor. "Hayatta yapacak işi olmayan insanlarla ilgiliydi. Bu konu her zaman ilgimi çekmiştir. Aklımızın başımızdan gitmesine engel olan tek şey meşgul olmaktır. Bunu Amerika'da görebilirsiniz. İş, iş, iş, hırs, hırs, hırs."

Amerikalıların tarzı hiç Grant'e göre değil. O, güneşli bir çayırda futbol oynamayı tercih edermiş gibi duruyor daha çok.

"Rüya projelerim yoktur." diyor. "Bu tür konularda daha tutkulu olsaydım keşke..."

Önümüzdeki sonbahar Grant, Woody Allen'ın "Untitled Fall '99" projesinde çalışmaya başlayacak. Şimdi, "hayatımın kahramanı" dediği Woody Allen'la çalışmak onu çok heyecanlandırıyor ama sonrası için şaşırtıcı bir açıklama yapıyor. Sean Penn, Anthony Hopkins, Sandra Bullock ve Liam Neeson'dan sonra şimdi de Grant sinemayı bırakacağını söylüyor.

"Son yıllarda film çevirmedim çünkü gerçekten sıkıldım galiba. Üniversiteden sonra girdim bu işe ve yaklaşık 18 yıldır çıkacağıma dair söz veriyorum kendime. Yeni yüzyılda bunu yapmayı başarırım belki. Gurur duyduğum iki film çevirdiğim bir yıldan sonra bırakmak en iyisi olabilir. Yüksekteyken ayrılmak hoş olur."

"Notting Hill"in ikinci bombası daha da iddialı. "Pretty Woman", "Sleeping With The Enemy", "The Pelican Brief" ve "My Best Friend's Wedding" filmlerinin yıldızı Juila Roberts bugün dünyanın en ünlü aktrisleri arasında sayılıyor. Geçtiğimiz günlerde bir stüdyoyla 20 milyon dolara anlaşan oyuncu, bu rakamla Hollywood'un erkekler kulübü diye nitelenen pahalı oyuncuları arasına giren ilk kadın oldu. Buna rağmen Roberts, dünyanın en meşhur aktrisini canlandırdığı "Notting Hill"in kendisi için otobiyografik bir yanı olduğunu kesinkes reddediyor

Filmin en eğlendirici sahnelerinden biri...

"Anna'nın hemen her yanıyla benden farklı olduğunu düşünüyorum." diyor. "Çok farklı biri ve bambaşka bir yerden geliyor. Sanırım filmin sonunda bana daha çok benziyor."

Nasıl yani?

Filmin sonunu açık etmemeye dikkat ederek açıklıyor Roberts: "Bir şeyin farkına varıyor. Kendini daha iyi tanıyor ve hayatta gerçekten istediği şeyin ne olduğunu ve bunu neden istediğini anlıyor. Filmin sonunda Anna, baştakinden çok daha net biridir. Bu film, birçok filmin aksine, gerçek bir gelişim ve değişim görebilmenizi sağlayan iyi bir zaman diliminde geçiyor."

Yönetmen Roger Michell, gerçek kimliğiyle bu kadar özdeşleştirilen bir rolün bir oyuncu için hiç de kolay olmadığını söylüyor.

"Julia için çok ama çok zor oldu." diyor Michell. "Çünkü kendisini oynuyor gibi görünüyordu ama öyle değildi. O Anna'yı oynuyordu ve çok da iyi oynadı. Çok akıllı bir oyuncu. Tabii ki kendinde bu rolde kullanabileceği şeyler bulmuştur. Bütün oyuncular rollerine kendilerinden bir şeyler katarlar ama Julia bu rol için çok araştırma yaptı."

Rhys Ifans'ı, Hugh Grant'in oda arkadaşı rolünde seyredeceğiz.

Başlangıçta Julia Roberts gibi bir yıldızla çalışmak ekipteki herkesin olduğu gibi yönetmenin de gözünü korkutmuş ama şimdi Michell, ilk fırsatta Roberts ile yeniden birlikte çalışmak istediğini söylüyor ve oyuncunun yeteneğine övgüler düzüyor.

"Şaşırtıcı bir doğal yeteneği var. Rol yaparken yüzüne tuhaf bir kendiliğindenlik yerleşiyor ve bu, gözlerinizin önünde gerçekleşen gerçek yaşamın yoğunlaşmış hali gibi oluyor. Yaşamın akışına herhangi bir yerinden böylesine çabuk giriveren bir oyuncuyla daha önce hiç çalışmadım. Ama aynı enerjiyi arka arkaya defalarca sergileyemiyor ki bunu anlayabiliyorum. Bir mucize oluyor. Üç dört kez harika oluyor ama sonra yoruluyor."

Michell "Notting Hill"i çekmeye karar verdiğinde Roberts henüz projede yer almıyormuş. Yazar Richard Curtis, yapımcı Kenworthy ve Michelle, Anna Scott rolünü kime teklif edeceklerini düşünürlerken akıllarına gelen ilk isim Julia Roberts olsa da Roberts'ın rolü kabul edeceğine pek ihtimal vermiyorlarmış.

"Ona ulaşmak bile zordu çünkü ortada teklif olmadığı sürece menajeri randevu bile ayarlamazdı." diyor Kenworthy. "Sonunda Julia'nın bizimle görüşeceğini öğrendik. Küçücük de olsa bir şansımız var diye düşünüyorduk. Öğlen yemeğinde buluştuk. O kadar gergindik ki Roger zaman zaman sigara içmeye dışarı çıkıyordu. Senaryoyla ilgili birtakım sorular sorduktan sonra 'Biliyor musunuz ben de komik olabilirim.' dedi çünkü aslında gerçekten bütün komik replikler Hugh Grant'in karakterine yığılmış sayılabilirdi. 'Bir senaryo taslağı daha hazırlamayı düşünüyor musunuz?' diye sordu. Hiç öyle bir niyetimiz olmamasına rağmen 'Ah evet hazırlamak üzereyiz' dedik."

Devamını Roberts anlatıyor:

"Soğukkanlı olmalıydım. Uzun uzun oturduk, oradan buradan konuştuk ama bu arada ben çok nazlı davranıyordum. Sonra birdenbire 'David Letterman'ın çekimlerinde olmam gerektiğini hatırladım ve apar topar kalktım, ama daha görüşmemiz bitmemişti. 'Üzerimi değişip hazırlanmam gerek benimle evime gelin.' dedim. Eve gelip beni beklediler. O sırada kızkardeşim kim olduklarını sordu. 'Onlarla çalışacağım ama sakın onlara söyleme' dedim kulağına. Sonra birlikte sete gidip benim küçük odama doluştuk."

Bütün bunlardan sonra Roberts birkaç hafta içinde eline geçen yeni senaryoyu okuyup Kenworthy'ye 'Evet' deyince esaslı bir şaşkınlık yaşanmış.

"Senaryoyu sevgi dolu, eğlenceli ve tatlı bulmuştum." diyor Roberts. "'Notting Hill'in setinde hedefim yönetmen Michelle üzerinde her gün elimden geldiği kadar iyi bir etki bırakmaktı. Bunu başardığımı düşündüğüm zaman kendimi iyi hissediyordum çünkü Michelle istedikleri konusunda çok kesin ve kararlı davranıyordu. Bir sahneye kendi değerlerimi, kendi standartlarımı ve kendi tepkilerimi koymamak konusunda bana çok yardımcı oldu. Oradaki kişinin Anna olduğunun, benim onun hakkında yargıda bulunmak ya da yorum yapmak durumunda olmadığımın ve tek yapacağımın onu oynamak olduğunun çok iyi anlaşılmasını istedi hep."

"YILDIZ SAVAŞLARI"YLA AYNI ANDA GÖSTERİM

Filmin en can alıcı sahnelerinden birinde Grant'ın canlandırdığı karakter William Thacker, Thacker'ın ailesi, arkadaşları ve Anna bir masanın etrafında oturup, kişiliklerinin sağlıksız yanlarıyla ilgili itiraflar içeren hikayeler anlatıyorlar. En acıklı hikayeyi anlatanın en güzel kekle ödüllendirileceği bir tür oyun oynanıyor. Acıklı hikayeler birbiri ardına ortaya döküldükten sonra Anna yaşam hakkındaki korkularını açığa çıkaran cesurca bir konuşma yapıyor. Roberts, bu sahnenin ve özellikle de bu sahnedeki repliklerinin bütünüyle kurgu olduğunun iyice anlaşılmasını istiyor:

"Böyle sorunlarım yok, hiçbir zaman da olmadı." diyor. "Bu demek değildir ki sabah uyandığımda onun ifade ettiği güvensizliklerin bazılarını hissedeceğim bir gün hiç olmayacak. Bence Anna'nın söylediklerinin ne kadarının gerçek ne kadarının oyundaki ödülü kazanmak için uydurulmuş olduğuna karar vermek seyirciye kalıyor. Ama ben bunların hiçbirini hissetmedim."

Julia Roberts ve Hugh Grant "Notting Hill"in başarısını destekleyecek önemli kozlar olarak görülüyor. Bu arada filmin başarısıyla kendilerini gösterme fırsatı bulacak oyuncular da var. Bunlardan biri de William Thacker'ın pasaklı oda arkadaşını oynayan Rhys Ifans. Bugüne kadar "Twin Town" ve Amerika'da bu yıl gösterime giren "Heart" gibi daha küçük filmlerde rol alan Ifans için "Notting Hill" önemli bir sıçrama tahtası olabilir.

Yapımcı Kenworthy başından beri filmine güveniyordu. Hatta "Notting Hill", "Yıldız Savaşları"nın gösterimi ertelenmeden önce bu filmle aynı anda gösterime sokulacaktı. O zaman kimileri bunun "Notting Hill" için ticari bir intihar olacağını söylemişlerdi. Kenworthy onlara şöyle cevap vermişti: "Evet, ya gelmiş geçmiş en cesur ama en zekice pazarlama stratejisi olacak ya da en sersemcesi, ama ben iki filmin aynı anda gösterime girmesinden yanayım çünkü farklı bir izleyiciye hitap ediyoruz. Bu yazın hit filmi olduğumuzu düşünmeleri bizim için gurur vericidir. Yaz boyunca ve sonbahara kadar gösterimde kalmak istiyoruz."

"Notting Hill" şu anda Amerika'da "Yıldız Savaşları"yla birlikte hâlâ gösterimde. İngiltere box-office listesinde üçüncü, Amerika'da ise yedinci sırada gidiyor. Kenworthy filmine güvenmekte haklıymış. ■

Cruise ve Kidman çiftinin filmde de bir karı kocayı oynaması sayısız yoruma neden oldu.

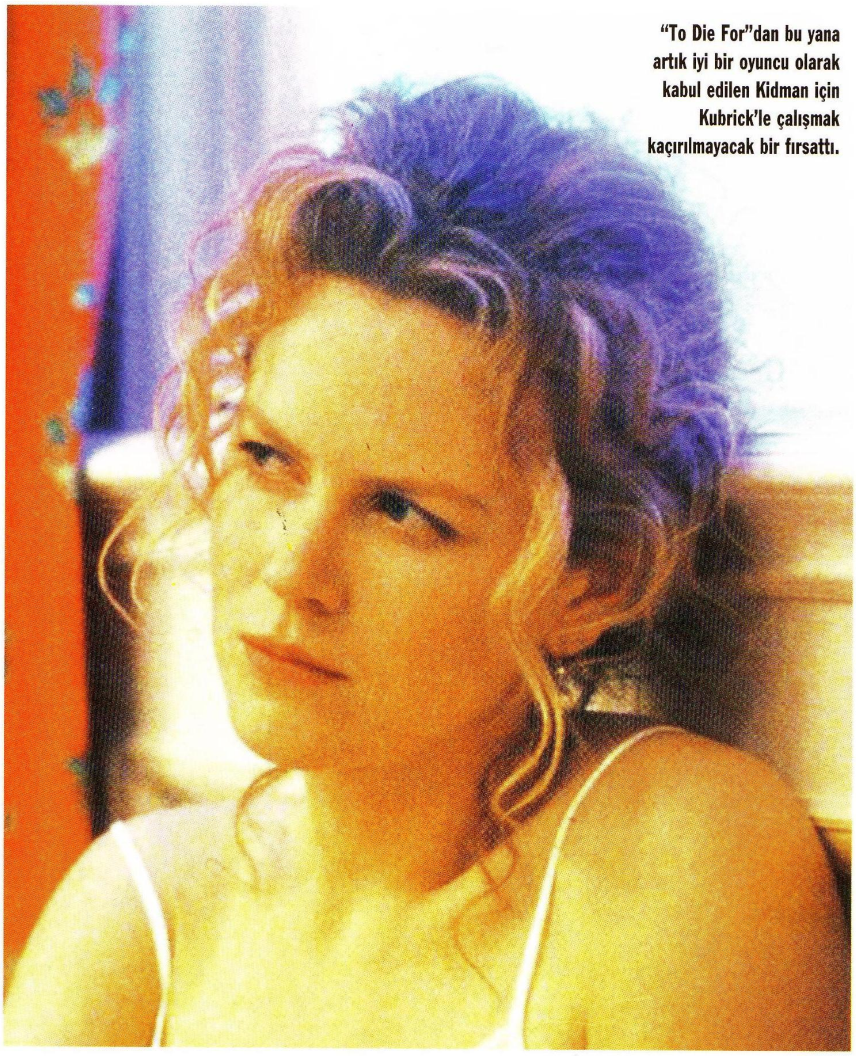
Büyük Ustadan Cinsellik Üzerine...

Stanley Kubrick'in ölmeden önce çektiği son filmi **"EYES WIDE SHUT"** nihayet gösterimde... Daha çekimleri başlamadan önce bir efsane olan film, New Yorklu bir burjuva çiftinden yola çıkarak cinsellik üzerine odaklanıyor. Başrollerini Nicole Kidman ve Tom Cruise'ün oynadığı bu son Kubrick yapıtı cüretkar sahneleriyle de dikkat çekiyor.

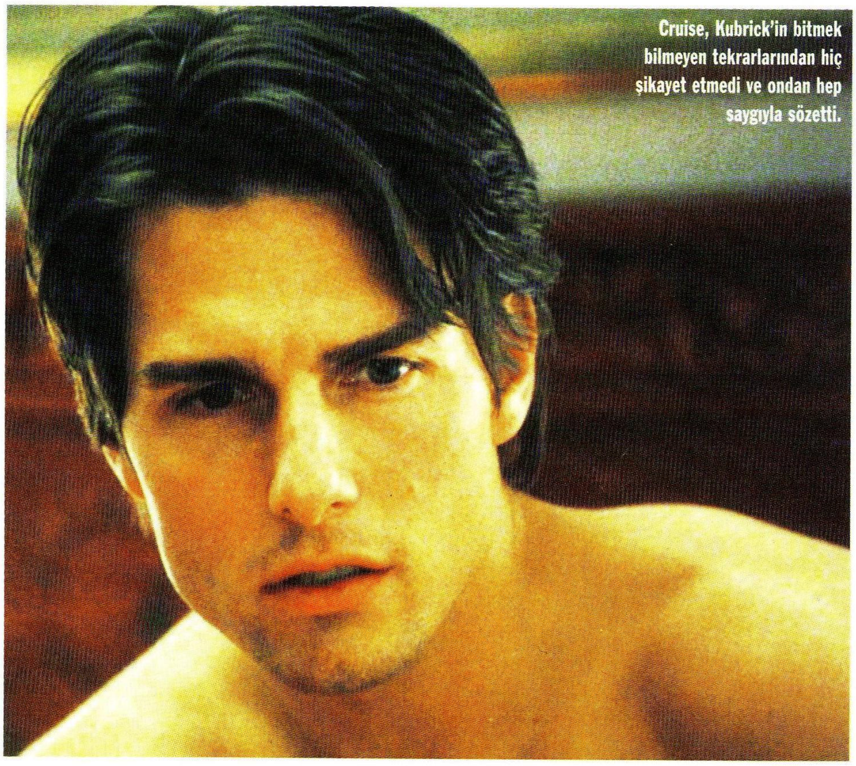
Tom Cruise ve Nicole Kidman'ın anadan üryan oldukları halde kırıştırdıkları, öpüşüp, koklaştıkları o malum sekans, gelin hakkını teslim edelim, erotik olmasını çok iyi biliyor. Gerek bir fenomen halini alan, onlarca söylenceye, tonlarca meraka vesile olan çekim süreci, gerek içerdiği çıplaklık ve düzeyi muğlak seks, gerekse de akabinde gelen ve 17 yaşın altındakileri himaye altına alan R rating notu... Tüm bu kışkırtıcı etkenler bizler için yeterince çetrefilli bir bekleme sürecinin oluşmasına çanak tuttu. Tüm zamanların en seksi filmi söz konusu olan; gözlerimizi sonuna kadar açmakla akıllılık ederiz.

Ne İzleyeceğiz?

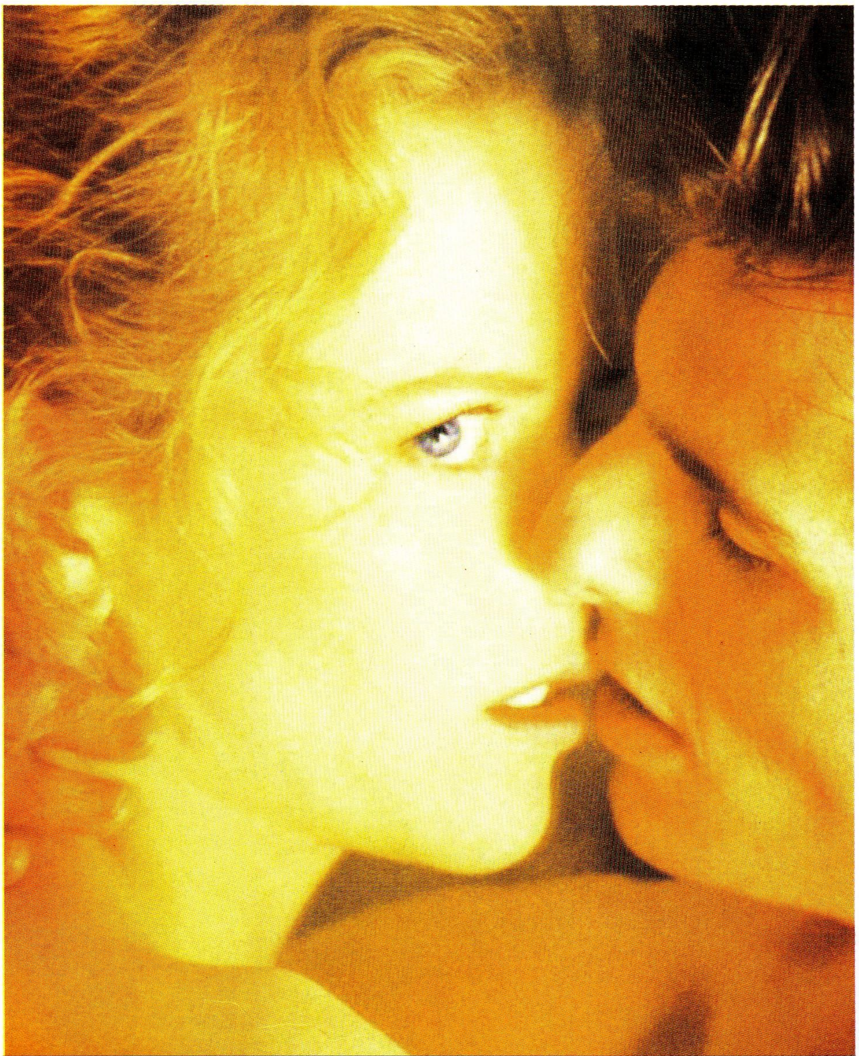
Dr. William Harford (Tom Cruise) ve bir süre öncesine kadar sanat galerisi menajerliğiyle iştigal eden karısı Alice'in (Nicole Kidman) mutlu bir evlilikleri vardır. 7 yaşındaki kızları Helena (Madison Eginton) ile birlikte Central Park West'teki evlerinde yaşarlar. Günlerden bir gün, Victor Ziegler'in (Sidney Pollack) son derece lüks evinde verdiği ve yokun yok olduğu bir partiye katılırlar. Burada birbirlerinin varlığına karşın, karşı cinsle flört etmeye meylederler. Alice, Sandor Szavost (Sky Dumont) isimli, tatlı dilli bir Macar'ın kendisine açıktan açığa kur yapmasına gönüllü olduğu halde göz yumar. William ise kendisini bir hayli ateşli ve tuttuğunu koparan iki genç kadının insafına bırakır... Evlerine döndüklerinde karı koca arasında, karşı cinsten kimselerin kurlarına maruz kalındığı taktirde takınılacak uygun tavrın neye tekabül ettiği ve erkek ile kadının söz konusu durumda benzer şekilde hareket etme özgürlüğüne sahip olup olmadığı üzerine bir tartışma patlak verir. Çok geçmeden ciddi bir kavgaya dönüşmeye yüz tutan bu tartışma, genelde eşler arasında çok sık tekrarlandığı üzere kirli çamaşırların ortaya dökülmesiyle neticelenir. Alice, önceki yaz tanımış olduğu bir denizci subayına (Gary Goba) karşı ilk anda duyduğu ilgiyi ve aradan geçen zamana rağmen bir türlü bastıramadığı tutkuyu itiraf eder. William, kulaklarına inanamadığı bu itiraf karşısında henüz ne tepki vereceğini bilemeden, kaybetmiş olduğu bir hastasının kızı Marion'a (Marie Richardson) telefon açması, onu teselli etmesi gerektiğini anımsar. Neden sonra Marion, kendisini görmek üzere evlerine geldiğinde, tanışmadığı bu kadının kim olduğunu bilmeden evi terkeder William... Sonra ne mi olur? Sonrası perdeye kalsın

"To Die For"dan bu yana artık iyi bir oyuncu olarak kabul edilen Kidman için Kubrick'le çalışmak kaçırılmayacak bir fırsattı.

Cruise, Kubrick'in bitmek bilmeyen tekrarlarından hiç şikayet etmedi ve ondan hep saygıyla sözetti.

Bu sekansı tekrar tekrar izlemek, merakımızı mı daha çok kamçılıyor, tedirginliğimizi mi daha bir palazlandırıyor?

diyelim, devam edelim...

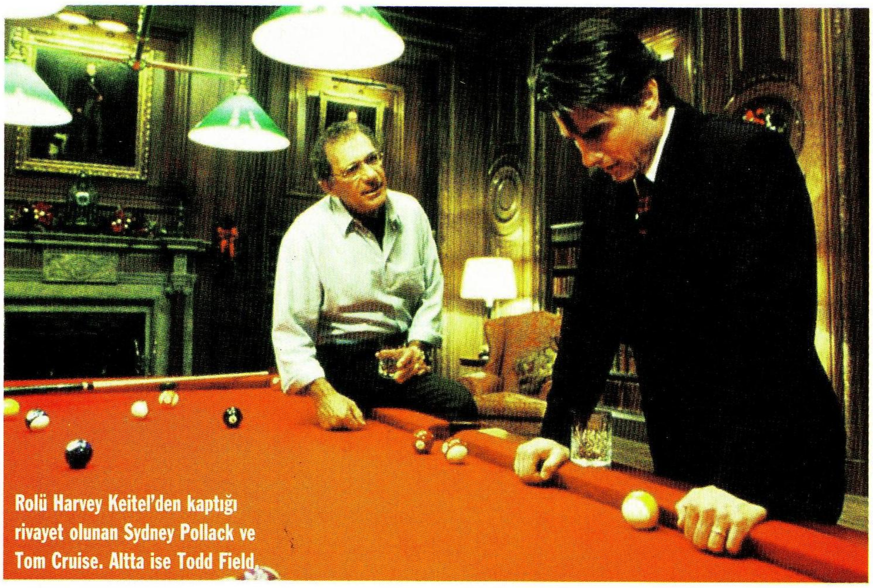
Erotizm Sizce De Böyle Bir Şey Mi?

Bir süredir gözlerimiz ona kilitleniyor. O ince, kuğu gibi narin silüete, ateş gibi saçların okşadığı o kar beyazı tene... Bu betimlemeleri hakedense, siyah gece elbisesini zerafetin binbir türlüsünü barındırdığı bedeninden kopup gelen gönülçelici bir vücut çalımı ile yere bırakıveren, sanat eserini andıran o güzelim bedenini giderek gözler önüne seren meşum kadın, Nicole Kidman'ın varoluşunu ödünç alan Alice. Bütünüyle çıplak kalabilmek için son bir hamleyle kulaklarını süsleyen küpeleri gayet erotik hareketlerle yerlerinden alıveren de yine o. Önünde dikildiği şifoniyerin aynasına bakarken, güzelliğini kutlar gibi bir hali var. Bir öyle dönüyor, bir böyle; adeta bastırılmış bir dansa devam ediyor. Düşüncelere dalmış olduğu halde alttan alta kendini inceliyor ki, 'bizden yapmamız beklenen şey de tam olarak böyle bir şey. Onu incelememiz. Kolları birkaç kez aralanıyor, hemen arasından göğüsleri şöyle bir görünüyor. Ancak bir şampanya kadehini dolduracak büyüklükteki göğüsleri ile Japon animasyon sinemasının dişi aksiyon figürlerini andırıyor. -"Shakespeare In Love"ın Gwyneth Paltrow'unu da hesaba katacak olursak, "Pretty Woman"ın dudaklara getirdiği soluğun bir benzerini göğüslerde görmek mümkün şimdilerde Hollwood'da.- Derken... Erkek çerçeveye giriyor. Yüzündeki içsel ifade ve üstü çıplak bedeni ile dikkat çekiyor ilkin. Erkek Tom Cruise. Belirli bir hedefi olduğu çok açık. Aynanın önündeki delici bakışlı kadına doğru ilerliyor. Ve kollarını açarak, mümkün olduğunca nazik dokunuşlarla onu kavrıyor. Ellerini o tüy gibi vücudun üzerinde gezdiriyor. Kollarından göğüslerine geçiyor ve onları avuçlarının içine alıyor. Onu öpüyor. Kadının bakışları şimdi daha bir kötücül. Besbelli, kendinden avantaj elde eden erkeği -kocasını- küçümsüyor. Kafasının içinde tilkiler cirit atıyor, haince planlar yapıyor... Tüm bu sekansı tekrar tekrar izlemek, merakımızı mı daha çok kamçılıyor, tedirginliğimizi mi daha bir palazlandırıyor?

Cruise ve Kidman'ın ölçülü oyunlarıyla şeklini alan bu sekansın gerçekten erotik olup olmadığı yönünde bir kazan dolusu tartışmanın da hemen fragmanın internete düştüğü günlerden başlayarak süregeldiğini belirtelim. Kimileri filmi sade bu eksik fragman itibarı ile bile sinemanın görüp gördüğü en seksi ve erotik filmler arasında anarken, kimileri ise filmi

olumsuz etkilediğinden, izleyeni açık açık ittiğinden, erotik olmaktan bir hayli uzakta durduğundan yakınıyor. Erotizmin kişiye göre anlam bulacak, fonksiyon kazanacak, son derece görece bir olgu olduğu meselesi ilk kez unutulmuyor. Sinema daha önce de benzer şekilde, muhtelif bakış açıları ile karşılanmış, övgüyle karışık eleştiri oklarına, küçümsemelere maruz kalmış, günümüzde ise tartışmaya mahal bırakmayacak şekilde değerini teslim almış pek çok filmden müteşekkil. "Eyes Wide Shut" da dünyanın dört bir yanındaki seyirci ile birlikte bizlerin de tepkisi nihayetinde sinemadaki yerini alacak. Hakettiği doğru eleştirilerle buluşacak; burası muhakkak... Tüm sinema çevreleri, bir kalp krizi sonucunda hayata gözlerini yuman efsanevi yönetmen Stanley Kubrick'in ölmeden hemen önce tamamlayabildiği, dillere düşmüş bu filmin, "Eyes Wide Shut"ın, tüm zamanların en seksi filmi olup olmayacağı konusunda aydınlanmayı bekliyor. Şimdilik tek bilebildiğimiz, 90 saniyelik bir fragman boyunca devam eden, sinema tarihinin en erotik sekanslarından birisinin bizleri tetikte tuttuğu.

Warner Bros'un, cinsel saplantı üzerine psikolojik bir gerilim olarak nitelendiregeldiği ve şirket yetkilileri tarafından, Amerika'da vizyona çıktığı güne kadar yalnızca iki başrol oyuncusuna, Tom Cruise ve Nicole Kidman'a gösterilmiş olan film, sinemanın şimdiye dek en çok merak uyandıran macerası olmaktan geri kalmadı. Koca stüdyonun koca koca yöneticileri, en ünlü film eleştirmenleri, Cruise ve Kidman'ın dışındaki tüm oyuncular ve hatta -şaka değil- bu ikisi için gerçekleştirilen gösterimin makinisti bile filmi görebilmek için vizyonu beklemek durumunda kaldı. Ne var ki filmi vakitsizce (!) gören birileri daha vardı: MPAA, yani endüstri rating kurulu! Onlar filmi gördüler ve hiç çekinmeden NC-17 rating'i ile taçlandırdılar. Bu yaklaşık olarak 65 milyon dolara mal olmuş bulunan film için bir kabus, gişede yaşanabilecek muhtemel bir hezimet demekti. Bununla birlikte Stanley Kubrick'in, kendisinin bizzat yürüteceği kurgu aşamasının ardından ortaya çıkacak nihai kurguya hiçbir gerekçeyle dokunulamayacağına, filmin ancak ve ancak o haliyle seyircinin önüne sürülebileceğine ilişkin öncelikli bir şartı vardı. Warner Bros yetkilileri ise filmin rating'i açıklandıktan sonra ne kadar içlenseler de, Kubrick'in en çok önem verdiği, adeta tüm sinema ideolojisini üstüne kurduğu bu şarta riayet etmek

Rolü Harvey Keitel'den kaptığı rivayet olunan Sydney Pollack ve Tom Cruise. Altta ise Todd Field

zorunda olduklarını pekala biliyorlardı. Bu filme ilişkin bu veya benzeri konularda gerçek ne olursa olsun, dedikodular projenin ilk gününden bu yana dur durak bilmedi. Cruise bir kulüpte travesti kılığında sahneye çıkacakmış! "Bu doğru değil!" dedi Kidman. İki terapist, Kidman ve Cruise'a karşı cinsler arasında seksin nasıl yapılması gerektiği konusunda uygulamalı ders vermek üzere Kubrick'in setine çağırılmış! Kidman da, Cruise da bu iddiayı yalanlamakta gecikmedi ve başlarına geleni şöhretin bir bedeli olduğuna yordular. Tabii bir de Harvey Keitel'ın, Kidman'la hoş bir sırnaşma yaşayacak olan karakterine yeterince konsantre olamadığı ve iyi performans veremediği için Sydney Pollack ile değişitirildiği konusu var. "Bütün bütüne saçmalık!" diye tepkileniyor Pollack, bu konuda yorumda bulunması istendiği zaman. Kubrick'in, Tom Cruise'un bir kapı aralığından geçmesi gereken bir planı tam 95 kere tekrarlattığı söylentilerine ne demeli? Bakın bu olmayacak şey değil! İki baş karakterin, bir doktor ve bir küratör, meslekleri için de psikoterapist yakıştırılması yapılmıştı hatırlayacağınız gibi ilkin. Nihayet, senaryosunu Frederick Raphael ile birlikte yazdığı hikayeyi, şimdilerde baskısı bulunmayan, ancak yayımlandığı dönem bir hayli ses getiren 1926 tarihli, "Traum Novelle/Dream Story" isimli Arthur Schnitzler romanından esinle oluşturmuş Kubrick. Kitap, iki geceliğine kendisini aşk ve tutku izleğinde olmadık mecralara kayan tehlikeli fantazilerin kollarına atan Fridolin ve karısı Albertina'nın öyküsünü anlatıyor. Bir fikir vermesi açısından, Fridolin'in ölmüş bir hastanın kızını baştan çıkarmayı hayal ettiğini, Albertina'nın ise kocasını bir toplu seks seansı esnasında çarmıha gerilmiş bir halde düşlediğini söylemek yeterli olur sanırız. Bu noktada, topu topu üç dört röportajından birinde, 1960 yılında söylediği bir şeyi hatırlamak yerinde olur Kubrick'in: "İnsan ruhunu onun kadar iyi anlamış, ne düşündüğümüz, nasıl olduğumuz ve buna karşın nasıl göründüğümüzü kavramak yolunda Schnitzler kadar mesafe kaydetmiş bir yazar daha bulmak neredeyse mümkün değildir! Oyunları benim için dramatik yazının başyapıtlarıdır."... Kidman da aşağı yukarı böyle düşünüyor olacak. Ki son bir yıldır gündemi en çok meşgul eden çıplaklık hadiselerinden bir diğerinde, Schnitzler'in 1900 tarihli "Regien" isimli oyunundan esinle yazılmış ve yine başrolünde olduğu Broadway oyunu "The Blue Room"da yer almaktan gurur duyduğunu söylüyor her fırsatta.

Kubrick'in üstüne daha pek çok şey yazılıp, söylenen ve muhtemelen de yine pek çok şeyin yazılıp, söylenmeye devam edeceği, efsaneye dönüşmüş filmini görmeye kalıyor artık bütün mesele. Bunun için de özellikle yıllardır bekleye bekleye bir hal olan Kubrick hayranı sinemaseverlerin, çok değil, bir parça daha beklemeleri icap ediyor. Ondan sonra şu fani hayatlarımız boyunca kafamızı en çok kurcalamış meraklarımızdan birini daha bastırmış olabileceğiz olasılıkla... ■

EN SEKSİ FİLMLER DÖKÜMÜ

Sinema tarihi, cinselliği, kendine özgü olanakları sonuna kadar kullanmak suretiyle defalarca yorumlamış, pek çok kere başka herhangi bir sanat dalının yanına yaklaşamayacağı oranda kışkırtıcı olmasını bilmiş filmlerle doludur. İşte çokluk yakın tarihli örneklerden bir seçki...

1. BODY HEAT
En sıcak sahne: Turner'ın dudaklarından bir şeylerin duküldüğü herhangi bir sahne.
En makbul silah: Aldatma, aldatma, aldatma...
Fetiş: Ter.
Yönetmen: Lawrence Kasdan
Yıl: 1981

Her ne kadar Billy Wilder'ın "Double Indemnity"sine çok şey borçluysa da, kendi kara film mantığını kurmak konusunda bir hayli başarılı olduğu söylenebilir Lawrence Kasdan'ın. Kathleen Turner ise, daha bu ilk rolünde filmin geçtiği yer olan Florida'nın yakıcı sıcağını bile gölgede bırakacak denli "sıcak" olmasını çok iyi biliyor. Etkisinden uzun süre kurtulmak mümkün değil demek büyük konuşmak olmayacaktır...

2. FATAL ATTRACTION
En sıcak sahne: Asansörde aşk.
En makbul silah: Ekmek bıçağı, hamile kalma tehditi, kaynar su!
Fetiş: Zina.
Yönetmen: Adrian Lyne
Yıl: 1987

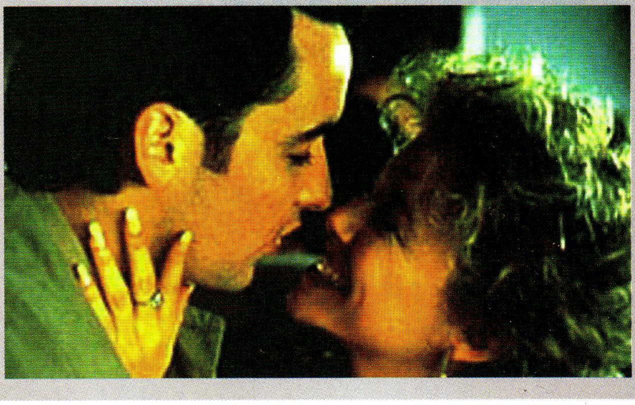
İhmalkar bir adamın başına günümüz dünyasında neler gelebileceğinin en güzel örneklerinden biri olmakla kalmıyor, Michael Douglas'ın da tüm filmografisinde kendisine en çok yakışan rolü canlandırdığı film olarak değer buluyor.
Film, iki insanın seks yapmak istedikten -ya da istemedikten- sonra, bu iş için ortam ayarlamakta hiç de güçlük çekmeyeceklerine işaret etmesi açısından da ders niteliğinde!

3. BASIC INSTINCT
En sıcak sahne: Dans pistinde üçlü ön sevişme!
En makbul silah: Tabii ki buz kıracağı...
Fetiş: Ünlü tasarımcıların fularları yardımıyla bağlama/kölelik oyunları.
Yönetmen: Paul Verhoeven
Yıl: 1992

Sharon Stone, Paul Verhoeven ve Joe Eszterhas gibi iki ustanın elinden geçmiş ucuzun ucuzu bir "ucuz roman"dan fırlamış, buz kıracağı destekli, biseksüel seri katil. Polis merkezinde ifade vermekte olduğu sırada, gözümüzün içine baka baka, iç çamaşırını reddeden felsefede bir kadın olduğunu vurguladığı sahne, videolarda en çok ağır çekime başvurulmuş, en çok dondurulmuş anlardan birisi olsa gerek!

4. THE GRIFTERS
En sıcak sahne: Annette Bening'in moteli arşınlaması.
En makbul silah: Bir sepet portakal!
Fetiş: Anne.
Yönetmen: Stephen Frears
Yıl: 1990
Üst ligden kızlar (!) için pek iyi bir eşleşmeyi mümkün kılamayamayacağı pek açık olan John Cusack'ın, kurnaz, yaramaz ve ekseriyetle de çıplak kız arkadaşında, Bening'in, kariyerinin en iyi oyununu çıkardığını söylemek abartı olmaz. Ayaklı sosyal hizmet servisi Anjelica Houston'ın, çocuk yaşta hamile kalanlara karşı alerjisi olduğunu da akıldan çıkarmamak lazım!

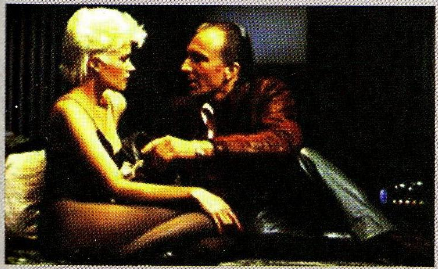
5. ANGEL HEART

En sıcak sahne: Kan soslu ten teması.
En makbul silah: De Niro'nun Şeytan olduğunu düşünecek olursanız, silaha hacet kalır mı?
Fetiş: Zenci büyüsü.
Yönetmen: Alan Parker
Yıl: 1987

Alan Parker, düpedüz Raymond Chandler'ı akla getiren bir detektiflik öyküsüne, basit bir çalımla şeytani bir tat katıyor! Mickey Rourke ve arzu nesnesi Lisa Bonet'in kanlar içindeki sevişme sahnesi yüzünden, neredeyse porno kategorisinde yer bulacaktı film kendisine...

6. BODY DOUBLE

En sıcak sahne: Deborah Shelton'ın görmelere seza striptizi.
En makbul silah: Matkap.
Fetiş: Röntgencilik.
Yönetmen: Brian De Palma
Yıl: 1984

Matkap diye tabir ettiğimiz elektrikli aparata bir daha aynı gözle bakamayacaksınız. Brian De Palma, Hitchcock sentezlerinin zirvesinde, "Rear Window" ile pornonun karanlık dünyasını birbiri üstüne katık ediyor ve buradan bir popcorn sineması yaratıyor. Öyle veya böyle, bu film hiç değilse Melanie Griffith'e yıldız haritasında tatminkar bir yer tahsil etti...

7. THE LAST SEDUCTION

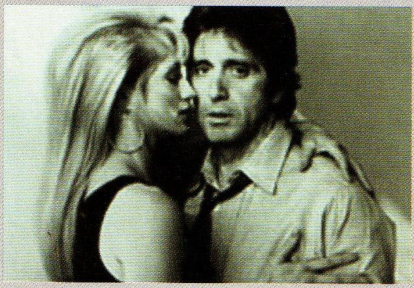

En sıcak sahne: Parmaklıklara zincirle bağlanma tecrübesi!
En makbul silah: Son sürat seyir halindeki bir Cherokee'de denenecek ani frenler...
Fetiş: Nakit para.
Yönetmen: John Dahl
Yıl: 1994

Bir erkekle, kullan-at mantığıyla çalışan bir çakmağı ayırt etmekten aciz, doğuştan fahişe ruhlu Linda Fiorentino karakterinin, karşısındakine gösterecek zerre kadar merhameti yoktur. John Dahl marifetiyle, 90'lı yılların en büyük film-noir başarılarından birisi olan bu filmde, Bill Pullman ve Peter Berg'in rolü almakla bile başlarına ne fena bir iş açtıklarını düşünmeden geçmek elde değil.

8. SEA OF LOVE

En sıcak sahne: Ön sevişme niyetine alış veriş faslı.
En makbul silah: Kişisel ilanlar.
Fetiş: İlgi çatışması.
Yönetmen: Harold Becker
Yıl: 1989

Detektif Al Pacino, Ellen Barkin'e vurulur. Aradığı katil o olabilir de, olmayabilir de... Richard Price'ın dahiyane senaryosu ve başrol oyuncularının benzersiz kimyası. Tabii bir de final...

9. VERTIGO

En sıcak sahne: Kulede öpüşme. (Hadi insaflı olun biraz... Yıl 1958)
En makbul silah: Yer çekimi.
Fetiş: Dönüşüm geçirmek.
Yönetmen: Alfred Hitchcock
Yıl: 1958

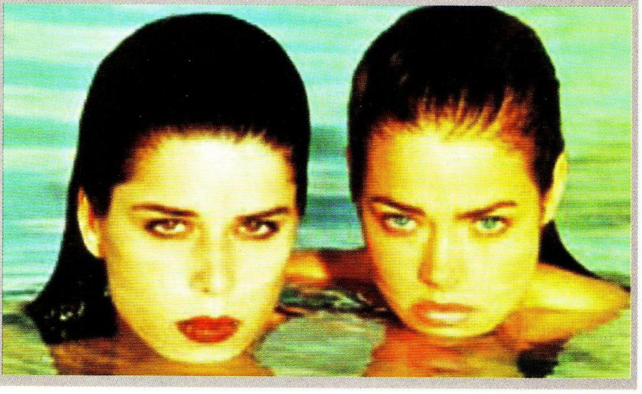

Jimmy Stewart'ın başına ne gelirse bir kadını giydirmekten -soymaktan değil!- gelir. Hitchcock'un "saplantı" üzerine gittiği bu doğaüstü meditasyonunda sergilediği ikili oyunla, Ginger/Marry Ann, Kim Novak'ın sinema tarihine geçmeyi en kestirme yoldan hakettiği gün gibi aşikar...

10. WILD THINGS

En sıcak sahne: Motel odasında üçlü aşk.
En makbul silah: Şampanya şişesi.
Fetiş: Genç ölüsü.
Yönetmen: John McNaughton & Virginia Thomas 2
Yıl: 1998

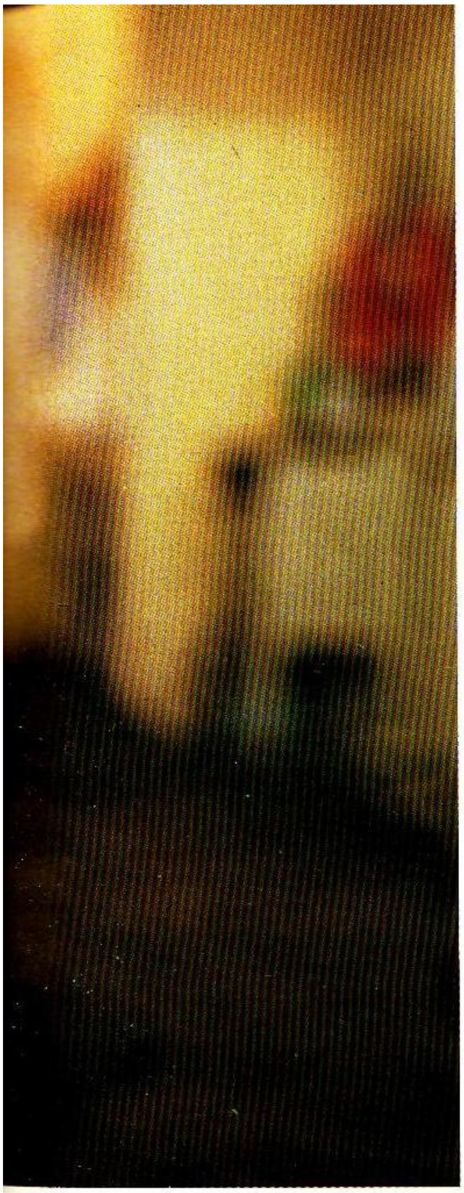
Her haliyle seksi olmasını bilen "Wild Things", gerçek bir trash. Ama ne de tatlı bir trash! Matt Dillon, Denise Richards ve Neve Campbell'ın otel odasında arsızlığın sınırlarını zorladıkları üçlü aşk sahnesi, iki kadının yakınlaşmasını göstermesi açısından, Catherine Deneuve ve Susan Sarandon'lı "The Hunger"dan bu yana üstesinden gelinmiş en cüretkar hareket olsa gerek sinemada...

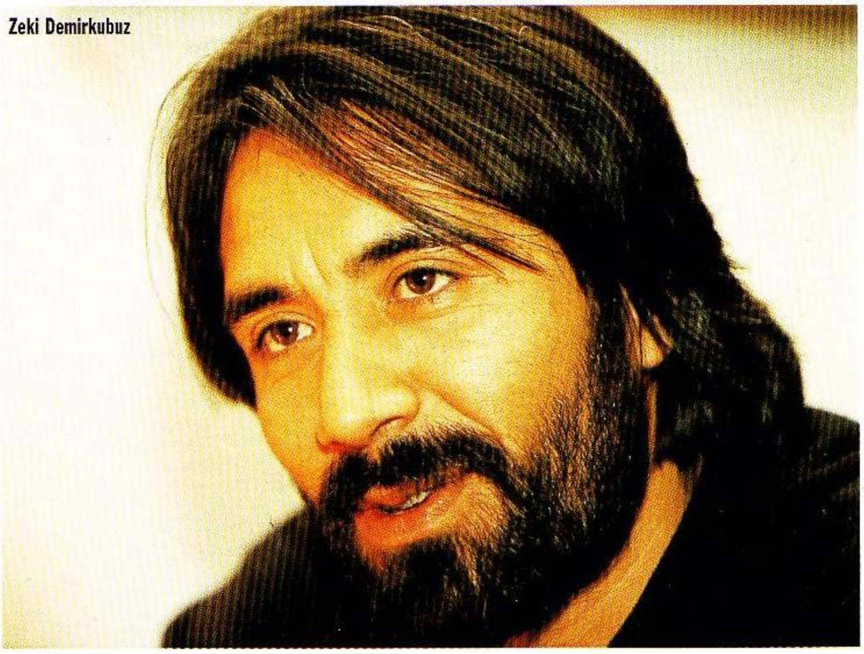

“Kocaman bir labirent”

Zeki Demirkubuz

Sinemada hep "saflığın peşinde" olduğunu söyleyen ZEKİ DEMİRKUBUZ kendine özgü yapım koşullarıyla çektiği "ÜÇÜNCÜ SAYFA" ile karşımızda. "C Blok" ve "Masumiyet" filmlerinin yönetmeni üçüncü filminde iki öykü anlattığına inanıyor: "Bir gördüklerimiz, bir de görmediklerimiz..."

SENEM ERDİNE

Daha önce iki film çevirdi. "C Blok" ve "Masumiyet". Her iki film de festivallerde ödüller aldı. İkinci film yönetmeninin adını Türkiye'nin dışına da taşıdı. "Masumiyet" Fransa sinemalarında gösterime girmek üzere. Küçük bütçelerle çekilen iki film de çok büyük gişe hasılatları yapmadı ama önemli ölçüde ilgi gördü, beğenildi. Ne var ki filmlerin kendilerinden çok Türkiye'nin sinema yapmayı zorlaştıran koşullarına rağmen ve bu küçük bütçelerle nasıl olup da çekildikleri konuşuldu. Zeki Demirkubuz yapımcılık anlamında farklı bir tavır ortaya koyuyordu. Kimileri Türk sinemasının kurtuluşunun ancak yapımcılık müessesesinin yeniden güçlenmesi ve sinemaya para yatıranların çoğalmasıyla mümkün olacağını söylerken o küçük ama her kuruşunu kendi cebinden karşıladığı bütçelerle film çekiyordu. Kaçınılmaz olarak bu yanıyla filmlerinden daha fazla dikkat çekti.

İlk gösterimi Locarno Film Festivali'nde yapılan ve 36. Altın Portakal Film Festivali'nde yarışacak yeni filmi "Üçüncü Sayfa" bu ay sonunda gösterime girerken, zor koşullarda film çekmeyi becermesinin, filmlerinde ortaya koymaya çalıştığı anlamların ve soruların önüne geçmiş olmasından dert yanıyor Zeki Demirkubuz. Yeni filminde prodüksiyona, seslendirmeye ve oyuncu kullanımına ilişkin ufuk açacak yeni yöntemler deneyen yönetmenle yaptığımız görüşme "Üçüncü Sayfa"nın yanısıra Demirkubuz'un yapımcıya, oyuncuya ve sinemaya bakışını da içine alan bir sohbete dönüştü.

Başlangıçta, istemediği halde üzerine yapışan "yoksulların, çaresizlerin, yeniklerin yönetmeni" etiketini desteklemesinden endişelendiğinden fazla açık etmek istemediği yeni filmin öyküsü, gazetelerin üçüncü sayfa haberlerini andırıyor:

Mafyatik bir işyerinde 50 dolar ortadan kaybolur. Filmlerde figüranlık yapan İsa parayı çalmakla suçlanır. Feci şekilde dövülür ve 50 doları geri getirmesi için bir gün süre verilir. İsa, 50 doları bulamaz ama bir tabanca bulur. Bir not yazıp evinde intihar etmeye karar verir. Tam tetiğe basacağı anda kapı çalar. Evsahibi dört aylık kirayı istemeye gelmiştir. Birikmiş kirayı ödeyemeyeceğini söyleyen İsa'yı hakaretler ederek aşağıladıktan sonra evi boşaltması için üç gün süre tanıdığını söyleyip gider. İntihar artık iyice kaçınılmazdır. Ancak yine tam tetiğe basacağı sırada bu kez içindeki bir ses onu durdurur. Üst kata çıkar. Evsahibini vurur. Üçüncü kez namluyu başına dayar. Ne var ki tetiği çekmeye gücü yetmez ve kurbanın yanına düşüp bayılır. Sabah polisin kapıyı çalmasıyla uyanır ancak cinayeti işlediği yerde değil kendi evindedir...

"İki tane öykü var aslında." diyor Demirkubuz. "Bir gördüklerimiz bir de görmediklerimiz. Yani bir gerçekliğin, hayatımızda yer alan bir olayın dış görünüşü, bir de onun ruhumuzdaki karşılıkları. Bu ikisini paralel olarak anlatmayı denedim burada. Görünürdeki öykü çok basit. Filmin isminde de olduğu gibi bir tür üçüncü sayfa haberi. Bir öyküyü sırf ilginç olduğu için anlatmanın sinemada fazla anlamı yok. Daha çok bu öykünün insan ruhunda nasıl karşılıklar bulduğu, bu olayları yaşayan insanların ruhlarında neler olduğuyla ilgilendim. Nedenler yok. Nedenleri anlamamız da çok mümkün değil zaten. Biraz sistemle ilgili, nedensizlikle ilgili. Bugüne kadar gördüklerimi, hissettiklerimi ve düşündüklerimi kullanarak burada rol alan insanları anlamaya çalıştım sadece. Derinlemesine bir inceleme yapmak niyetinde değildim. Zaten sanatın da böyle bir görevi yoktur."

Anlatım üzerine...

Bütün öyküleri gibi bu öykünün de uzun bir geçmişi var. Fikir olarak "Masumiyet"ten epey önce varmış aslında ama o dönemde devamını getirip yazamamış.

"Öykünün kendisini değil de yaşanan olaydaki anlamı önemsediğim için kafamda bir mesele haline geliyor ve sonra o mesele öyküye dönüşüyor. Bu da bazen zaman alıyor." diyor. Yine bir çıkışsızlık öyküsü var karşımızda. Yönetmenin kendi yaşamından izler taşıyan bir çıkışsızlık. Hatta çok somut olarak bir gece yönetmenin evinden yaşanmış bir olay var öykünün çıkış noktasında.

"Her ne kadar bir yönetmenin hayatına uzak yoksulların hayatına yakın görünse de hepimizin yaşadığı çıkışsızlıklar var temelinde." diyor. "Dolayısıyla kendi yaşadığım çıkışsızlık... "C Blok" sonrası hem ekonomik anlamda hem yalnızlık anlamında... Bir gece evimde bir olay yaşandı. İstismara açık olduğu için anlatmak istemiyorum aslında ama kısaca o gece bir şey yapmak

Filmin başrollerinde Başak Köklükaya ve Ruhi Sarı var.

istedim ve yarı yolda kendimi kontrol ettim. Sonraki yıllarda kendimi kontrol etmeseydim ne olurdu sorusu üzerine çıktı bu öykü. Büyük oranda da gözlemlerime dayanıyor tabii. Hem öyküde hem karakterlerde gözlemlerimin büyük rolü var. Hiç tanımadığımız bilmediğimiz insanları anlamamızı ve onları yeniden yaratabilmemizi sağlayan gözlemlerimizdir."

Öyküden çok öyküyü anlatmanın yolları üzerine, filmde kullanacağı sinema dili üzerine kafa yormuş ve bu arayış onu kendi tabiriyle "en basit olana, en baştakine yani 1930'larda, sinemanın başlangıcında kullanılan basit kameraya" götürmüş. "Üçüncü Sayfa"da hiç kamera hareketi yok. Kamera kullanımında, seslendirmede ve oyuncu seçiminde izlenen bütün yollar bizi tüm çıplaklığıyla gerçekle yüzleştirmek üzere seçilmiş.

"Gerçeklik duygusunun hiç zedelenmeden insanlara ulaşmasını istedim." diyor Demirkubuz. "Oyuncularda bugüne kadar hiç tanımadığımız yüzleri kullandım. Bunların bir kısmı amatör tiyatrocular bir kısmı sokaktan insanlar. Filmde "sinema"ya dair hiçbir unsur yok. Bütün klişeleri tersine çevirmeye çalıştım. Bu anlamda bu bir film değil aslında. Ses kullanımında aynı şeylere dikkat ettim. Sesleri bazı insanları rahatsız edecek ölçülerde hayatımızdaki bütün gerçekliğiyle kullandım. Görüntü de aynı şekilde. Yani estetize edilmiş hiçbir şey yok filmde. Oyuncu ararken yetenek aramadım. Sadece yüzlere baktım. Bunun özünde insanın kendini araması vardır. Ben kendimce saflığı arıyorum. Saf bir insan değilim belki, yaşadıklarım da saf değil ama idealim bu benim. Zaten belki yaşadıklarım saf olmadığı için saflığın peşindeyim. Sinema insanın kişiliğinin bir sonucudur. Önemi de bu kadardır zaten. Yaptığım film bu arayışın sinemadaki karşılığıdır."

Sonuçta ortaya çıkan yöntemlerin hiçbirinin değişmez kurallar olmadığını söylüyor. Hatta hepsinin temelinde yaratıcılığa ket vuracak sınırlardan ve standartlardan kurtulmak var. Filmin her noktasında kendini gösteren genel bir anlayış bu aslında. Dolayısıyla prodüksiyona da yansıyor.

"Hiçbir standarta uymaya çalışmadım. Yaşanan durumlar kendine özgü yöntemler çıkardı ortaya." diyor. "Mesela dünyada belki de ilk defa kullanılan yöntemlerle ses yaptım. Hem ekonomik şartlarım yüzünden hem de yaratıcılığın bir takım standartlarla sınırlandırılamayacağına inandığım için. Böylece kendine özgü basit bir film çıktı galiba ortaya."

Cebinden 80 bin dolar

Ekonomik şartlar deyince "kısıtlı olanaklarla zor olanı gerçekleştiren yoksul insanların yoksul yönetmeni" imajına geliyoruz yine. Bu konuda başından beri çok yanlış anlaşıldığını düşünüyor.

"Şunu söylemem gerekiyor: benim para sorunum yok. İstediğim zaman istediğim kadar parayı bulabilecek durumdaydım ama para birinci sorunum olmadı. Para sorunum şöyle vardı; 80'lerde başlayıp 90'larda ayyuka çıkan para ahlakı içinde sahtekarlaşma, paraya tapınma, paranın değerinin bütün insani değerlerin yerine geçmesiyle ilgili problemlerim vardı, yoksa onun dışında geçim derdim yok. Ben bu filmi yine 75-80 bin dolarlık bir bütçeyle çektim belki ama tamamını kendi cebimden koydum ve gerçekten son yıllara bakıldığında cebinden sinemaya net 80 bin dolar para yatıran kimse yok. Bir de şu var; bu, standartlara uygun bir para olmayabilir ama paranın azlığı çokluğu çok görece bir şeydir. Tabii ki bu çok zengin biri için önemli bir para olmayabilir fakat benim için büyük bir para ve bir anlamda da büyük bir bütçe. Bana yetecek bir bütçe. Adam filmine 2 milyon dolar harcamış ama nereye harcamış o parayı, nereden bulmuş? Bunlar da önemli."

"Üçüncü Sayfa" bir Zeki Demirkubuz bağımsız filmi. Yapımcılığı isteyerek üstlenmiyor aslında ama görünüşe bakılırsa bu koşullar içinde başka çaresi de yok. Bugüne kadar filmindeki samimiyetin ve esas anlamın yitmesinden korktuğu için kendini ve filmlerini, sinemanın anlam ve samimiyet erozyonuna neden olan ilişkilerinden ve şartlarından korumaya çalışmış hep. Yapımcıyla kurulan ilişkiyi de biraz böyle görüyor anlaşılan. İkinci üçüncü kişiler devreye girdi mi o kargaşanın içinde anlam kayboluverecekmiş gibi hissediyor. Bu arada bir yapımcıyla çalışmasını engelleyen başka basit, kişisel sebepler de var.

"Ben çok çabuk sıkılan bir insanım." diyor. "İnsanlarla oturup günlerce konuşamam. Bu gerçekten çok önemli. Ben bir prodüktörle üç gün senaryo üzerine üç saat bütçe üzerine konuşamam, sıkılırım. Bu sıkıntıya düşmemek için de kimseyle böyle bir ilişkiye girmiyorum. Kendimi ifade edebilecek miyim bilmiyorum ama bir film çekmeyi bütün

"Yapımcı olmadan film çekilebilir. İşte burada sinemanın nasıl bir saflıkla yapılması gerektiği meselesi ortaya çıkıyor."

bunlara değer görmüyorum. Bunlar tabii çok kişisel düşünceler. Asla başkalarını bağlamasın ama bir filmi çekmemek bütün bunlara katlanmaktan daha iyi bir yol benim için."
İşte o yolu seçme özgürlüğünün saklı kalmasını istiyor. "Ya bu koşullarda yaparım ya da yapmam" deme özgürlüğüne yitirmek istemiyor.
"Bu özgürlük bir filmin samimiyetini kesinlikle etkiliyor." diyor. "Çünkü her ne pahasına olursa olsun çekilecek olan bir filmin samimiyeti sinemanın bugünkü şartları içinde yokolup gider. Kaç tane iyi öyküm bu sebepten çekilmedi. Bundan sonra daha avantajlıyım çünkü bu süreç beni bu konuda epey sağlamlaştırdı. Mesela şimdi büyük bütçeli bir film çekersem çok daha dirençli çok daha saf bir şekilde bu koşulların karşısına çıkabilirim."

Oyuncu seçimi

Son yıllardaki Doğu sinemasının gelişimini, örneğin Abbas Kiarostami'nin filmlerini ve o filmlerdeki prodüksiyon deneyimlerini cesaret verici buluyor.
"Sinemada her şey tartışılıyorsa yapımcılık meselesi de tartışılır." diyor. "Yapımcı olmadan film çekilebilir. İşte burada sinemanın nasıl bir saflıkla yapılması gerektiği meselesi ortaya çıkıyor. Yani sinemanın yapılması değil neden yapıldığı öne çıkıyor ki böyle düşününce sinemada anlamı ortaya koymaya çalışan kişi dışında her şey tartışılabilir."
Demirkubuz'un bu filmde ses konusunda olduğu gibi oyunculukta da yeni yöntemler denediğini söylemiştik.
"Oyuncu aramadım yüz aradım bu filmde." diyor. "Tesadüfen bu arkadaşlarla karşılaştım ve aradığım yüzlerin bu yüzler olduğunu gördüm. Bunun dışında da ne box-office adına ne yetenek adına hiçbir şey düşünmedim."
Başrollerde tanınmamış iki oyuncu var. Biri daha önce Ferzan Özpetek'in "Hamam" filminde evin kızı rolünde izlediğimiz Başak Köklükaya. Diğeri Tunç Başaran'ın geçen yıl vizyona giren filmi "Sen de Gitme Triandafilis"te gördüğümüz Ruhi Sarı.
Başak Köklükaya'yı "Hamam"da gördükten sonra Ferzan Özpetek aracılığıyla görüşmüş yönetmen.
"Çok küçük oynuyordu hoşuma gitmişti orada. Bir gün Ferzan'la otururken ona söyledim. O da Başak'ı aradı. İlk görüşmede fazla şehir kızı gibi geldi bana. Oyuncu aramaya devam ettim ama bu arada Başak'la biraz daha konuşunca kafamdakine yakın bir şeyler gördüm. Karar verip başladıktan sonra giydirdik, yüzüne doğum izi yaptık falan o zaman hakikaten iyi oldu."
Ruhi Sarı konusunda karar vermesi daha da kolay olmuş. "Sen de Gitme Triandafilis"teki saf, sıradan, taşra delikanlısı konusunda görüşmelerinin beşinci dakikasında kararını vermiş. Bir de Müjdat Gezen'in tiyatrosunda oynayan Serdar Orçin var.
"Onu da 'Cambaz'da (Beyoğlu'nda sinemacıların rağbet ettiği bir cafe bar) karanlık bir yerde gördüm." diyor. "Yüzü de pek belirgin değildi. Daha konuşmadan kararımı verdim. Gerçek ismini kullandık. Çok önem verdiğim bir oyuncu. Bundan sonraki projelerimde ilk düşüneceğim oyunculardan biri oldu."
Diğer rollerde, Cengiz Sezici, Emrah Elçiboğa ve Naci Taşdöven var. Figüranları sokaktan insanlar oynamış. Hatta kendilerini konuşmaya gelmeyen bazı figüranların yerine filmin o çıplak gerçeklik duygusunu zedeleyeceğini düşündüğü eğitimli seslere değil kahveden bulduğu insanlara dublaj yaptırmış Demirkubuz.
"Sonuç gerçekten beni de şaşırtacak kadar iyi oldu." diyor. "Oyuncu meselesi benim giderek rahatladığım ve kendime yeni kanallar açmaya başladığım bir alan. Bu kanalların açılmasına sebep olacak şeylerle karşılaştım. Bunların hiçbiri kural değil. Büyük iddialar falan değil sadece kendi basit deneyim ve gözlemlerim. Şimdi bu konuda istediğim kadar rahat ve aşırı davranabilme cesaretim var."
Oyuncu kullanımı konusunda izlenen bu yol, kahramanları sokaktan insanlar olan böyle bir öyküde ve sesli çekilmeyen bir filmde işe yaradığı gibi başka bir filmde de işe yarar mı acaba?
"Elbette bu öykü için çok uygundu ama sonuçta benim yazdığım, planladığım bir kurgu vardı. Diyalogları yazmıştım. Yani bir

şablona göre hareket etmemiz gerekiyordu ama buna ragmen az önce sözünü ettiğim insanlarla çalışabildim üstelik iç huzuru duyarak. Kaldı ki bir de Bresson ya da Kiarostami sinemasında görüldüğü gibi bu tür oyuncularla kurulacak ilişkiler sonucu filmin oluşturulması gibi başka sinemalar da var. O sinemalarda kesinlikle daha rahat uygulanacak bir yöntem oluyor. Bu film, geleneksel tarzda kurgu bir film olmasına rağmen sokaktan insanlarla çalışmak mümkün oldu. Mesela bazı figüranlarla uzun bir konuşmayı tek plan çektim. Sonra sokaktan başka birine dublaj yaptırdım. Sesli çekim olsaydı daha zor olurdu belki ama kendini nasıl hazırlarsan onu yaparsın aslında. Yani sinemanın ve sanatın hiçbir temel standardı yoktur. Sesli de çekebilirdim ama daha fazla emek gerektirirdi daha başka yöntemler bulmam gerekirdi."

Peki örneğin "Masumiyet"te Haluk Bilginer'in bu kadar usta bir oyunculuk sergilemesini neye bağlıyor?

"Haluk Bilginer'in bu kadar beğenilmesinin temel sebebi o karakterle o diyaloglarla, o rolle kurduğu verisiz, doğrudan ve samimi bağdır. Eğer Haluk Bilginer bunu kişiselleştirmeseydi, insani anlamda doğru bir bağ kurmasaydı elbette bu derece başarılı olmazdı. Bu da çok fazla şeyin bir araya gelmesiyle oluşur. Bunu sadece oyunculuk yeteneğiyle açıklamak kesinlikle doğru değil çünkü o zaman karşımıza çok ciddi şeyler çıkar. Mesela Abbas Kiarostami'nin filmleri. "Zeytinler Altında" filmindeki çocuk normalde set çaycısıdır. Şimdi bana sinema tarihinde iyi oyunculuk sorsalar vereceğim birkaç örnekten biridir. Benim için önemli olan yetenek değil. Dürüst ve konuşabileceğiniz biriyle emek verdiğiniz sürece her şeyin yapılabileceğini düşünüyorum."

Filmler... Kimin için?

Çekimleri 1998 Ağustos'unda başlayan ve iki haftada çekilen "Üçüncü Sayfa" 29 Ekim'de gösterime girecek. Aslında film bu yılın ilk aylarında tamamlanmış ancak yönetmen ilk gösterimini Venedik ya da Locarno Film Festivallerinden biriyle yapmak istediğinden filmi bekletmiş. Bir nedeni de iki sene önce Ekim'de gösterime giren "Masumiyet"le aynı tarihte gösterime girmesinin uğuruna inanması. "Üçüncü Sayfa" sadece altı sinemada gösterime girecek. Demirkubuz filmin ulaşacağı seyirci sayısı konusunda hayal kurmak istemiyor.

"Türkiye'deki sinema ortamı biraz kışkırtıcı." diyor "İnsanlar bir iki ödül alınca havaya giriyorlar. Bu türden filmlerin popüler anlamda seyirci karşılığı yok aslında. Bu sadece bir yanılsama. Sınırlarımı bilmek istiyorum."

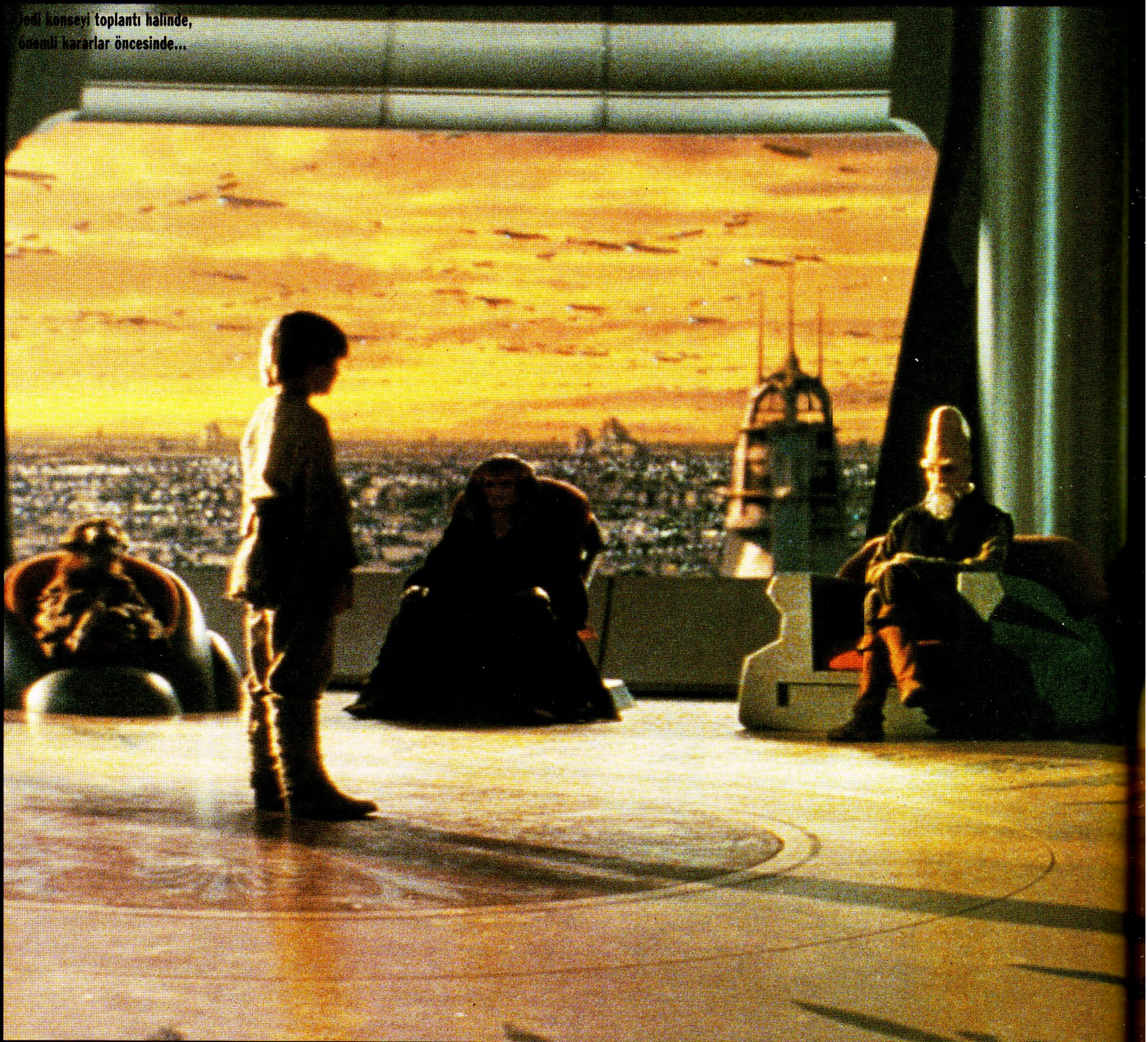
"İstediğim zaman istediğim kadar parayı bulabilecek durumdaydım ama para birinci sorunum olmadı."

Peki acaba filminde anlattığı üçüncü sayfa haberlerinin kahramanlarına ulaşabilecek mi?

"Sıradan birinin beğenmesi epey zor ama bu sadece benimle ilgili değil." diyor. "Bu, tırnak içinde sıradan insanlar dediklerimin genel bir problemi çünkü. Bu insanlar kendi dertlerine, kendi dünyalarına, kendilerine yabancılaşmış nörotik bir kitle aslında. O yüzden adamın kendini anlatsan bile 'Bu ne?' diyebilir. Sadece sinemaya gidip gitmeme meselesi de değil. Mesela son derece yoksul, hayatın derdini son derece doğrudan ve acı bir şekilde yaşayan insanlarda bile hala en klasik biçimde ne bir sınıf bilinci var ne bir insan olma bilinci var. Hala bu ülkede böyle iktidarlar, böyle yönetimler, böyle bir devlet varolabiliyorsa bunun temel sebebi bu insanlar ve bu insanların kendilerine yabancılaşmış olmalarıdır. Bunun sinemadaki karşılığı da doğal olarak böyle olacak. Onların hikayesini anlattığın zaman 'Bu ne?' derlerken hiçbir zaman hiçbir gerçekliği olmayan bir Amerikan filmiyle çok özdeşleşebilecekler."

Ama Demirkubuz filmlerini zaten onlar için çekmiyor. Sinemayı bir silah gibi kullanmak, birilerini eğitmek ya da uyandırmak da değil niyeti. Kaldı ki bunun sinemayla mümkün olabileceğine de inanmıyor.

"Öncelikle kendim için yapıyorum filmlerimi." diyor. "Kendimi keşfetmek için film çekiyorum. Bütün bilimsel çabalara rağmen insan, bence hâlâ Dostoyevski'nin dediği gibi "kocaman bir labirent"tir. Benim yaptığım belki en iyi şey de bu labirente boyun eğmektir. Bu anlamda zayıf olduğumu kabul etme erdemini ve cesaretini göstermektir. Her şeyi bilen ve çözebilen kabiliyette bir insan düşüncesi empoze ediliyor. Oysa bütün hayat bilgimizin, insanlığın bütün deneyimlerinin ruhumuza ait en ufak bir çelişkiye hiçbir şekilde derman olmadığı çok ortada. Öyle olsa aşk yüzünden çekilen acılar ya da kötülükler, hepsi çözümlenebilirdi. Bunların ilaçları niye üretilemiyor çünkü insan kesinlikle karmaşanın ta kendisi ve bunu böyle kabul etmekten başka çaremiz yok.Ben de filmlerimde bu karmaşanın önünde boyun eğiyorum. Çözüm önermiyorum. Sadece kendimce soruları ortaya koyuyorum." ■

Jedi konseyi toplantı halinde, önemli kararlar öncesinde...

"STAR WARS BÖLÜM 1: GİZLİ TEHLİKE"

Senaryosundan yaratık tasarımına kadar Bölüm 1'in yapım öyküsü... 20 yıl öncesinden Lucas'ın kafasında hazır olan hikaye, Klasik Üçleme'ye oranla çok daha geniş imkanlarla çekildi.

KUTLUKHAN KUTLU

Yeni Üçleme'nin muhteşem dörtlüsü birarada.

BÖLÜM 1'İN GEÇTİĞİ DÖNEM TASARIM AÇISINDAN DAHA

SENARYO

"ÖNCESİ"Nİ YAZARKEN

George Lucas 1 Kasım 1994'te masasının başına oturup eline kalemi aldığında, yazacağı öykünün anahatlarını zaten biliyordu. Yaklaşık 20 yıl önce biz ilk Star Wars filmini (yani Bölüm 4'ü) izlediğimizde, 6 filmden oluşan bu serinin öyküsü Lucas'ın kafasında çoktan hazırdı. Yalnız Luke Skywalker, Han Solo ve Prenses Leia'nın öyküsü değil, bir jenerasyon öncesinin öyküsü de... Lucas'ın daha sonra çekmeyi planladığı ama "öncesini" anlatan filmler -yani prequel üçlemesi- Luke'un babası Anakin Skywalker'ın Darth Vader'e dönüşene kadarki öyküsünü anlatıyordu.

Yeni üçlemenin ilk bölümü Anakin Skywalker'ın jedi (*ceday* okunuyor) ustaları tarafından "keşfedilmesi" ve jedi eğitimi almaya başlamasını; ikinci bölüm Luke ve Leia'nın annesine âşık olup evlenmesini; üçüncü bölümse karanlık tarafa "düşmesini" anlatacaktı. Lucas Bölüm 1'in senaryosunu yazmaya başladığında, 20 yıl kadar önce çıkardığı öykü taslağına bağlı kalması gerektiğine karar vermişti: "Prequel üçlemesinin bütün filmlerinde öykünün anahatlarına bağlı kalınacak, çünkü orijinal öykünün yapısı istikrarlı olmalı. Tabii ki öyküyü farklı şekilde yorumlayabilirim, ama sonuçta aynı öykü. Diğer filmlerde değişeceğini de sanmıyorum. Öykü neyse, odur."

Star Wars'un öyküsü belki 20 yıllık bir aradan sonra değişmemişti, ama George Lucas masanın başına oturup ayrıntılarla uğraşmaya başladığında, 20 yıl önce mümkün olduğundan çok daha rahattı. Her ne kadar işin "senaryoyu yazma" kısmından hiç hoşlanmadığını, kendisinin daha çok görüntülerle uğraşmayı seven türden bir sinemacı olduğunu defalarca söylemiş olsa da... Aradan geçen 20 yıllık sürede George Lucas sinema endüstrisinde ayrıcalıklı bir konum edinmişti. Kendi yapım şirketi vardı (Lucasfilm). Kendi özel efekt şirketi vardı (Industrial Light & Magic). Hatta kendi bilgisayar oyunları şirketi bile vardı (LucasArts). 1977'den bu yana Yıldız Savaşları'yla ilgili ne yapıldıysa kaydını tutan bir kadrosu vardı (Lucas Licensing). George Lucas, herhangi bir sinemacının stüdyolara kabul ettirmek için epey dil dökmesi gerekeceği, bütçesi 100 milyon dolar barajını aşan bir projeyi, kendi kaynaklarıyla yapabilecek bir konumdaydı artık. Oturup senaryoyu yazacak ve bu defa "bu sahneyi yapmak için gereken teknoloji yok" türü düşüncelerle başını ağrıtmayacaktı.

TASARIM

YENİ BİR STAR WARS TABLOSU

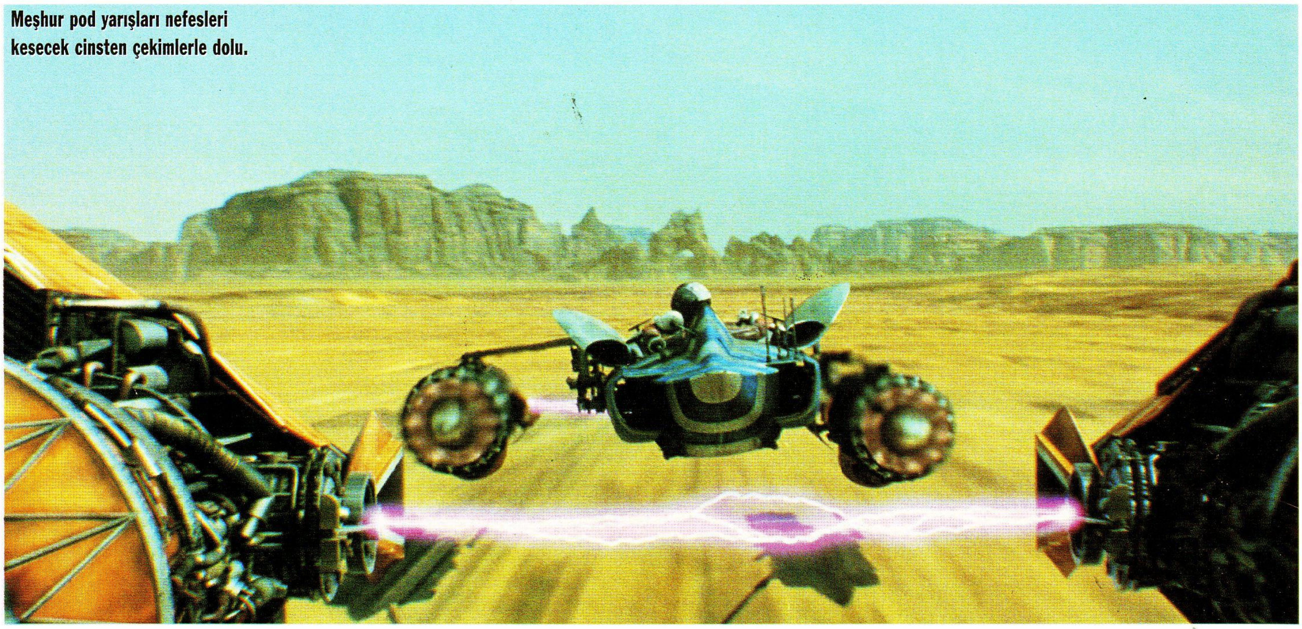
George Lucas daha senaryoyu yazmaya koyulduğu andan itibaren tasarımcılarıyla eşzamanlı çalışmaya başlamıştı. Lucas'ın dediğine göre, çoğu zaman kendisi bir şeyi henüz senaryoya koymadan onun tasarımına başlanıyordu.

Tasarım yönetmeni Doug Chiang, George Lucas'ın kendisinden ilk üçlemedeki kadar yeni ama daha farklı bir şey istediğini söylüyor. "20 yıldır orijinal Star Wars'un görünümünden türetilen tasarımlara gömülmüş durumdayız. Oysa şimdi George, gerçekten yeni bir şey istiyordu. 'Sınırları zorlayın, yeni şeyler keşfedin' diyordu. Bu biraz sürpriz oldu, ama aynı zamanda heyecan vericiydi de. 'Krom dokulu, şık şeyler istiyorum, Art Noveau ve Art Moderne,' diyordu. İşte o zaman eskisinin tekrarını değil, gerçekten yeni bir şeyler yapacağımızı anladım."

İlk çekilen üçlemede Asiler ve İmparatorluk, kostümleri ve kullandıkları araçlarla birbirlerinden kesin hatlarla ayrılıyordu. Şimdi ise Lucas "aradaki çizgiyi bulandırmak" istiyordu. Böylece izleyici bir uzay gemisini gördüğünde, onun hangi tarafı temsil ettiğinden emin olamayacaktı. Chiang "Klasik üçlemenin sonlarına doğru tasarımlar iyice kitlesel üretim estetiğine yöneliyor, sert açılar ve makineleşmiş bir görünüm var. Bölüm 1'in geçtiği dönemse daha cilalı, daha bireysel, hatta fazla stilize ama çok rafine. Araçlar ve gemiler sanat nesneleri olarak görülüyor. Çoğu romantik ve zarif. Tam bir zanaat dönemi. Her ayrıntıya dikkat ediliyor. 20. yüzyılın sonlarına kıyasla, biraz 1920'leri ve 1930'ları andırıyor," diyor.

Tasarım bölümünün en çok uğraştığı işlerden biri, galaksinin merkezindeki gezegen olan Coruscant'ın tasarımıymış. Bu göz alıcı şehir, ilk kez "Return of the Jedi"ın (Bölüm 6) rötuşlanmış versiyonunun finalinde görünüyordu. Ama bu versiyonun gösterime girmesinden önce, yazar Kevin J. Anderson ve klasik üçlemenin tasarımcısı Ralph McQuarrie, "The Illustrated Star Wars Universe" (Resimli Star Wars Evreni) için ortaya bambaşka bir tasarım çıkarmışlardı. George Lucas iki yönelimi de sevmiş ve Chiang'dan ortaya ikisini bir şekilde aynı potada eriten bir tasarım çıkarmasını istemiş. Sonuçta Bölüm 1'de karşımıza devasa gökdelenlerle kaplı, yoğun bir hava trafiğine sahip ve bu açılardan biraz "Blade Runner"daki ve "Fifth Element"daki şehirleri anımsatan bir mekan çıkıyor.

Meşhur pod yarışları nefesleri kesecek cinsten çekimlerle dolu.

CİLALI, DAHA BİREYSEL VE RAFİNE BİR DÖNEM.

Anti depresan Jar Jar Binks ve hüzünlü kraliçe...

Chiang, Bölüm 1'deki tasarım işinin en azından beş film üzerinde çalışmaya benzediği söylüyor: "Bölüm 1'de gördüğümüz her dünya kendine has bir kültüre ve görünüme sahip. Bu, büyük bir gösteri."

MAKETLER

DAHA ÖNCE İŞE YARAMIŞTI

Elbette Bölüm 1 hakkında en çok konuşulan konu, bilgisayar efektleri. Yine de ilk Yıldız Savaşları filminde gayet inandırıcı duran, o güne kadar benzeri pek görülmemiş bir gerçeklik duygusu yaratan maketler, "Gizli Tehlike"de de kullanılıyor. ILM'nin (Industrial Light & Magic) Bölüm 1 için 100 ayrı model projesi varmış. İngiltere'deki Leavesden stüdyosu setlerinde kullanılan birebir boyuttaki 10 fiberglas savaş androidinden araçların modellerine ve daha sonra bilgisayar efektleriyle birleştirilecek minyatür mekan modellerine kadar...

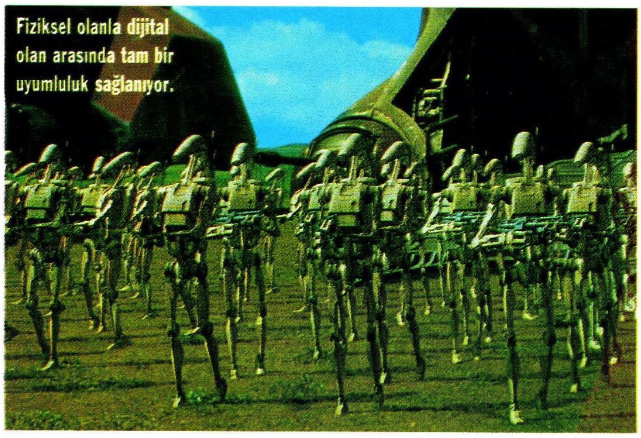
Model atölyesinin başındaki Steve Gawley, 20 yıl kadar önce çekilen ilk Yıldız Savaşları filminde de çalışmış. "O zaman genç ve heyecanlıydık ve bu güzel uzay gemilerini yapıyorduk," diyor. Gawley'nin başında bulunduğu 60 ila 80 kişilik model ekibi, Lucas'ın evrenini yaratan parçaları inşa etmişler. Elbette model atölyesinin elinin altında, 20 yıl öncesine kıyasla çok daha gelişkin araçlar varmış. Lazer kesicileri, modelleri çabuk tarafından kesip yontarak istenen şekle sokabilen bilgisayar kontrollü kesiciler... Gawley, dijital teknolojinin gelişmesiyle maketlerin devrini tamamladığı fikrine katılmadığı gibi, şimdi iki teknoloji arasında her zamankinden daha büyük bir uyum olduğunu düşünüyor: "Kraliçe'nin gemisindeki dijital bilgiyi alıp kendi kesicimizi kontrol eden yazılıma koyabiliyoruz, böylece dijital olanla fiziksel ve üç boyutlu olan arasında tam bir uyumluluk sağlanıyor. Pratik artı dijital eşittir gelecek." Bölüm 1'deki "yarım kalmış" C3PO'yu da Gawley'nin ekibi yapmış. Bu model, sette bir "kuklacı" tarafından oynatılmış - tabii ki yeşil bir perde önünde, tamamen yeşillere bürünmüş bir kuklacı tarafından. Bilgisayarda yaratılan pod araçlarıysa, sekizde bir ölçeğinde yapılmış modeller üzerine kuruluymuş.

Gerçek mekanlarda çekim yaparken bile gerek dijital efekt bölümüne, gerekse model atölyesine epey iş düşmüş. Sadece Theed kenti için ortalama bir - bir buçuk metre boyunda 68 ayrı yapı inşa edilmiş. Bütün bu yapılar dışarıda bir döner platformun üstüne yerleştirilip çekilebiliyormuş, ama prodüksiyon modelleri korumak için geceleri bu sahneyi olduğu gibi yerleştirebilecekleri bir uçak hangarı kiralamak zorunda kalmışlar.

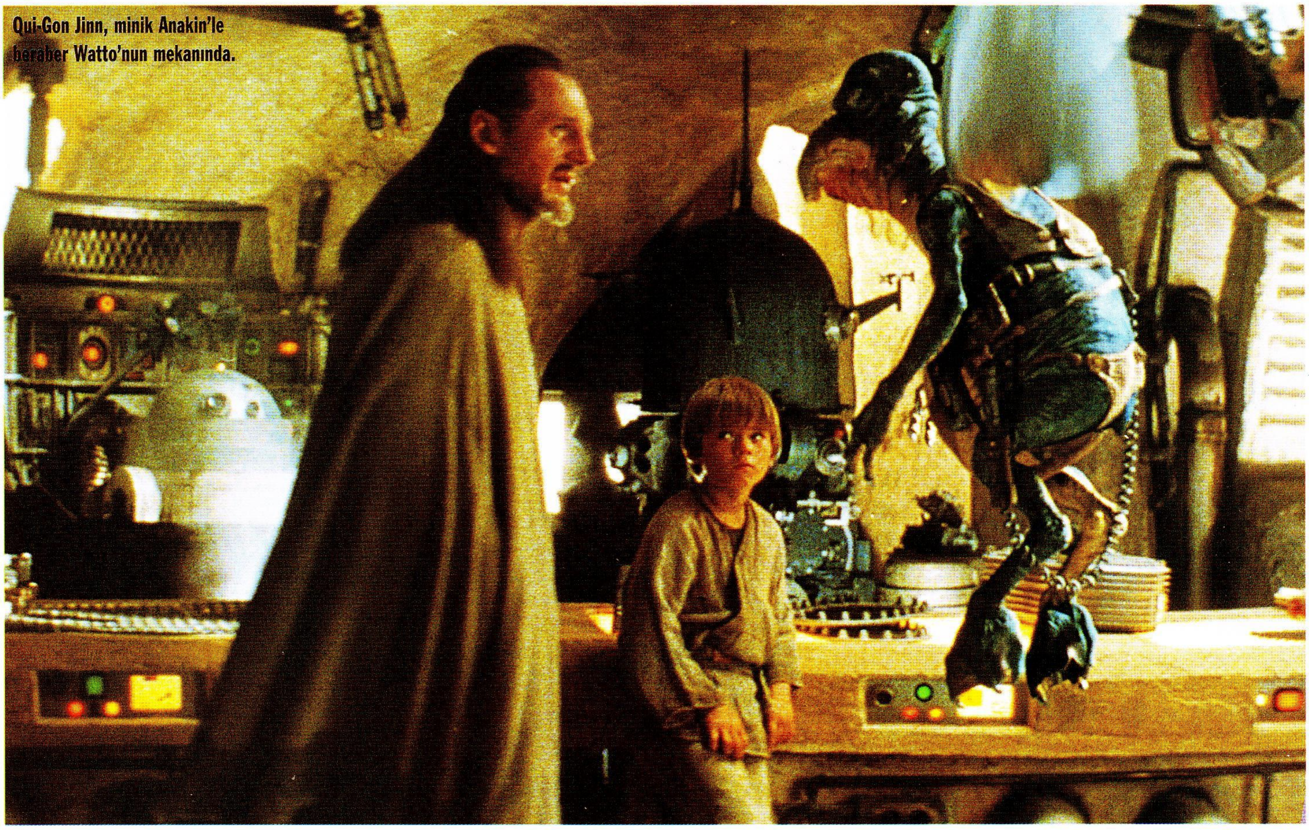
KOSTÜM VE MAKYAJ

GALAKSİ MODASI

Her dünyanın ayrı bir kültüre sahip olduğu bu evrende, söz konusu kültürel farklılıklar kostümlere ve makyaja da yansıyor. Trisha Biggar ve Iain McCaig'in yönetimindeki ekip, klasik Star Wars üçlemesine kıyasla daha zorlu bir görev üstlenmişler. Sonuçta Bölüm 1, Klasik Üçleme filmlerine göre çok daha fazla politikaya ve diplomatik görüşmeye yer veren bir film. Dolayısıyla, çok daha fazla "resmi kostüm" var. Orijinal üçlemenin filmlerinde İmparatorluk tarafındakilerin ve Asiler'in tek tip üniformaları vardı, imparatorluğu devirmeye çalışan Prenses Leia'nın ise gardrobu üzerinde çalışmaya pek vakti yok gibi görünüyordu (ki onun bile saç stilini hatırlarsınız). Tabii bir de tasarımcı Chiang'ın belirttiği, Bölüm 1'in geçtiği dönemin "stile ve dizayna daha düşkün" atmosferi var. Bunlar yetmezmiş gibi, filmin hemen başlarında belki de Star Wars galaksisinin estetiğe en düşkün gezegeni olan Naboo'ya iniyor, bu gezegenin kraliçesi Amidala'yla karşılaşıyoruz. Amidala, gezegeninin geleneklerine uygun bir şekilde yoğun ve sembolik bir makyaja ve inanılmaz bir gardroba sahip. Neredeyse Amidala'yı her gördüğümüzde, onu farklı bir kostümün içinde buluyoruz. Üstelik yanından ayrılmayan nedimeleri de Amidala'nın o anki kostümüyle uyumlu kıyafetlere bürünüyorlar.

Fiziksel olanla dijital olan arasında tam bir uyumluluk sağlanıyor.

YENİ STAR WARS SAKİNLERİNİN ORTAYA ÇIKMASINDA

Qui-Gon Jinn, minik Anakin'le beraber Watto'nun mekanında.

YARATIKLAR

KOCA GALAKSİDE İNSAN NEDİR Kİ?

Bölüm 1'de eski yaratıkların kimilerine tekrar rastlıyoruz. Ayrıca, daha önce görmediğimiz, Star Wars evreninde varolduklarını bilmediğimiz bir sürü yeni yaratık da var. Yeni yaratıkların tasarımından sorumlu kişi, daha önce "Jumanji"de çalışan Terryl Whitlatch. O, Doug Chiang ve Iain McCaig, Lucas'ın istekleri doğrultusunda yüzlerce çizim yapmışlar ve sonuçta bu çizimlerin bir kısmı çeşitli evrelerden geçtikten sonra filmde gördüğümüz yaratıkları ortaya çıkarmış. Tasarımı nihai hâlini alan (yani Lucas'ın "tamam" dediği) yaratıkların bir kısmı, doğrudan ILM'nin ellerine teslim edilip, bilgisayar üzerinde canlandırılmaya başlanmış. Yani Bölüm 1'i yapanların emrindeki ileri dijital teknoloji, yeni Star Wars sakinlerinin ortaya çıkarılmasında da büyük pay sahibi. Örneğin Jar Jar Binks, Watto ve Sebulba gibi karakterler tamamen bilgisayar animasyonu ürünü. Hatta bazen bir sahnedeki bütün yaratıklar animasyon ürünü olabiliyor.

Diğer taraftan, bazı yaratıklar modellerinin ve maskelerinin çıkarılması üzerine Nick Dudman'a teslim edilmiş. Dudman, başta Bölüm 1'deki bütün yaratıkların bilgisayar animasyonundan ibaret olacağını ve kendisine pek iş düşmeyeceğini sanıyormuş. Ancak Lucasfilm bazı yaratıkların fiziksel olarak yaratılmasının daha iyi olacağına karar verince, Dudman'ın programı epey yoğunlaşmış. Animasyon ürünü olmayan yaratıkların başında, galaksinin büyük bilgesi Yoda geliyor. Yalnız bu defa Yoda kuklası lateksten değil, daha "genç" bir görünüm veren (burada 900 değil, yaklaşık 870 yaşında) silikondan yapılmış. Lucas, klasik üçlemede Yoda'yı birisinin (Frank Oz'un) oynatıyor olmasının yönetmeni nasıl kısıtladığından, onu genel planda yürürken gösteremediklerinden sıkça şikayet eder. Bu defa Yoda, uzaktan kumandayla çalışıyor. Ama dudak hareketleri, yine Frank Oz'un ellerine emanet edilmiş. Ayrıca, Yoda'yı seslendiren de yine Frank Oz. Yoda'dan sonra diğer bazı yaratıkların da pekala fiziksel olarak yaratılmasına karar verilmiş.

Dudman'ın işi sadece animasyon ürünü olmayan yaratıklara beden vermekle kalmamış, bir Jar Jar Binks kostümü de yapması gerekmiş. Jar Jar aslında tamamen bilgisayarda yaratılmış bir karakter, ama Lucas ILM'dekilere animasyonlarını yaparken ışıklandırma konusunda bir referans sağlamak ve oyuncuların alıştırma yapabileceği "somut bir Jar Jar Binks"in el altında bulunmasının iyi olacağını düşünmüş. Böylece, Jar Jar'ı seslendiren Ahmed Best, Dudman ve ekibinin hazırladığı kostümü giyip çekimlere katılmış (Ancak onun bulunduğu çekimler sadece söz konusu referansı sağlamaya yaramış: üstüne animasyon eklenen çekimlerde Ahmed Best kare dışında kalıp, oyuncuları yönlendirmek için repliklerini okumuş.)

ÇEKİMLER

TUNUS'A BİR İKİ...

İlk Yıldız Savaşları'nın çekimleri İngiltere'de, Londra yakınlarındaki Elstree stüdyolarında yapılmıştı. Kimileri o zaman Lucas'la set ekibi arasında soğuk rüzgârlar estiğini, Lucas'ın bu deneyimden nefret ettiğini, bu yüzden yönetmenliği bıraktığını söyler. Ama "Gizli Tehlike"nin çekimlerinin büyük bir bölümü de İngiltere'de yapıldı. Aradan geçen yirmi yılda Star Wars popüler kültürün önemli bir parçası hâline gelmişti, üstelik artık Lucas'ın tepesinde kendisini baskı altında tutacak bir stüdyo da yoktu. Ekibini, bütçesini, çekim süresini kendi istediği gibi belirleyebilirdi. O ve yapımcı Rick McCallum, üslerini Londra'nın kuzeyindeki Leavesden stüdyolarında kurdular. Eskiden uçak hangarı olan bu stüdyo, onlara setlerin yapılması için gereken devasa alanı sunuyordu. Üstelik Amerikan medyasından uzakta, Lucas'ın üstüne titrediği "gizlilik" de korunabilirdi.

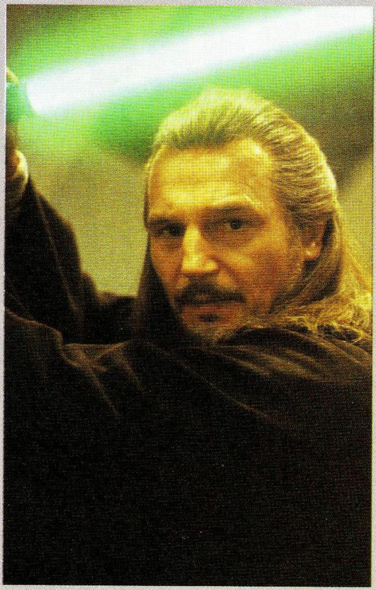
Yapım tasarımcısı Gavin Bocquet, yaklaşık 75 bin metrekare büyüklüğündeki bu alanda çekimler süresince 65 set inşa ettiklerini söylüyor. Bu setler arasında Shmi Skywalker ve oğlu Anakin'in yaşadıkları ev de var, Jar Jar Binks'in sakarlığından dolayı uzaklaştırıl-

YENİ ÜÇLEMENİN KARAKTERLERİ

QUI-GON JINN

LIAM NEESON

"Bilincini şimdi ve burada, ait olduğu yerde tut"

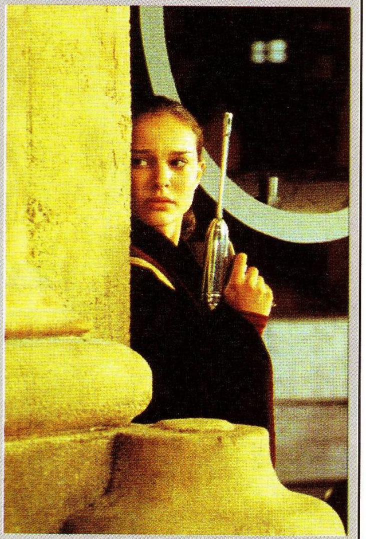

"Darkman", "Scihndler's List" ve "Michael Collins" gibi filmlerden hatırlayacağınız Liam Neeson, Star Wars evreninde ilk kez "Gizli Tehlike"de karşımıza çıkan bir jedi ustasını oynuyor: Qui-Gon Jinn. Karakteri, konsey karşı çıksa da kendi bildiği yoldan dönmeyen, ilk anda bıraktığı izlenimin aksine romantik bir tip. Lucas, Qui-Gonn tipi için ilk Yıldız Savaşları'ndaki yaşlı Obi-Wan gibi kullanabileceği birini arıyormuş. "Alec Guinness o zaman çok saygıdeğer bir aktördü, Liam Neeson da şimdi çok saygıdeğer bir aktör..." Uzun boyuyla role seçilmesinden önce yaptırılan mavi perdelerin değiştirilmesine sebep olan Neeson, kahramanları oynamaktan büyük keyif aldığını, sinemada yeterince eski tip kahraman bulunmadığını söylüyor.

KRALİÇE AMIDALA

NATALIE PORTMAN

"Siz komitede istilayı tartışırken halkım acı çeksin diye seçilmedim ben"

Natalie Portman, Luc Besson'un "Leon" filmindeki rolüyle bir anda en tanınmış çocuk oyuncular arasına katılmıştı. Daha sonra Tim Burton'ın "Mars Attacks"inde, "Woody Allen"ın "Everyone Says I Love You"sunda, "Heat" ve "Beautiful Girls" gibi filmlerde oynadı. Baştan beri Lucas ve yapımcı McCallum onun kraliçe rolüne çok uygun olduğunu düşünüyorlarmış, ama henüz gelecekte oyunculuğa devam edip etmemeye bile karar vermemiş olan Natalie Portman böyle uzun süreli bir anlaşmaya imza atma konusunda tereddüt yaşamış. Ama sonuçta kabul etmiş - kendisini üç filmde de izleyeceğiz. Pek Star Wars hayranı sayılamayacağını söyleyen Portman, karakteri için "Umarım iyi bir modeli olur. Kızlar için kendileri gibi olan bir aksiyon kahramanı görmek iyi," diyor.

OBI-WAN KENOBI

EWAN MCGREGOR

"İçimde kötü bir his var"

Ewan McGregor'un büyük stüdyo işi Hollywood filmlerinden haz etmediği bilinen bir şey. Ama söz konusu çocukluğunun efsanesi olunca, iş değişmiş. "Çocukken o filmleri izleyince, sizi tamamen içine alıyorlar. Sürekli Star Wars oynardım." Ustasına göre daha profesyonel ama epey alaycı görünen, genç bir Obi-Wan'ı oynayan McGregor, sette ışın kılıcı konusunda saplantı geliştirmiş ("Kimseye dokundurtmuyordum.") Danny Boyle'un "Shallow Grave"i ile adını duyuran Ewan McGregor, "Pillow Book", "Velvet Goldmine" ve "Little Voice" gibi filmlerdeki performansıyla, son yılların en yetenekli genç oyuncularından olduğunu göstermişti. Kasting yönetmeni Robin Gurland, Lucas'ı McGregor'un role çok uygun olduğuna ikna etmek için yaşlı Obi-Wan'ı oynayan Alec Guinness'le görüntülerini yanyana koyup oynatmış - aralarında inanılmaz bir benzerlik olduğunu söylüyor.

ANAKIN SKYWALKER

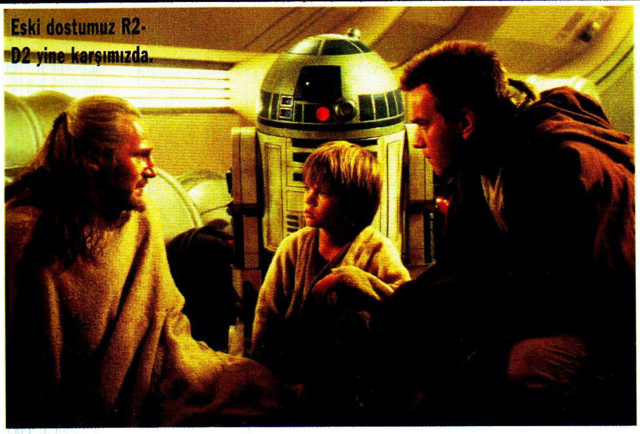
JAKE LLOYD

"Ben bir insanım. Adım da Anakin"

Daha önce Arnold Schwarzenegger'li "Jingle All the Way"de izlediğimiz Jake Lloyd, Bölüm 1'de en çok spekülasyon konusu yapılan rolü aldı: Luke Skywalker'ın babası, karanlık Sith Lordu Darth Vader'in küçüklüğü, Anakin Skywalker. Darth Vader'i sevdiği belli: 'Karakterinin geleceğinden pişmanlık duymadığını' göstermek için "O kadar kötü biri değil. Sonuçta, İmparator'u öldürmüştü" gibi açıklamalar yapıyor. 10 yaşındaki Lloyd'un oynadığı Anakin, masum ve yardımsever -ama Güç'ün inanılmaz iltimas geçtiği- küçük bir köle. Henüz karanlık tarafa yolculuk yapacağına dair hemen hiçbir ipucu yok. Lucas, küçük oyuncusundan çok memnun kaldığını tekrar tekrar söylüyor, ama Bölüm 2'de Anakin 20 yaş civarında olacağından, Lloyd'un karanlık tarafa yolculuğu burada bitiyor.

"YAPTIĞIMIN BİLİMKURGU OLARAK YORUMLANMAMASINA

Eski dostumuz R2-D2 yine karşımızda.

dığı sualtı kenti Otoh Gunga da. Otoh Gunga'yı çevreleyen "dış mekanlar" (yani şehrin dışarıdan görüldüğü sahneler), bilgisayarda yaratılmış. Buna karşın Bocquet, sakinlerinin suyun içindeki "hava baloncuklarında" yaşadığı Otoh Gunga kentinin içini "inşa ettiklerini" söylüyor.

Elbette Bölüm 1'in bütün sahneleri İngiltere'de çekilmiş değil. Öncelikle, Tattooine var. Bölüm 4'te Luke Skywalker'ı ilk gördüğümüz gezegen, Bölüm 1'de onun babası Anakin'i ilk gördüğümüz gezegen oluyor aynı zamanda. Ufak tefek değişiklikler olsa da Tattooine aynı Tattooine: uçsuz bucaksız çölleriyle, kum fırtınalarıyla yine Star Wars evreninin vahşi batısı. 1977 tarihli Yıldız Savaşları filminde, bu çöl gezegeninde geçen sahneler Tunus'ta çekilmişti. Yine öyle oldu. Büyük Sahra'nın ucunda, en yakın kasabadan 25 mil uzakta, altı set inşa edilmiş. Lucas ve ekibi Tunus'ta adeta onlara inat bastıran kötü hava koşullarına rağmen Tattooine'de geçen sahneleri vaktinde bitirmişler.

Naboo gezegeninin başkenti Theed'deki kraliyet sarayında geçen bölümler içinse, İtalya'ya gidilmiş. Napoli'nin 45 dakika güneyindeki Caserta'da bulunan Reggia di Caserta'ya (Caserta Kraliyet Sarayı). George Lucas, bu dev sarayı görür görmez çekimleri burada yapmaya karar vermiş: "İstediğimiz seti inşa edebilecek teknolojiyi geliştirdik. Ama bazı şeyleri bilgisayarda yaratmak istemezsiniz. Bu saray inanılmaz bir mimarlık eseri, bunu dijital olarak yeniden yaratmak için çok çaba sarfetmeniz gerekir. Bazı eserleri yeniden yapmaktansa, varolanları kullanmak çok daha kolay."

POST PRODÜKSİYON

STAR WARS İÇİN TEKNOLOJİ YARATMAK

Bölüm 1'de "pre-prodüksiyon, çekim, post prodüksiyon" kronolojisinin epey karışık bir hâl aldığı söylenebilir. Bu durumun en büyük sebebi, Lucas yeni filmi yapmaya karar verip senaryoyu yazmaya başladığında, isteklerine karşılık verecek teknolojiye henüz ulaşılmamış olması. Fakat sonuçta özel efektleri kotaran şirket de (Industrial Light & Magic) kendi şirketi değil mi?... Lucas ILM çalışanlarının sınırlarını zorlamalarını sağlamış ve işe normalden çok daha erken başlayan ILM, ortaya sualtı yolculuğu, Naboo meydan savaşı, pod yarışları gibi aksiyon sahneleri, Jar Jar Binks ve Watto gibi tamamen bilgisayarda yaratılmış "karakterler" çıkarmış. Bölüm 1 boyunca gördüğünüz çoğu şeyin bilgisayarda yaratılmış olduğu söylenebilir. Gerçek mekanlarda çekilen sahnelerin bile çoğuna bir şekilde dijital olarak "dokunulmuş", bazı şeyler eklenmiş, bazı şeyler düzeltilmiş.

Görsel efekt yönetmenlerinden John Knoll, hemen her filmde daha önce denemedikleri bir - iki şey kullandıklarını söylüyor. "Ama bu filmde bunların sayısı iki düzine falandı. Mesela elimizde Federasyon savaş androidleriyle Gunga'lılar arasındaki meydan savaşını resmeden storyboard'lar vardı. Bu sahne, bilgisayarda "Braveheart"ı yapmaya benzeyecekti. Daha önce "Lost World"de (Jurassic Park 2) bir sahnede bilgisayar ürünü 30 dinozorun olduğu bir sahne yapmıştık, sistemimiz yerlerde sürünmeye başlamıştı. Şimdiyse önümüze binlerce bilgisayar ürünü karakteri içeren storyboard'lar gelmişti!"

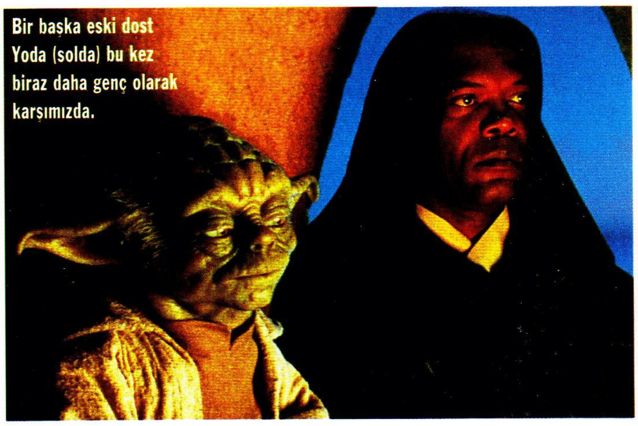
George Lucas'ın Mos Espa'daki göz alıcı pod yarışı sahnesi için istediği coğrafya naçizane gezegenimizin hiçbir köşesinde bulunmadığı için, büyük ölçüde bilgisayar üzerinde yaratılmış. Pod araçları ve üzerindeki "sürücüler" de. Bu sahne ciddi bir "bilgisayar oyunu estetiği"ne sahip, ama hiçbir bilgisayar oyununda benzerini göremeyeceğiniz kadar ayrıntı kullanılıyor. Örneğin yarış araçlarının (yani "pod"ların) hareketleri ve kazaları, bir simülasyon programı tarafından çiziliyor. Bir kaza olduğunda, bu simülasyon programı aracın nasıl çarpacağını, nasıl parçalanacağını, parçaların nereye fırlayacağını hesaplayıp görsele dönüştürüyor. Ve kazanın gerçekçi görünmesi için, modeli çok ayrıntılı çizmek gerekiyor: Sebulba'nın aracını modellerken 1.200 parça kullanıldığı için, kaza yaptığında ortaya çıkan sonuç bir hayli gerçekçi görünüyor.

Bölüm 1, tamamen dijital 60 karakteri (bunların dördü önemli rollerde), tamamı bilgisayarda gerçekleştirilmiş bazı görkemli sahneleri, hemen hemen her kareye bulaşıp sonuçta toplam 2,000 planda karşımıza çıkan özel efektleriyle sinemada dijital teknolojinin kullanımında rahatlıkla bir "öncü film" sayılabilir.

TABİİ Kİ JOHN WILLIAMS

Herhalde Star Wars deyince ilk akla gelenlerden biri de, "Uzun zaman önce, çok uzak bir galakside" cümlesinin perdede belirmesinden sonra duyduğumuz müziktir. John Williams ilk Yıldız Savaşları'nda çalıştığında, Damdaki Kemancı ve Jaws için yaptığı müzikle zaten iki Oscar'lı bir kompozitördü. Star Wars'la üçüncü Oscar'ını aldı, sonra da yıllar gerçikte Akademi Ödülleri törenlerini izleyen herkesin daha da aşina olduğu biri hâline geldi: Toplam 30 adaylık, 5 ödül. Lucas ilk Yıldız Savaşları'nı yaparken filmin müziği için kime gideceğinden emin değildi, arkadaşı Steven Spielberg ona John Williams'ı tavsiye etti ve sonuçta sinema tarihinin en ünlü film müziklerinden biri ortaya çıktı. Yeni çekilen Star Wars filmi için karakterlerin, gezegenlerin, teknolojinin -her şeyin- değişeceği düşünülebilirdi ama müziğin yine John Williams'a teslim edileceğinden kimsenin şüphesi yoktu.

Bir kez daha Londra Senfoni Orkestrası ile çalışan Williams'ın Bölüm 1 için yaptığı bestelerin en dikkat çekici olanı, "Anakin's Theme". Aslında ilk üçlemedeki "Darth Vader's Theme"in yeniden yapılandırılmasından oluşan bu parça, "kötücül" İmparatorluk Marşı'nın lirikleştirilmiş versiyonundan bölümler içeriyor. Yani "Gizli Tehlike" posterinde Anakin'in kaderini belirten Darth Vader gölgesi, Williams'ın müziğine girmiş bile... Filmde dikkat çekici bir başka parçaysa, Sith Lordu Darth Maul'la iki jedi şövalyesinin düellosunda çalan "Duel of the Fates".

Bir başka eski dost Yoda (solda) bu kez biraz daha genç olarak karşımızda.

ÇOK DİKKAT EDİYORDUM: BU UZAY FANTEZİSİYDİ."

GEORGE LUCAS

"MODERN BİR MİTOLOJİ YARATMAK İSTİYORDUM."

Efsanenin babası, doğuşundan başlayarak "Star Wars"ı anlatıyor. Dijital teknoloji... Hayalgücünün sınırları... Yeni Üçleme'yle Klasik Üçleme'nin farkı... Karakterler... Joseph Campbell ve çağdaş mitoloji...

"Tamamıyla kurmaca bir evren, hiçbir bilimsel yasaya tutunmuyor."

Star Wars'un doğuşunu anlatabilir misiniz? Neye benzeyeceğini önceden biliyor muydunuz?

Mitoloji her zaman ilgimi çekmiştir, sosyal bilimler okuduğum günden beri. Antropolojide kültürler üzerine, mitolojinin kültürle ilişkisi üzerine bir ders alıyordum. Küçükleri hedefleyen, modern bir mitoloji yaratmak istiyordum. Uzayı severim. Hızlı şeyleri severim. Çocukken, "Flash Gordon"u çok severdim. Yani bunlardan ilham aldım, ama yazması iki yıl sürdü.

Eminim herkesin çalışma şekli farklıdır. Benim zorluk çektiğim nokta şu: orada bir film var, görebiliyorum, ama bir düzen içinde ve net olarak göremiyorum. Sisin içini görmeye çalışıyorsunuz ve birden karşınıza bir - iki sahne çıkıyor, onları kenara yazıyorsunuz. Ama sonra yine sis var ve parçalar her zaman olmaları gereken yerde olmuyor. Sonra farketmeye başlıyorsunuz: "Haa, bu parça buraya, bu parça şuraya," ve hepsini bir bütün içinde görmeye başlıyorsunuz.

Star Wars'da birçok taslak çıkardım, belli temalar, fikirler ve resimler gelip yerine oturdu, ama bunları birbirine bağlayan parçalar oturmadı. Öykünün nasıl işleyeceğini anlayamıyordum. Ama üzerinde yeterince durur, yeterince çalışırsanız, sonunda filmi gerçekten görebiliyorsunuz. Senaryoyu bitirince filmi kafamda oynatabiliyorum. Yani filmi zaten "görmüş" oluyorum. Bu yüzden filmi yönettiğimde ya da montajını yaptığımda, neye benzediğini zaten biliyorum. Asıl mesele, sonuçta çıkan filmin kafanızdaki film kadar iyi olmaması. Verdiğiniz tavizler ya da istemediğiniz sonuçlar konusunda epey hayalkırıklığı yaşıyorsunuz. Bunlarla yaşamayı öğrenmeniz gerekiyor.

Star Wars'un gelecek tasarımında en şaşırtıcı şeylerden biri, o güne dek ilk defa geleceğin kirli paslı, eskimiş ve kullanılmış şeylerle dolu çizilmesiydi. Bu yaklaşım, geleceğe dair tablolarda alışılan sterilliği dışlıyordu. Bu yüksek teknolojili düşük yaşam standardı tablosu, insanların geleceğe bakışını değiştirdi. Bu bakış açısı aklınıza nereden geldi?

Ben bir öykü anlatmak istiyordum. Yaptığımın bilimkurgu olarak yorumlanmamasına çok dikkat ediyordum: Bu, uzay fantezisiydi. Opera gibiydi. Perilerin ya da mitolojinin janrıydı bu. Ama her ne kadar tamamen kurmaca olsa da, Kurosawa'nın "saf gerçeklik" diyeceği şeye sahipti. Saf gerçekliği hedefleyecekseniz, elbette ki gerçek dünyada her şey biraz kirli ve kullanılmış, ve herkes yeni arabalarla dolaşmıyor. Star Wars tamamıyla kurmaca bir evren; hiçbir bilimsel yasaya tutunmuyor, gerçekten. Ama aynı zamanda, bir bakıma, bir saat gibi, çok mantıki de. Bir kere belli bir kural oturttuğunuz zaman, o kuralı yıkmamanız gerekiyor. Bu yüzden her ne kadar tamamen fantezi ürünü bir dünya söz konusu olsa da, her şeyi mümkün olduğunca gerçekçi tutmaya çalıştım.

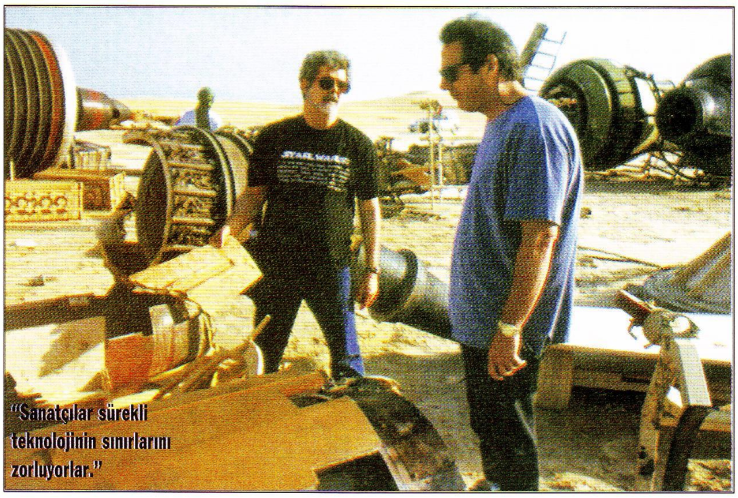
Yönetmenlerin teknolojiyi daha çok öne çıkarıp daha fazla kontrol sahibi olmalarını mümkün kıldınız. Sizi teknolojinin sınırlarını zorlamaya iten nedir?

İnsanlar teknolojiyi bazen amaç olarak görüyor. Halbuki film işinde çoğu zaman teknoloji bir amaç değil. Film formatını kullanarak

"VAROLMAYAN TUHAF BİR JANR: TAMAMLANDIĞINDAN

bir şey yaratma eylemi, yani film zanaatı, tamamen teknik bir iş. Bir kitap ya da başka bir şey yazmaksa, sadece kısmen teknik bir iş. Yazmak - farklı kalemleri, farklı kağıtları kullanarak yazmak - zor işti; ilk matbaaya, daha çok insana ulaşan ucuz kitaplara gidersek... Yazarın daha çok okuyucuya ulaşmasını sağlayan şey, teknoloji. Geçmişte çoğu ressam renkleri karıştırıp ortaya yeni renkler çıkarmakta çok becerikliydi, böylece istedikleri şeyleri daha farklı şekillerde ifade edebiliyorlardı. Mesela Michelangelo. Fırça teknolojisi ve benzeri şeyler, zanaatlerini uygulayışlarında önemli bir yere sahipti. Filmlerde de durum aynı... ama, yani, bunun yüz katı kadar geçerli.

İlk filmlerde bir kamera koyup gara giren treni çekmişlerdi ve herkes şaşkına dönmüştü. Ve onları şaşırtan şey teknolojiydi. "Şu teknolojiye bakın!" Ama sinema geliştikçe, giderek bir sanat hâline geldi, o ilk ankinden çok daha sofistike bir hâl aldı. Bizim o zamandan bu yana yaptığımız da bu. İster ses ekleyelim, ister renk ekleyelim, ister dijital teknoloji kullanalım. Kanvası genişletiyoruz ki elimizin altında kullanabileceğimiz daha fazla renk bulunsun. Her şey mağara resimleriyle başladı, güzel ve dikkat çekiciydiler. Ama ilerledikçe, kanvas kullanma teknolojisi ya da farklı malzemelerle heykel yapma teknolojisi ortaya çıkıyor ve her şeyin son derece sofistike bir hâl aldığı bir noktaya varılıyor. Böylece artık çok daha ilginç öyküler anlatabiliyor, kendinizi çok daha net bir şekilde ifade edebiliyorsunuz.

"Sanatçılar sürekli teknolojinin sınırlarını zorluyorlar."

Bugün olan da bu, sanatçılar bu yüzden sürekli teknolojinin sınırlarını zorluyor. Hayalgüçlerini kullanabilmek için hareket alanlarını genişletmeye çalışıyorlar. Sanırım bu konuda başından beri en geniş hareket alanına sahip dal, edebiyattır. Çünkü doğrudan zihne hitap ediyor. Bütün mesele kalem, kağıt ve kelimelerinizi nasıl kullanacağınız.

"Bir yıl mitoloji okumuştum."

Prequel filmlerinin tonunun Klasik Üçleme'den daha karanlık olacağını söylemiştiniz. Neden?

Öykü anlatmanın doğasında var bu. Her şey bittiğinde, prequel üçlemesi ve klasik üçleme 12 saatlik tek bir film oluşturacak. Prequel filmleri, üçleme için bir sergileme. Bu filmlerde iyi insanların başına kötü şeyler geliyor. Öykü böyle, böyle olması gerekiyor. 20 yıl önce bu filmlerin iyi iş yapmayacağını, çünkü iyilerin kazanmadığını düşünüyordum. Ama toplumun o zamandan beri nasıl değiştiğini göz önünde bulundurursanız, prequel filmlerinin tonu şimdiki pazara uygun görünüyor.

Prequel filmleri 1970'lerde orijinal tretmanı yazdığınızdan beri ne ölçüde değişti?

1974'te Star Wars'u yazarken ilk üç filmin öyküsünü pek etraflıca çıkarmamıştım. Neler olup biteceğine ve ana karakterlerin kim olduğuna karar vermiştim ama tretmanımda öykü, sahne sahne anlatılmıyordu. 1995 ve 1996'da senaryoyu yazmayı zorlaştıran da buydu. Orijinal tretmanıma dönüp onu epey geliştirmem gerekti. Artık pek işlemeyen bazı eski fikirler tamamen çıkarıldı. Ayrıca arada geçen yıllarda zihnimde şekillenen epey fikri de senaryoya ekledim. Jedi gösterime girdiğinden beri, yani 15 yıldır, aklıma gelen fikirleri defterlerimden birine not alıyordum. Orijinal tretmanımdaki eski fikirleri yenileriyle biraraya getirip, ortaya karakter bazlı bir macera çıkardım.

İlk çektiğiniz Star Wars üçlemesi için esin kaynaklarınız arasında Japon samuray filmlerini, Flash Gordon dizilerini ve Joseph Campbell'ı saymıştınız. Prequel üçlemesi için yeni esin kaynakları buluyor musunuz?

Hayatımın normal akışı dahilinde edindiğim etkilerdi hepsi. Bu kaynakların çoğunu kolej zamanından beri topluyorum; temelleri 20 yıl önce atılmıştı. Star Wars söz konusu olduğunda da, kültürel antropoloji sınıfında bir yıl mitoloji okumuştum, yani bu konuda bir şeyler biliyordum. Daha sonra hem bu konuda hem de tarih konusunda epey araştırma yaptım. O yüzden sürekli bu konunun üstünden geçiyorum. Elbette bugün Star Wars'u yeniden yorumluyorum ama, çekirdeği bayağı eski.

Bölüm 1'in nasıl görüneceğini tasarlarken esinlendiğiniz estetik ve görsel kaynaklar nelerdi?

Birçok esin kaynağı var; her gezegen için ayrı. Tasarıma başladığınızda, yapmanız gereken binlerce tasarım oluyor. Tasarımcılar çalışmaya, ben senaryoyu yazmaya başladığımda başladılar. Yani iki buçuk yıl önce. Beş ya da altı tasarımcımız vardı ve o sırada ben senaryoyu yazıyordum. Yani ben tasarımcılara gidip şöyle diyordum: "Speeder'lara ihtiyacımız var, speeder görmek istiyorum. Luke'un kullandığına benzer, modernist, art modern'e tarzında bir şey, ama işin içine epey İtalyan bir mekan koyuyorum, bu yüzden oraya da uyacak bir şey olmalı." Onlara isteklerimin ne olduğunu anlatıyordum, onlar da tasarıma başlıyorlardı, yani temelde benim yazacağım şeyleri tasarlıyorlardı. Çok uzun zaman aldı.

Bu film için sinema tarihinin en büyük beklentiyi yaratan filmi deniyor. Bu tür bir baskıyla nasıl başa çıkıyorsunuz?

Film, 20 yıldır üstünde çalıştığım kendi filmim. Herkesin onu sevmesi ve onun için çıldırması iyi ama, aynı zamanda ben kendi anlatmak istediğim öyküyü anlatıyorum. Bazı durumlarda geleneksel olmayan şeyler yapıyorum; yaptım diye beni vurmak isteyebilecekleri türden şeyler, ama sonuçta kendi istediğimi yapıyorum. Filmi kendi istediğim gibi yapıyorum.

İlk üç filmde özellikle uzak durduğum alanlar vardı. Bu filmde çok daha fazla kostüm, çok daha fazla tasarım, çok daha fazla saç şekli var. Star Wars'daki saç stillerini beğenmediyseniz, buradakileri hiç beğenmeyeceksiniz. Hatta sizi delirtecek. Ben seviyorum.

Var olmayan, tuhaf, büyük bir janrın içinde çalışıyorum: uzun filmler hâlinde çekilmiş bir mini-dizi, üstelik tek bir birim olarak çekilmiyor -yapılması kırk yıla yayılıyor. Tamamlandığında, 12 sa-

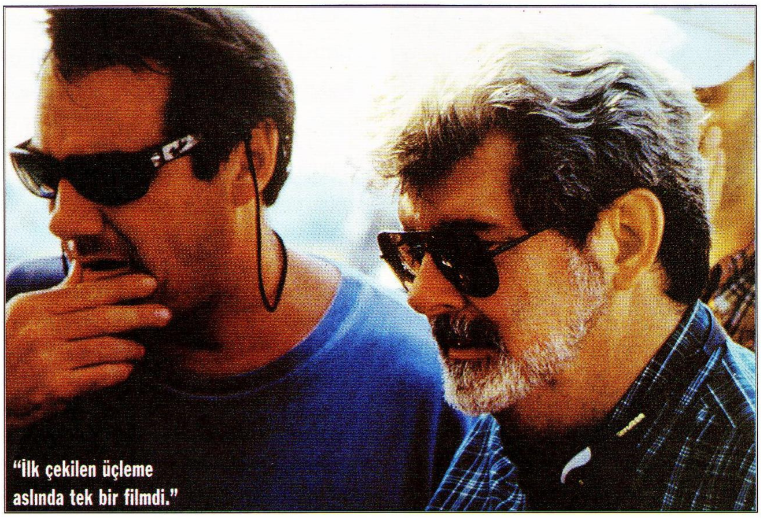
12 SAATLİK TEK BİR ÖYKÜ OLACAK."

atlik tek bir öykü olacak. Birkaç parçaya ayrılmış, ama sonuçta tek bir kitap. Bunu daha önce kimse yapmadı. Çok stilistik fikirler, temaları geliştirmem açısından müziği epey andıran şeyler üzerinde çalışıyorum. Bazen daha önce yaptıklarımı yankılasın diye geri dönüp bir şeyi tekrar tekrar yapıyorum. Bir filmden çok, bir senfoni gibi.

Yaratma sürecinin en zor kısmı ne sizce?
Sabah saat beşte kalkmak.

İlk filmin eğlenceli bir macera filmi olacağını, ikinci filmin Anakin'in âşık olmasını ve evlenmesini konu alacağını, üçüncünün ise, Anakin'in karanlık tarafa düşmesini anlatacağından, çok daha karanlık bir film olacağını söylemiştiniz. Bu ilk üç filmdekinden farklı bir durum, çünkü Jedi mutlu sonla bitiyordu.
Öbürünün sonunda bir yükselme var, nihai bir son. Altı filmin içinde, üçüncü bir bakıma ara film olacak ve bence bu durum Jedi'ın her şeyi bağlayıp çemberi tamamlamasına katkıda bulunacak. Ama bence bu durum iyi. Bence üç filmin en iyisi üçüncü olacak, çünkü en duygusal, en yoğun olanı o, olup biten çok şey var.

Bütün öykü dokuz bölümden mi, altı bölümden mi oluşuyor peki?
Altı bölüm. Öbür üçünü devam filmi yapmak istersem çekecektim. Komik, çünkü şu anda devam filmi çekmiyorum. İlk çekilen üçleme aslında tek bir filmdi. "İlkini çekeyim, sonra da devamını çekerim" gibi değildi. Daha çok "Henüz filmin üçte birini çekebildim" gibiydi, sonra da filmi tamamladım. Ayrıca bir de geçmişi anlatan bu öykü taslağı vardı, daha çok ayrı bir filmler grubunu oluşturuyorlardı. Şimdi onları çekiyorum. Bundan fazlasını yaparsam, uydurulmuş bir şey olur. Kafamda "Vay, Luke Skywalker'ın daha sonra başına gelenleri anlatmak ilginç olurdu"nun ötesinde bir düşünce yok. Daha sonra çekilecek filmler ana öykünün bir parçası olmaz, sadece devam filmleri olur.

"İlk çekilen üçleme aslında tek bir filmdi."

"Gizli Tehlike"yi asıl olarak çocuklar için mi yaptınız?
Aslında, hayır. Diğer filmlere kıyasla daha çok çocuklara yönelik olduğunu sanmıyorum. Diğer filmleri yaptığımda, evet, bu film 12 yaşındakiler için demiştim. O zaman herkes peki, iyi, demişti, bence kötü eleştiriler almamızın sebeplerinden biri de buydu. Bir Disney filmi olduğunu söylemişlerdi. Ama sonra, zamanla, insanlar bu noktadan uzaklaşıp Star Wars'u aslında olduğundan farklı bir şey hâline getirdiler. Aynı şey isme karar verirken de geçerli. Hayranlar falan ismin dikkat çekici bir şey olacağına karar verdiler, ama ben bunun çocuklar için bir cumartesi dizisi olduğunu söyledim. "Gizli Tehlike" bu tür bir film için mükemmel isim. Ayrıca, yukarı kayan yazıları var, Bölüm 1 yazıyor. İnsanlar filmlerin aslında ne olduğunu unutuyorlar.

Bu filmle kişisel ve profesyonel olarak ne tür bir risk alıyorsunuz?
Şey, aslında hiç risk almıyorum. Bu filmi, film yapmayı sevdiğim için yaptım. Bu işi bitirmek istiyordum. İlk üçlemeyi yaptığımda çok ümitsizliğe kapılmıştım, çünkü filme çekemediğim bir dünya düşlemiştim. Teknolojik olarak mümkün değildi. Lastik maskeli, pek hareket edemeyen yaratıklarla kısıtlanmıştım, bu şartlar altında filmi yönetmek, istediğim öyküyü anlatmak çok zordu. Son derece kısıtlı bir çevrede kapalı kalmıştım. Star Wars'a dönmemin bir sebebi öyküyü bitirmekti, Star Wars dünyasında çalışmayı seviyorum, çünkü yaratmak için çok vakit ve enerji harcadım. Ama bir sebep de her şeyi kafamdakine daha yakın bir şekilde yapma fırsatıydı. İyi performans verebilecek, iyi birer karakter olacak, bu dramatik deneyimin parçası olacak yaratıklara sahip olma fırsatı.

Ölenlerin androidler olması filmin daha şiddetsiz olması için mi?
Bu filmdeki droid'ler ilk üçlemedeki stormtrooper'ların (beyaz zırhlı imparatorluk askerleri) yerini tutuyor. Her filmde bu tekniği kullandım. Tabii burada ışın kılıçları var, öbüründe sadece lazer tabancaları vardı. Stormtrooper'ları ikiye kesecek değildim.

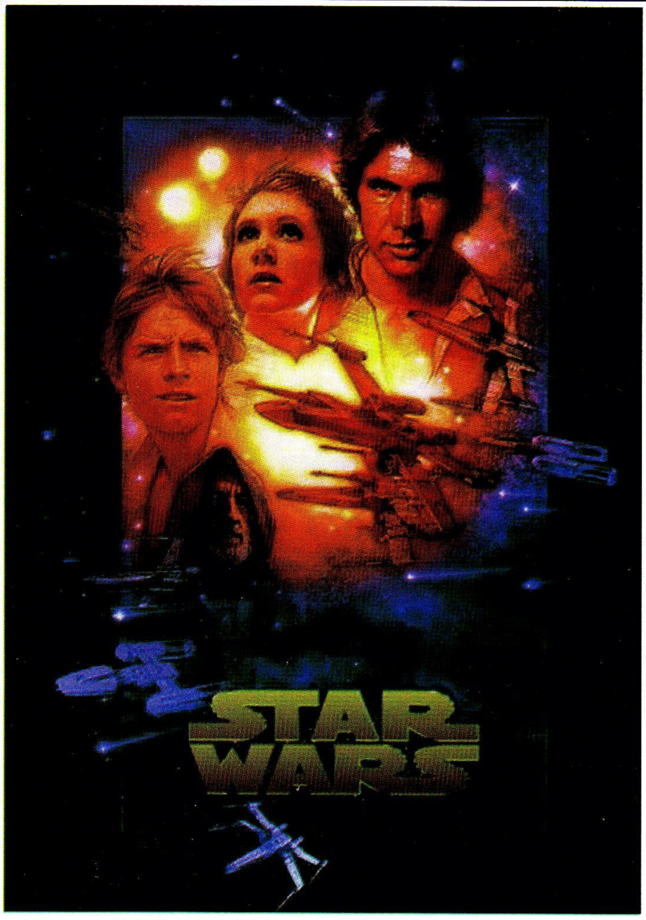
Eski bir söyleşinizde Luke Skywalker'ın önceki üçlemede en sevdiğiniz karakter olduğunu söylemiştiniz. Bu filmdeki favori karakterleriniz hangileri?
Seçmesi zor. Sanırım en sevdiğim karakterler, pit droid'leri. Ama ilahlaştırma listesinde çok aşağıdalar.

Nihayetinde, bu kadar zamanın sonunda, istediğiniz filmi yaptığınızı söyleyebilir misiniz?
Şey, evet. İlk kez bu sefer oturup hayalgücümün istediği gibi işlemesine izin verdim ve "Aman, şunu yapamam, bunu yapamam, Coruscant'a gidemem, o binaları hayatta yapamam, pod yarışı yapamam, mümkün değil" gibi düşüncelerle kısıtlanmadım. Ne istediysem hayal ettim ve büyük ölçüde, hepsini gerçekleştirdim.

Ewan McGregor'un Dennis Lawson'ın yeğeni olduğunu ne zaman öğrendiniz (Dennis Lawson, klasik üçlemede üç filmde de oynayan tek yan karakter olan Asi pilotu Wedge'i oynuyordu)?
Şey, görüşmeye geldiğinde ağzından ilk çıkan bu oldu. "Bu rolü bana vermek zorundasınız, çünkü Wedge dayımdı" dedi. Ben de "Peki, bu iyi bir sebep," dedim.

Joseph Campbell'ın üzerinizdeki etkisi nedir? Bir yol gösterici, bir esin kaynağı mıydı?
Film yapmaya ilk başladığımda, modern mitoloji doğrultusunda çalışıyordum. Kolejde antropoloji okumuştum ve sinemaya geçmeden önce ana dalım sosyal bilimlerdi. Mitoloji dersinde onun yazdıklarının bir kısmını okumuştum. Star Wars'un senaryosunu yazmadan önce, daha fazla araştırma yaptım. "Heroes of a Thousand Faces"i ve yazdığı birkaç şeyi daha defalarca okudum. Üzerimdeki etkisi bundan ibaretti. Daha sonra, Jedi'ı bitirdikten sonra, biri bana dersinde kaydedilmiş bir kaset verdi ve çok etkilendim. Konuşmacılığı yazarlığından çok daha güçlüydü. Kısa süre sonra arkadaş olduk. Ölümüne kadar arkadaş kaldık. O süre içinde bana bir yol gösterici oldu. Müthiş bir akademisyen ve müthiş bir insandı, onun etrafında bulunmaktan onur duydum. Ama bu, daha sonraydı, yani benim "suskunluk devresi" denen dönemimde.

GEORGE LUCAS HEM FANTAZİ HEM DE BİLİM KURGU

"Güç Bizden Yana!"

"Yıldız Savaşları" serisinin hangi türe mensup olduğu sorunu, tartışmaya açık bir konu. Kimilerine göre çağdaş aksiyonun babası, kimilerine göre ise westernin son temsilcisi. Bazıları bilim kurgunun tipik bir örneği, bazıları ise "space opera"nın (uzay operası) en ünlü temsilcisi olduğuna inanmakta. Büyük olasılıkla "Yıldız Savaşları"nın başarısı tam da, tüm bu popüler türleri harmanlamasından kaynaklanıyor. **TUNA ERDEM**

"Yıldız Savaşları fantezi türüne mi yoksa bilimkurgu türüne mi daha yakındır?" sorusu, iki akraba tür arasında, özellikle de edebiyat alanında yıllardır süregitmekte olan iç savaşın ortasına bomba gibi düşüyor. Her iki tarafın kılıçtan keskin kalemleri, birbirlerinden ne kadar farklı olduklarını sayıp dökmekten ve aynı kefeye konmayı protesto etmekten bir türlü vazgeçmiyorlar ne de olsa. Gelgelelim belli ki, aynı kefeye konmalarını mümkün kılan benzerlikler de içeriyorlar. Kitapçı raflarında çoğu zaman yan yana duruyor bu iki türün örnekleri, zira hedef kitleleri örtüşüyor. Her iki tür de var olmayan dünyalar ve olgularla haşır neşir oluyorlar, gerçek dünyada modeli olmayan katışıksız kurmacalar sunuyorlar. Aslında tüm ayrıştırma çabaları dönüp dolaşıp tek bir noktaya indirgeniyor: birinin bilimle açıkladığını diğeri büyülerle açıklıyor. Gelgelelim nice bilim kurgu da, bilimsel açıklama niyetine önümüze bilimsel terimlermiş gibi tınlayan ama hiçbir anlamı olmayan sabuklamalar getirdiğinden, aradaki sınır teknolojik aletlerin varlığı ile yokluğu noktasına kadar iniyor, kördüğüm ancak İskender'in kılıcıyla çözülebiliyor. Bu kolaycı çözüm mantığına göre, teknolojik alet edevattan geçilmeyen "Yıldız Savaşları" serisinin bilimkurgu türüne dahli kaçınılmaz oluyor.

Bir başka sorun ise "Yıldız Savaşları" serisinde "büyü" ve "büyücülerin" bulunup bulunmadığının belirlenememesinden kaynaklanıyor. Jedi Şövalye'lerinin "büyücü" sıfatına layık görülmelerine neden olacak, "büyü" olarak nitelendirilebilecek kimi özel yetenekleri olduğu açık. Gelgelelim "zihin okuma" yetisi yerine "telepati", cisimleri hareket ettirme becerisi yerine "telekinesis" terimlerini tercih ettiğimiz anda gönül rahatlığıyla, sözde bilimin, yani bilimkurgunun dünyasına geri dönebiliyoruz. Mistik tınılarla dolu Güç'ün de bir enerji alanı olduğunu söylediniz mi fantaziye yol gözüküyor. Hatta "Gizli Tehlike" bir adım daha ileri giderek Güç'ü insan hücrelerinde bulunan "midichlorians" isimli organizmalara bağlayarak, neden bazı insanlarda Güç'ün daha yoğun olduğuna da bilimsel bir açıklama getiriyor. Beri yandan Jedi'lerin kılık kıyafetlerinden usta-çırak ilişkilerine, dünyevi hırslardan arınmışlıklarından, mistisizmle haşır neşir oluşlarına kadar nice faktör, büyü ve büyücü kavramlarına vurgu yapmayı sürdürüyor. Nitekim Jedi'lardan sık sık, tedavülden kalkmış bir dinin son temsilcileri olarak söz ediliyor. Hatta serinin ilk filminde Darth Vader'e açıkça "bu büyücülük laflarına karnım tok" dendiğini duyuyoruz. "Gizli Tehlike" de "seçilmiş insan"dan dem vurulması, dini efsane ve kehanetlerin ağırlığını koruduğunu gösteriyor. Dahası ışın kılıçları, neden sadece Jedi'ların kullanabildikleri konusuna hiçbir açıklama getirilmediğinden, büyülü kılıç niteliğine bürünüyor.

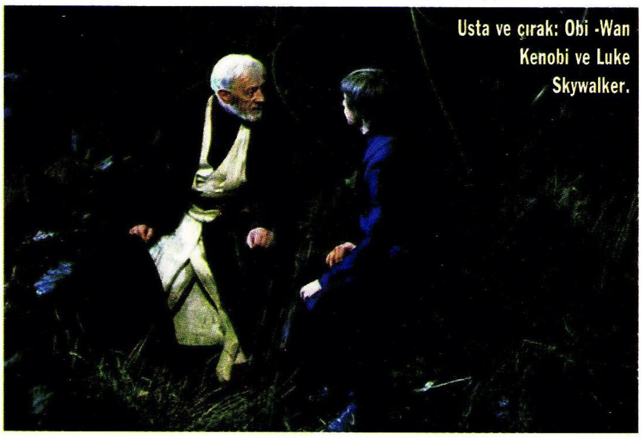

Gücün kötü yüzü Darth Vader

Fantazi türü, Yunan mitolojisine, Kral Arthur ile Yuvarlak Masa Şövalye'lerine ve Homer'in "İlyada" ile "Odysseia" destanlarına ve dini efsanelere çok şey borçlu. Buna da şaşmamak gerekiyor, zira fanteziyi kısaca çağdaş destan ya da mitoloji olarak tanımlamak mümkün. Bu açıdan bakıldığında "Yıldız Savaşlar"ının fantaziyle akrabalığı açıkça ortada. Yuvarlak Masa Şövalyeleri'nin yerini Jedi Şövalyeleri, büyülü kılıç Excalibur'un yerini ise ışın

TÜRLERİNİN TEMEL ÖZELLİKLERİNİ BİRLEŞTİRİYOR.

kılıçları alıyor. Homer destanlarının ana teması olan Troya Savaşları yerini Yıldız Savaşlarına bırakmakla kalmıyor, bu destanlarda gırla giden mitolojik yaratıklar, yerlerini evrenin envai çeşit ırkına bırakıyor. Luke Skywalker ile babası arasındaki ilişkinin Oedipus mitiyle akrabalığı gözden kaçacak gibi değil. Bakire doğum sonucu dünyaya gelen, kehanetlerde gelişi müjdelenmiş, "Güç'e denge getirecek seçilmiş kişi" Anakin Skywalker'ında doğrudan İncil'den fırlamış olduğuna şüphe yok. Son olarak, "Gizli Tehlike"deki pod yarışı sekansının "Ben Hur" destanından uyarlanmış olduğunu da unutmamak gerekiyor.

Ünlü fantezi yazarı David Eddings'e göre bir fantezi yapıtında, olmazsa olmaz on öğe bulunuyor. Her şeyden önce ortada bir görev, bir misyon olması gerekiyor. Sonra bu görevi yerine getirmekte anahtar role sahip, tercihan saf ya da deneyimsiz bir erkek kahramana ve tercihan asalet unvanına sahip bir kadın kahramana ihtiyaç duyuluyor. Kahramanlarımıza eşlik edecek, farklı kültürlerden derlenme bir grup "yoldaş" da olmazsa olmaz şartlar arasında. Bu grubun eşlik etmektense, yolcu etmekle ya da arkada kalıp ölmekle yükümlü eş, dost, akrabasına da gerek duyuluyor. Şeytani özelliklerle donatılmış, güçlü ve baştan çıkarıcı bir kötü adamsa el mahkum bulunacak. Yaratılan yeni evrenin çeşitli kralları, imparatorları, bürokratları da illa ki fantazide kendine yer edinmek durumunda. Büyülü bir nesne ile büyücü de, fantazinin tanımlayıcı özellikleri arasında yer alıyor. Son olarak da bir tür dine yer vermek gerekiyor.

Usta ve çırak: Obi -Wan Kenobi ve Luke Skywalker.

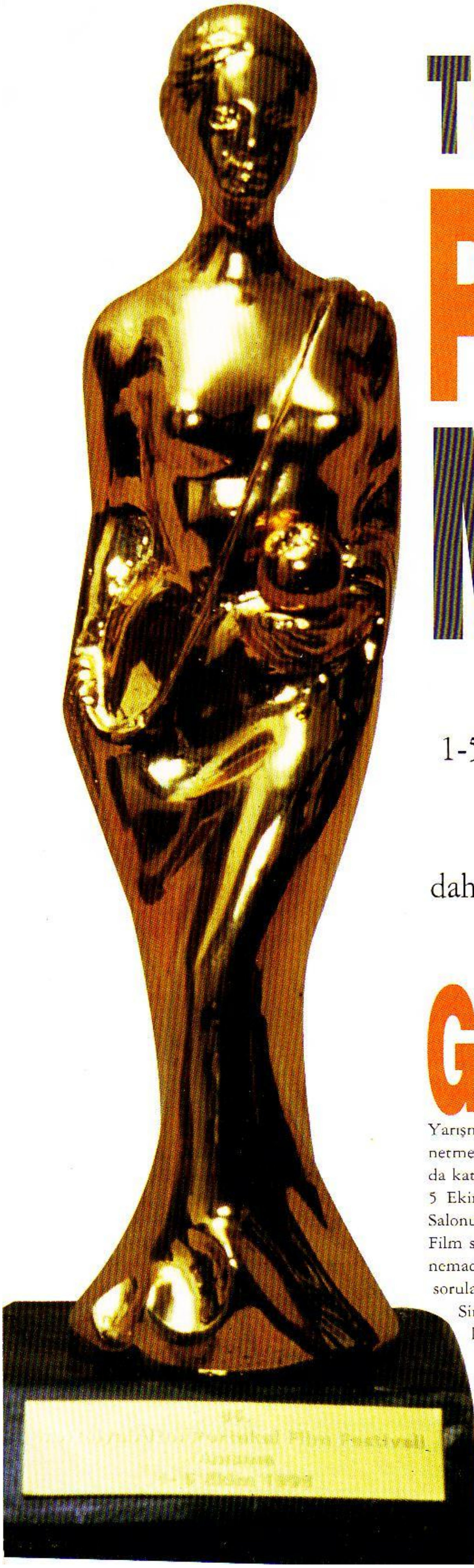

Prenses Leia ve kardeşi.

İyi ile kötünün savaşı.

"YÜZÜKLERİN EFENDİSİ" İLE KIYASLAYINCA...

"Yıldız Savaşları" serisi bu şartların çoğuna harfiyen uyuyor. Yerine getirilmesi gereken zorlu görev, gezegenleri yok etme gücüne sahip "Ölüm Yıldızı" adlı geminin imha edilmesi. En ünlü fantezi romanı olan Tolkien'ın "Yüzüklerin Efendisi"ndeki, dünyayı yok etmeye kadir yüzüğün imhasına da benzeyen bir görev bu. "Gizli Tehlike"de görev Naboo gezegeninin istilasının önüne geçilmesi biçimini alıyor. Evrenin uzak bir köşesindeki az gelişmiş "köyünde" yaşayan Luke, saf ve deneyimsiz kahramanın dört dörtlük bir örneği. Bu açıdan, "Yüzüklerin Efendisi"ndeki dünyaya kapalı köyünden yola koyulan Frodo'dan pek farkı yok. "Gizli Tehlike"nin kahramanı Anakin ise, Luke'la aynı köyde yaşamakla kalmıyor, henüz dokuz yaşında olması ve köle konumuyla daha da ideal "saf" kahraman kimliğine bürünüyor. Prenses Leia, asalet unvanıyla ideal bir kadın kahraman oluşturuyor. Prenses, "Gizli Tehlike"de yerini Naboo Kraliçesi Amidala'ya bırakıyor. Aslında Naboo'nun kraliyetle değil demokrasiyle yönetilen bir ülke olmasına karşın "kraliçe" unvanının korunuyor olması da, asalet unvanı kuralına uymaktaki ısrarı kanıtlıyor. Kaçakçı Han Solo, Wookie Chewbacca, androidler CP-30 ve R2-D2 ise, farklı kültürlerden derleme yoldaşlar grubunu oluşturuyorlar. Tıpkı "Yüzüklerin Efendisi"nde, elfler, cüceler, hobbitler ve insanlardan müteşekkil yoldaşlar grubu gibi. "Gizli Tehlike"de grup iyice şenlenerek Gungan Jar Jar Binks'i de saflarına katıyor. Obi-Wan Kenobi, Yoda ve "Gizli Tehlike"de Qui-Gon Jinn büyücüler kategorisine giriyorlar ve "Yüzüklerin Efendisi"nde Gandalf'ın yüklendiği rolü aynen tekrar ediyorlar. Hatta nasıl Gandalf yarı yolda öldü sanılıyorsa, bu büyücülerin her biri de içinde yer aldıkları filmin ortasında ölüveriyor ve sonra Gandalf'ın dönüşünü anımsatırcasına, bir biçimde geri dönüyorlar. Şeytani özelliklerle donatılmış, güçlü ve baştan çıkarıcı kötü adam tanımı ise, adeta özel olarak Darth Vader için yaratılmış gibi. Maskeli kötü adamımız Vader'in "Yüzüklerin Efendisi"ndeki "yüzsüz" kötülük Sauron'la akrabalığı da gözden kaçacak gibi değil. "Gizli Tehlike"de Vader'in boşluğunu, yüzünü maske yerine göz alıcı kızıl ve siyah dövmelere gizleyen Darth Maul dolduruyor. Üstelik sırf şeytani özelliklerini gözden kaçırmayalım diye Maul'un kafasına şeytan boynuzları kondurmaya kadar vardırılmış iş. Luke'un amcası ile teyzesi ve Anakin'in annesi, geride bırakılan karakterler rolünü üstlenirken, seri bürokrat statüsündeki karakterlerden geçilmiyor. Özellikle "Gizli Tehlike", Ticaret Federasyonu'nu yöneten Neimodian'lar, devasa senatoyu dolduran envai çeşit politikacı ve Jedi konseyinin üyeleriyle bu açıdan rekor kırıyor. Işın kılıçlarını büyülü, Güç teorisini ise bir dini inanç kabul ettiğimizde "Yıldız Savaşları"nın bir fantezi olduğu kanıtlanıyor.

Belli ki Lucas, hem bilim kurgunun, hem de fantazinin en cazip unsurlarını birarada kullanmakta beis görmemiş, her iki türün hayranlarının ağzına bir parmak bal çalacak biçimde muğlak kullanımları yeğlemiş. Sonuçta fantazinin de, bilim kurgunun da en yetkin yapıtları, bizi kendi küçük dünyalarımızdan çıkarıp, daha büyük bir yeni dünyayla tanıştırmayı başarıyorlar. "Yeni Bir Umut"ta, Obi-Wan Luke'a "bu senin daha büyük bir dünyaya ilk adımın" diyor. Gerçekten de bu filmle birlikte biz izleyiciler de, kendi kısıtlı, kısır dünyalarımızdan çok daha büyük bir dünyayla, türlerin dar tanımlarının çok ötesine geçen geniş bir hayal dünyasıyla tanıştık. Yeni filmlerle bu geniş perspektifi korumayı sürdürdüğümüz sürece, ister mistik ister bilimsel olduğunu düşünelim "Güç bizden yana!" ■

Türk Sinemasında PORTAKAL MEVSİMİ

36. Antalya Altın Portakal Film Festivali 1-5 Ekim tarihleri arasında gerçekleşiyor. Festivalin vitrininde yeralan Ulusal Uzun Metraj Film yarışmasına bu yıl 10 film katılacak. Türkiye'de daha önce hiçbir festivale yer almamış filmler seyirci önündeki ilk sınavlarını Antalya'da verecekler...

Geçen yıl oyuncuların bağlı olduğu iki meslek kuruluşu ÇASOD ve SODER tarafından boykot edilen festivalin geleneksel açılış korteji bu yıl 150 oyuncunun katılımıyla gerçekleşecek. 36. festivalin Ulusal Film Yarışması'na 10 film katılıyor. Oyuncu, yönetmen ve film ekibinden diğer insanların da katılacağı yarışma filmlerinin galaları 1-5 Ekim tarihleri arasında AKM/Aspendos Salonu'nda gerçekleştirilecek.

Film sonrası düzenlenecek toplantılarda sinemacılar, basın mensupları ile izleyicilerin sorularını yanıtlayacaklar.

Sinemalarda gösterilecek yarışma filmleri Prestij, Plaza, Megapol, Oscar ve Kültür sinemalarında görülebilecek. Ulusal Uzun Metraj Yarışma Filmleri jürisinde bu yıl Çolpan İlhan (SODER), Işıl Özgentürk, Mine Vargı (SESAM), Necip Sarıcıoğlu (FİYAP), Fehmi Yaşar (FİLMYÖN), Kutay Köktürk (ÇASOD), Ahmet Soner (SİNESEN), Ünsal Oskay, Cahit Berkay (MESAM), Şener Akıncılar (AKSAV) ve Atilla Dorsay (SİYAD) yer alıyor.

Yine 1-5 Ekim tarihleri arasında öncelikli olarak kentin çevre ve varoş semtlerinde yaşayan çocuklara yönelik olarak çeşitli semtlerde bulunan birçok okulda sinevizyon tekniğiyle çizgi film gösterimleri yapılacak.

3 Ekim tarihinde ise Cam Piramit'te Altın Portakal Yaşam Boyu Onur Ödülleri Seremonisi var. Bu yıl ödül alacak isimler Türker İnanoğlu (Yapımcı), Cüneyt Arkın (Oyuncu), Göksel Arsoy (Oyuncu), Hayati Hamzaoğlu (Oyuncu), Cahit Berkay (Film müziği), Nedim Otyam (Film müziği), Şerif Gören (Yönetmen) ve Osman Şahin (Senaryo yazarı).

Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerin en önemli filmlerini biraraya getiren Akdeniz Filmleri Panoraması isimli bölümde ise İspanya'dan "Ay Carmela" ve "Tango", Fransa'dan "Il

"Harem Suare"

Farinelli", "Lucie Aubrac", "Le Cite Des Enfants Perdus / Kayıp Çocuklar Şehri" ve İtalya'dan Taviani kardeşlerin yönettiği "Fiorile" filmleri yeralıyor. Ayrıca Portekiz/İspanya ortak yapımı "Belle Epoque / Güzellik Çağı" ve Belçika/Fransa ortak yapımı "Germinal" de bu bölümde izlenebilecek.

Beşincisi yapılan Uluslararası Kısa Film/Video Yarışması'nda bu yıl 25 ülkeden 64 film finale kaldı. Uluslararası Jüri tarafından değerlendirilecek 64 film arasından Deneysel, Canlandırma, Belgesel, Dramatik Film ve Dramatik Video dalında en iyiler sahiplerini bulacak. Ek olarak, bu bölümde 24 tane filmin de özel gösterimi yapılacak.

Şehir merkezinde ve çevre semtlerdeki birçok mekanda nitelikli Türk filmlerinin gösterilmesi amaçlanıyor. Gösterimler, bugün artık bir nostalji haline gelmiş açık hava sinemalarında, gösterilen filmin oyuncularının katılımıyla gerçekleştirilecek. Bu özel gösterimler, Altın Portakal Ödülü alan filmler ile Altın Portakal Yaşam Boyu Onur Ödülü alacak sinemacıların rol aldıkları filmlerden oluşacak.

2-4 Ekim tarihleri arasında çeşitli tartısma ve söyleşiler düzenleniyor. Fatih Altaylı'nın yöneteceği "Türk Sineması'nın Acil Çözüm Bekleyen Sorunları" adlı tartışmaya Kültür Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı'nın yetkili temsilcileri katılacak.

Dergimizin genel yayın yönetmeni Mehmet Açar'ın yöneteceği, Ezel Akay, Faruk Aksoy, Nida Karabol, Ferzan Özpetek, Keriman Ulusoy, Mine Vargı ve Derviş Zaim'in katılacağı "Türk Sineması'nda Yeni Eğilimler" başlıklı forumda sinemamızın değişen temaları, artan seyirci potansiyeli ve çok uluslu yapımlarda görülen artış gibi alt başlıklar gündeme getirilecek. Atilla Dorsay, Uğur Yücel, Şener Şen ve Müjde Ar'ın katılacağı "Yavuz Turgul İle Bir Gün" isimli söyleşide ise Yavuz Turgul sineması farklı yönleriyle ele alınacak.

Altın Portakal Kültür ve Sanat Vakfı Başkanı Dr. Bekir Kumbul

5 Ekim'de Aspendos Antik Tiyatrosu'nda yapılacak kapanış ve ödül töreninde Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması ve Uluslararası Kısa Film/Video Yarışması sonuçları açıklanacak ve bu seremonide toplam 25 milyar TL para ödülüyle birlikte Altın Portakal heykelcikleri sahiplerini bulacak.

Bu yılki festivalin sponsorları ise şöyle sıralanıyor: Kanal D, Bravo TV, Kanal E ve NTV... İletişim sponsoru Setkom, sigorta sponsoru ise Güneş Sigorta...

YARIŞMA FİLMLERİ

HAREM SUARE

Yönetmen: Ferzan Özpetek. **Oyuncular:** Marie Gillain, Alex Descas, Serra Yılmaz, Haluk Bilginer, Ayla Algan, Nilüfer Açıkalın, Selda Özer.

İki sene önce Antalya'da En İyi Film, En İyi Yönetmen, En İyi Müzik ödüllerini kazanan "Hamam"ın başarısından sonra Ferzan Özpetek bu yılki yarışmaya ikinci uzun metrajlı filmi "Harem Suare" ile katılıyor. 1900'lerin başlarında Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılmasının hemen öncesinde, II. Abdülhamit'in hareminde, İtalyan kökenli bir kız olan Safiye, haremin genç haremağalarından Nadir'le bir ittifak yapar. Suç ortaklığı ve ifade edemedikleri bir çekimle birbirine bağlanan ikili Safiye'yi önce Padişah'ın gözdesi, sonra oğlunun anası yaparak iktidara ulaşmayı hedeflemektedir.

"Üçüncü Sayfa"

"Duruşma"

KARA KENTİN ÇOCUKLARI

Yönetmen: Orhan Oğuz. **Oyuncular:** Nilüfer Açıkalın, Toprak Sergen, Peker Açıkalın, Mehmet Esen, İsmet Ay, Savaş Dinçel.

Daha önce "Manisa Tarzanı"yla Altın Portakal'da En İyi Üçüncü Film ödülünü alan Orhan Oğuz "Kara Kentin Çocukları"nın hem senaryosuna hem de görüntü yönetmenliğine imza atmış.

Tuhaf bir törenle evlenen Mine ve Kürşat arka sokakların birinde çok ucuza kiraladıkları küçük, harabe bir eve taşınırlar ve çoğunlukla eğlenceli, kaygısız ama kendilerine göre hayatı sorgulamaktan da geri kalmadıkları eski muhabbetlerine bu yeni evde devam ederler. Tabii ucuz bir barda sürdürdükleri işlerine de... Kürşat barın diskjokeyi, Mine de barmaid'idir. Fakat yakınlarında sapkın bir hayat sürdüren bir kaçık vardır ve o kendisine Mine'yi hedef seçmiştir.

DURUŞMA

Yönetmen: Yalçın Yelence. **Oyuncular:** Rutkay Aziz, Meltem Cumbul, Zafer Algöz, Güven Kıraç, Güzin Çorağan.

Bundan 16 yıl önce, 20. Altın Portakal Film Festivali'nde, En İyi Kısa Metrajlı Film ödülünü almış olan Yalçın Yelence'nin yönettiği "Duruşma"nın senaryosu Umur Bugay'a ait.

Mahallenin alımlı kızı Nazan'ın başından, mahallenin yakışıklıları Selami ve Cavit'le ikişer yıllık bir evlilik tecrübesi geçmiştir ama Nazan hâlâ bakiredir. Selami ile Cavit, Nazan için kıyasıya kapışmaktadır. Nazan'ın annesi Necla tüm bu olan bitenlerle ilgili olarak çeşitli dolaplar çevirmekte ve bu ilginç gelişmelere mahallelinin meraklı gözleri de eklenmektedir.

ÜÇÜNCÜ SAYFA

Yönetmen: Zeki Demirkubuz. **Oyuncular:** Ruhi Sarı, Başak Köklükaya, Cengiz Sezici, Serdar Orçin, Emrah Elçiboğa, Naci Taşdöven.

"C Blok" ve "Masumiyet"ten sonra Demirkubuz "Üçüncü Sayfa"da üçüncü kez hem senaryosunu hem de yönetmenliğini üstlendiği bir filme imza atıyor.

Mafyatik bir "yerde" 50 doların çalınması, filmlerde figüranlık yapan İsa'dan bilinir. Feci şekilde dayak yiyen İsa'ya parayı geri getirmesi için bir günlük süre tanınır. İsa 50 dolar değil ama rastlantı sonucu bir tabanca bulur ve geride bir not bırakıp evinde intihar etmeye karar verir. Tam tetiğe basacağı anda zil çalar. Ev sahibi, ödenmemiş dört aylık kirayı istemeye gelmiştir. İsa'nın kirayı verecek parası yoktur. Ev sahibi ona hakaret ettikten sonra evi boşaltması için üç gün süre verip gider. İsa için intihar artık kaçınılmazdır.

PARÇALANMA

Yönetmen: Canan Gerede. **Oyuncular:** Mahir Günşıray, Bennu Gerede, Baltasar Kormakur, Tuncer Necmioğlu, Cezmi Baskın.

"Aşk Ölümden Soğuktur" adlı filmiyle 32. Antalya Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ödülünü almış olan Gerede'nin "Parçalanma"nın senaryosuna da imza attığı görülüyor. İzlanda'da tanışan Helga ve Halil İzlanda'da evlenirler. Leyla ve Ayşe adında iki kızı olan ailede yıllar ilerledikçe problemler yaşanmaya başlar ve çift bir süre sonra boşanır. İzlanda'daki mahkeme, çocukları anneye verir. Helga, gençlik arkadaşı Fridrick'le ilerleyen arkadaşlığına daha çok zaman ayırmak ister ve kızlarının tatil için babalarıyla Türkiye'ye gitmesine izin verir. Kızlarla birlikte ailesinin yanına Türkiye'ye gelen Halil, bir daha İzlanda'ya dönmemek üzere kızları ve kendisi için yeni bir hayat inşa eder.

GÜLÜN BİTTİĞİ YER

Yönetmen: İsmail Güneş. **Oyuncular:** Cüneyt Arkın, Tolga Tibet, Yağmur Kaşifoğlu, Bülent Bilgiç, Mümtaz Sevinç.

Senaryosunu Ömer Lütfi Mete ile İsmail Güneş'in yazdığı filmde aynı zamanda bu yıl festivale "Sınır" filmiyle katılan yönetmen Gani Şavata da rol alıyor. 12 Eylül döneminde gözaltına alınıp günlerce işkence seanslarından sonra suçlu olmadığı anlaşılarak serbest bırakılan bir genç, trenle kasabasına dönmektedir. Yolculuğu boyunca geçmişte yaşadıklarını anımsar. Çünkü işkencenin en korkunç örnekleri onun üzerinde uygulanmıştır. Üstelik bu sadece "muhbir"lik yapmasını sağlamak içindir. Çünkü ona işkence uygulayanlar da suçlu olmadığını bilmektedirler. İstedikleri şey, bazı arkadaşlarına birtakım cinayetlerin suçunu yüklemesi veya gerçekten biliyorsa tanıklık yapmasıdır.

SINIR

Yönetmen: Gani Rüzgar Şavata, Gürsel Ateş. **Oyuncular:** Gani Şavata, İlknur Bozkurt, Eylül Deniz, Ali Şakar, Deniz Akbulut, Aynur Aydan, Yaşar Güner, Ümit Yesin.

"Sınır"ın senaryosunu Urya Şavata ve Yaşar Güner yazmış. Dünyanın 3. büyük katliamı sayılan ve 1988'de Kuzey Irak'ta vuku bulan Halepçe katliamında mağdur olan insanlara yardım amacıyla Dicle Üniversitesi'nde okuyan bir grup öğrenci Diyarbakır halkından yardım toplar ve Irak'a yol alır. Elebaşlarından biri Suriye-Irak sınırında yaşayan Kejan Aşireti'nden Battal Ağa'nın kızıdır. Battal Ağa kızı Helin'in geri getirilmesi için yeğeni Barzan'ı görevlendirir. Ve Barzan da peşlerinden yola çıkar.

RENKLİ TÜRKÇE

Yönetmen: Ahmet Çadırcı. **Oyuncular:** Nilüfer Aydan, Osman Cavcı, Akasya, Mustafa Uzunyılmaz, Erdinç Olgaçlı.

"Renkli Türkçe"nin senaryosu filmin aynı zamanda başrol oyuncularından olan Osman Cavcı'ya ait.

Bir sinemada makinistlik yapan 30 yaşlarındaki Sabit içine kapanık biridir. Çalıştığı sinema salaş, eski bir semt sinemasıdır. Kötü ve ucuz filmler oynatmaktadır. İşler de pek parlak değildir. Bir gün sinemanın müdürü işi bırakır. Sinema da bir yıl içinde kapanacak, iş merkezi olacaktır. Sinema sahibi, makinist Sabit'i müdür Celal'in yerine görevlendirir. Artık Sabit hem makinistlik yapacak hem de Beyoğlu'nda film kiralayan şirketlere gidip yeni filmler getirecektir.

MAYIS SIKINTISI

Yönetmen: Nuri Bilge Ceylan. **Oyuncular:** Mehmet Emin Ceylan, Muzaffer Özdemir, Fatma Ceylan.

"Mayıs Sıkıntısı"yla ikinci uzun metrajlı filmine imza atan Ceylan, filmde küçükken Yenice'de yaşadıklarından yarattığı bir öyküyü ve "kendine özgü" bir adam olan babasını anlatıyor. Ceylan'ın yine küçük bir ekiple aynı mekanda bu kez renkli olarak çektiği filmde mizah duygusu biraz daha ağır bastığı vurgulanıyor.

SALKIM HANIMIN TANELERİ

Yönetmen: Tomris Giritlioğlu. **Oyuncular:** Zuhal Olcay, Hülya Avşar, Kamuran Usluer, Zafer Algöz, Uğur Polat, Derya Alabora, Murat Daltaban.

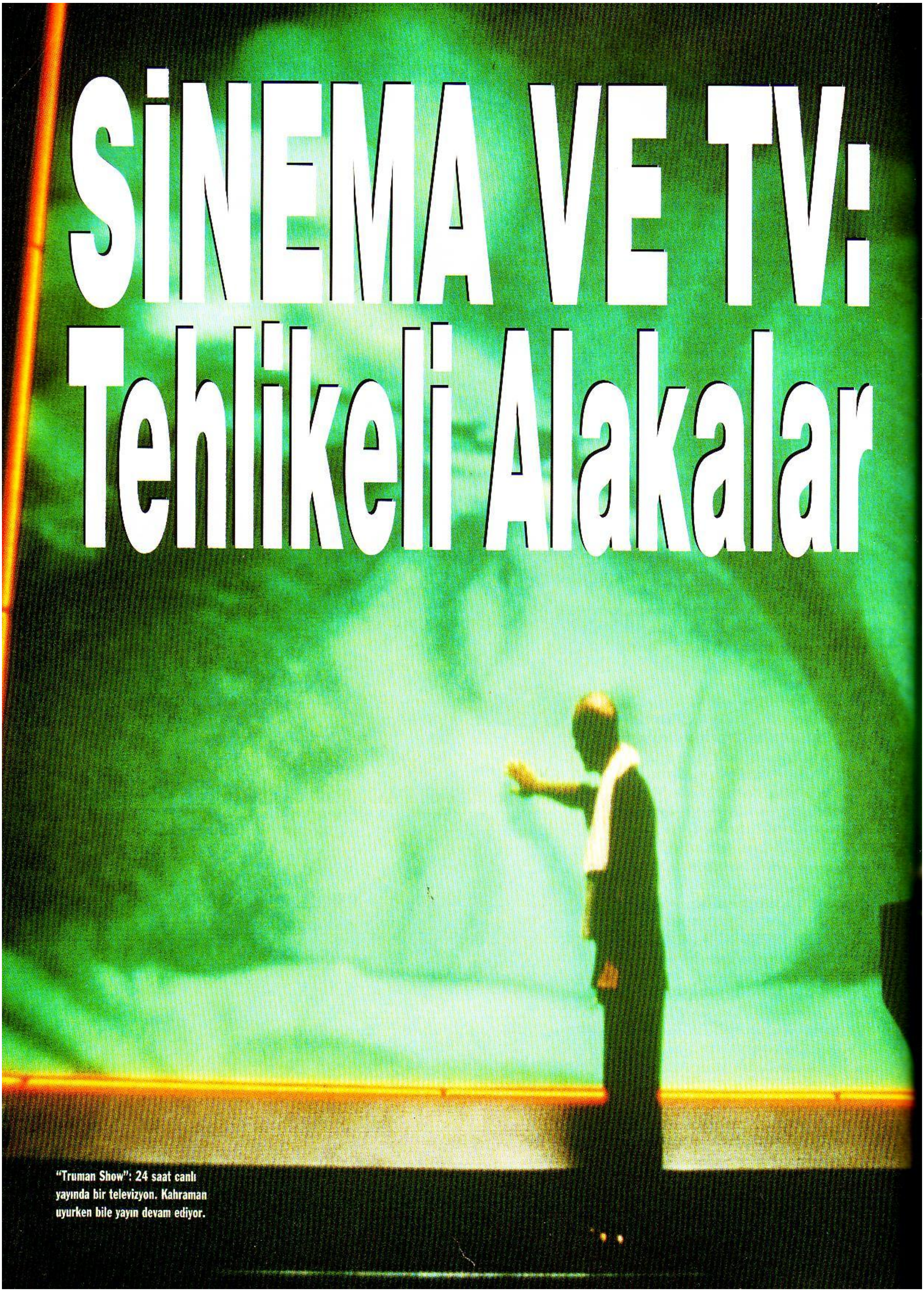
"Salkım Hanımın Taneleri"nin senaryosunu Yılmaz Karakoyunlu'nun aynı adlı romanından Etyen Mahçupyan ve Tamer Baran uyarladı. Film, İkinci Dünya Savaşı yılları Türkiye'sinde geçen üç ayrı aşk hikayesi çerçevesinde şekilleniyor. "Yaz Yağmuru" ve "80. Adım" gibi edebiyat uyarlamalarından hatırladığımız TRT kökenli yönetmen Tomris Giritlioğlu, bu kez karşımıza dikkat çekici bir oyuncu kadrosu ve tarihi bir hikayeyle çıkıyor. ■

"Sınır"

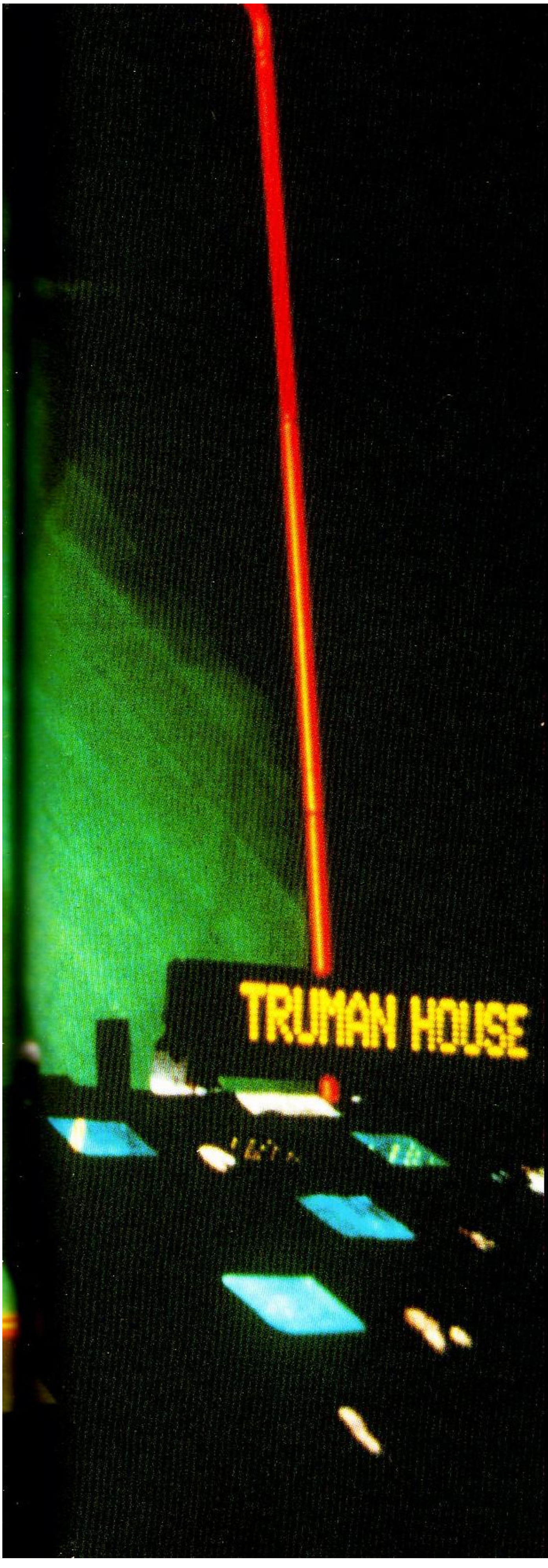

"Gülün Bittiği Yer"

"Renkli Türkçe"

SİNEMA VE TV: Tehlikeli Alakalar

"Truman Show": 24 saat canlı yayında bir televizyon. Kahraman uyurken bile yayın devam ediyor.

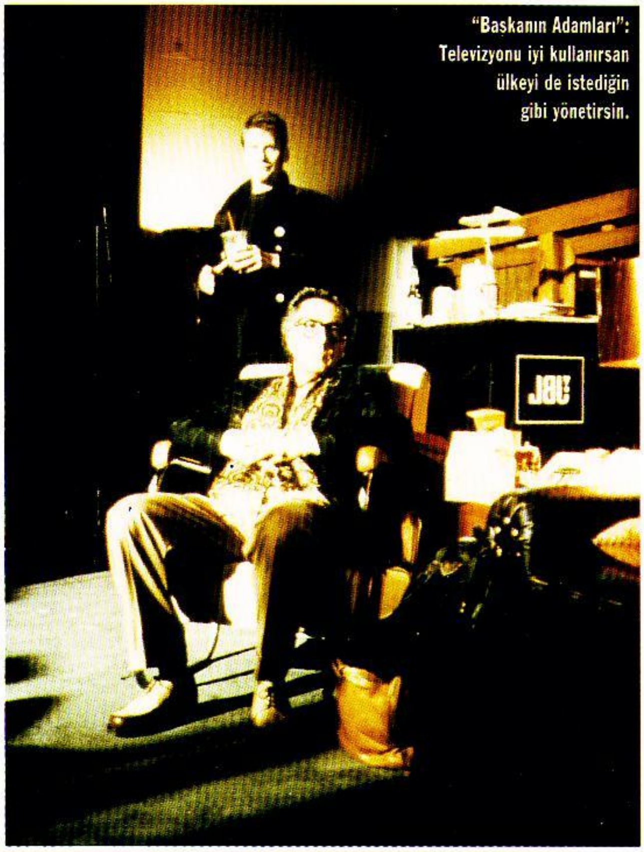

Son dönemde televizyon sinemaya giderek daha fazla malzeme oluyor. "Truman Show", "Pleasantville" ve "EdTV" bu yeni eğilimin belli başlı örnekleri. Cronenberg'in "Videodrome"undan başlayarak bu filmlere toplu bir şekilde baktığımızda karşımıza herşeyden önce keskin bir çağdaş toplum eleştirisi çıkıyor. Röntgencilikten zevk alan, yalanlara inanmaya hazır seyirciler de eleştiriliyor, onları TV yoluyla yönetmeye çalışan güçler de... TUNA ERDEM

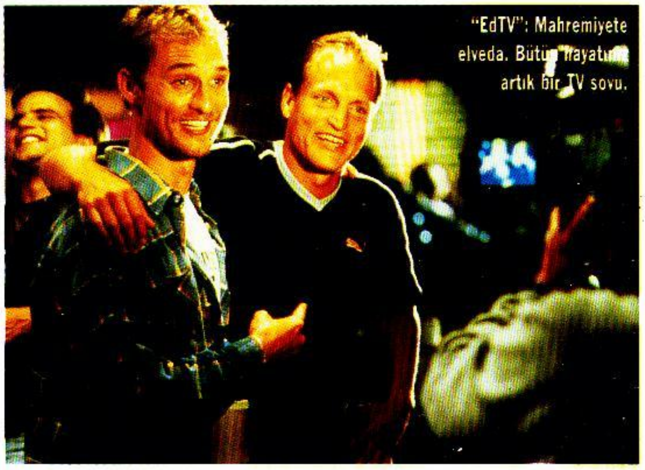
Sinema ile televizyon arasındaki ilişkiyi, yıldızları hiçbir zaman tam olarak barışmayan düşman kardeşlerin ilişkisi olarak görmek mümkün. Ne de olsa televizyonun gelişiyle birlikte sinema hatırı sayılır bir darbe aldı. Öyle ya, izleyici evinde oturup, beş kuruş vermeden film izleyebilecekken neden yollara düşüp, masrafa girerek filmlerin peşinde koşsundu ki? Sinema, aldığı bu darbenin etkilerinden hiçbir zaman tam olarak kurtulamadan, "grogi" durumda, eski saltanatını, altın çağını hep özlemle anarak yoluna devam etti. Bu yüzden sinema, izleyicilerini elinden çalan televizyona hep kin besledi. Televizyon karşıtı söylem barındıran nice filmle de bu kinini kustu kusmasına, ama dileyen bu anti-televizyon filmlerini, sinema salonu yerine, televizyonda izlemekten imtina etmedi.

Gelgelelim kimi kehanetlerin aksine televizyon, sinemanın sonunu getirmedi. Tersine film izlemek ile sinemaya gitmek iki ayrı etkinlik olarak algılanmaya, farklı hazları tatmin eder görülmeye başlandı. Sinema, her şeyden önce sosyal bir etkinlikti. Evden dışarı çıkmak için her bahaneye can simidi gibi sarılan yeniyetmeler için önemli bir faaliyet olmayı sürdürdüğü gibi, Amerika'da aile gezmelerinin en önemli durağı olma işlevini de yüklenmeye devam etti. Sinema bir kaçışsa eğer, bu gerçeklerden kaçmaktan ziyade evden kaçma biçimini almaktaydı. İlk aşkların ve dostlukların tohumları sinema salonlarında atılmaya devam ederken, televizyon yerleşik düzenin, aile kurumunun tekdüzeliğinin bir parçası olarak algılanmaya devam etti.

Elbette televizyon ile sinema arasındaki temel fark, "büyüklük"tü. Sinemanın temel cazibesi bir "dev aynası" işlevi görmesiydi ve televizyon ekranının boyutlarında, izleyiciden daha küçük gözüken yıldızlar, cazibelerini büyük ölçüde yitiriyordu. Kısacası, nereden bakarsanız bakın, televizyon, filmleri "evcilleştiriyordu".

"Başkanın Adamları": Televizyonu iyi kullanırsan ülkeyi de istediğin gibi yönetirsin.

"EdTV": Mahremiyete elveda. Bütün hayatın artık bir TV şovu.

Sinema televizyon temalı filmlerde çuvaldızı karşı tarafa, iğneyi de kendine batırıyordu.

Gelgelelim günümüzde "multiplex"lerle sinema salonları ve dolayısıyla perdeler küçülürken, yeni dijital teknolojileri, sıvı kristal gibi keşifleri terkisine alan televizyon ekranları gitgide genişleyip büyüyerek, aradaki bu farkı da minimuma indirmeye başlamış bulunuyor. Tüm bunlara, DVD gibi buluşların evde de, sinema salonundaki kadar kaliteli görüntü elde edilmesine neden olması eklenince, "küçük ekran, büyük perdeyi yiyecek mi?" kaygısı yeniden körüklenmiş oluyor.

Gerçi televizyonun sinemaya yararı da olmadı değil. Günümüz sinemasında etkisi fazlasıyla göze çarpan, eski B kategorisi filmleri tekrar tekrar göstererek yeni kuşaklara tanıtan, sinema tarihiyle genç izleyicinin haşır neşir olmasına olanak sağlayan televizyon oldu. Bir anlamda televizyon, sinemanın gönüllü reklam ajansı olarak çalıştı. Dahası sinema, televizyon temalı filmlerde, çuvaldızı televizyona batırırken, iğneyi de kendine batırarak, özeleştiri yapma olanağına kavuştu. Bu karşılıklı alışverişlere karşın sinema ve televizyon kıyasıya rekabet etmeyi ve birbirlerine kötü gözle bakmayı sürdürdü.

"VIDEODROME"DAN "QUIZ SHOW"A

Hem televizyonun ikinci kez sinemayı tehdit etmeye başlaması, hem de 90'lı yıllarda gitgide daha çok filmin sinemanın klişelerini ti'ye alması, bir anlamda sinemaya "yapı-bozum" yöntemiyle yaklaşmayı tercih etmesi sayesinde, günümüzde televizyon, sinemanın gözde temalarından birine dönüşmüş durumda. Nitekim kısa bir arayla izlediğimiz "Truman Show", "Pleasantville" (Yaşamın Renkleri) ve "EdTV" gözden kaçmayacak kadar benzer izleklere yaslanıyor, televizyonu ana tema olarak benimsiyordu. Peter Weir'ın yönettiği "Truman Show" da, rahme düştüğü andan itibaren tüm yaşamı, yirmi dört saat televizyondan canlı yayınlanan, devasa bir stüdyoda yaşamasına, akrabası, dostu, karısı bildiği herkes aslında profesyonel oyuncu olmasına rağmen, bu durumdan bihaber olan ve sıradan, normal bir yaşam sürdürdüğünü sanan Truman'ın trajik öyküsü geldi karşımıza. "Pleasantville"de, kaza eseri televizyon ekranıyla, oturma odasını ayıran çizginin öte tarafına düşerek, kendilerini bir televizyon dizisine hapsolmuş bulan iki yeniyetmenin öyküsünü sundu bize sinema. "EdTV"de ise, "Truman Show" gibi tüm yaşamı yirmi dört saat canlı yayınlanan ama Truman'ın aksine bu yayına bilerek ve isteyerek razı olmuş Ed'in trajikomik öyküsü dile gelmekteydi. Üç filmde farklı açılardan televizyona ağır eleştiriler getiriyor ama aynı anda sinemayı da sorgulamaktan kaçınmıyordu.

Gelgelelim en göze batan örnekler olsalar da, bu filmler uzun bir zincirin son halkaları aslında. Sinemayla bir biçimde dalaşan filmlerin sayısı bu üçüyle sınırlı değil kısacası. Yine kısa bir süre önce izlediğimiz "Hope Floats" (Umut Dalgaları) filminde Sandra Bullock'un canlandırdığı kahraman, kocasının onu en yakın arkadaşıyla aldattığını canlı yayında, bir "reality show"da öğreniyordu ve filmin tüm melodramı bu olay üzerine inşa ediliyordu. Şimdilik son Bond filmi olan "Tomorrow Never Dies"ın kötü adamı, "kendi haberini kendin yarat" düsturunu mantıki neticelerine kadar taşıyarak, reyting toplamak amacıyla savaş çıkaran bir televizyon kanalı sahibiydi. "Wag The Dog" (Başkanın Adamları) filmi ise, varolmayan bir savaşı gerçek diye yutturarak, kamuoyunun ilgisini başka bir yöne çeken, manipüle edici bir televizyon imajı sunmaktaydı. Eddie Murphy'nin başrolünü üstlendiği komedi filmi "Holy Man", televizyondaki alış veriş kanalları üzerine bir taşlamaydı. Jim Carrey'nin başrolünü üstlendiği "Cable Guy" (Baş Belası) ise, televizyon tutkusunun insanları hem gerçeklerden hem birbirlerinden koparttığını, bu ikili kopuşun sonunun da deliliğe vardığını öne sürmekteydi. Keza Batman dizisinin başarılı filmlerinden "Batman Forever"da (Batman Daima) yine Jim Carrey'nin canlandırdığı kötü karakter, televizyon yayını yoluyla, izleyicilerin "beynini emerek" dünyayı ele geçirmeye çalışmaktaydı. Televizyon kameraları karşısında ilk öpücüğünü alan Drew Barrymore'un başrolünü üstlendiği "Gerçek Öpücük" bile bu kategoriye sokulabilir.

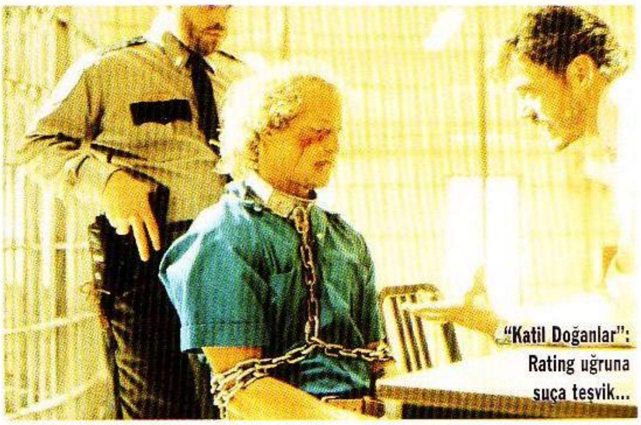
Biraz daha geriye gittiğimizde ise, televizyondaki yarışma programlarının ipliğini pazara çıkaran Robert Redford'un yönetip, Ralph Fiennes'in başrolünü üstlendiği "Quiz Show" (Şike), Nicole Kidman'ın televizyona çıkabilmek için adam öldüren hırslı bir televizyon spikerini canlandırdığı Gus Van Sant imzalı "To Die For", modern gladyatör gösterisi sunarak, canlı infaz yayınlayan bir televizyon kanalının konu edildiği, Arnold Schwarzeneger'in başrolünü üstlendiği bilimkurgu filmi "Running Man" ve tabii şiddetin baş sorumlusunun televizyon olduğunu ilan eden "Natural Born Killers" (Katil Doğanlar) filmleriyle karşılaşıyoruz. Televizyonun tehlikelerini tüm dehşetiyle sergilemek ise kuşkusuz korku türüne nasip ol-

du ve Wes Craven'ın "Shocker"ı ile David Cronenberg'in "Videodrome"u, televizyonu evcil bir hayvan olmaktan çıkarıp, vahşi birer kabus makinesine dönüştürdüler. Dahası "Videodrome" konuya tek bir perspektiften ziyade, birçok farklı felsefi bakış açısından yaklaşarak, televizyon temalı filmlerin başyapıtı olmayı başardı.

YA PIS RÖNTGENCİ YA DA MASUM KURBAN

Tüm bu filmler televizyonun başka bir tehlikesi üzerine odaklanıyor ve farklı farklı suçlular tespit ediyorlardı. Örneğin "Şike"de televizyonun temel sorunu, bir imaj sorunuydu. Yarışma programının gerçek galibi, bir yıldıza, bir kahramana yaraşır imaja sahip olmadığından, daha sinematografik, daha albenili imajı olan bir kişi cebren ve hile ile galip getiriliyordu. Bu filmin mantığına göre televizyon düzeneği, sıradan insanı dışlamaya ve yıldız tozuna bulanmış imajları ön plana çıkarmaya ayarlanmıştı. Oysa kısa sürede kazın ayağının öyle olmadığı, tam tersine televizyonun asıl cazibe ve tehlikesinin, sıradan ve normal yaşamları dikizleme merakı olduğu anlaşıldı. Nitekim "Truman Show" ve "EdTV" gibi filmler bu tespitten doğdular. "Batman Daima" ve "Cable Guy"da televizyonun "aptal kutusu" olarak adlandırılmasına neden olan, aptallaştırıcı yönü vurgulanıyordu. "To Die For" ve "EdTV"gibi filmler ise, insanlardaki şan ve şöhrete kavuşma merakının, televizyonun temelinde yatan sorun olduğunu öne sürüyor, Andy Warhol'un "televizyon sayesinde herkes 15 dakika ünlü olacak" kehanetinin doğrulanması yüzünden başımıza bunca çorabın örüldüğünü belirtiyorlardı. Televizyonu bir manipülasyon aracı olarak sunan "Başkanın Adamları", "Yarın Asla Ölmez" gibi filmlerde izleyici dönen dolaplardan bihaber masum kurbanlar olarak tasvir edilmekteydi. "Truman Show", "Running Man" ve "EdTV"de ise tersine izleyicinin röntgencilik merakı, televizyonun canavarlaşmasının sorumlusu ilan ediliyordu. "Pleasantville" aktif, katılımcı izleyiciliği çözüm olarak sunduğuna göre kuşkusuz izleyicinin sorunun yaratılmasında bir payı olduğunu varsaymaktaydı. Kısacası sinema izleyiciyi bazen köşeye sıkıştırılan masum kurban, kimi zaman suç ortağı, kimi zaman da televizyon canavarını yaratan Dr. Frankenstein rolüne oturtmaktaydı.

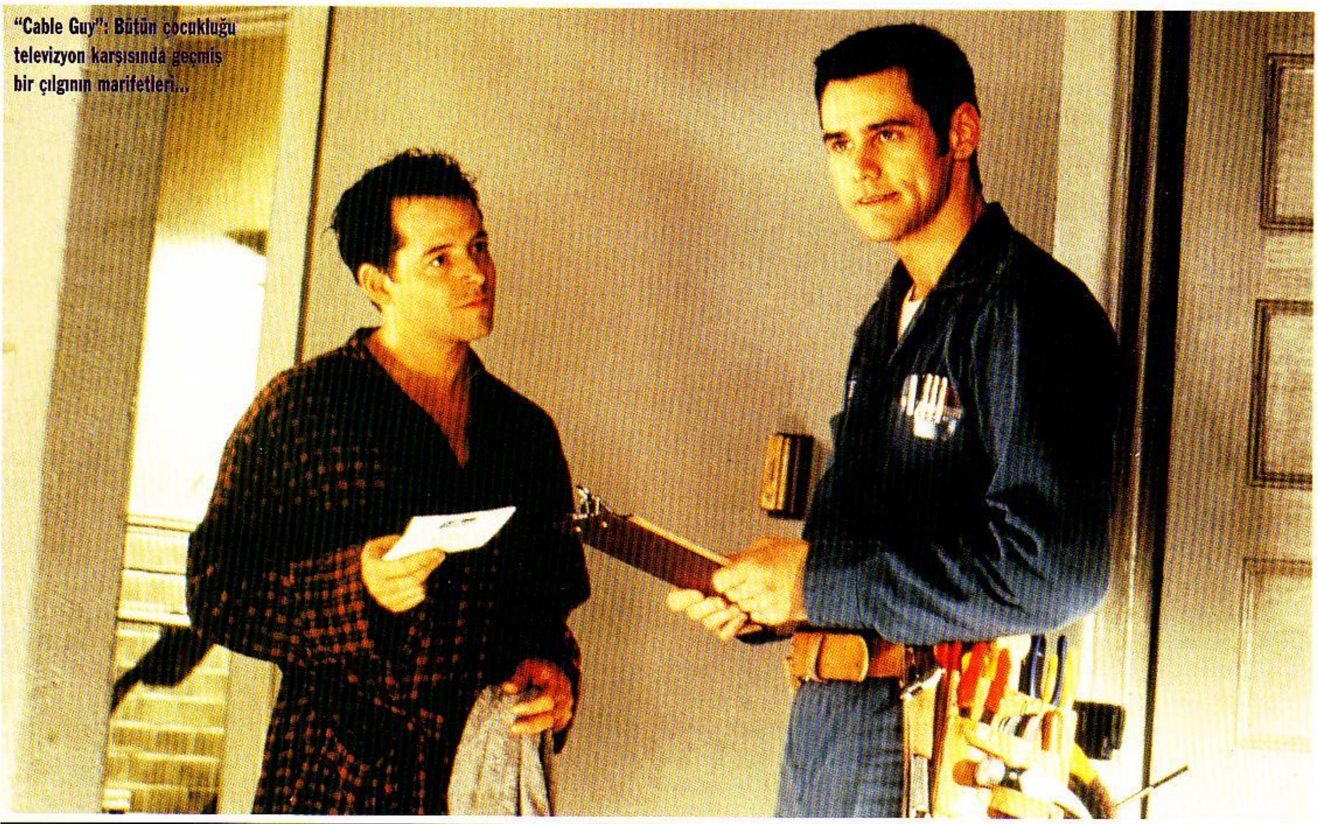
İzleyicinin hem köşeye sıkıştırıldığını, hem de suçlu olduğunu aynı nefeste dile getiren bir film de, sinemanın ünlü mizah "ekürisi" Monty Python'un "And Now For Something Completely Different"ındaki bir episoddu. Bu episod, "Şantaj" isimli hayali bir televizyon programı etrafında örülüyor. Skandal yaratabilecek nitelikte, "meslek ve aile yaşamı açısından ciddi tehlikeler oluşturabilecek", açığa çıkması sakıncalı olaylar, gizli kamerayla çekiliyor ve programda yayınlanıyor. Ekranın altında ise filmin yayınını durdurmak için ödenmesi gereken "şantaj bedeli" belirtiliyor. Canlı yayın yapılan stüdyodaki spikerin önünde bir telefon duruyor ve filmde "kara çalınan " kişi, istediği anda telefon edip, gerekli parayı ödeyeceğini taahhüt ederek yayını durdurabiliyor. Dahası film ilerledikçe, şantaj bedeli de taksimetre mantığı uyarınca artıyor. Programın esprisi, reytingi garanti altına alan bir mantığa dayanmasıydı elbette. Öyle ya, herkes "ya beni çektilerse" korkusuyla programı ille de izlemek zorunda. Kısacası reyting tartışmalarında "halk bunu istiyor" argümanına kısa devre yaptıran, halkı köşeye sıkıştırıp, izlemek zorunda bırakan, programın tekil şantaj olaylarından öteye giden bir şantajla izleyiciyi kıskıvrak bağladığı bir televizyon anlayışı

"Katil Doğanlar": Rating uğruna suça teşvik...

"Quiz Show": Televizyonun rating oranlarıyla değişmeye başladığı yıllar...

"Cable Guy": Bütün çocukluğu televizyon karşısında geçmiş bir çılgının marifetleri...

"Truman Show"da bir insanın tüm yaşamı şova dönüştürülüyor, "EdTV"de televizyon gerçeğe müdahale etmeye başlıyor, "Başkanın Adamları"nda kurmaca bir savaş tarihi bir olgu olup çıkıyor...

sunuyordu film. Gelgelelim bu tuzağa düşmek için hem bir "suç" işlemiş olmak, hem de suçları izlemeye düşkün bir kitlenin varlığına ihtiyaç duyulduğunu da hesaba katmak gerekiyor. Dahası skeç, "tek arzum ünlü olmak, adımı neon harfleriyle yazılmış görmekti" diyen bir dış sesle başlıyor, hemen ardından "Şantaj" programının sunucusunun neon harflerle yazılı adı karşımıza çıkıyordu. Kısacası Monty Python ekibine göre televizyon canavarını ancak el birliğiyle, imece usulüyle yaratmış olabilirdik.

Televizyon ekranından fırlayan iç organlar, ekran tarafından yutulan kafalar gibi korkunç TV imgeleriyle dolup taşan "Videodrome" ise, temelde televizyonu savunmaktaydı. Televizyona yöneltilen eleştiriler ile kendisine fırlatılan eleştiri okları arasında bir paralellik bulunmasından olsa gerek Cronenberg, "günah keçisi" arayışımızın kendisine saldırıyordu bu filminde. "Videodrome"da televizyon sinyalleri aracılığıyla, izleyicilerin beynine onlara halüsinasyonlar gördüren, şiddete yönelten ve sonunda ölümlerine yol açan bir virüs yollanabilmekteydi. Gelgelelim bu virüsü kullananlar, şiddet ve seks dolu filmleri izlemeye meraklı insanları dünya yüzünden silmeyi amaçlamakta, söz konusu sinyali dünyadaki en açık seçik ve şiddet dolu yayınları yapan kanala "enjekte" etmeyi planlamaktaydı. Kısacası Cronenberg'e göre asıl kötüler, televizyonu ve televizyon izleyicisini suçlayan muhafazakarlardı.

TELEVİZYON EVDE, SİNEMA DIŞARIDA

Televizyon temalı filmlerin bakış açıları birbirlerinden tümüyle farklı olmakla birlikte, hepsinin birleştiği canalıcı bir nokta var. Bütün bu filmler, televizyonun başka bir boyutuna saldırıyor gibi gözükseler de, istisnasız tümünün hedef tahtası olarak seçtikleri bir özellik var. İşin ilginci, sinema ile televizyonun hiçbir biçimde örtüşmediği yegane özellik de bu. Peki tam olarak nedir bu? Televizyonun tek varlık sebebi, sinema filmlerini evlere taşımak değil kuşkusuz. Asıl mahareti kurmaca olmayan, "gerçek" olayları ve kahraman olmayan "gerçek" insanları ekrana taşıması. İşte sinema ile televizyonun arasındaki fark da bu noktada düğümleniyor. Sinema ne denli gerçekçi olmaya çalışırsa çalışsın tanımı gereği hiçbir zaman gerçeği olduğu gibi sunma iddiasında bulunmuyor ve ne kadar sıradan karakterleri kullanırsa kullansın bunlar oyuncular tarafından canlandırılan karakterler olmaktan çıkmıyor. Nitekim sinemanın cazibesi tam da "düş şatosu" olmasından, ister önemsiz olayları büyüteç altına yatırarak, isterse hiç gerçekleşmeyecek kadar görkemli olayları yansıtarak olsun, hep dev aynasını kullanmasından damıtılıyor. Kısacası sinema, kimi zaman buna özense de, gerçekle kurmacanın arasındaki sınırı kaldırmıyor. Oysa televizyon, en gözde alanlarından birinin "reality şov" (yani gerçeklik şovu) olmasından da anlaşılacağı üzere, gerçeği şova, şovu gerçeğe dönüştürerek tam da bu sınırı ihlal ediyor. "Truman Show"da bir insanın tüm yaşamı, tüm gerçekliği, yalana, şova dönüştürülüyor, EdTV'de televizyonun gerçeği olduğu gibi sunma iddiası, televizyonun gerçeğe müdahalesi biçimini alıyor. "Başkanın Adamları"nda, kurmaca bir savaş, tarihi bir olgu olup çıkıyor, "Tomorrow Never Dies"da şov uğruna gerçek bir savaş çıkarılıyor. Kısacası sinema, kendisinin asla sorumlu olamayacağı bu sınır ihlaline, televizyonun yumuşak karnına saldırmayı, belden aşağı vurmayı görev ediniyor ve karşımıza hep bu özelliğin çeşitlemeleriyle dalaşan filmler getiriyor. Asıl sorun sınır ihlali olduğuna göre "Videodrome"da başı ekranın içinde bedeni dışında karakterinin ve ekrandan dışarı doğru uzanan silahının görüntüsünün bu denli dehşet uyandırmasına şaşmamak gerekiyor. Ne de olsa her iki imge de sınırın tam ortasında durmanın dehşetini sunuyor. Belki de "Truman Show" ile "EdTV" de, televizyonun özel hayata müdahalesini konu edindikleri için değil, televizyonun sınırı geçip izleyicinin mekanı olan "eve" adım atışını gösterdikleri için bu denli ilgi çelici geliyorlardır kimbilir. ■

Tırnaklarda bahar esintisi...

GLOBALART

Catherine Arley Bahar Serisi...

Türkiye'nin ilk ve tek hypoallergenic ojesi
Catherine Arley, tırnaklarınıza zarar vermez.

Catherine Arley Oje, kolay sürülür...
Sürüldükten sonra hemen kurur...

Catherine Arley Oje'nin benzersiz renk seçenekleriyle,
baharın bütün tonlarını tırnaklarınıza taşıyabilirsiniz...

CATHERINE ARLEY

"Yalnızca kendim için"

Alfar Kozmetik

Yeşilçam Yeşilçam'a Bakarken

Sinema ve sinemacılar üzerine çekilen filmler Türkiye'de de azımsanmayacak kadar çok. 60'lı yıllarda Nevzat Pesen'in "Ahtapotun Kolları" ile başlayan bu tür filmlerin sayısında 80'lerde ciddi bir artış, 90'larda ise büyük bir düşüş gözleniyor. **AGAH ÖZGÜÇ**, "Arabesk"ten "Camdan Kalp"e, "Ah Güzel İstanbul"dan "Çirkinler de Sever"e dek uzanan bu filmler arasında dolaşıyor.

Amerikan sinemasının "Hollywood"u ve İtalyan sinemasının "Cinecitta"sı neyse Türk sinemasının "Yeşilçam"ı da odur. Yalnız çok önemli bir fark var aralarında. Onlar endüstriyel kurumlaşmanın aşamasına geçeli yıllar olmuş. Bizler ise hâlâ aynı yerdeyiz. Bazı küçük çıkışlar dışında bir türlü topluca sanayileşemiyoruz "Yeşilçam" denen Türk sinemasında. Sanayileşme sürecine geçemediğimiz için mi "Alt tarafı bir Yeşilçam filmi" diyerek, yıllar boyu burun kıvırdık, o naif, Türk insanına özgü duygu yüklü dünyalara?.. Belki de, kimbilir?
Zaman aşımıyla ya da eski sinemaseverlerin yaşlanmasıyla değer yargıları mı değişiyor, nedir? Veya yeni yetişen genç kuşak seyircileri TV'nin küçük ekranları başında "Yeşilçam filmleri"ni keşfe mi çıkıyorlar? Dünün yaşlı aydınları, bir zamanlar "şamar oğlanı"na dönüştürdükleri "Yeşilçam filmleri"ni bugün "Ah, of, nerede o günler?" nostaljisiyle "sevdiklerini" söyleyebiliyorlarsa... Ve günümüzün gençleri "Dünyayı Kurtaran Adam"ları birer "kült film" ilan edebiliyorlarsa, elele müthiş bir "değişimi" yaşıyoruz demektir.
Gerçekte "Yeşilçam" ve "Yeşilçam filmleri" özellikle de solcu geçinen kuşağın değerlendirmesiyle sürekli küçümsense de Türk insanına özgü dünyası, romanlara konu olabilecek kadar zenginlik taşıyor. Yapımcılarıyla, yönetmenleriyle, senaryocularıyla, oyuncularıyla ve bölge işletmecileriyle... İşte Vedat Türkali'nin 1977 yılında çeşitli tartışmalara yolaçan "Yeşilçam Dedikleri Türkiye", yönetmen Refik, senaryocu Gündüz ve Adanalı aktör tiplemeleriyle Türk sinemasını konu alan bir "ayna roman"... Türkali, Yeşilçam tipleriyle yola çıkıyor ve giderek sınırları genişletip, konuyu Türkiye'nin genel fotoğrafıyla birleştiriyor.

ARTİST OLMA UĞRUNA EVDEN KAÇAN YEŞİLÇAM KURBANI KIZLAR

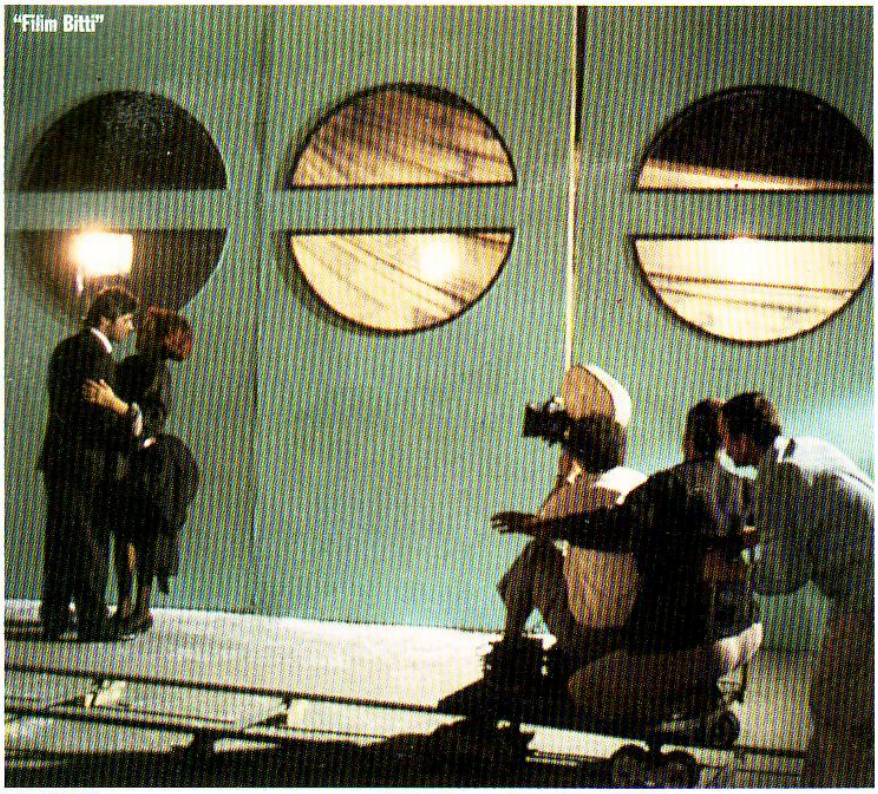
Şimdi "Yeşilçam'ın Yeşilçam'a baktığı filmler"e gelelim. Bu olgu nasıl gelişti Türk sinemasında? Bu konunun işlevi açısından genelde iki ayrı çizgide yansıdığını görürüz. Örneğin, oyuncu ve yönetmen gibi Yeşilçam içindeki temel tipleri konunun "esas kahraman"ları biçiminde tek tek ele alan veya Yeşilçam'a topluca ağırlık verip merkezi hedefleyen filmler olarak ikiye ayırabiliriz.
Konumuzun ilk iki filmi 1964 yapımı, Nevzat Pesen'in "Ahtapotun Kolları"yla, Atıf Yılmaz'ın 1966'da çektiği "Ah Güzel İstanbul"dur. Her iki film de artist olma düşleriyle evden kaçıp, köyünü, anasını, babasını terkeden saf kızların İstanbul gibi bir büyük kentteki öykülerini sergiler. Pesen'in filmindeki Manisalı kızı Hülya Koçyiğit canlandırır, Yılmaz'ın kaçak kızı Ayşe'yi ise Ayla Algan. Ayşe, artist olacağım derken İstanbul'da randevu evine düşer.
Nejat Saydam, Kerime Nadir'den uyarladığı

"Ahtapotun Kolları"

"Ah Güzel İstanbul"

"Filim Bitti"

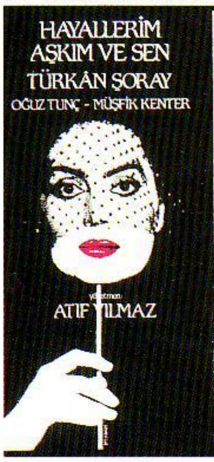
1972 yapımı "Sisli Hatıralar"da bir Türk sopranosunun öyküsünü alaturkalaştırıp bir film yıldızına dönüştürür. Bu kişilik değişiminin filmdeki kahramanı da Türkan Şoray'dır. Kerime Nadir'in romanındaki sopranosu, Saydam'ın elinde, Türkan Şoray'ın da göz süzüp rol kestiği oyunuyla, bir sinema yıldızının gerçekçi öyküsünden çok, Şoray'a özgü, bildik bir "Şoray filmi" olur. Türkan Şoray-Tarık Akan ikilisinin üstlendiği "Sisli Hatıralar"ın ardından 5 yıl sonra Yeşilçam'ı hedefleyen bir konuyla karşılaşıyoruz. Ülkü Erakalın'ın "Yeşilçam Sokağı" adını taşıyan filmi, ilk bakışta bu sokaktaki insanların gerçekçi yaşamı üzerine kurulu bir çalışma gibi görünse de sonuç, artist olmak için kasabalarından kopup İstanbul'da soluğu alan iki arkadaşın basit öyküsü olmaktan öteye gidemez. Kaldı ki Erakalın'ın elinde böyle bir konuya uygun, Bülent Kayabaş, Aydemir Akbaş gibi Yeşilçam oyuncuları vardır. Hele bir Cahide Sonku. Gerçek yaşamıyla katıksız bir "Yeşilçam dramı" değil midir?

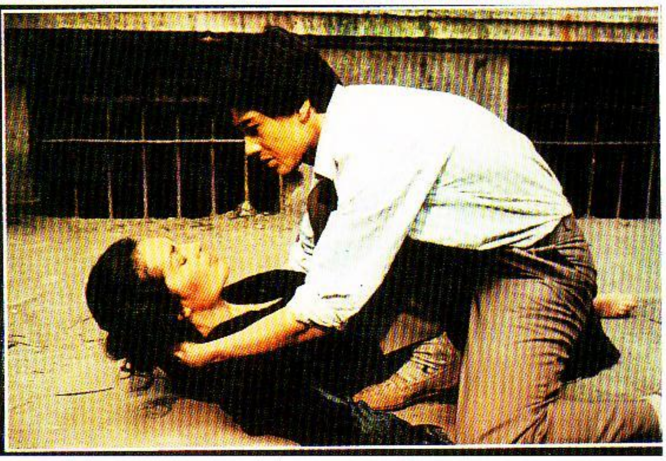
1982'de Sinan Çetin'in "Çirkinler de Sever"inde Müjde Ar, biraz kendini, biraz da oyuncu Müjde'yi oynar. Bir film ekibi, çekim için bir köye gelir. Evini filmcilere kiraya veren köylü Mazlum rolündeki İlyas Salman, Müjde'ye aşık olacaktır. Evli barklı, iki çocuklu saf köylü bu tutkunun peşinden İstanbul'a gider. Sinan Çetin, starların toplumsal etkilerini ve saf yürekli, "tutku kurbanı" Mazlum'ların dramlarını filmin sonunda traji-komik bir görüntüyle noktalar. Bu ilginç sahnede Mazlum, magazin dergilerine kapak olan Müjde'nin resimlerine baka baka çıldıracaktır.

ÖZCAN ÖZGÜR'LE İÇ-İÇE YAŞANAN GERÇEK BİR YEŞİLÇAM DRAMI

Nesli Çölgeçen'in, şöhretini yitirip bunalıma düşen bir karakter oyuncusunun gerçek yaşamı üzerine kurduğu "Kardeşim Benim" ise bu konudaki ilginç filmlerden biri. İç-içe yaşanan ve her türlü yapaylıktan uzak bir aktör dünyası içinde buluyorsunuz kendinizi. Ha gerçek yaşamıyla tanıdığımız aktör Özcan Özgür, ha film karelerinde canlandırdığı işsiz karakter oyuncusu Can Öz tiplemesi. Birbirlerine ne kadar da benziyorlar? Özcan Özgür "aynısının tıpkısı", kendini oynuyor çünkü. İssizlik, yalnızlık ve bunalım, bir Yesilçam yaşamının ortak noktaları... Özgür de dışlanmışlığın ve eskimenin acılarını yaşayarak göçüp gitmedi mi Yeşilçam denen Türk sinemasından?..

Şerif Gören'in 1986 yılında çektiği "Beyoğlu'nun Arka Yakası", isminden anlaşıldığı gibi temel olarak Beyoğlu dünyasını görüntülüyor. Ama ünlü Yeşilçam sokağı da bu yakada. Film içinde film çekildiğini görüyoruz, bir sahnede de olsa. Galata kulesi önünde... Yönetmen rolünde Yavuzer Çetinkaya. "Yönetmen" deyince, Sinan Çetin'in aynı yıl çektiği soyut denemesi "Gökyüzü" akla geliyor hemen. Düşleriyle yaşayan bir yönetmen tipini ele alıyor "Gök-

yüzü". Sinan Çetin oynuyor yönetmeni.
1986-87 yılları birçok ünlü yönetmen sanki sözleşmiş gibi. Birbiri ardına yönetmen tiplemeleriyle yönetmenlerin öyküleri anlatılıyor. Yönetmenlerin de, yanılgılarıyla, doğrularıyla "insan" olarak anlatılacak ilginç öyküleri yok mu? İster devrimci olsun, ister Yeşilçam'ın klasik yönetmen tiplerinden olsun...
İşte, Ali Özgentürk de devrimci bir yönetmeni öykülüyor, "büyük ozan" Nazım Hikmet'e adadığı "Su da Yanar"da. Tarık Akan'ın oynadığı yönetmenin amacı Nazım Hikmet üzerine bir film yapmaktır. Ne var ki siyasal baskıların egemen olduğu bir ortamda "Bu filmi yapabilecek miyim?.." sorgulamalarıyla kendi kendiyle sürekli bir hesaplaşma içindedir devrimci yönetmen.
Sırada Ömer Kavur var. Kavur da "Gece Yolculuğu"nda, çekmeyi düşündüğü bir filmin mekanlarını araştırırken kafasındaki projeden birden vazgeçip anılar aracılığıyla geçmişine dönen bir yönetmen öyküsü anlatıyor. Aytaç Arman'ın oynadığı yönetmen rolünün yanısıra bir de senaryocu tiplemesi izliyoruz Macit Koper'den...

ASIL SORGULAMALAR ŞİMDİ BAŞLIYOR...

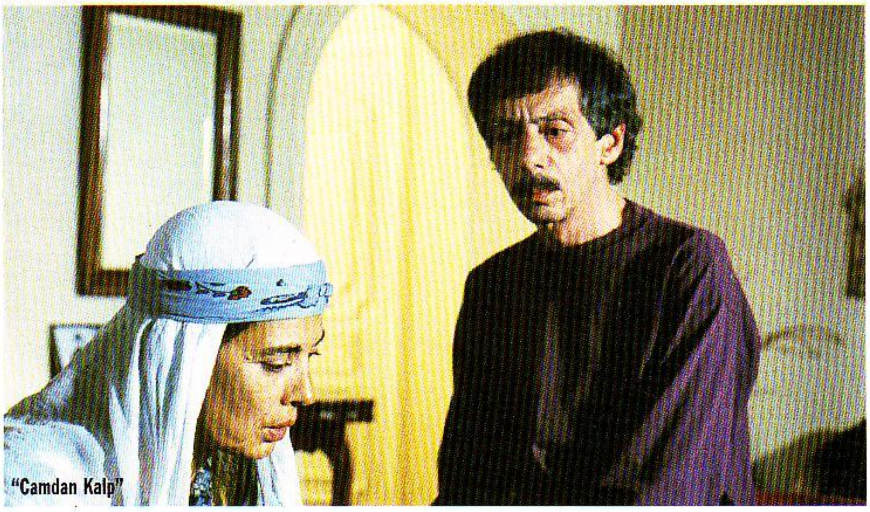
Nedense, yönetmen tiplerini ele alan filmler, yönetmenlerin dünyalarına soyut bir biçimde yaklaşıyor. Sorgulamalarıyla da iç hesaplaşmalarıyla da. "Gökyüzü" ve "Gece Yolculuğu" örneklerinde gördüğümüz gibi. Özellikle de Orhan Oğuz, 1988 yılında çektiği "Üçüncü Göz"deki, Tarık Akan'ın oynadığı yönetmen Tunç tipine ve çekeceği filmin ön çalışmaları sırasındaki "doğum sancıları"na böyle bakıyor. Soyut ve sentetik bir anlatımla. Aslına bakarsanız, yönetmen tipleri aracılığıyla bu çok özel dünyaları sergilemenin dışında, herhangi bir eleştirel yaklaşımları yok bu üç filmin de...
Yeşilçam'a eleştirel yaklaşımlar oyuncu filmlerinde öne çıkıyor. Yeşilçam'ı tümüyle hedef almasa Atıf Yılmaz'ın Türkan Şoray'lı "Hayallerim, Aşkım ve Sen" adlı filmi, bildiğimiz, yakından tanıdığımız Yeşilçam tiplerini sorgulayarak gözler önüne seriyor. Başta Türkan Şoray'ın başarıyla oynadığı parlak yıldız Derya Altınay ve kalıplaşmış taklitleri Melek'le Nuran, çocukluğundan beri Derya Altınay'a aşık olup ona senaryo yazan hayranı, klasik bir Yeşilçam yapımcısı ve aylıklı memur bir senaryocu... Yeşilçam'a özgü zengin bir insan malzemesi içeren filmde Atıf Yılmaz, nostaljik bir atmosfer yaratıyor, "hayal şatoları"nı sorguluyor, ince ince eleştiriyor...
Ama asıl sıkı eleştiri Ertem Eğilmez'den geliyor vasiyet filmi "Arabesk"le... Daha önce çeşitli örneklerini gördüğümüz ne yönetmen, ne oyuncu ne de diğer tiplemeler var "Arabesk"de. Ama tümüyle bir Yeşilçam var... Yeşilçam denen Türk sineması adına günah çıkartıyor Eğilmez. Ve ilk kez klasik Yeşilçam sinemasıyla, bu sinemanın klişe "tik"leriyle böy-

"Kardeşim Benim"

"Camdan Kalp"

lesine dalga geçildiğini görüyoruz. Bir tokatla gözleri açılıp körlükten kurtulanlar, birbirlerini sevenleri ayıran "kötü adam"lar, zengin kız-fakir oğlan ilişkileri ve daha neler neler? Bir "derinlik" içermese de "Arabesk", Ali Hakan dostumuzun deyişiyle "Yeşilçam temaları sözlüğü sanki"... Ertem Eğilmez'in bu "popüler kahkaha güldürü" tarzındaki "Yeşilçam eleştirisi", bazı sinemacılarımızı öylesine kızdırmıştı ki. 1989 yılında Antalya Film Festivali'nin ön jürisinde yer alan yönetmen Ertem Göreç, "Türk sinemasını küçük düşüren bu filmin Antalya'ya gitmesine razı olamam" diye istifa etmişti.

FİLM SETLERİ VE BİRAZ DA YEŞİLÇAM'IN PERDE ARKASI

Yavuz Özkan'ın 1989'da yönettiği "Filim Bitti" de bir ölçüde sinemanın sinemaya baktığı filmlerden biri. Olaylar, sinema yıldızı eski karı-kocanın karşılıklı oynayacakları bir filmin setinde biraraya gelmeleriyle başlar. Birbirinden nefret eden çiftin karı-koca kavgaları filme yansıdığı gibi set dışına da taşar. Eski karı-koca (iki ünlü yıldız Kadir İnanır'la Zeliha Berksoy), film içindeki filmin yönetmeni de Halil Ergün'dür. İnanır'ın, aynı filmde oynadığı oyuncu rolündeki Meral Oğuz'la makyaj odasında öpüşmesi, seti ziyarete gelen sinema eleştirmeninin suratına yönetmen tarafından pasta atılması gibi bir iki sahneyle de olsa Yeşilçam setlerinin biraz da perde arkasını yansıtıyor Yavuz Özkan...

Türk sinemasındaki perde arkası, özellikle de Yavuz Turgul'un "Aşk Filmlerinin Unutulmaz Yönetmeni"yle daha da öne çıkar. Ve katıksız bir "Yeşilçam filmi"dir bu. Turgul, ustası Ertem Eğilmez'den daha incelikli, daha duyarlı bir anlatımla yaklaşır Yeşilçam'a. Şener Şen'in oyunuyla Haşmet Asilkan adlı ilginç ve hoş bir yönetmen tipi çizer Turgul. Sanat yaşamını ağdalı aşk melodramları çekmekle geçiren Haşmet çaptan düşüp eskiyince, bu kez devrimci film yapmaya soyunacaktır. Nasıl mı? Haşmet bu yaştan sonra sakal bırakarak, boynuna bir atkı takarak, gözlük çerçevelerini değiştirerek, entel barlara takılarak... Oysa sakal bırakmakla solcu bar entellerinin arasına girmekle, hele gözü pek iyi görmeyen kameramanıyla devrimci bir sanat filmi yapılabilir mi? İşte Turgul, bu "Yeşilçam düşü"nü sorguluyor. Tatlı tatlı hicvederek...

Genco Erkal'ın oynadığı ve Kirpi adıyla izlediğimiz senaryocu tiplemesi de Haşmet gibi dönemi kapanmış bir sinema emekçisidir. Ve bir başka benzerliği bir büyük bunalım içinde olmasıdır. Tıpkı, Ali Özgentürk'ün "Su da Yanar"ında, Ömer Kavur'un "Gece Yolculuğu"nda ve Orhan Oğuz'un "Üçüncü Göz"ünde çizilen yönetmen tipleri gibi... Son yazdığı senaryolarını, "Şükran'ın yerine seni oynatacağım" diyerek yazıhanede sekreterine sulanan yapımcıya kabul ettiremeyen Kirpi'nin "doğum sancıları" bir "kabız"lığa dönüşecektir sonunda. Mesleğiyle zamparalığı birbirine karıştıran Fecir gibi "etek düşkünü" yapımcı tipleri, bir dönemin "son artıkları"dır belki de... 1970'li yıllarda, "artist yapma vaatleriyle çaylak figüran kızları ofislerinde muz gibi soyup (sözüm onlara), "kalite kontrolü"nden "geçiren" bu tip Yeşilçam yapımcılarını tanıyor ve biliyoruz... İlk yarıda bir kara mizahla bu tipleri ve set dışı ilişkileri görüntüleyen Fehmi Yaşar imzalı "Camdan Kalp", 1964-90 dönemi arasında çekilen bu konudaki "son film" şimdilik...

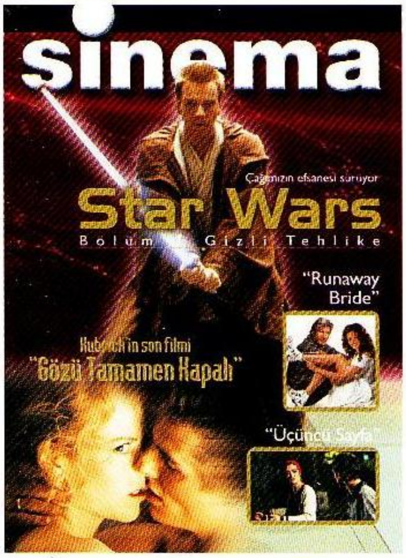
GÜNÜMÜZDE YEŞİLÇAM KAHRAMANLI FİLMLER VE BİR GENEL SONUÇ

Bakıyoruz, "Camdan Kalp"ten bu yana geçen 9 yıllık sürede, kıyısından köşesinden de olsa Yeşilçam'ın perde arkasını ya da film setlerini oluşturan kişileri ele alan filmler yapılmamış. Ama içinde bulunduğumuz 1999 yılına baktığımızda bu konuyu içeren bazı eğilimler görmüyor değiliz. Örneğin Zeki Demirkubuz, "Üçüncü Sayfa"da, bir sinema marjinalini, bir figüranı anlatıyor. Nuri Bilge Ceylan da "Mayıs Sıkıntısı" adını taşıyan filminde, çocukluğunu geçirdiği kasabada film çekmeyi düşleyen bir yönetmen tipini çiziyor. Ahmet Çadırcı ise ilk kez ismini duyduğumuz bir yeni yönetmen. O da tümüyle Yeşilçam'ı içeren bir dönemi, 1970-80 yılları arasındaki tipleriyle "Renkli Türkçe"de ele almış. Sözkonusu dönem içindeki sinema makinistini, vamp yıldızları... Kimi çekim aşamasında, kimi yeni tamamlandığı için bu üç yeni yapım da değer ölçüleri açısından şimdilik birer "kapalı kutu"...

Genel bir sonuç açısından ise, 9 yıl öncesi çekilen bazı Yeşilçam kaynaklı filmlere yeniden döndüğümüzde, Vedat Türkali'nin "Yeşilçam Dedikleri Türkiye" romanındaki gibi toplumsal bir ülke panoramasıyla karşılaşıyoruz. Sevelim ya da sevmeyelim, bir "Su da Yanar"la, bir "Aşk Filmlerinin Unutulmaz Yönetmeni"yle, bir "Çirkinler de Sever"le, bir "Camdan Kalp"le... Yalnızca Yeşilçam'ı ve bu dünyanın kişilerini hicvetmiyorlar. Türkiye'nin genel kesimini içeren çeşitli insan manzaralarını da iç-içe, birlikte izliyoruz. Tek boyutlu bir pencereden, sınırlı bir "nostalji takıntısı"yla bakarak değil elbette... ■

Abone olmanın ince esprisi

ABONE OLUN DERGİNİZ EVİNİZE GELSİN!

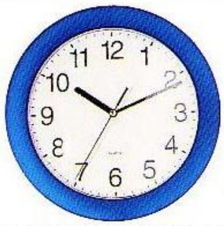
Pictionary

Yetişkinler İçin

Kelimeleri çizerek başlangıç hanesinden bitiş hanesine ilerleyip, son nesne hanesine ilk ulaşan ve çizilen kelimeyi doğru tahmin eden takım oyunu kazanır.

Duvar Saati

Şık bir duvar saati. Evinizin ya da büronuzun herhangi bir köşesi için.

Abalone

Yetişkinler İçin

Satranç ve dama kadar müthiş bir oyun! Bu oyunda rakibinin altı topunu oyun alanının dışına iten kazanır. Zevkli saatler sizi bekliyor.

YUKARIDA İŞARETLEDİĞİM HEDİYEYİ ALARAK 1 YIL ABONE OLMAK İSTİYORUM.

sinema

Her zaman okunacak, her zaman saklanacak dergi...

ABONE FORMU

- ❑ **1 Yıllık Abonelik (Hediyeli): 14. 400.000 TL' dır.**
- ❑ **10 Sayı fiyatına 12 aylık Abonelik: 12. 000.000 TL' dır.**

Adı Soyadı ______

Doğum Tarihi ______ Görevi ______

İş / Ev Adresi: ______

Semt ______ Şehir ______

Posta Kodu ______ E-Mail ______

Tel: ______ Fax: ______

Kredi kartı hesabımdan .... TL. alınız.

Kredi Kart No: ❑ Visa ❑ Master /Eurocard

Kredi kartı son kullanma tarihi:

❑ Abone bedelini banka hesabınıza yatırdım. Makbuz ilişiktedir.

Y.Kredi Bankası, Güneşli Center	1003713
Akbank, Mecidiyeköy Şubesi	56896
İş Bankası Güneşli Şubesi	193392

İMZA

Yukarıdaki promosyonlardan ______ isimli olanı istiyorum.

Yeni abone oluyorum. ❑

Aboneliğimi yeniliyorum. ❑

Fatura Bilgileri

❑ Adıma kesiniz.
❑ Firma adına kesiniz.

Firma adı:
Adres:

Vergi No ______

Vergi Dairesi ______

Aboneliğiniz ne zaman başlatılsın? AY ___ YIL ___

1 NUMARA HEARST

Medya Plaza, Basın Ekspres Yolu, 34540 Güneşli,İstanbul
Tel: (0212) 502 89 26 - 5 hat
E- Mail: abone@birnumara.com.tr

ABONE FORMLARINIZ İÇİN FAX NUMARAMIZ:
(0212) 502 89 31

Aboneliğinizin hemen başlayabilmesi ve çıkacak ilk sayıyı size gönderebilmemiz için belgelerinizin en geç her ayın 25'ine kadar elimize ulaşmış olması gerekir.

Bu kupon 31 / 10 / 1999 tarihine kadar geçerlidir

Ürünler 1 Numara Hearst Yayıncılık A.Ş stokları ile sınırlıdır, PTT Kanalıyla yapılan gönderilerde akan yada kırılan promosyon gönderilemeyecektir

"Daha çok Amerikalı görüntü yönetmenlerini değil de, Avrupalıları, mesela Macarları beğeniyorum."

"Bir resim yaratıyorum"

UĞUR İÇBAK'ın gerçek bir görüntü ustası olduğunu anlamak için şimdiye dek geride bıraktığı çalışmaları kabaca gözden geçirmek bile yeterli: "Eşkıya", "İz", "İstanbul Kanatlarımın Altında", "Hoşçakal Yarın" vb... İçbak, Türkiye'de görüntü yönetmeni deyince akla ilk gelen isimlerden biri. İşine en az batıdaki meslektaşları kadar profesyonelce yaklaşıyor ve teknolojiyi yakından takip ediyor. Ayrıca Türkiye'deki görüntü yönetmenliği anlayışında bir devrim yaptığı da söylenebilir. Örneğin, hazırlık aşamasına katılmadığı hiçbir projeyi kabul etmiyor. Önümüzdeki aylarda "Kahpe Bizans"taki görüntülerini izleyeceğimiz Uğur İçbak, mesleğiyle ilgili ayrıntıları açık sözlülükle anlatıyor.

SÖYLEŞİ: BURÇİN S. YALÇIN

İLK FİLM İLK ÖDÜL

"Ben görüntü yönetmenliğine Mimar Sinan Üniversitesi Sinema TV'de okurken kısa filmlere bulaşarak başladım. O dönemde asistanlık aşamasını atlayıp direkt görüntü yönetmeni olarak Yeşim Ustaoğlu'yla başladım 16mm çekimlerde. İlk film 1984'te yaptığımız "Bir Anı Yakalamak"... Daha sonra 86'da henüz Türk Sineması'nda sesli çekimler başlamamışken biz "Magnafantagna" diye sesli bir 16mm film çektik Yeşim'le. 89'da "Düet"i yaptık, 35mm. 91'de de "Otel"i yaptık. "Otel" bir dönüm noktası oldu kısa filmler içinde. Reji olarak, anlatım olarak ve teknik kalite olarak iyi bir standart yakaladık ve çok önemsendi film. Onun arkasından zaten Yeşim "İz"i yapmaya karar verdi; fakat ben bu arada "Otel"deki çalışmamla Mustafa Altıoklar'ın dikkatini çektim ve 92'de "Denize Hançer Düştü" filmini -Mustafa Altıoklar'ın ilk filmi- yaptım. 29. Antalya Film Festivali'nde en iyi görüntü ödülü aldı; benim de ilk uzun metrajımdı o. Daha sonra, benim çok eski arkadaşım Mahinur Ergun da sinemaya yeni başlıyordu, reklamdan geliyordu. O da yapımcılarını bir türlü ikna edemiyordu benle çalışmaya, ben daha genç, yeni ve okullu bir kişi olduğum için... İlk filmimde görüntü ödülü alınca, Mahinur da "Ay Vakti" için yapımcısına beni kabul ettirdi ve "Ay Vakti"ni yaptım 93'te. 94'te Yeşim'in "İz" filmini çektik. Sesli çekildi tamamen. Daha Türkiye'de yeni yeni başlıyordu uzun metrajda sesli çekim çalışmaları. O da 31. Antalya Festivali'nde Altın Portakal aldı görüntü dalında. 95'te hepimizin bildiği "İstanbul Kanatlarımın Altında" projesine başladık. Bir dönem filmiydi o. Yani ben görüntü yönetmeni olarak çok değişik projelerde yer almayı istiyorum; bu bir kurgu-bilim olabilir gelecekte, bir dönem filmi olabilir. Benim için çok iyi bir deneyim oldu "İstanbul Kanatlarımın Altında". Daha sonra 96'da yine hepimizin bildiği "Eşkiya"... Yavuz Bey'le çalıştık. O çok iyi bir proje oldu benim için. 98'de Reis Çelik'le "Hoşçakal Yarın"ı çektik; daha sonra da bu sene 99 yazında Gani Müjde ile "Kahpe Bizans"a başladım. Bu proje üç sene önceki bir projemizdi Gani ile. Ama yapımcı değişti, proje bir türlü gerçekleşemedi. Şu anda çekimleri devam ediyor. 14 Ocak gibi bir hedef var. Montaj ve diğer işlemler bittikten sonra gösterime girecek.

GÖRÜNTÜ YÖNETMENİNİN YÖNETMENLE UYUMU

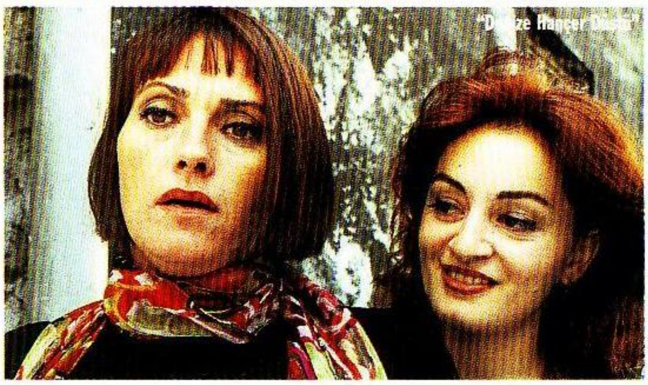
Ben bütün yönetmenlerimle uyumlu çalışıyorum. Ama tabii benim de ilk filmlerimde, yönetmenlerimin de ilk filmlerinde belli sıkıntılar yaşadığımız oldu. En rahat ettiğim, en huzurlu çalıştığım proje "Eşkiya"ydı. Yavuz Turgul -bir proje öbürüne göre iyidir, kötüdür demek istemiyorum ama- gerçekten ciddi bir yönetmen; ne istediğini bilen, taleplerini doğru bir şekilde anlatabilen... Ben daha fazla görüntü yönetmenliğine konsantre olabildim ve bizim için bir eğitim gibi oldu. Yavuz Bey'le de inşallah gelecekte -bizleri beğendiyse ekip olarak- birarada olmak istiyoruz.

Ben baştan beri -kısa filmlerde de, ilk uzun metrajlarımda da- "Proje, gerçekleşme aşamasına geldiği andan itibaren görüntü yönetmeninin bir an evvel belirlenip içinde olması lâzım" diye düşünüyorum. Ciddi ve titiz bir çalışma yapabilmek için bu şart. Zaten son dakikada gelen projeleri kabul etmiyorum; zaten öyle projeler de bana gelmiyor: tanıyorlar, biliyorlar. Projeye, benim yaratıcı olarak katkımın olabileceği, önceden bazı şeyleri belirleyebileceğim aşamada dahil olmak istiyorum. Bu da, mesela "Eşkiya" için bir sene, "İstanbul Kanatlarımın Altında" için 8 ay öncesiydi.

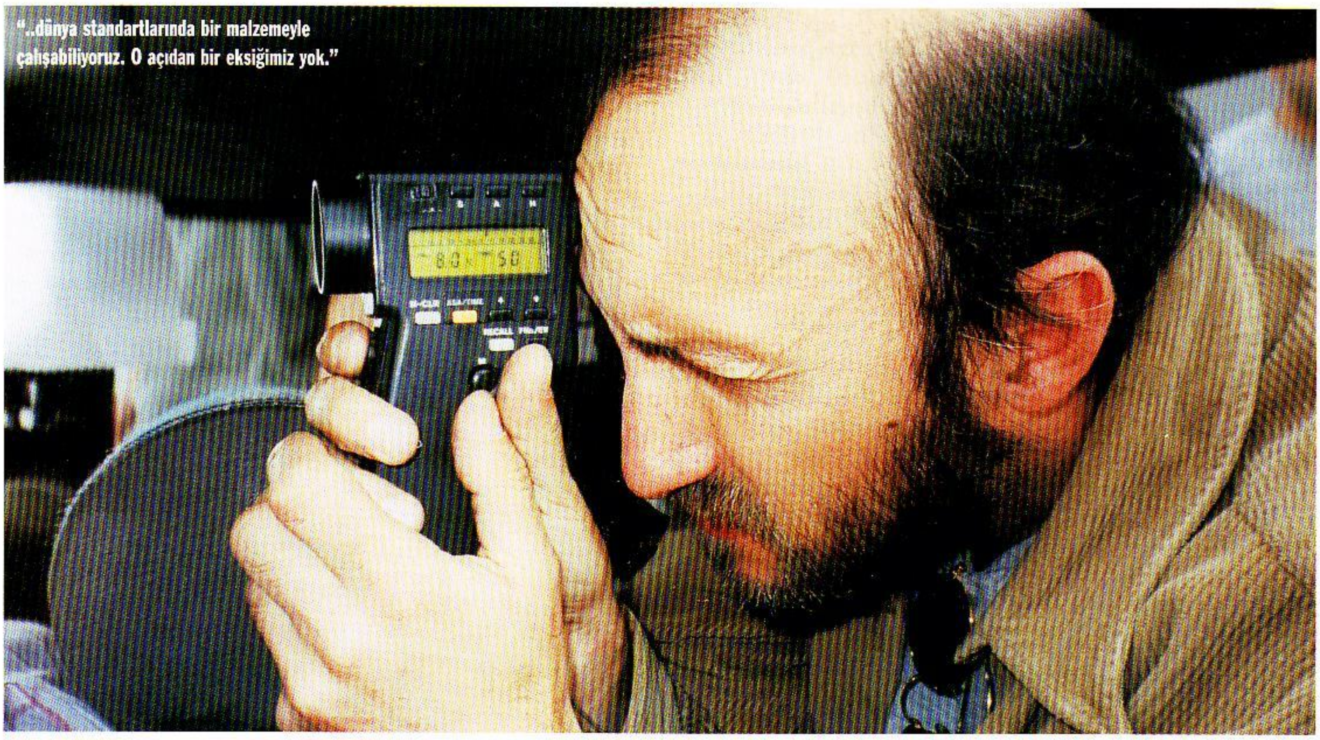
DÜNYADAKİ DİĞER GÖRÜNTÜ USTALARI

Mesela Sven Nkyvist var. O, Ingmar Bergman'ın görüntü yönetmeni. Usta diyebileceğim, aydınlatma tarzını yakalamaya çalıştığım, kendime yakın bulduğum birisi. Daha çok Amerikalı görüntü yönetmenlerini değil de Avrupalıları, mesela Macarları beğeniyorum: Vilmos Zsigmond, Nestor Almendros... Onların tarzı bana daha uygun geliyor. Son dönemde beğendiğim, bütün filmlerini takip ettiğim, yakın bulduğum bir kişi de İranlı, Paris'te yaşayan Darius Khondji. "Kayıp Çocuklar Kenti", "Şarküteri", "Seven", "Evita", "Çalınmış Güzellik", "Alien 4"... Bütün filmlerini takip ediyorum, yaptığı işleri, tarzını çok beğeniyorum; gelişimini izliyorum. O görüntü yönetmenleri benim için çok önemli. Tabii beğendiğim, işini takip ettiğim birçok başka kişi de var. Aydınlatma tarzı olarak yakın bulduğum kişiler bunlar. Aydınlatma diyorum. Görüntü yönetmeni için aydınlatma çok önemli. Türkiye'deki belki yanlış an-

"Projeye, benim yaratıcı olarak katkımın olabileceği, önceden bazı şeyleri belirleyebileceğim aşamada dahil olmak istiyorum."

"Görüntü yönetmeni demek çok iyi bir gözlemci olmak demek. Işığı gözlemlemek, herşeyi bir karenin arkasından görmek, filmleri takip etmek çok önemli."

raları, sesli çekim kameraları, en gelişmiş ışıklar, motion control işler... Mesela Türk Sineması motion control'u bilmiyor, biz reklamda üç senedir kullanıyoruz. Motion control, birkaç planı bir düzlemde biraraya getirmek, bilgisayar animasyonlarıyla mesela bir kameranın hareketlerini programlayıp bir pencerenin içinden geçmektir. Şimdi "Matrix" oynuyor sinemalarda, herkes o Flow Mo tekniğini konuşuyor. Bu tekniği biz biliyoruz. Ben internetten sürekli kendimi geliştiriyorum, yetiştirmeye çalışıyorum. Dünyadaki görüntü yönetmenleriyle bağlantım var. Flow Mo fotoğraf tekniği reklam filmlerinde kullanılıyor. Yeşim Ustaoğlu'nun son kısa filmi "Otel"i çok yeni bir kamerayla ve yeni Zeiss objektiflerle çekmiştik. Dünyada bir görüntü yönetmeni ne malzemeyle çalışıyorsa onunla çalışmıştık. Daha sonra, bu kamera popüler oldu, sinemaya girdi. Şu anda da aynı şey geçerli. Şu anda çektiğim filmde benim sahip olduğum ekipman bir Hollywood yapımında görebileceğimiz bir ekipman. Ama bu bana özgü bir şey demek istemiyorum, yani Uğur İçbak olduğu için değil. Bir görüntü yönetmeni, bir yönetmen bu malzemeye Türkiye'de sahip olabiliyor. Bu çok güzel birşey. En yeni ışıklar, en yeni kamera malzemesi, en yeni objektifler... Herşeyin de en yeni olması şart değil; ama dünya standartlarında bir malzemeyle çalışabiliyoruz. O açıdan, bir eksiğimiz yok; bizim tek eksiğimiz yapımcıların ne yazık ki bir 10-15 sene geride olması. Eleman var, teknik ekipman var, yaratıcı anlamda birşeyleri düşünen yönetmenler de var. Ama iş geliyor paraya ve prodüksiyona dayanıyor; çekim günleri kısalıyor, bir sahne için gerekli olan harcamalar kısılıyor, sanat yönetiminden kısılıyor. Ben biraz katı olduğum için kendimi garantiye alıyorum: kameramı, ışığımı, laboratuvarımı... Geçtiğimiz dönemde Türk Sineması için dönüm noktası dediğimiz filmlere -"İstanbul Kanatlarımın Altında", "Eşkiya" gibi filmlere- çok harcama yaparak seyirci geldiğini ispat ettik. Bu biraz diretmeyle oldu, belli bir malzemeyi empoze etmekle oldu; ama sonuçta ne verirseniz onu kat kat katlayarak alabiliyorsunuz yapımcı olarak. Yapımcının da görevi o. "Türkiye koşulları, deprem oldu, para yok, Türkiye'nin ne olacağı belli değil". Evet ama yapımcı bu zaten. Riskleri göze alıyorsun; 1 koyuyorsun, 5 alıyorsun. Bu, çalışan ekibin sorunu değil. Yapımcının bu profesyonellikte düşünmesi lâzım; daha hâlâ düşünemiyor. Kimse alınmasın; işini hakkıyla yapmaya çalışan arkadaşlar var. Fakat bunlar birbirleriyle buluşamıyor: yapımcı onu tanımıyor, öbürünün fiyatı fazla geliyor, alıştıkları kişilerle çalışmak istiyorlar, alıştıkları kişiler genç kuşağa alışkın değil, modern sinema üretim anlayışına alışkın değil... Sete sadece yemek getirip minibüs ayarlamanın prodüksiyon olduğunu zannediyorlar, hâlâ bu ilkel düzeyde düşünüyorlar. Mesela telsiz isteniyor, diyelim. Çok basit bir örnek. Genel olarak bizim setlerimizde yaşanan bir sorun. Şimdi düşünün ki bir gece sahnesi çekiyorsunuz. Büyük ışık vinçleri kiralıyorum ben, 30-40 metrelik. Onun üzerine çok güçlü lambalar yerleştirip dolunay yapıyorum. Işığın hazırlığı 3-4 saat sürüyor. Şimdi bu işlemi yaparken bende, ışık şefimde ve vincin üzerinde o soğukta donan ışık asistanımda telsiz olmazsa bu iş belki üç saat daha sürer. Belki yapamayız bile. Telsiz satın almak, kiralamak olay oluyor; bu bir gereksiz masraf gibi görülüyor. Ama sonunda bakıyorlar astarı yüzünden pahalıya geliyor, sonuçta benim dediğime geliniyor. Bunu bir yapımcının, bir prodüksiyon amirinin biz söylemeden çok önce, bizim işlerimizi hızlandırmak için düşünmesi lâzım. Adamlar bunu düşünemeyecek düzeyde.

GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ OLMAK İSTEYENLERE TAVSİYELER

Görüntü yönetmeni demek çok iyi bir gözlemci olmak demek. Işığı gözlemlemek, herşeyi bir karenin arkasından görmek, filmleri takip etmek çok önemli. Bir filmi izlerken -film kötü bile olsa- o filmden çok değişik şeyler öğrenilebilir. Kadraj, kompozisyon ve ışık kullanımı olarak... Işık yönlerine, gölgelere dikkat etmek lâzım. Günlük hayatımızda da bu bir oyun gibi. Ben her zaman bir uçakta yolculuk ederken uçağın içinde değişen ışıkları inceliyorum. Uçak yatış yaptığında batmakta olan güneşin ışığının nasıl bir hareket yaptığını, hava bulutluysa pencerelerden gelen ışığın hostesin

yüzündeki gölge-ışık oranlarını... Beynimiz böyle düşünmeye alışkın. Nerede işe yarıyor bu? Günün birinde uçağın içinde geçen, stüdyoda bir sahne çekiyorum ve o sahnede, hafızama attığım şeyler, depolanmış bilgiler geri geliyor. Veya bir arabada yolculuk ederken, vapurda, sürekli gözlem yapıyorum.

Benim tarzım doğal ışık tarzı. O yüzden, bir mekana girdiğimde veya bir mekan yaratılacağı zaman "Güneş ışığı veya doğal ışık burayı nasıl aydınlatırdı?"dan yola çıkarak onu en doğru şekilde oluşturmaya çalışıyorum. Ama doğal ışığı elde etmek az ışık kullanmak değil; tam tersi. "Kuzey penceresi ışığı" dediğim şey, güneşin hiç girmediği -Rembrandt'ın resimlerindeki gibi- bir pencereden aydınlanan yerde gölgelerin çok koyu olması, tersten kontr ışık kullanımı olmaması. Şimdi burada dekordaki bir pencereden giren bir ışık yapacaksam ben ve bu güneş gibi sert bir ışık kaynağı değilse büyük beyaz panolar ısmarlıyorum. O büyük beyaz panolara çok güçlü ısıkları veriyorum. Onlar endirekt dönüyor; bulutlu bir gökyüzünden gelen ışığı yakalıyorum. Bu ışığı elde etmek için yaptığım şey çok güçlü bir ısık kullanımı belki ama sonuçta gördüğümüz zaman bunu çok doğal, koyu, loş, soğuk bir kış günü havası olarak algılıyoruz. Bu bir gözlem meselesi ve nasıl yaratılacağı meselesi zaten görüntü yönetmenliğini zevkli kılan şey. Mesela Amerikalı bir görüntü yönetmeni diyor ki: "Mahkeme sahnesi çekeceğiz. Ben seneler önce şu filmde mahkeme sahnesi aydınlatmıştım; ama hatırlamıyorum, Allah'tan hatırlamıyorum" diyor. "Hatırlasam ne kadar zevksiz bir iş olurdu. Çünkü onun aynısını taklit etmeye çalışacağım. Ama şimdi yeni bir mahkeme sahnesi dizayn ediyorum." Bu bir yaratım süreci ve ölene kadar devam ediyor bir görüntü yönetmeni için.

Görüntü yönetmeni olmak isteyen kişiler görüntülerini beğendiği kişileri saptayıp o kişiyi takip edebilirler ve bir tarz yakalayabilirler belki. Mesela ben bu ise ilk sevdalandığım zamanlar, görüntü yönetmeninin önemi yavaş yavaş ortaya çıktığında isimleri tanımaya başlamıştım. "Aa, bu şunu çekti. Demek ki buradan öğrenebileceğim bazı şeyler var ve bu film düzgün bir film sonuçta" diye insan düşünüyor. Gerçekten bu işi isteyen kişiler, kesin gerekmese de, bir okulda kısa sürede birçok şey öğrenebilirler. Okul olmazsa, genç kuşak görüntü yönetmenleriyle temas kurup, setleri ziyaret edip o kişiyi sette gözlemlemek de bir eğitim olabilir.

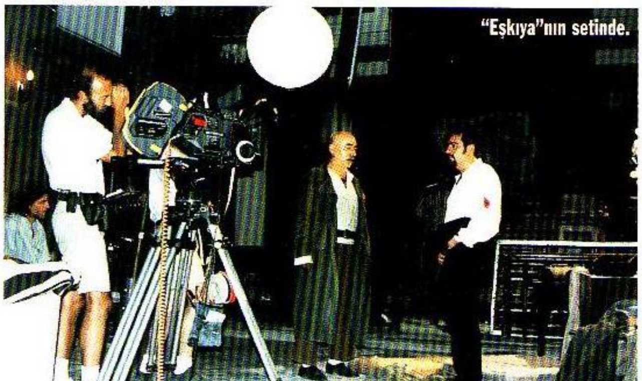
GÜÇLÜKLERLE KARŞILAŞTIĞI SAHNELER

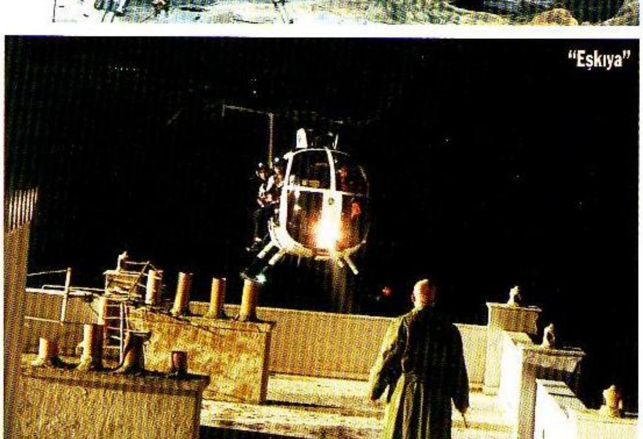
"Eşkiya"daki çatılar... Yavuz Turgul bir sene öncesinde yaptığımız toplantılarda bu filmin çatılarda geçen bir film olduğunu, bunların Güneydoğu'da eşkiyanın yasadığı topraklardaki dağları çağrıştırdığını söylemişti ve biz acaba bunu dekor olarak hazırlayıp bir stüdyoda mı yoksa doğal mekanlarda mı çeksek diye çok düşündük. Sonuçta dekor yapmanın o dönemde çok doğal olmayabileceğine karar verdik, prodüksiyon açısından da belki ağır olacaktı. Doğal mekanlarda çekmeyi tercih ettik. Öyle olunca, benim çatıları aydınlatmam büyük bir problem oldu. Aşılması gereken bir problem... Mesela dış mekanlarda elektrik tamiratında kullanılan büyük vinçler kullanırım. Onların üstüne de büyük, güçlü lambalar yerleştiririm; ama Beyoğlu'na bu lambaları sokamadık mesela. Ben belli çatılar saptadım, o çatıların üstüne lambalar kondu, oradan arkadaki çatılar aydınlatıldı. Bakıyorsun arkaya doğru, derinlemesine, Haliç'e kadar bir ışık işi var ve bayağı uzun bir iş bu, çok zor. Ne oldu? En açık kamera diyaframlarında çalısmak zorunda kaldım. O benim netlik asistanımın işini güçleştirdi. Bazı yerlerde netlik kaçmalarına sebep oldu. Bu tip sabaha kadar süren çekimler, zor aydınlatma durumları... "Eşkiya"da geçen, Şener Şen'in vurulduğu sahne değil de daha önceki bu çatı sahneleri benim için zor sahnelerdi. Helikopterin göründüğü sahne ise dekordu.

Her filmin kendine göre zorlukları var. "İstanbul Kanatlarımın Altında"da mesela Hezarfen Ahmet Çelebi'nin evi denize doğru bakıyor ve o fasatta dekorları kurduk. Ben burada bir ayışığı yapacağım ve ayısığının kameranın arkasından gelmesini istemiyorum. Çünkü benim için gece gölge, koyuluklar ve loşluklar demek. Ve arka yönden gelen bir ayışığıyla kontrları, detayları çizebiliyorum; bunun da suda olması lâzım. Başka bir yer yok. Suyun içine ışığı nasıl koyacağım? Bu sefer ne gündeme geliyor? Ya bu sırf iş için sal yaptırmak ya büyük bir tekne kiralamak... Tekneler bulunuyor, o tekne bağlanıyor, onun hiç oynamaması lâzım, ışığın üstünde durması lâzım, istediğim açıda olması lâzım, onu ölçmek biçmek, istediğim renge ve tona getirmek... Bunlar her zaman her filmde karşılaştığımız zorluklar.

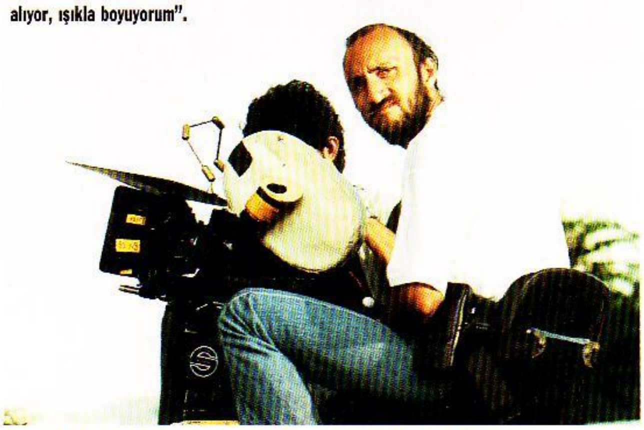
MESLEĞİN GELECEĞİ

Bizim şu anda kullandığımız malzeme değişebilir. Bu bir dijital video kamera olabilir gelecekte, High Definition televizyon sisteminin bir cihazı olabilir. Ama sonuçta görüntü yönetmeni bir sanatçı. Yönetmenin kurmak istediği dünyayı perdeye aktaran kişi olduğu için, elindeki malzeme değişse bile, belki görüntü yönetmeni oturup yarın bilgisayar başında boyayarak ısık yapacak; ama sonuçta görüntü yönetmeni yaratacak belli şeyleri. Veya o bilgisayar başında o boyayı onun için kullanan kişinin başında duracak. Sonuçta hâlâ film kullanımı negatif düzeyinde gidiyor ama videoya da çok fazla ilgi var. Ve şu anda çok pahalı olduğu için birçok şey yapılamıyor. Yani gelecekte bir yönetim merkezinden sinemalar elektronik olarak kontrol edilecek belki. Projeksiyon makineleri ortadan kalkacak, bilgisayar ortamında filmler üretilecek. Fakat görüntü yönetmeninin islevi sönmeyecek, sinemanın üretim tarzı değişmezse... Ama şöyle bir şey de olabilir: bir yönetmen ekibe ihtiyacı olmadan, tek başına bir sanatçı, bir ressam olarak film üretebilir. Ama herşeyi bilmesi lâzım o zaman: ışık, resim bilgisi, kompozisyon, perspektif, oyuncu, kostüm, her şey... O biraz zor gibi görünüyor bana. Film zor bir iş ve ekip işi sonuçta. Yine de belki bir yönetmen evinde oturup filmini yaratabilecek o zaman... ■

"Eşkıya"nın setinde.

"Eşkıya"

"... o görüntüyü ele alıyor, ışıkla boyuyorum".

"Set arkası, kamera benim için hep çekici, büyülü bir dünyaydı."

laşılan, sıkıntısını çektiğimiz konulardan birisi o -benim hep değindiğim. Görüntü yönetmeni bir teknisyen değil. Yani sanat yönetmeni, yönetmen ve görüntü yönetmeni filmin temel direği. Görüntü yönetmeni bir ressam. Mesela ben yarın sabah bir sahneye başlayacağım; her gün her sahne benim önümde boş bir sayfa. Sahneyi okuyoruz, provasını yapıyoruz ve ben boş olarak o görüntüyü ele alıyor, ışıkla boyuyorum; filtrelerle, objektiflerle bir resim yaratıyorum. Ama ben boş bir dekorda başlıyorum işe. Hiçbir şey yok; tek başıma ışık yönü, ışığın rengi, tonu, filtreleri, kontrast oranı, ne kadar koyu olmalı, dolgu ışığı nereden olmalı... Tabii ki yönetmeni aşmadan... Yani yönetmen bana hayal ettiği filmi aylar öncesinden bunun için anlatmış, ben de o konuda uyumlu olmuşum ki yönetmen çekim aşamasında kendi işiyle uğraşıyor: Oyuncular... Onun da hamuru, malzemesi oyuncu, hikayesini oluştururken. Benim malzemem de ışık, kamera, filtreler. Dolayısıyla ben bir ışık yönüne, ışık tarzına karar veriyorum. Güneşli mi yapacağım, Rembrandt'ın "kuzey penceresi ışığı" dediği ışığı mı oluşturacağım, onlar artık benim yetkimde. Ama bunu yaparken de rastlantıyla olmuyor. "Kamyonda hangi lambalar var? Onu kullanayım" değil. Aylar öncesinden, ciddi bir görüntü yönetmeni senaryoyu kendi açısından deşiyor. Kendi ipuçlarını yakalıyor. Yani yönetmen hayal kuruyor, yazıyor birşeyleri; onu perdeye aktaran kişi görüntü yönetmeni. Teknik anlamda, tekniği kullanarak yaratıcı bir iş yapan kişi. O yüzden de, senaryonun bir kere doğru yazılmış olması lâzım. O çok önemli. Zaman zaman bu konuda çok eksikler yaşıyoruz, ipuçları yakalamakta zorlanıyoruz. Senaryodaki bir cümle bizim için bir steadycam oluyor, bir crane oluyor, dokuz buçuk metrelik bir phoenix crane oluyor. Bu ipuçlarıyla biz malzeme listemizi hazırlıyoruz. Yapımcının işlerini kolaylaştırıyoruz; çünkü bir yapımcı, görüntü yönetmeni adına ya da yönetmen adına belli malzemeleri kiralayamaz. O sadece parayı bulan bir kişidir. O kişiye de öyle bir yük bindirmemek lâzım. Görüntü yönetmeninin, işini bilip sahnenin, yönetmenin ve senaryonun gerektirdiği malzemeyi çıkarması lâzım. Işık da böyle. Ben bir gece sahnesi veya bir gündüz sahnesi için, mekân gezileri sonucunda ne tarz ışık kullanacağımı; kaç kilowatt ışıkla çalışacağımı; yansıtıcıların, reflektörlerin, filtrelerin kaç adet olacağını saptıyorum. Çünkü benim resim yaptığım boyam onlar. Görüntü yönetmeninden bunu ayırmak mümkün değil. Işıkçının ne gibi bir fonksiyonu var? Işıkçının şöyle bir fonksiyonu var: görüntü yönetmeninin sağ kolu ve onun için çok önemli bir kişi. Zeki, ciddi, akıllı bir ışıkçı bu malzemeleri doğru bir şekilde işletebilen, çalıştırabilen, asistanlarını kullanabilen bir kişi. Işık şeflerinin de katkısı çok büyük filme; ama yaratıcı anlamda ışığı oluşturan kişi görüntü yönetmenidir. Dolayısıyla ben yarın sabah çekeceğim sahne için ne ısmarladımsa onu üç ay önce, beş ay önce belirlerim. Görüntü yönetmeninin ışıkla ilişkisi bu. Bunu oluştururken elindeki malzemenin doğru olması lâzım. Mesela negatif filmler. Negatifi yapımcı saptamaz. Yönetmen de saptamayabilir. Bir yönetmen bu kadar teknik bilgiye sahip olmak zorunda değil. Ama ortada ciddi bir görüntü yönetmeni yoksa, bu yük yapımcıya, yönetmene ya da başka kişilere, belki bir prodüksiyon asistanına bile biniyor. Ama ben bir sahneyi yaratırken 500 ASA bir Kodak'ın yeni emisyonunu mu kullanacağım, 800 ASA mı tercih edeceğim, dış çekimler için daylight film mi, tungsten film mi alacağım? Bunları önceden belirliyorum. Reji asistanı sahnelerin dökümünü yapıyor, gece-gündüz sahnelerinin kaçar sayfa tuttuğunu bana yolluyor, ben bilgisayarımda onların oranlarını buluyorum, kullanacağım ham filmin hatta pozitif filmin tipini belirliyorum ve yapımcıya bir dosyayla gidiyorum. Bu da tabii işlerine geliyor aslında. Görüntü yönetmeninin işlerini ağırlaştırıyor; ama olması gereken bu.

GÖRÜNTÜ YÖNETMENLİĞİNE DUYDUĞU İLGİ

Set arkası, kamera benim için hep çekici, büyülü bir dünyaydı. 80 öncesi, İFSAK'ın sinema bölümünde 8 mm filmlerde çalıştım. Daha sonra Sinema TV merkezine misafir öğrenci olarak girdim. Profesyonel olarak çalışmam öyle başladı. Ama ondan önce hep iyi bir film izleyicisiydim; kamera arkası görüntülerini kesip kendime dosyalar yapıyordum; kamera maketleri yaparak, onlarla oynayarak geçti çocukluğum. Fakat tabii bu, işin sadece teknik kısmı gibi geliyor; liseden sonra işin sanat tarafıyla ilgilenmeye başladım. Yani görüntü yönetmeninin önemi, ışıkla olan ilişkisi, yarattığı resim orada belirdi ve daha çok sevdim. Okuldaki gelişmem de öyle oldu. Bizim okulumuzda bir branşlaşma yok; ama teknik açıdan altyapısı çok sağlam, her türlü malzeme olduğu için. İlhan Arakon var, siyah-beyaz dönemin eski görüntü yönetmenlerinden; onun çok katkıları oldu bana. Okulda kendi dönemimde çekilen öğrenci kısa filmlerinin çoğunun görüntü yönetmenliğini üstlendim.

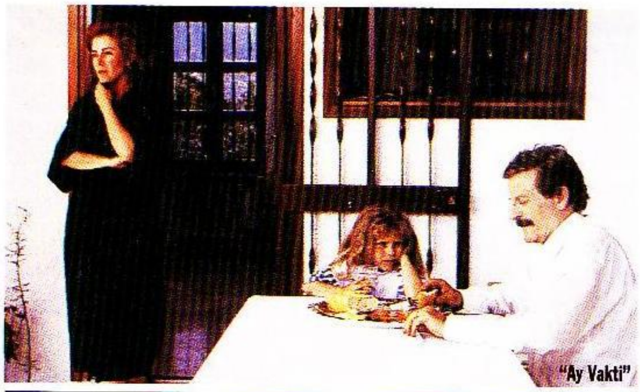
"Ay Vakti"nin çekimlerinde

"Hoşçakal Yarın"

YÖNETMENLE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Bana "Sen ne zaman film yöneteceksin?" diyorlar. Şu anda ben görüntü yönetmeni olarak çok mutluyum ve görüntü yönetmeni yönetmenin bir altı bir üstü değil, o başlı başına bir sanatçı. O yüzden ben görüntü yönetmeni olarak istediğim şeyleri yapabiliyorum. İleride anlatmak istediğim bir şey olduğunda yönetmenliğe geçmem çok kolay. Çünkü her türlü ekipmana, her türlü ekibe ve olaya hakimim. Mesela bir yönetmen bir başka meslektaşının sette nasıl düşündüğünü, neler yaptığını bilemez; ben de bir başka görüntü yönetmenini bilemiyorum; ama yönetmenleri biliyorum, sıkıntılarını yaşıyorum. O yüzden yönetmenliğe geçiş daha kolay; ama şu anda çok memnunum halimden. Çok yaratıcı bir iş yaptığına inanıyorum görüntü yönetmeninin. Ama bu biraz yönetmenle olan ilişkisi açısından da önemli. Yani yönetmenin de görüntü yönetmenini önemsemesi, benim düşündüğüm gibi düşünmesi lâzım, ki bugüne kadar bir sorunum olmadı zaten. Yavuz Turgul, mesela, inanılmaz bilgili, herkes için hoca diyebileceğimiz bir kişi. Gergin olduğunu söylüyorlar; aksi, huysuz olduğunu söylüyorlar. Adamın hiçbir huysuzluğu yok. Huysuzluk yaptığı şeyler bizim de huysuzluk yaptığımız şeyler. O yüzden çok uyum sağladı bizim ekibimiz Yavuz Turgul'la. Bizimle ilgili hiçbir problemi olmadı. Bu tarz düşünen bir yönetmen ile bir görüntü yönetmeni biraraya geldiğinde yönetmen de kendini huzurlu kollarda buluyor. Yani onun adına, onun hikayesi için savaşan, düşünen, çalışan, önerilerde bulunan birisi var. Ama tabii yönetmenin yaratıcı anlatımının sınırlarını aşmadan... İlk filmini çeken genç bir yönetmen de olsa, benim o yönetmene yaklaşımım, Yavuz Turgul'a nasılsa öyle. Hiçbir zaman "Daha yeni, işini bilmiyor olabilir" demem. O bir yönetmen; yönetmenlik kurumu var orada ve biz onun yardımcılarıyız, onun yaratmak istediği şeyi en iyi şekilde perdeye aktarmak için. Biz kendimiz kendi aramızda toplantılar yapıyoruz. Rejiye önerilerimiz olabilir, crane mi olsun travelling mi olsun, şeklinde. Ama bu, yönetmenin eksik olduğu anlamına gelmez. Bizim görevimiz zaten bu. Ama bazı yönetmenle bu katkı daha da fazla oluyor, bazısında daha az oluyor.

"Ay Vakti"

> "Görüntü yönetmeni yönetmenin bir altı bir üstü değil, o başlı başına bir sanatçı."

TÜRKİYE'DE KARŞILAŞTIĞI ZORLUKLAR

Türkiye'de benim karşılaştığım en büyük zorluk yapım, yapımcı. Şuna çok kızıyorum ben: işi tam gözlemleyemeyen, tam olarak malzemeyi tanımayan kişiler ahkâm kesiyorlar televizyonda; oyuncu olabiliyor bu, bazen bir başkası olabiliyor: "Türkiye'de teknik yetersizlikten dolayı şöyledir de böyledir de." Yalan bunlar. Ben bunun yalan olduğunu ispat ettim zaten, çektiğimiz filmlerle. 10 numara demiyorum; kesin eksiklerimiz ve hatalarımız var. Bunu biz biliyoruz, görüyoruz; ama Türkiye'de her türlü ekipman var. Ben bunu ispat ettim. Yeşilçam tanımıyordu. Fakat ben reklam sektöründen de geldiğim için, bu sektörde kullandığımız malzemeleri yavaş yavaş sinemaya empoze ettim. Bu sayede biz her türlü malzemeyi kullanır hale geldik. Dünyada çıkmış olan en yeni kamera, en yeni dijital betacam'lar, en yeni Arriflex'in 35 mm kame-

Bağımsız, mükemmelliyetçi, entelektüel:

STANLEY KUBRICK

Son filmi "Eyes Wide Shut" ile bu ay sinemalarımıza konuk olacak usta yönetmeni filmleri, hayat hikayesi ve çok az söyleşide ağzından dökülen cümlelerle anıyoruz. **TAMER BARAN**

Belçika Sinematek'i 1978'de, aralarında yönetmenler ve eleştirmenlerin de bulunduğu çeşitli ülkelerden 200 profesyonele Amerikan sinema tarihindeki en önemli filmleri sorduğunda, Stanley Kubrick'in adı tam 138 kez geçmişti. Henüz 1965'te Orson Welles, Kubrick için, "O en büyük filmini henüz yapmamış büyük bir yönetmendir. Onda, daha önceki neslin yönetmenlerinde görmediğim bir yetenek var," demişti (...Ve Sinema, Sayı: 1, Sayfa: 108, Aralık 1985). Aradan geçen 34 yılda Kubrick, sadece 6 film daha yaptı, ama bunların çoğu başyapıt olarak kabul ediliyor. O artık sadece "büyük bir yönetmen" değil, hakkında sayısız anektodun anlatıldığı bir efsane.

Efsaneler, gerçekliği gizemle harmanlarlar, bir büyük sanatçının gerçeklerine ulaşmak için, çevresindeki sisi yarmak gerekir. Öte yandan bu çabayı gerektiren saygı, gizemin büyüsüne karşı savunmamızı zayıflatır. Hele Kubrick gibi, özel yaşamının çevresine mayın döşemekte ustalaşmış bir ismi anlama ve anlatma çabası belki de, belli sınırların ötesine geçemez, onu tanımlayabilecek birkaç sıfatı belirlemekten öteye gidilemez, bu biraz, körün fili tarif etmesini andırsa da...

O bir bağımsızdı

Sinema otoriteleri, Welles'le Kubrick arasında paralellikler bulmaktan hoşlanıyor, örneğin ikisinin de yönetmenliğe 25 yaşında başladıklarının altını çiziyorlar. Fakat aralarında 10 yıl fark var ve daha önemlisi, tiyatro ve radyoda hayli ün kazanmış olan Welles, Hollywood'a davet edilmiş, sinema kariyerine zirveden başlamıştı (Ünlü bir sözü vardır: "En tepede başladım ve çalışarak aşağı indim."), Kubrick ise küçük bütçeli birkaç filmin ardından kendini kabul ettirmiş ve Welles'in daha ilk filmi "Citizen Kane-Yurttaş Kane"de sahip olduğu özgürlük ve stüdyo desteğine ulaşmak için 7 film çekmesi gerekmişti..

Kubrick tiyatro ya da televizyon kökenli değildir, oyunculuk, asistanlık ya da yapımcılık da yapmamış, Hollywood'a, kendini orada kabul ettirmeye kararlı bir yabancı, bir bağımsız olarak gelmiştir.

Kariyerinin ilk yıllarında belirlediği, Hollywood'da dilediği gibi davranabileceği ve istediği projeyi çekebileceği kadar güçlü olma hedefine ulaştıktan sonra da tam bir bağımsız olarak kaldı. Sinemanın Babil'ine mesafeliydi, yalnızca kurumlarına ve ödüllerine değil, bizzat kendisine de: Son 40 yılında İngiltere'de yaşadı ve ister önemli bölümü Vietnam'da geçen "FMJ"yi, isterse New York caddelerinin önemli bir yer tuttuğu "Gözleri Tamamen Kapalı"yı çekiyor olsun, seti evine mümkün olan en yakın mesafeye kurdurdu.

Londra'ya 20 kilometre mesafede bir kır evinde, üçüncü karısı, üç kızı ve düzinelerce kedi ve köpeğiyle oturur, nadiren seyahat eder, araba yolculuklarında şoförüne saatte 40 kilometreden hızlı gitmesini yasaklar, hep bol pantolon, yakası açık tişört ve anorak giyerdi. Sinemadaki gelişmeleri delicesine merak eder ama salona gitmez, yeni filmleri, garajına kurdurduğu 35'lik gösterıcide izlerdi. Mekanın bir başka köşesinde ise bir kurgu masası bulunurdu, tipik bir işkolik olduğundan, montaj aylarında evde geçireceği zamanı da işe ayırabilmesi için. O, son derece renkli bir şahsiyet, kelimenin tam anlamıyla "nevi şahsına münhasır" biriydi. Hem de her şeyiyle...

"Otomatik Portakal", tüm dünyada olduğu gibi İngiltere'de de hasılat açısından çok iyi başlamıştı ancak filmde Alex'in kullandığı kostümün bir benzerini giymiş olan bir gencin ve "Singin' In The Rain"i söyleyen bir başkasının iki ayrı kadına saldırmaları üzerine kamuoyunda filme karşı bir tepki oluştu, Kubrick filmin bu ülkedeki gösteri-

Bilimkurgu türünü değiştiren başyapıtı "2001: A Space Odyssey"in çekimlerinde.

FİLMOGRAFİ

Fear and Desire

(1953) Yapımcı: SK, Martin Perveler; Senaryo: SK, Howard Sackler; Görüntü yönetmeni: SK; Müzik: Gerald Fried; Kurgu: SK; Oynayanlar: David Allen (anlatıcı), Steve Coit, Kenneth Harp, Paul Mazursky.

Düşman cephesinin gerisinde bir ormanda tuzağa düşen dört askerin dramı, insandaki yıkıcılığın kökenleri üzerine, Kubrick'in ilerde çok geliştireceği bir tartışmanın ilk izlerini taşıyor. Sonraları "The Great White Hope" isimli oyunuyla Pulitzer ödülü kazanacak olan Howard Sackler'la birlikte yazdığı senaryo, Shakespeare'in "Fırtına" oyununa göndermeler yapıyor.

Killer's Kiss

(1955) Yapımcılar: SK, Morris Bousel; Senaryo: SK, Howard Sackler; Görüntü yönetmeni: SK; Müzik: Gerald Fried; Kurgu: SK; Oynayanlar: Frank Silvera, Jamie Smith, Irene Kane.

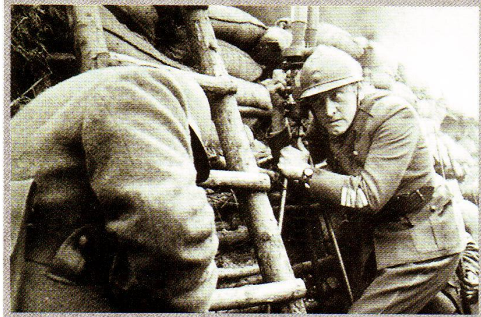
Bir boksör, kur yaptığı genç kız ve patronunun karıştığı karanlık bir öyküyü aktaran film, 1984'te yapılan "Stranger's Kiss"e ilham kaynağı oldu.

The Killing

(1956) Yapımcılar: James B. Harris, Alexander Singer; Senaryo: SK, Jim Thompson; Görüntü yönetmeni: Lucien Ballard; Müzik: Gerald Fried; Kurgu: Betty Steinberg; Oynayanlar: Sterling Hayden, Coleen Gray, Vince Edwards.

Kubrick'in, Lionel White'ın romanı "Clean Break"ten, diyaloglarda Jim Thompson'ın katkısıyla uyarladığı bu kara film klasiği, incelikle tasarlanmış, ancak küçük bir aksama yüzünden ters giden bir soygunu ekrana taşıyor.

Paths of Glory

(1957) Yapımcı: James B. Harris; Senaryo: Calder Willingham, Jim Thompson, SK (Humphrey Cobb'un romanından); Görüntü yönetmeni: Georg Krause; Müzik: Gerald Fried; Kurgu: Eva Kroll; Oynayanlar: Kirk Douglas, Ralph Meeker, Adolphe Menjou.

I. Dünya Savaşı sırasında Fransız general Macready, adamlarına intihardan farksız bir görev verir. Başarısız olmaları üzerine, korkaklıklarının cezası olarak ölmeleri için üç askeri seçer... Savaşın insanî boyutlarını işleyen bu yoğun dram, Kubrick'in önemli eserleri arasında sayılıyor.

Spartacus

(1960) Yapımcılar: Kirk Douglas, Edward Lewis; Senaryo: Howard Fast'ın romanından Dalton Trumbo (hareketli sahnelerde Calder Willigham'ın kalemi var); Görüntü yönetmeni: Russell Metty, Müzik: Alex North; Kurgu: Robert Lawrence; Oynayanlar: Kirk Douglas, Laurence Olivier, Jean Simmons, Tony Curtis, Charles Laughton, Peter Ustinov.

Tüm çekimleri 167 günde tamamlayan Kubrick, Roma ordusuyla kölelerin karşı karşıya geldiği ve 8.500 figüranın kullanıldığı ünlü savaş sahnesini dilediği gibi işleyebilmek için tam 6 haftada çekti. Başta bu olmak üzere hemen tüm dövüş sahneleri, sinema tarihine geçti. Marcus Licinius'un (Olivier) Antoninus'u (Curtis) baştan çıkarmaya çalıştığı sahne, sansür kurulunun tepkisi üzerine kesilmişti. 1991'de film tümüyle yenilenip tekrar gösterime sokulurken son montajda çıkarılmış olan 22 dakika da eklendi, bunlar arasında andığımız sahne de vardı, ancak ses bandı kayıptı. Tony Curtis ile Anthony Hopkins dublaj yaptılar çünkü Olivier ölmüştü.

mine son verdirdi. Tabii beraberinde bir basın açıklamasıyla: "Hiç kimsenin, 'Otomatik Portakal'ı seyretmekle, '3. Richard'ı seyrettiğinde olduğundan daha fazla baştan çıkabileceğine inanmıyorum."
Yüzünü gören gazeteci sayısı pek azdır. Neden söyleşi yapmadığını şöyle anlatır: "Söyleşilerden hoşlanmam. Sözlerimin yanlış aktarılması tehlikesi hep vardır. Daha kötüsü, doğru aktarılabilir ve ben söylediklerimle, harfi harfine basılı olarak karşı karşıya kalabilirim. Sanırım Nabokov'un yaklaşımı en doğrusuydu: Yanıtları yazıp muhabire yollarmış, o da üzerlerine soruları yazarmış."
Yeni bir filmi gösterime gireceğinde söyleşi yapmayı kabul ederdi, ama sadece kendi seçtiği birkaç gazeteciyle... Şoförü bu şanslı kişileri birer birer evinin yakınlarındaki bir yol kıyısı barına getirir, söyleşi boyunca Kubrick tüm soruları kısa ve sade cümlelerle yanıtlardı. Tüm bunlardan sonra, söyleşiyi yayınlanmadan önce satır satır bir kez daha kontrol etmekte ısrar ederdi.

O bir mükemmelliyetçiydi

Bu ısrarın nedeni, iflah olmaz bir mükemmelliyetçi olması... Sinema tarihinde "Ran" filminin bir sahnesi için tarihi bir şatoyu satın alıp gerçekten yaktıran Akira Kurosawa gibi başka mükemmelliyetçi yönetmenler de görülmüştür, ama Kubrick bu konuda da bir istisna idi.
Kariyeri, oyuncularına yaptırdığı çok yüksek sayıda tekrarların hatıralarıyla doludur. Örneğin "The Shining"in bir planı için Shelley Duvall'a tam 127 tekrar yaptırmış. "Gözleri Tamamen Kapalı"nın çekimleri ise aynı nedenle kelimenin tam anlamıyla yılan hikayesine döndü.
Kubrick için "O titiz sözcüğüne yeni bir anlam veriyor," diyen Jack Nicholson, şöyle devam ediyor: "Stanley ister... Bir sahneyi 50 kez çekebilir ve tümünde de iyi olmak zorundasınızdır. Bir odaya girip kahvaltı ısmarlamanın ya da bir dolabın içinde korkudan ölmenin yüzlerce yolu vardır, Stanley'nin yaklaşımı ise şudur: Acaba bunu, daha önce asla yapılmadığı kadar iyi olarak nasıl yapabiliriz? Bu, müthiş bir meydan okuma."
Mükemmelliyetçiliği, kendisiyle ilgili pek çok anektodun efsaneleşmesine yol açmıştır. En bilinenlerden birini anımsatayım: MGM'in yürütücü yapımcısı, "2001"in çalışmaları dört yılı bulunca, dayanamayıp Kubrick'e sormuş: "2001 filmin adı mı, gösterim tarihi mi?"
İşte bir başkası: "The Shining"de Jack'in film boyunca roman yerine hep aynı cümleyi yazmış olduğunu görürüz: "All work and no play makes Jack a dull boy", yani: "Sürekli çalışmak ve hiç oynamamak Jack'i ap-

tallaştırıyor." Filmin İtalyan versiyonunda Kubrick, şu cümlenin kullanılmasını istemiş: "Erken kalkan altın bir gün yaşar." Alman versiyonundaki cümle daha da değişikmiş: "Bugünün işini yarına bırakma." Tüm filmlerinin yurtdışı gösterimlerinde kullanılan afişleri denetleyen, altyazıları İngilizce'ye çevirtip satır satır inceleyen Kubrick, tam kendisinden beklenebileceği gibi "The Shining"in ABD'de aynı anda gösterime sokulacak olan 700 kopyasını teker teker kontrol etmiştir.

O bir entelektüeldi

Kubrick'in en belirleyici özelliklerinden biri ise entelektüelliğidir. Sahip olduğu eşsiz kültürel donanımı filmlerine mutlaka aktarır, her Kubrick filmi, özellikle olgunluk döneminde yaptıkları, yanıtladıklarından daha fazla soruyu arkalarında bırakırlar. Aynı özellik, az sayıdaki söyleşilerinde de gözlemlenir.

13 Kubrick filmi, bilimkurgudan savaş filmine tarihsel epikten tutku öyküsüne çok değişik bir yelpazeye yayılırlar, hemen hepsi yönetmenin belirli bir tür için gerçekleştirdiği laboratuvar çalışması ve o türün kilometre taşlarından biridir. "2001", "Dr. Strangelove" ve "Otomatik Portakal" filmlerinin üçü de bilimkurgudur, ama birbirlerine hiç benzemezler.

Kendini yinelememe kaygısı Kubrick'i, birbirini izleyen filmlerde çok farklı hatta tam zıt tarzlar üzerinde çalışmaya götürür. "Lolita"nın ardından "Dr. Strangelove" gelir örneğin, "2001"den sonraki filmi "Otomatik Portakal"dır. Yanık bir gazel gibi usul usul gelişen, medidatif, hatta melankolik özellikler taşıyan bir filmini, gerilimli, dinamik, pimi çekilmiş bir el bombasına benzeyen bir diğeri izler.

Tüm bu filmlerin anlatım bakımından ortak noktaları, Kubrick'in kendine özgü tavrını yansıtmalarıdır, rejisinin temel özelliği, yalınlıktır, kesme yöntemi, özellikle çağdaş yönetmenler için çok güçlü bir araç konumundayken Kubrick bu tekniğe şöyle yaklaşır: "Kesme yapmak için ciddi bir neden olması gerekir. Eğer sahne tek bir kamera açısından çekildiğinde iyi görünüyorsa ve kesme yapmak için başka bir neden de yoksa, kesme yapmam. Kurgunun etkisini azaltacak mekanik bir ritm oluşturmaktan kaçınmaya çalışırım."

Filmleri süzsüzdür, sinema okulundan yeni mezun bir delikanlının çekebileceği kadar basit gibi görünürler. Ama planları, yakından incelendiğinde her öğeleriyle mükemmel tasarlandıkları farkedilir. Her şey ölçülüp biçilmiş, uzun hesaplardan sonra son haline getirilmiştir.

Gençliğinden ölümüne değin ilgisini yitirmediği üç tutkusu, yani caz, fotoğrafçılık

FİLMOGRAFİ

Lolita

(1962, İng.) Yapımcı: James B. Harris; Senaryo: Vladimir Nabokov (Kendi romanından); Görüntü yönetmeni: Oswald Morris; Müzik: Bob Harris (ana tema), Nelson Riddle; Kurgu: Anthony Harvey; Oynayanlar: James Mason, Shelly Winters, Peter Sellers, Sue Lyon.

Adrian Lyne'ın birkaç yıl önce yeniden uyarladığı ünlü roman, 16 yaşında bir kızın cazibesine kapılan yaşlı profesörün tutkusunu eksen alıyor. Güçlü atmosferi ve oyunculuklarıyla seçkinleşen filmde Humbert Humbert rolü, Laurence Olivier'in reddetmesi üzerine Mason'a verilmişti.

Dr. Strangelove or: How I Learned to Stop Worrying and Love the Bomb

(1964, İng.) Yapımcı: SK; Senaryo: SK, Terry Southern (Peter George'un romanından); Görüntü yönetmeni: Gilbert Taylor; Müzik: Laurie Johnson; Kurgu: Anthony Harvey; Oynayanlar: Peter Sellers, George C. Scott, Sterling Hayden.

Bu çok başarılı kara komedinin yıldızı kuşkusuz Peter Sellers, Amerikan Başkanı'nı, üs görevlisi bir subayı ve bombanın kaşifi çılgın bilimadamını canlandırıyor. Olağanüstü bir oyuncu kadrosunun rol aldığı filmde, Amerikan Başkanı'nın Sovyet önderiyle telefonda konuştuğu sahne bir klasik sayılıyor.

Filmde isimlerin neredeyse tümü birer gönderme niteliği taşıyor. Örneğin generallerden birinin adı Jack D. Ripper, Büyük Elçi de Sadesky'ın adı da Marquis de Sade'den geliyor.

Bir başka ilginç not da şu: "Alien"a hazırlanıldığı sıralarda Ridley Scott, "Dr. Strangelove"ı ekibine seyrettirmiş ve bu filmdeki dekor ve mekânların taşıdığı klostrofobik havayı çok sevdiğini belirtmiş. Söz konusu çalışmalar, James Bond filmlerindeki set tasarımı ile haklı bir ün kazanan Ken Adam'a ait.

2001: A Space Odyssey

(1968, İng) Yapımcı: SK; Senaryo: SK, Arthur C. Clarke (Clarke'ın "The Sentinel" isimli öyküsünden) ; Görüntü yönetmeni: Geoffrey Unsworth, John Alcott (ek görüntüler); Kurgu: Ray Lovejoy; Oynayanlar: Keir Dullea, William Sylvester, Gary Lockwood, HAL'ın sesi: Douglas Rain.

Kubrick, "herkese örnek oluşturacak kadar güzel bir bilim-kurgu filmi yapmak istediğini" söyleyince Arthur C. Clarke, BBC'nin bir yarışması için 1948'de yazdığı öyküsünü önerir. Yönetmenin öyküyü beğenmesi üzerine ikisi birden çalışmaya başlarlar. Clarke romanı, Kubrick senaryoyu yazmaktadır, ara sıra biraraya gelip fikir alışverişinde bulunurlar. Çalışma ilerledikçe romandaki kimi bölümler senaryoya eklenir, ya da tersi yapılır.

Filmdeki bilgisayarın adı olan "HAL"ı, alfabetik sırayla her harfin yerine bir sonrakini koyarak düzenlerseniz "IBM" sözcüğü ortaya çıkıyor. Fakat Clarke, bunun sadece tesadüf olduğunu, benzerliği zamanında farketse bilgisayarın adını mutlaka değiştireceğini söylüyor. Filmin ayla ilgili bölümleri Neil Armstrong'un aya inişinden tam bir yıl önce gerçekleştirilmiş. O seyahatin görüntüleri geldiğinde Kubrick'in ne kadar sağlam bir bakış açısı olduğu anlaşılmış. Bizzat Kubrick'in tasarladığı özel efektleriyle Oscar kazanan filmin en etkileyici sahnelerinden biri, Dave tarafından devreleri kapatılarak cezalandırılan HAL'in şarkı söyleyerek ölümünü işliyor. "Daisy" isimli şarkının dizelerinden biri şöyle: "Neredeyse çıldırdım."

FİLMOGRAFİ

A Clockwork Orange-Otomatik Portakal

(1971) Yapımcı: SK; Senaryo: SK (Anthony Burgess'in romanından); Oynayanlar: Malcolm McDowell, Patrick Magee, Adrienne Corri, Aubrey Morris.

Her tür şiddetten ve özellikle tecavüzden keyif alan genç Alex, çetesiyle birlikte faaliyetini sürdürürken yakalanır, "tedavi edilir", içinde en küçük bir yıkıcılık dürtüsü kalmadığında salıverilir. En İyi Film, Yönetmen ve Uyarlama Senaryo dallarında Oscar'a ve 7 dalda İngiliz Akademi Ödülleri'ne aday oldu, hiçbirini alamadı. New York Eleştirmenler Birliği'nce Yılın Filmi ve En İyi Yönetmen seçildi. Ünlü yönetmen Luis Bunuel, bu filmle ilgili olarak şunları söylemiş: "Otomatik Portakal yeni favorim. Hakkında olumsuz çok şey duymuştum, izledikten sonra farkettim ki, modern dünyanın gerçekte ne olduğunu gösteren tek film bu."

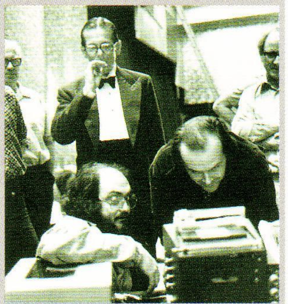
Barry London

(1975, İng) Yapımcı: SK; Senaryo: SK (William M. Thackeray'ın romanından); Görüntü yönetmeni: John Alcott; Müzik: Leonard Rosenman; Kurgu: Tony Lawson; Oynayanlar: Ryan O'Neal, Marise Berenson, Patrick Magee, Michael Hordern (anlatıcı).

Son üç filminde gelecekte geçen öyküler anlatan Kubrick, yeni çalışmasında geçmişe yöneldi: Film, 1844 yılında bir gencin yaşamına odaklanıyor. Barry London düellolara katılır- orduya yazılır, cephelerde savaşır, kadınların gönüllerini kazanır, giderek yükselir ve düşer. Film, görüntü yönetmeni, sanat yönetmeni, müzik ve kostüm tasarımı dallarında Oscar kazandı. Kubrick bu filmin hiçbir planında yapay ışıklandırma kullanmadı. Arzusu üzerine Zeiss kamera firması, sadece mum ışığıyla çekim yapılabilmesi için özel mercekler üretti. Doğal ışıklandırmayı neden yeğlediği sorulduğunda sanatçı "Çünkü biz şeyleri böyle görürüz," yanıtını verdi.

The Shining-Medyum

(1980) Yapımcı: SK; Senaryo: Diane Johnson, SK (Stephen King'in romanından); Görüntü yönetmeni: John Alcott; Vokaller: Wendy Carlos, Rachel Elkind; Kurgu: Ray Lovejoy; Oynayanlar: Jack Nicholson, Shelley Duvall, Danny Lloyd, Scatman Crothers.

Genç bir yazar, karısı ve küçük çocuğuyla birlikte, bir otelin bakımını üstlenir ve giderek aklını yitirmeye başlar. Steadycam kameranın geniş biçimde kullanıldığı ilk film olan "Shining", öncelikle görsel yapısıyla dikkat çekiyor. Dış çekimlerde Oregon'daki The Timberline Lodge oteli kullanılmış, dahili mekanlar ise özel olarak inşa edilmiş. Kubrick, otel yöneticileri filmi izleyen kimsenin 217 numarada kalmayacağından endişelenince, kitaptaki bu sayı yerine, otelde bulunmayan 237 numarayı kullanmış. Filmde küçük Danny'nin giydiği süveterin üstünde bir roket resmi ve "2001" yazısı bulunuyor. Gerçekten ilginç bir başka not da şu: Kitapta yazarın adı Jack, oğlunun adı Danny, barmenin adı Lloyd ve bunları filmde aynı isimli oyuncular oynadılar. Filmden hiç memnun kalmayan, bu konuda konuşmayı reddeden Stephen King'in girişimde bulunmasıyla "Medyum", birkaç yıl önce toplam 6 saatlik bir TV dizisi olarak yeniden uyarlandı ve bu kez kitaba daha sadık kalındı. Filmle ilgili ilginç bir yorum Brian Siano'dan gelmişti: "Ingmar Bergman tarafından yapılmışa benzeyen bir slasher!" (Kesici bir aletle insanları doğrayan katillerle ilgili filmler)

Full Metal Jacket

(1987) Yapımcı: SK; Senaryo: SK, Gustav Hasford, Michael Herr (Hasford'un "Short Timers" isimli romanından); Görüntü yönetmeni: Douglas Milsome; Kurgu: Martin Hunter; Müzik: Vivian Kubrick; Oynayanlar: Matthew Modine, Adam Baldwin, Vincent D'Onofrio, Lee Ermey, Dorian Harewood.

Film iki bölüm olarak tasarlanmış: İlk yarı Parris Adası'ndaki denizcilerin temel eğitimleri, ikincisi ise Vietnam'daki iki çatışma ekseninde dönüyor. Eski Denizci eğitmeni R. Lee Ermey ile danışmanlık yapması için anlaşan Kubrick, ona eğitmenlerin askerlere nasıl davrandığını sormuş. Ermey, küçük bir örnek vermek için 15 dakika boyunca, asla duraksamadan ve kendini yinelemeden avaz avaz bağırıp en galiz küfürleri peşpeşe sıralayınca yönetmen çok etkilenmiş ve filmdeki eğitmen rolünü ona oynatmış, duyduğu küfür ve hakaretleri de senaryoya katmış.

ve satranç, rejisine çok önemli katkılar yapmıştır. Setlerde, çekimler arasında oyuncularıyla maç yapmasıyla tanınan yönetmenin satranca ilgisi, planlarındaki matematiksel kesinliğe katkıda bulunmuş, mizansen ve montaj anlayışını geliştirmiştir. Profesyonel fotoğrafçılığı, planlarını gerçekçi anlayışla yüceltmiş, estetik birikimini artırmış ve ışık kullanımını mükemmelleştirmiştir. Caz tutkusu ise ritm ve kurgu anlayışını geliştirmiş, müzik seçiminde yetkinleşmesini sağlamıştır.

Kubrick, elindeki malzemeyi olabilecek en üst seviyeye çıkarmasını ve potansiyeli sonuna kadar değerlendirmesini iyi bilir. O bir atmosfer ustasıdır, özellikle "FMJ", "Otomatik Portakal" ve "2001"in açılışları, bu özelliğinin görkemli birer örneğidirler. Tartışmak istediği temaları, öncelikle sinemanın gücüyle işlemesi gerektiğini çoğu sinemacı bilir, Kubrick'in farkı, bu bilinci en üst düzeyde uygulayabilmesinde yatar. Örneğin "FMJ"nin ilk planında bir gencin saçının kesilmekte olduğunu görürüz. Birkaç saç kesiminin ardından berber salonunun kıllarla kaplı tabanı görünür ve film başlayalı iki dakika bile olmadan, denizci eğitmeninin saldırgan konuşmasıyla birlikte "havaya" gireriz. Film bizi yarım saat boyunca, bu katı disiplinin köşe bucağında dolaştırır, Kubrick seyirciyi sanki mengeneye almıştır, sıkar, sıkar, eğitmeninin hedeflediği gibi gerçek bir katile dönüşen Pyle'ın çıldırdığı sahneye hazırlar.

Kubrick filmleri, birbirleriyle ilgisiz öykülere sahip olsalar da, çok paralel temaları işlerler. Onu en çok ilgilendiren izlek, Pascal'ın ünlü cümlesinden kaynaklanır: "Kimin emri ve tercihi bu yer ve zamanın kaderim olmasını sağladı?"

Öykülerini, bağımsız ruhlu karakterlerin kaderle mücadelesi üzerine kurmaktan hoşlanır. Tipik bir Kubrick karakterinin, örneğin Jack'in algısı sınırlı, derinliği azdır, istek ve "duygu"larını koşullandıran bir çevrede yaşar, geçmişinin kurbanıdır ama kendisi geçmişini anımsamaz, aynı biçimde geleceğin de farkında değildir.

Bu konumun öncelikli bedeli iletişim kopukluğudur: "2001"deki astronotlarla HAL, "The Shining"deki birbirlerine düşman kesilen aile üyeleri, "FMJ"deki tek vücut olmayı başaramayan askerler, "Dr. Strangelove"daki MGK benzeri toplantının üyeleri.... Liste epey uzatılabilir.

Geleceğin bilinemezliği teması, Kubrick'in bilimkurgu ve ESP'ye (duyu dışı algılama) ilgisini açıklar. Bulunduğu yer ve zamanda ne işinin olduğunu anlayamayan kişi, geleceğe çılgın bir merak duyar ve ESP, evreni ve yaşamı, kendi birikimiyle algılayamayan biri için bir tür yardımcı araç, kestirme bir yol olabilir.

"Shining"in çekimlerinde.

Mutlak Bir Gizlilik

Hali vakti yerinde aydın bir ailenin çocuğu olmasına rağmen vasat bir öğrenciydi. Bir koleje giremedi ama önce fotoğrafçılık sonra da sinema yaptı.

26 Temmuz 1929'da Bronx'ta doğdu. Tanınmış bir doktor olan babası, 12 yaşındaki, profesyonel davulcu olmayı düşleyen caz tutkunu oğluna satranç öğretti ve bir fotoğraf makinası satın aldı. Kubrick lisede vasat bir öğrenciydi, fizik dışında hemen hiçbir dersten ortalamanın üstünde notlar alamadı, hiçbir kolej tarafından kabul edilmedi. Lise yıllarında çektiği birkaç fotoğrafı Look ve New York Daily News'a satmayı başarmıştı. Nitekim okul biter bitmez Look'un kadrosuna alındı, dört yıl boyunca fotoğrafçı olarak tüm ülkeyi dolaştı. 1949'da, okuldan tanıştığı ve 18 yaşında iken evlendiği Toba Metz ile birlikte Greenwich Village'a taşındılar, burada Kubrick, boş zamanlarının önemli bölümünü, Modern Sanat Müzesi'nin düzenlediği film gösterilerinde geçirmeye başladı. Sinemacı olmayı kafasına koymuştu.

1950'de sonraları yönetmen olan eski okul arkadaşı Alexander Singer'la birlikte, Look dergisi için fotoğrafını çektiği orta siklet boksör Walter Cartier hakkında kısa bir belgesel yaptı. "Day of Fight"ın müziklerinde, sonraları Kubrick'in ilk dönem filmlerinde çalışacak ve Hollywood'da ünlü olacak olan yine okuldan arkadaşı Gerald Fried'in imzası vardı. 3900 dolara mal olan film, 100 dolar kârla RKO'ya satıldı. Şirketin ikinci bir belgesel için önerdiği 1500 dolar ise "The Flying Padre"yi yapmalarını sağladı.

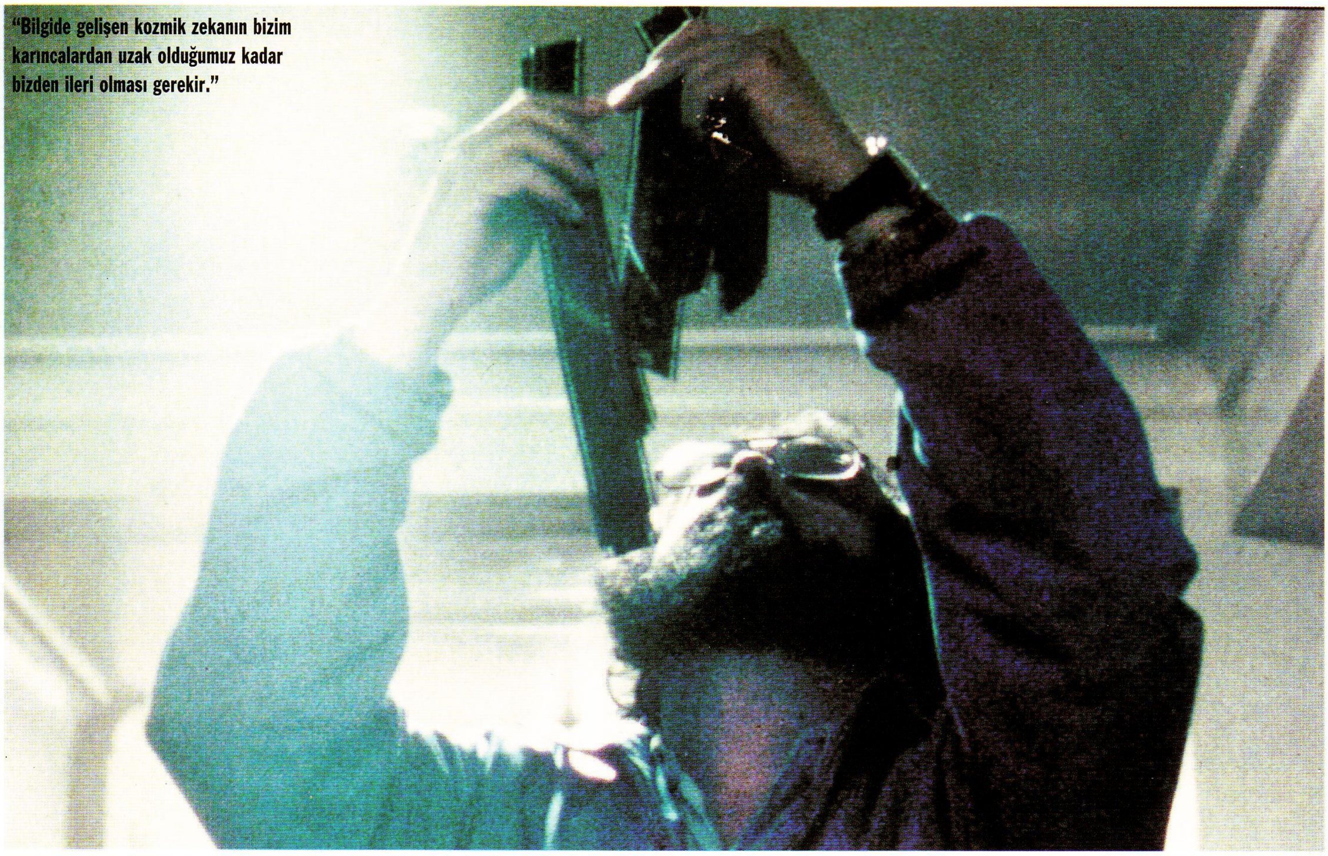
1953'te, sanat sinemaları fikrini ortaya atan dağıtımcı ve salon işletmecisi Joseph Burstyn'in yüreklendirmesiyle ilk uzun metrajlı filmi için zamanın geldiğini düşünen Kubrick, Look'tan ayrıldı. Arkadaşlarından 9 bin dolar topladı, şair arkadaşı Howard Sackler'la birlikte senaryoyu yazdı, günlüğü 25 dolara bir Mitchell kamera kiraladı; sahibinden kullanmasını öğrendi, böylece ışıkçı, görüntü yönetmeni ve kurgucu olarak da çalıştığı "Fear and Desire"ı çekti. Tüm stüdyolar tarafından reddedilen ve sonunda Joseph Burstyn'in dağıtımını üstlendiği filmin aldığı olumlu eleştiriler Kubrick'i ikinci bir proje için cesaretlendirdi. Bu kez 40 bin dolar topladı, 1954'te "Killer's Kiss"i çekti. Dansçı kız rolünde ikinci karısı Ruth Sobotka'yı karşımıza getiren bu film de olumlu eleştiriler aldı, ama gişede başarısız oldu.

Aynı günlerde, sinema ve televizyon filmleri dağıtan Flamingo Films'in sahibinin oğlu James B. Harris ile tanıştı. Büyük bir yapımcı olmayı düşleyen Harris, yetenekli bir yönetmen arıyordu, ikisi de 26 yaşlarındayken Harris-Kubrick Films isimli şirketi kurdular ve 1956'da "The Killing"in yapımcılığını üstlendiler. United Artists firmasının dağıtımını üstlendiği film, MGM'de yapım sorumlusu olan Dore Schary'nin dikkatini çekti, Schary, stüdyonun haklarını aldığı romanlardan birini seçmek üzere Harris ve Kubrick'i toplantıya çağırdı. Stefan Zweig'ın "The Burning Secret-Yakan Sır"ını çekmek üzere anlaşmaya vardılar, ancak Schary'nin işinden ayrılması üzerine proje yattı. 1957'de gerçekleştirilen "Paths of Glory"den sonra, senaryoları yazılan bir dizi projeyi yapacakları ilan edildi, ancak hiçbiri gerçekleşmedi: Örneğin Richard Adam'ın hikayesini yazdığı bir II. Dünya Savaşı öyküsü olan "The German Lieutenant" ve John Singleton Mosby isimli süvarinin İç Savaş'taki maceralarını ele alan, başrolde Gregory Peck'in düşünüldüğü "The 7th Virginia Cavalry Raider". Eski kasa hırsızı Herbert Emerson Wilson'ın biyografisi olan "I Stole 16,000,000 Dollars" ise Kirk Douglas için yazılmıştı, oyuncu beğenmeyince rafa kaldırıldı. Aynı dönemde Kubrick, altı ayını Marlon Brando için "One Eyed Jacks"i hazırlayarak geçirdi ama oyuncu filmi kendisi yönetmeye karar verdi.

1960'da, "Paths of Glory"de başrol oynamış olan Kirk Douglas, Kubrick'e yapımcısı olduğu "Spartacus"ün çekimlerini devralmasını önerdi. Bir haftalık çekim tamamlanmıştı ve Douglas, Anthony Mann ile ciddi anlaşmazlıklar içindeydi. Böylece Kubrick, senaryosuna katılmadığı, oyuncu seçimini kontrol edemediği bir projeyi üstlenmiş oldu. Senaryodaki kimi sahnelerden çok rahatsız olduğu halde bunları değiştirememesinin, sonraki tüm filmlerinde her konuda tam denetim uygulamasına zemin hazırladığı söylenir.

1954'te bittiğinde pornografik olduğu gerekçesiyle yayımlanma şansı bulamayan, 1958'de piyasaya çıktığında ise Nabokov'a büyük ün ve para kazandıran "Lolita"nın durumu, bağımsızlığın peşinde koşmakta olan Kubrick için büyük bir fırsattı. Sansür kurulu yüzünden kimsenin yaklaşmak istemediği roman üzerinde James B. Harris ile çalışmaya başladı. İlk başlarda işler umulduğu gibi gitmedi, Columbia, United Artists ve WB projeyi reddettiler. Aylar süren tartışmaların ardından Seven Arts yapımcılığı, MGM ise dağıtımı üstlenmeyi kabul etti, Nabokov'a senaryo sipariş edildi. Senaryo yazılırken Kubrick oyuncu seçimi ile ilgileniyordu. Errol Flynn ile sıkı bir rekabetin ardından James Mason başrol için seçildi. Önemli diğer roller için oyuncular da belirlenmişti ki Nabokov 400 sayfalık bir senaryo yolladı. Kubrick çalışmayı hiç beğenmedi ama stüdyo yetkilileri ısrar ettiler. Çareyi, senaryo aynen çekilirse filmin 7 saat süreceğini öne sürmekte buldu, Nabokov aylar sonra kısa bir versiyon önerdi, Kubrick bunu kabul etti, ama sette daha da kısaltarak kullandı. "Lolita" ne eleştirmenlerden ne de seyircilerden beklenen ilgiyi görmedi, ama ilginçtir, Kubrick'e beklediği patlamayı getirdi, MGM ile kontrat imzaladı, Harris'ten ayrıldı ve projelerinin yapımcılığını üstlenmeye başladı: Sonraki filmleri, "Dr. Strangelove", "2001", "Otomatik Portakal", "Barry Lyndon" ve "The Shining", entelektüel temalarını işleyebilecek özgürlüğe sahip olma uğraşının damgasını taşırlar. 70 ve 80'lerde Kubrick mutlak bir gizliliğin içine gömüldü, belki de bu zor kazanılmış bir bağımsızlığın ürünüydü. Projelerini kendi seçiyor, yalnızca gerçekten istediği filmleri yapıyor ve sürecin her aşamasıyla bizzat meşgul olabiliyordu.

1987'de "Full Metal Jacket"ı yapan Stanley Kubrick, 1997'de Amerikan Yönetmenler Birliği tarafından yaşam boyu başarısı nedeniyle D. W. Griffith ödülüne değer görüldü. 7 Mart 1999'da, son filmi "Gözleri Tamamen Kapalı"nın montajını bitirdikten kısa bir süre sonra İngiltere'deki evinde hayata gözlerini yumdu.

"Bilgide gelişen kozmik zekanın bizim karıncalardan uzak olduğumuz kadar bizden ileri olması gerekir."

Kubrick'in insana bakışı çok karamsardır, şöyle der: "İnsanın hayvanca ve vahşi doğasıyla ilgileniyorum çünkü bu, onun gerçekçi bir portresi." Onun gözünde, örneğin Alex ile çetesinin, "2001"in başındaki gorillerden farkı yoktur.

Nietzsche'nin Süper İnsanı

Filmin açılışında iki ayrı goril grubu, bir su birikintisinden yararlanmak için "paylaşım savaşı" verirler. Varoluşlarının tek amacı, hayatta kalmalarını sağlayacak olan yiyecek ve suyu edinmektir. Gorillere benzer biçimde, Alex, Humbert ve Jack, içlerinde bulundukları boşlukta erimemek için belirli tutkulara sarılırlar, roman yazmak, Lolita ya da tecavüz ve Beethoven, yaşamın anlamına dönüşür. Bunlara bir tür hayvansal güdülenme ile kilitlenir, yollarına çıkan engelleri, hedefleriyle aralarına giren insanları yok etmeye kalkışırlar. Boşluğu yok etmek için hiçbir yol bulamazlar, -örneğin başkalarını öldürerek- ulaşabilecekleri tek şey, kendi yıkımları olur. Bu öz yıkım aynı zamanda, varoluş başladığından beri içinde yaşanılan boşluğa karşı bir tepki, onu yok etme girişimidir...

Kubrick, Nietzsche'nin "Süper İnsan" kavramını birkaç filminde birden işlemiştir. "2001", goril, modern insan ve süper insan biçiminde belirlenmiş üç kademeyi birlikte ele alır. Filmin ana müziğinin, Richard Strauss'un, Nietzsche'nin ünlü eseri "Böyle Buyurdu Zerdüşt"ten esinlenerek yazdığı "Also Sprach Zarathustra" olması ve dört bölümde görünen siyah dikilitaş, bu okumayı doğrular. "İnsanın Şafağı" adını taşıyan ilk bölümde goriller, uygarlık tarihinin ilk silahı olan kemiği keşfedip kullanmalarının ardından mağaralarının önünde taşı görürler. Ayın yüzeyinde de görülen taş, Jupiter yolculuğu sırasında Dave'e uzayda eşlik eder. Yaşlı Dave Jupiter'deki odada ölürken taş tam karşısındadır. Yalnızca son bölümde, romandaki adı "Yıldız Çocuğu" olan Süper İnsan dünyaya giderken taş görünmez. Çünkü insanlık, yıkıcılık dürtüsünü artık aşmıştır...

Bu dönüşümün doğal biçimde tamamlanması zorunludur, süper insan, Nietzsche'nin de belirlediği gibi, modern insanın küllerinin arasından doğmak zorundadır, yapay yöntemlerle yaratılamaz. Alex'e uygulanan şiddet güdüsünü yok etme tedavisinde olduğu gibi görünürde başarıya ulaşılsa bile, "düzeltilmiş" kişinin içinde yaşadığı toplum aynı kaldığı için, yıkım gene kaçınılmazdır.

"FMJ"nin, kaskında "Born to Kill" (Öldürmek için Doğdum) yazan, göğsünde barış rozeti taşıyan baş kişisi Joker, insanın içinde debelendiği ikiliği (dualite) sergiler, bu hal sürdükçe huzur yakalanamayacaktır çünkü barış içinde yaşama arzusu ve şiddet uygulama isteği, bir terazinin iki kefesi gibidirler, biri ağır bastığında, öbürünün etkisi azalır. Süper İnsan'a varmak için, bu ikiliğin (her tür ikilik düşüncesinin) aşılması zorunludur.

"2001"deki, varoluşunu korumak ve görevi başarmak dürtüsüyle hareket eden bir insan ve bir bilgisayar arasındaki savaş da yıkıcılık dürtüsüyle ilişkilidir. HAL, yok edilmek tehlikesiyle karşılaştığında insanları öldürmekten çekinmez çünkü insanlar tarafından yaratılmıştır. Onun bu tavrını korkunç bulan Dave, HAL'i devrelerini kapatarak cezalandırır, yani infaz eder.

İnsana ve uygarlığa getirdiği ağır eleştiriler yüzünden karamsar olmakla eleştirilen Kubrick, aslında, insanlığın geleceğine ilişkin umudunu sergilemeyi ihmal etmemiştir. Dolayısıyla filmlerindeki bakış açısı "şimdilik" kaydıyla birlikte ele alınmalıdır, "İnsanlık hep böyleydi," demektedir, "Halen de böyle ve bir zamana kadar da öyle kalacak"...

Süper insan dünyaya hakim olana kadar... Kubrick'e göre bu, ütopik bir düşünce de değildir, dünyaya Altın Çağ'ı getirmesini beklediği bilinç, evrenin başka köşelerinde halen yaşamaktadır: "Bilgide gelişen kozmik zekanın bizim karıncalardan uzak olduğumuz kadar bizden ileri olması gerekir. Tüm evrenle telepatik bağları vardır, maddeye tam bir hakimiyet noktasına varmışlardır, evrensel, ölümsüz, bedensiz bir bilinç olarak yaşıyor olmalılar. Bu ve benzeri olasılıkları tartışmaya başladığınızda, devreye dinin girmesi kaçınılmazdır çünkü tüm bu asli sıfatlar, Tanrı'ya yakıştırdıklarımızla aynı." ■

"FANTAZİ BİLİNÇALTINDA YATAN EN İLKEL TEMALARLA DAHA İYİ ÖRTÜŞÜR."

Böyle Buyurdu Kubrick

Hayatı boyunca çok az gazeteciyle konuşan usta sinemacının, az sayıdaki söyleşilerinden yaptığımız bir derlemeyi sunuyoruz.

"Dürüst konuşayım, beni filmlerimi yapmaya neyin ittiğini söyleyemem. Tek diyebileceğim şu: Öykülere aşık oluyorum. Bundan ötesi, aşkın anlamını ve nedenini sorgulamak gibi olur, her şeyi söyleyebilirsiniz ama hiçbir şey açıklayamazsınız. Her seferinde, öykü arama işinin ne kadar denetim dışı olduğunu bir kez daha yaşıyorum. İyi bir film öyküsünün ne gibi nitelikler taşıması gerektiğini biliriz: Güçlü bir ana motif, ilginç karakterler, sinemasal anlatımın geliştirilebilmesine yardımcı olma potansiyeli, oyunculara duyguları aktarabilmeleri için iyi fırsatlar sunabilmesi ve temalarını açıkça ve zekice işleyebilmesi... Fakat tüm bunlar, sonuçta neden o öyküyü seçtiğinizi açıklamıyor. tek söyleyebileceğim, bu özelliklerden birini taşımayan bir hikayeyi ele almak istemeyeceğim."

●

"Kazaların keşifleri açılan kapılar olduğunu gözlemleyen Joyce idi sanırım. Bu, film yapımcılığında da geçerli. Aynı biçimde, film yapmak spor karşılaşmalarıyla kıyaslanabilir. Bir oyun planıyla başlayabilirsiniz, ama topun nerede olduğuna ve karşı tarafın nasıl davrandığına bağlı olarak fırsatlar ve güçlükler belirir, bunlarla da an be an onlarla yakın temas halinde olarak mücadele edebilirsiniz."

●

"Bana film yapmaya çalışma fikrini veren şey, bir sürü berbat film izlemekti. Sinemada oturup şöyle düşünüyordum: 'Filmler hakkında pek fazla bir şey bilmiyorum ama bundan daha iyi bir film yapabileceğime eminim.'"

●

"Kullanacağım kamera hareketlerini nadiren önceden planlarım. Bir senaryoya kamera için direktifler yazmanın bir anlamı yoktur, sadece çok önemli fikirleri not ederim. Sahneyi prova ederken kamerayı düşünmemek genellikle en iyisidir, bu, sahnenin bir bütün olarak etkileyiciliğini zedeler. Derken film yapmanın zahmetine değecek tek şeyin zamanı gelip çatar, nasıl çekeceğime karar vermenin eşiğinde olurum. Genellikle elinizdeki malzeme çok değerli ve heyecan verici ise nasıl çekeceğinizin önemi yoktur, ama bunu bir ilke haline getirmemek gerekir. Her halikarda, ışıklandırma, kamera hareketleri ve mizansenle ilgili kararlar vermem pek uzun sürmez. Filmciliğin görsellikle ilgili tarafı bana hep en kolayı gibi gelmiştir, zaten bu yüzden görselliği öykü ve karakterlerden sonraki bir iş olarak ele almakta dikkatliyimdir."

●

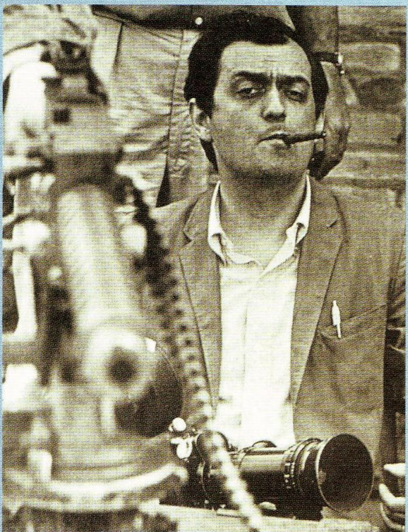
"ESP (Duyu Dışı Algılama) ve normaldışı olaylarla hep ilgilendim. Bu gücün hepimizde olduğuna inanıyorum, bir kitabı tam aradığımız sayfasından açmak ya da bir arkadaşımızı, o bizi aramadan hemen önce düşünmek gibi biçimlerde kendisini gösteriyor. Fakat "Shining"i yapmamın tek asıl nedeni bu değildi. Warner Bros.'tan John Calley bana kitabın elle yazılmış bir nüshasını yolladı. Türün en heyecanlı ve usta işi ürünlerinden biri olduğunu düşündüm. Pisikolojik ile doğaüstü arasında öyle bir denge kuruyor ki, sizi doğaüstünün psikoloji verileriyle açıklanabileceğini düşünmeye itiyor: "Jack tüm bunları düşlüyor olmalı, çünkü o deli." Bu düşünce biçimi size doğaüstü hakkındaki kuşkularınızı unutturuyor, sonra öyküye kendinizi kaptırıyor ve doğaüstü ile ilgili her şeyi farkına bile varmadan kabul ediyorsunuz."

●

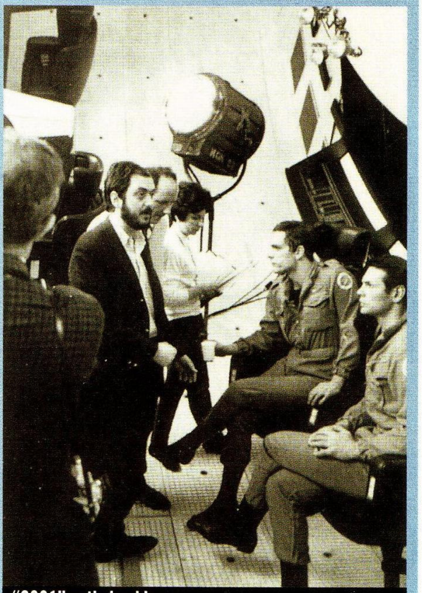
Kuşkusuz, iyi bir öykünün önemi büyük, ve büyük romancılar çalışmalarını genellikle güçlü konu çevresinde örerler. Ama ana temanın, siz başka bir şeyler yaparken seyircinin ilgisini ayakta tutan şey olduğunu asla düşünmedim, ya da bunun diğer her şeyden daha önemli olduğunu, belki de bizimle, bir zamanlar mitlerin yaptığı gibi bilinçaltı düzeyinde ilişki kurdukları için. Gerçekçi kurgu ve dramanın gelenekleri, öyküyü sınırlıyor. Eğer kurallara uygun oynuyorsanız, gerçekçiliği kurmak için gereken hazırlık sürecine saygı gösteriyorsanız, bir şeyi ortaya çıkarmak, diyelim ki fantazide olduğundan daha uzun sürüyor. Aynı zamanda, öykünün gerçekçiliğine yardım eden çalışmaların, bilinçaltı üzerindeki etkisini zayıflatmaları da olası. Gerçekçilik, sanırım fikirleri dramatize etmenin en iyi yolu. Fantazi, bilinçaltında yatan en ilkel temalarla daha iyi örtüşür. Bir hayalet hikayesinin bilinçaltındaki çekiciliği, örneğin sonsuz yaşamı çağrıştırmasından gelir. Eğer bir hayalet hikayesi sizi korkutuyorsa, doğaüstünün varlığını kabul etmelisiniz. Varsa, mezarın ötesinde bir şeyler beklemektedir."

●

Çok fazla tekrar yaptırdığım zamanlar, istisnasız,

Yıl 1964, Kubrick "Dr. Strangelove"ı çekiyor.

"2001" setinden bir an.

oyuncular repliklerini yeterince iyi bilmiyorlardır. Bir oyuncu bir şeyi bir defada yapabilmeli ve eğer repliklerini ancak onları düşünerek söyleyebilecek kadar öğrenmişse, sahnenin duygularını aktarmakta sorunlar yaşar. Duygusal açıdan güçlü bir sahnede, çekimi fazla plana bölmemek en iyi yoldur, tek planda çekmek, oyuncunun duygunun devamlılığını kontrol etmesine olanak tanır. Çoğu oyuncu, yapabileceğinin zirvesine bir ya da iki kereden fazlasında ulaşamaz. Çok sayıda tekrar çekimin yararlı olduğu sahneler vardır, o zaman bile ilk birkaç çekim, kameradan akan filmin eklediği adrenalinin etkisiyle provalarda ulaşılan düzeyi yükseltmeye yetmez. "Shining"de Jack'in eski barmen Lloyd'un hayaletiyle balo salonunda konuştuğu sahne bu kategoriye girer. Jack'in buradaki performansı inanılmaz karmaşıktır, düşünce ve ruh hali sık sık değişir. Çok zor bir sahneydi çünkü duygu akışı çok değişkendi. Yönetimde bıçaksırtı değişiklikler ve herşeyi ekonomik ve keskin tutabilmek için olağanüstü konsantrasyon gerektiriyordu. Bu sahnede Jack, en iyi oyunlarını çok fazla tekrardan sonra çıkardı.

●

"Belki de insanların filmlerdeki kötü sonlara katlanmayı romanlardakinden ve oyunlardakinden daha zor bulmasının sebebi iyi bir filmin insanı fazlasıyla içine almasıdır. Ama bu biraz da hikayeye bağlıdır çünkü yönetmenin, seyirciyi mutlu son beklemeye koşullayarak yanıltmasının yolları olduğu gibi, seyircinin karakterin umutsuz bir durumda olduğunun farkına varmasına izin vererek mutlu bir son olmayacağını anlamasını sağlamasının da yolları vardır."

●

"Niyetiniz ne kadar ciddi olursa olsun, hikayenin ne kadar önemli şeyler söylediğini düşünüyorsanız düşünün, bir filmin maliyeti çok yüksek olduğundan o hikayeyi mümkün olduğu kadar geniş bir seyirci kitlesine ulaştırmak önemlidir, çünkü sizi destekleyenlere paralarını geri alma ve iyi olasılıkla da kâr etme şansı vermeniz ancak böyle mümkündür. Bunun için de başlangıç itibarıyla iyi bir hikaye gerektiğini kimse inkar etmeyecektir. Öte yandan, hikayeniz ne kadar güçlüyse başka bakımlardan o kadar fazla riske girersiniz."

Filmleri incelemek

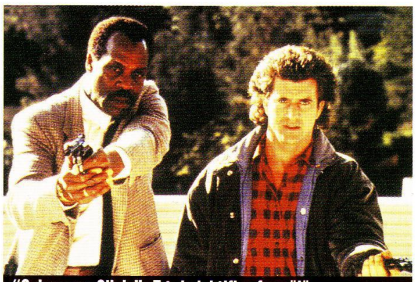
Otoriteler tarafından Bergman ya da Bunuel'e kıyasla yeterince değerli bulunmayan Sergio Leone, Alfred Hitchcock gibi ustaların filmleri eşsiz senaryo dersleri içerir. Örneğin "Sapık"ın dramatik yapısını ya da "Batıda Kan Var"ın öyküleme tekniğini yakından inceleyerek, sinema okullarında öğretilmeyen değerli bilgilere ulaşabiliriz. **TAMER BARAN**

"Seven-Yedi" filminde Brad Pitt neden tren her geçtiğinde sallanan bir evde oturmaktadır? "Barton Fink"te John Godman'ın neden kulağı ağrır? "8 mm."de bahçesindeki yaprakları süpürürken gördüğümüz Nicholas Cage neden bir sonraki sahnede, aynı işi yol kenarında yapan adama şaşarak bakar?

İzlediği filmlerden çıkardığı soruları sabahlara kadar tartışmak, sinemaseverliğin en zevkli taraflarından biridir ve profesyonel bir sinemacı, özellikle senaryo yazarı olmanın zorunlulukları arasında önde gelir.

İzlediğiniz filmin senaristi, kendisince önemli bir nedenle yaprak süpürmek gibi bir öğeyi senaryosuna dahil etmiş, yönetmen de bu gerekliliği paylaşarak bu unsuru görüntülemiştir. Bu çabaların nedenini anlamak, benzeri bir zorluğu çözebilmek için birikim sağlar.

Geçen sayı, "Ne yazacağız?" sorusunu "tür filmi" yanıtıyla sınırlı tutmuş, gişeye yönelik filmleri, endüstrinin koşullarının belirlediğinden söz etmiştik. Bu sayı bir adım daha ileri gidelim ve ikinci soruya geçelim: "İşe nereden başlayacağız?"

"Cehennem Silahı": Zıt dedektifler formülü.

Klasik yanıt burada da geçerli: Film seyrederek. Daha doğrusu filmleri inceleyerek... Polisiye yazacaksanız, bu türün tarihini ve bugünkü durumunu bilmek, özellikle son 15 yılda yapılmış kayda değer örnekleri incelemek zorundasınız. Yoksa, şaheser olduğunu sandığınız senaryonuz, çekilmesi söz konusu olsa bile, seyirci tarafından fazla basit bulunur, küçümsenir. Sinema büyü demektir, seyircinin gözünü boyayamayan, saygısını uyandıramayan bir filmin yüksek hasılat yapması mümkün değildir. Gerçi her sanatçı eserinin geniş kitlelerce benimsenmesini ister ama, gişe başarısı sizin için önemli olmayabilir. Bu durumda en azından sinema çevresinin, arkadaşlarınızın ya da eleştirmenlerin görüşüne değer veriyorsunuzdur, ve onlar da birer seyircidir.

"Yedi": Orta halli bir dedektifin evinde akşam yemeği.

Türün son örneklerini dikkatle inceleyen, eski yapıtlarla kıyaslayan bir senarist, örneğin Nora Ephron'un romantik komedi türüne ne kazandırdığını öğrenmiş olur. Aynı kulvarda yarışacağına göre, üstünlüğünü kanıtlamış rakibine karşı kimi kozları olmak zorundadır, bunları daha kolayca planlayabilir. Aksi takdirde, Ephron'un örneğin "Sleepless in Seattle-Sevginin Bağladıkları" filminde getirdiği yeniliği yinelersiniz, ki bu da en hafifinden tatsız bir durumdur.

Kuşkusuz bu konuda bizim bir avantajımız var, yazacağınız romantik komedi, Türkiye'de geçeceği, Türklerin aşkını anlatacağı için zaten farklı olma potansiyeli yüksektir. Ama bu, finalde sonsuza dek mutlu olacaklarını anlayacağımız kızla erkek, film boyunca birbirlerini hiç görmezler, gibisinden bir ana motifi yineleyebileceğiniz anlamına gelmez.

Filmlerin incelenmesi, doğal olarak konuyla ilgili geniş bir okuma yapmayı da içerir. Genç sinemacılar, sinema yazarlarını küçümseme eğilimindedirler, oysa en beğenmediğiniz eleştirmenin bile size öğreteceği çok şey olabilir. En azından, işleri gereği sizden çok daha fazla film izlemiş oldukları için, türlerin konumu hakkında daha geniş bilgiye sahiptirler. Her türlü sinema yazısını, sinemacılarla yapılmış söyleşileri, Tarkovski, Fellini gibi önemli yönetmenlerle ilgili kitapları okuyup edinilen önemli ya da ilginç ve özellikle kafa karıştıran her bilgiyi ciddiye almak, tartışmak gerekir.

Türkiye'de olmanın dezavantajını, özellikle usta yönetmenlerin yapıtları hakkındaki inceleme/araştırma yazılarını İnternet'ten edinerek gidermeye çalışmak olası. Ancak önemli olan "idrak"tir, bir başkasının örneğin Welles hakkında yazdıklarını, filmlerini izleyerek yeniden değerlendirmek, o görüşü kendi fikri haline getirmek gerekir.

Sinema yazınında yeterince önem verilmeyen

popüler sinema ürünlerine de bu çaba içinde geniş yer ayırmakta yarar olacaktır. Uzmanlar, şiirle ilgilenen gençlere, serbest vezin yazmak arzusundalarsa bile hece vezni çalışmalarını önerirler, bu türün getireceği kısıtlamalarla uğraşmak, sözcük seçimi gibi konularda iyi bir eğitim malzemesidir. Aynı mantıkla, kişisel olarak gişeye yönelik filmler için senaryo yazmaya karşı olan genç senaristler, tür filmi çalışması yapmalıdırlar, sinema tarihine adlarını yazdıracak yapıtlara imza atabilmeleri için, giriş, gelişme ve sonuç bölümleri şablonlarla denetlenen bir senaryoda seyirciyi sürükleyebilecek yenilik ve sürprizler yapabilmeleri gerekir.

Ustalığını kanıtlamış William Goldman ("Marathon Man-Maratoncu"), David Mamet ("The Postman Always Rings Twice-Postacı Kapıyı İki Kere Çalar"), Andrew Kevin Walker ("Yedi") gibi Hollywood senaristleri de hemen yalnızca gişe filmleri yazıyorlar, ancak inanın gençlere pekçok şey öğretebilecek kadar geniş donanıma sahiptirler. Aynı biçimde, otoriteler tarafından Bergman ya da Bunuel'e kıyasla yeterince değerli bulunmayan Sergio Leone, Alfred Hitchcock gibi ustaların filmleri de eşsiz senaryo dersleri içerir. Onların filmlerini izleyip neyi neden yaptıklarını anlamaya çalışmak, çok geliştirici olabilir. Örneğin "Psycho-Sapık"ın dramatik yapısını ya da "Once upon a Time in the West-Batıda Kan Var"ın öyküleme tekniğini yakından inceleyerek, sinema okullarında öğretilmeyen değerli bilgilere ulaşabiliriz.

Tüm bunları yaptığınızı ve ele alacağınız tür hakkında geniş bir bilgiye sahip olduğunuzu varsayalım, şimdi artık bir adım daha atmaya hazırsınız demektir. İşlemek istediğiniz türe uygun bir soruyla başlamak yararlı olabilir: Polisiye yazacaksanız, sizin dedektifiniz nasıl biri olacak? "Lethal Weapon-Cehennem Silahı" filmlerinde Mel Gibson'ın canlandırdığı karaktere mi benzeyecek, Danny Glover'ınkine mi? Yoksa sokaktaki adam mı olacak? Karakterin belirlenmesi, bir öyküye başlamak için ideal yollardan biridir, Edward Dmytryk'in şu güzel sözünü anımsayalım: "Herkes öykünün öneminden bahsediyor. Oysa karakter daha önemlidir. İyi çizilmiş iki karakteri karşılaştırın, zaten bir öykü çıkar."

Renkli, çekici bir delikanlı ile seyirciyi büyüleyebilecek bir kızı, uygun koşullarda karşılaştırırsanız, ortalamanın üzerine çıkabilecek bir romantik komedinin kapısını aralamış olursunuz. Hatta bu yolla, getirmek zorunda olduğunuz yeniliklerin bir bölümünü de halledebilirsiniz.

Benzeri bir başka başlangıç sorusu, "Macera nasıl bir şey olacak?"tır. Pekçok örneğini izlemiş olduğunuz türden bir macera filmi yazmaya sıvanacağınızı varsayalım, Türkiye'de geçecek bir serüven, işe FBI, CIA ve hatta Ulusal Güvenlik ajanlarının karıştığı bir Hollywood

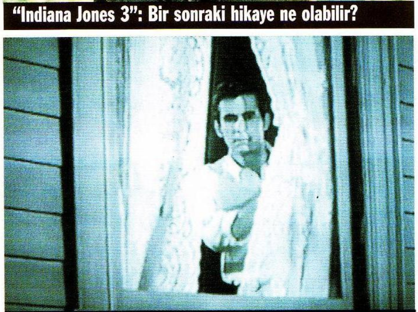
"Sevginin Bağladıkları": Nora Ephron'ın romantik komediye getirdiği yenilikleri görmek için seyretmek şart.

yapımından doğası gereği farklı olacaktır, ama nasıl bir fark? (Sahi, Türkiye'de geçen, Cameron ya da McTiernanvari bir macera nasıl bir temele oturabilir acaba?)

Geçen sayı incelediğimiz bütçe sorunları yüzünden, Hollywood'la, onun en güçlü olduğu alanda yarışamayacağımızı bilmek durumundayız, jet uçaklarının gökyüzünü hallaç pamuğu gibi attığı, arabaların parçalandığı, dev binaların havaya uçtuğu macera filmlerini Türk

"Indiana Jones 3": Bir sonraki hikaye ne olabilir?

"Sapık": İncelenmeye değer bir dramatik yapı.

"True Lies": Aksiyonda aile saadeti.

sinema endüstrisi finanse edemez, edildiğini varsayalım, o profesyonellikte ne yönetmen vardır ülkemizde, ne de teknik ekip.

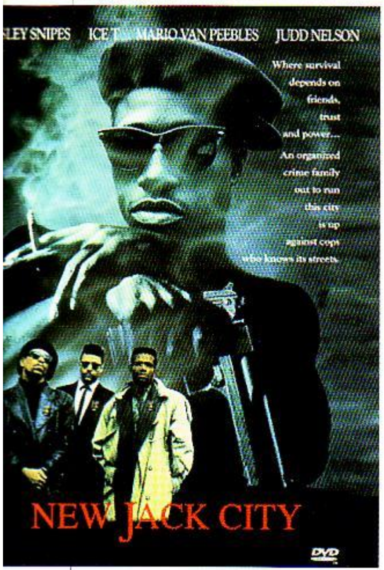
Öyleyse Türkiye'de geçecek bir macera filmi, gücünü hemen yalnızca senaryosundan alacak demektir. Senaristi işini iyi bilen, birikimli biri olursa tüm dünyaya satılacak bir macera filmi Türkiye'den de çıkabilir. Bir "True Lies-Gerçek Yalanlar" olamazsa bile örneğin bir "Reservoir Dogs-Rezervuar Köpekleri"... Kuşkusuz senaristin, eseri çekecek yönetmenin macera alanında fazla deneyim yapma şansı bulamadığını ve bunun acısının sette çıkacağını hesaba katması beklenir (Senaristin önemli görevlerinden birini, başta yönetmen olmak üzere ekibin diğer üyelerine nasıl paslar atması gerektiğini ilerleyen yazılarda tartışacağız.).

Welles'in öyküsünü anımsayalım: "Citizen Kane-Yurttaş Kane"e hazırlanırken hiç sinema deneyimi yoktu. Boş zamanlarını stüdyonun gösterim odasına kapanıp dönemin önemli filmlerini, özellikle John Ford eserlerini inceleyerek geçiriyor, aklına takılan soruları stüdyoda rastladığı uzmanlara soruyordu. Bu yolla (ve tabii ki film çekerek) öğrendikleriyle, üstün eserler vermekle kalmadı, sinemaya yeni anlatım biçimleri de kazandırdı.

Öyleyse arzu ederseniz eğer, başka filmlerden yola çıkarak, o senaristlerin yerinde olsak ne tür değişiklikler getireceğimizi tartışabiliriz. İşi biraz kolaylaştırmak için, çok bilinen seri filmleri örnek olarak alalım. Örneğin "Indiana Jones"un dördüncü filminin öyküsü size sipariş edilse, ne yapardınız? Bu serinin geçmişine yeterince hakim değilseniz, "Terminator"ın üçüncüsü ya da "Cehennem Silahı"nın beşincisini de düşünebilirsiniz.

Gelecek ay "Alien Resurrection-Yaratık Diriliş"in senaryosunu inceleyecek, serinin ilk üç filminden farklılıklarını ve seriye getirdiği yenilikleri saptamaya çalışacağız. ■

SİNE DVD

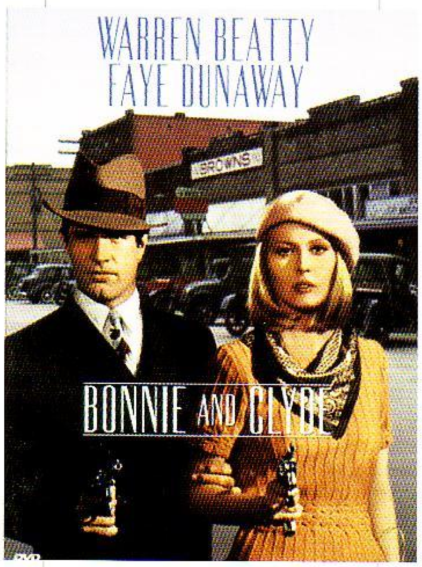

NEW JACK CITY/
Mario Van Peebles/1991/97 dk.

Siyah sinemanın önde gelen, hatırlı isimlerinden, çokluk oyuncu kişiliği ile tanıdığımız Mario Van Peebles'ın yönetmen olarak altına imzasını attığı, iyisinden bir suç filmi "New Jack City". Gösterildiği dönemde ciddi şekilde ses getirmiş, olumlu eleştiriler almış, üstelik Spike Lee'nin muhtelif marifetlerinden, Allen ve Albert Hughes kardeşlerin yumruk etkili filmlerine uzanan siyah sinema zirvelerinin arasına adını yazdırmakta güçlük çekmemişti. Kısaca, uyuşturucu ticareti ile akla hayale sığmayan paralar kazanmış, medeniyetin orta yerinde krallığını ilan etmiş bir adamın yükseliş ve düşüş öyküsü olarak özetlenebilir hikaye. Wesley Snipes'ın canlandırdığı ve kariyerinin tartışmasız en iyi performanslarından birisini ortaya koyma imkanı bulduğu uyuşturucu kralı Nino karakteri, anlamlı bir "özel" film ve çarpıcı bir rol-model seçmiştir kendisine. İki büyük yönetmen tarafından iki ayrı versiyonu çekilmiş, her ikisi de başyapıt düzeyini yakalamış "Scarface"lerden, tercih sebebi olarak Al Pacino'lu versiyon ve usta oyuncunun burada canlandırdığı efsanevi uyuşturucu taciri portresi. Nino her fırsatta bu filmi izler, Pacino'nun karakterini kritik eder ve onun hatalarına düşmeyeceğini sayıklar. Ne var ki, "New Jack City"nin en sarsıcı anlarından birinde, "Scarface"in kanlar içinde yerde yatan baş karakterinin silueti, projeksiyonun azizliği sonucu Nino'nun üstüne düşer. Yeterince manidar, değil mi! Bir suç filminin ötesinde, uyuşturucunun ne mene bir şey olduğu, nasıl bir dolaşıma tabi bulunduğu, insanı ne hallere koyduğu gibi hassas konulara da eğilen, küçük kusurlarına karşın, başarılı payesini hakeden bir film. Tavsiye olunur...

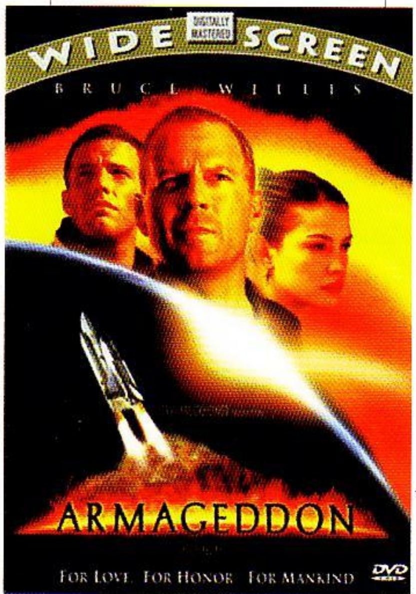
BONNIE AND CLYDE/
Arthur Penn/1967/111 dk.

Bu ay Raksotek'in önümüze sürdüğü klasiklerden ilki, zaman içinde onlarca taklit ve kopyaya ilham kaynağı oluşturacak eşsiz bir manifesto niteliğindeki Arthur Penn başyapıtı "Bonnie ve Clyde". Televizyonlarımızın siyah-beyaz olduğu günlerde bizde de sık sık gösterilir, seyircisine seyirci katardı. Detaya girmeye gerek yok; benzersiz Faye Dunaway ve gencecik bir Warren Beatty'nin hayat verdiği iki banka soyguncusunun, trajik bir şekilde sonlanacak öyküsü söz konusu olan. Görülmeyi de, arşivlenmeyi de her açıdan hakkettiği su götürmez. (not: Henüz ilkokul 3. sınıfta okumakta olduğum bir sırada geliştirdiğim tüm zamanların -!- en iyi filmleri listemde birinci sırayı bu filme yakıştırdığımı belirtmeden geçemeyeceğim...)

ARMAGEDDON/
Michael Bay/1998/144 dk.

Kelimelerin tam anlamlarıyla; hit film, olay film, çılgın film. Neden hit film, çünkü... Geçtiğimiz ay "EDTV"nin eleştirisinde de bir vesileyle dile getirdiğim üzere, vizyona çıkışı daha önceki bir döneme tekabül eden "Deep Impact"ten alınan esinle oluşturulmuş olduğu halde gişesi onunkini birkaç misli katlayan bir başarıya sonuçlandı, yıllık box-office listelerinin en tepesine kuruldu, ondan! Neden olay film, çünkü... Ekseriyetle 12-17 yaş grubundan olmak kaydıyla, bu filme kalplerinde çok özel bir yer tahsis eden bir hayran kitlesinin varlığına koşut olarak, tüm sinema tarihinde en çok nefret edilmiş, seyircisinin sinirlerini en çok bozmuş, oyuncu hatırına salon dolduranları en acımasızca mağdur etmiş filmlerinden birisi olması dolayısıyla. Neden çılgın film, çünkü... 90'lı yıllar aksiyon sinemasının en belirleyici özelliklerinden biri olan, giderek yükselen bir değer olarak karşımıza çıkan hızlı kurgu anlayışının, bu filmde enikonu çığrından çıkmış olduğunu görüyoruz. Aksiyon anlarının zaten tepelerden aşağı koşan atlar misali üst üste yığıldığı filmin kimi bölümlerinde 5 saniyeyi aşan bir plan bulmak, Godot'yu beklemek gibi bir deneyime dönüşüyor adeta. Bruce Willis, Billy Bob Thornton, Ben Affleck, Liv Tyler, Will Patton, Steve Buscemi ve Peter Stormare gibi afilli isimlerden kurulu göz kamaştırıcı kadrosunun da katkısıyla, iyi bir eğlencelik olduğu kesin. Yorucu olduğu da öyle...

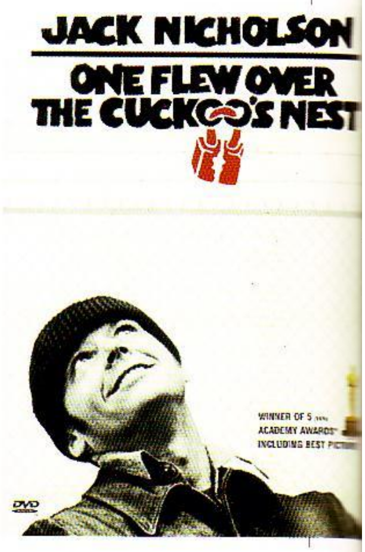

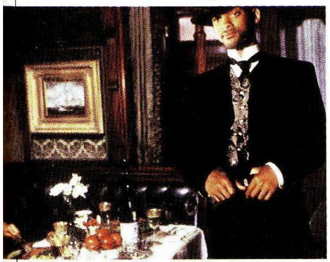
ONE FLEW OVER THE CUCKOO'S NEST/
Milos Forman/1975/133 dk.

İşte klasik tabirini layıkıyla hakeden, tüm zamanların en iyilerinden, bir Milos Forman harikası. Frank Capra'nın, 1934 yapım tarihli "It Happened One Night"ından bu yana beş büyük Oscar'ı -film, yönetmen, senaryo, erkek oyuncu, kadın oyuncu- birden götüren ilk film olma ünvanı da cabası. Başrol oyuncusu Jack Nicholson'ın, yinelenemez bir oyun ortaya koyduğu Ken Kesey karakterini unutmak mümkün mü? Korkunç bir sosyal zekaya ve yaratıcılığa sahip olmasına karşın, toplum içinde sırıtan, uyum sorunundan fena halde muztarip olan Kesey, bir akıl hastanesine kapatılır. Burada tanıştığı, her biri ayrı telden çalan, türlü çeşit davranış bozukluğu sergileyen, asosyal, işe yaramaz, huysuz ve de huzursuz hastalarla kurduğu sıcak, insancıl ilişkiler, diğer hastalarda gözle görülür bir iyileşmeye vesile olur. Ne var ki suçu bununla sınırlı değildir. Aynı zamanda Ken Kesey olarak doğmak gibi affedilemez bir günah işlemiştir. Doğal olarak kendisini acı bir son beklemektedir. Son tahlilde insan ruhunun zaferi ile sonuçlanan, epeyi dokunaklı ve sarsıcı bir film olarak değer bulan "One Flew Over the Cuckoo's Nest"i, yani "Guguk Kuşu"nu hepinize salık veririm...

(Raksotek'ten Sultan Akgül'e, yardımcı olmak konusunda tereddüt etmediği için çok teşekkürler. İşte, RAKSOTEK'e ulaşabileceğiniz numaralar...
Tel. 0 212 275 57 87
Faks. 0 212 266 75 18)

CEM ALTINSARAY

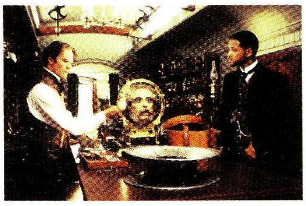

■ **WILD...WILD...WEST...**

Uzunca bir süredir, başrol oyuncusu Will Smith'in öncelikli marifetlerini -rap ve dans- konuşturduğu müzik videosu ile gündemimizi işgal eden, 90'lı yılların en iyi filmlerinden biri olarak değerlendirebileceğimiz "Men In Black"in yönetmeni Barry Sonnenfeld'in yönettiği ve talibi bol latin fıstığı Selma Hayek ile usta oyuncular Kevin Kline ve Kenneth Branagh'ın biraraya geldiği bir yeni zaman harikası!

http://www.wildwildwest.net/

■ **The Haunting**

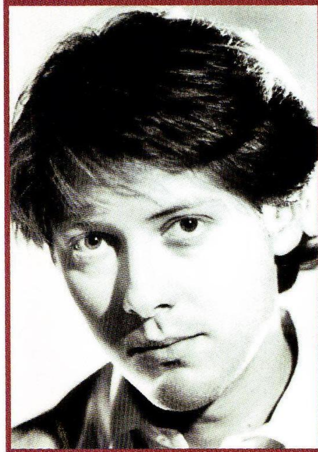
Çoktandır iyisinden korku filmlerine hasret kalan bizler, neredeyse son on yılda tükenmiş bir janr olarak karşımıza çıkan bu türün, hiç de fena olmayan örneklerine kavuşuyoruz birer birer. Binyılı kapatmak üzere olduğumuz şu dönemde hem! "The Haunting" de emin olun, güldürmeyi değil, korkutmayı hedef bellemiş bir film! İlginç kadrosu ve uslanmaz yönetmeni Jan de Bont'un ayak oyunlarını terkisine alarak sıkı bir seyir tecrübesine dönüşecek gibi görünüyor...

http://www.asylum.com/movies/h/haunting/

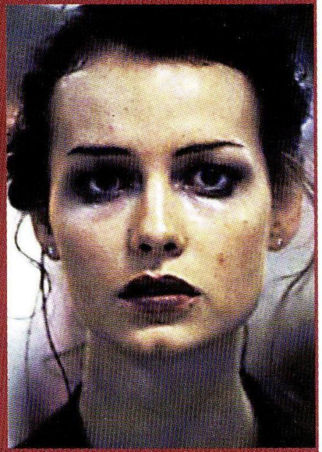
WEB YILDIZLARI

JAMES SPADER: Gölge starların en büyüğü!

http://www.geocities.com/Hollywood/Studio/4471/index.htm

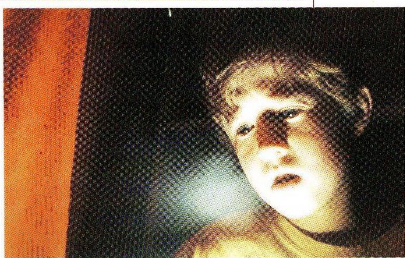
SAFFRON BURROWS: Bu da nereden çıktı dedirtecek!

http://www.geocities.com/Hollywood/Film/6627/

■ **The Sixth Sense**

İlginçtir bu sezon birden fazla efsanevi film arka arkaya sıralandı ve birbirinin kuyusunu kazdı. Her birinin gişe rekorları kırması, uzun müddet box-office raporlarında önde gidip, bayrak sallaması beklenen filmlerden önce "Austin Powers: The Spy...", ardından "Star Wars: E1", "Eyes Wide Shut" ve hiç hesapta olmayan, ne var ki tüm zamanların en büyük karını elde eden "The Blair Witch Project" sahne aldı. Derken bir başka film çıkageldi ve

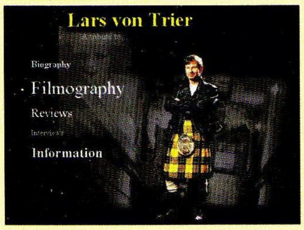

tümünü unutturdu. 7 haftadır bir numara: "The Sixth Sense"...

http://movies.go.com/sixthsense/

CEM ALTINSARAY

MERAKINIZI BASTIRIN! Lars von Trier Web Space

Avrupa sinemasının son on yılda önümüze sürdüğü en önemli isim olarak kabul gören Lars Von Trier'e ithaf edilmiş, mükemmel bir site. Kendisinin dünya sinema tarihinden bağımsız, başlıbaşına bir kamp olarak ele alınması, Avrupa sinemasına mal edilmemesi gerektiğini düşündüğümü, laf arasında belirtmek isterim. Bu deli ve de dahi adam hakkında olup bitenleri merak etmekten kelli net dehlizlerine şöyle bir kafamı uzatmış ve fakat kayda değer hiçbir site ya da doyurucu sayfaya rastlayamamıştım. Bunu da Trier üzerine yazılıp, çizilmiş her türlü argümanın, yönetmenin ana

dilinde oldukları halde online bulunmalarına yorduğumu hatırlıyorum. Ne var ki geçen bir senelik zaman zarfında benim bilgim dışında gelişmeler yaşanmış ve sevgili yönetmenimiz internet üzerindeki en şık sitelerden biriyle onurlandırılmış. Sonuç gerçekten çarpıcı. Zira bu site sayesinde kendini öteden beri ağırdan satan, medyaya mesafeli kalan, filmlerinden başka iki-üç röportaj ve üç-beş resimden tanıdığımız yönetmenle aramızdaki duvarları bir nebze olsun kaldırmak

mümkün oluyor. Filmleri üzerine yazılmış türlü çeşit eleştiri, yönetmenin zaman içinde nazlana nazlana verdiği ancak her biriyle şimşekleri üstüne çektiği söyleşiler, filmler, resimler, vs... Esas değinmek

istediğim hususlardan biri de söz konusu sitenin gerçek bir lay-out (tasarım) harikası olması. İçeriği kadar kendi de güzel olan bu siteyi meraklısı kaçırmasın!

http://www.sarto.com/home2/vontrier/index.html

Jean Pierre Jeunet ve Marc Caro'nun yönettiği "Kayıp Çocuklar Şehri" atmosferiyle dikkat çekiyor.

Michael Collins-Özgürlüğün Bedeli

Siyasal sinemanın son dönemdeki en çarpıcı ve başarılı örneklerinden biri. "Biz Melek Değiliz" (We're No Angels), "Ağlatan Oyun" (Crying Game), "Vampirle Görüşme" (Interview with the Vampire) gibi çalışmalarıyla, her filmi merakla beklenen çağdaş yönetmenler arasında yerini alan Neil Jordan'ın imzasını taşıyan "Michael Collins-Özgürlüğün Bedeli" (1996), bizleri İrlanda'nın yakın tarihinde bir yolculuğa çıkarıyor. Venedik Film Festivali'nde Altın Aslan ve En İyi Aktör ödüllerini alan, müziği ve görüntüleriyle Oscar'a aday olan yapıt, hayatını İrlanda'nın özgürlüğüne adayan Michael Collins'in öyküsünü perdeye taşıyor. Halen süren İrlanda bağımsızlık hareketinin tarihine tanıklık etme fırsatı veren film, adı pek bilinmeyen bir savaşçıyı baş kahraman yaparken, Hollywood tarzı bir abartıya kaçmıyor. Oyuncular; Liam Neeson, Aidan Quinn, Stephen Rea, Alan Rickman ve Julia Roberts...

31 Pazar CINE5

ATEŞ HATTINDA
IN THE LINE OF FIRE

John Malkovich, ABD başkanını öldürmeye kararlı bir psikopat... Clint Eastwood ise, onu engellemeye çalışan bir gizli servis ajanı... Malkovich'in oyunu, senaryosu ve kurgusuyla Oscar'a aday olan, müthiş tempolu bir gerilim... 1993 yapımı filmi Wolfgang Petersen yönetmiş.

10 Pazar KANAL D

MESAJ
CONTACT

Carl Sagan'ın yayınlandığı yıl çoksatar kitaplar listesine giren romanından uyarlanan "Mesaj" (1997), çocukluğundan beri evrenin gizlerine ilgi duyan ve günün birinde uzaydan garip mesajlar alan Ellie adlı genç bir kadının tutkulu mücadelesini konu alıyor. İyi bir bilimkurgu filminin seyir zevkiyle derin bir felsefi ruhu birleştirmeyi başaran "Mesaj", En İyi Ses dalında Oscar'a aday olmuştu. Robert Zemeckis'in yönettiği, üç saate yakın süren filmde Jodie Foster, Matthew McConaughey, James Woods, John Hurt gibi ünlüler boy gösteriyor.

17 Pazar CINE5

ÖZGÜR WILLY 3
FREE WILLY 3: THE RESCUE

İlki 1991'de çekilen ve büyük ilgi gören "Özgür Willy" serisinin şimdilik son halkası... Okyanusta özgürce hayat sürerken, acımasız balıkçıların hedefi olan sevimli bir balina ve onu korumaya çalışan bir genç arasındaki sevgi ilişkisini anlatan film, daha çok genç seyirciyi hedefliyor. Sam Pillsbury'nin yönettiği 1997 yapımı filmde, Jason James Richter ile August Schellenberg oynuyor. İlk iki bölümü sevenler, sinemalarımıza gelmeyen bu filmi de ilgiyle izleyebilir.

24 Pazar CINE5

"Mesaj"

UZMAN
THE SPECIALIST

İntikam peşindeki bir kadın, uzman bir bombacı ve aralarında başlayan tutku dolu aşkın öyküsü. Sylvester Stallone ile Sharon Stone'u buluşturan filmi, Luis Llosa yönetmiş. **17 Pazar KANAL D**

ŞAMPİYONLAR SAVAŞÇILAR'A KARŞI
D3: THE MIGHTY DUCKS

"Şampiyonlar" serisinin üçüncü filmi. "Şampiyonlar"da (The Mighty Ducks - Champions) ve "Şampiyonlar Geri Döndü"de (D2: The Mighty Ducks) zafer kazanan küçük buz hokeyciler, bu kez farklı bir okulda ve farklı bir koçla başarının peşine düşüyorlar. "Şampiyonlar Savaşçılar'a Karşı"nın yapımcısı Jordan Kerner'e göre bu üçüncü film, ilk ikisine göre daha duygusal ve daha komik... Robert Lieberman'ın yönettiği 1996 yapımı filmde Emilio Estevez ve Jeffrey Nordling oynuyor.

2 Cumartesi atv

EVRENİN ASKERLERİ
UNIVERSAL SOLDIER

"Kurtuluş Günü"nün yönetmeni Roland Emmerich imzalı, nefis bir bilimkurgu. Tüm duygu ve düşüncelerinden arındırılarak, olağanüstü güçlerle donatılan askerlerin hikâyesini anlatan 1992 tarihli yapıt, dur-durak bilmeyen temposu ve gerilimiyle öne çıkıyor. Jean-Claude Van Damme ile Dolph Lundgren'in oynadıkları filmin bu yıl çekilen devamı "Evrenin Askerleri: Geri Dönüş" ise şu sıralar sinemalarımızda oynuyor.

3 Pazar KANAL D

SPACE JAM

Gerçek oyuncularla çizgi karakterleri ustalıkla aynı ortamda buluşturan 1988 yapımı "Masum Sanık Roger Rabbit", sinemada önemli bir teknolojik devrim yaratmış ve bu yolla 7. sanata yeni açılımlar

"Space Jam"

sağlamıştı. Gösterime girdiğinde büyük bir gişe hasılatı elde eden "Space Jam" de aynı yolu takip ediyor ve Michael Jordan gibi bir basketbol deviyle, Warner Bros.'un yarattığı ölümsüz çizgi karakterleri biraraya getiriyor. Looney Tunes'lar, yanlarına Michael Jordan'ı da alarak, uzaylı çizgi karakterlerle basketbol maçı yapıyorlar. Çok özel bilgisayar efektleriyle hazırlanan "Space Jam", her yaştan sinemasever için eğlenceli bir film. Theresa Randle, Bill Murray gibi sürpriz oyuncular da cabası...

3 Pazar CINE5

KARA KEDİ, AK KEDİ
BLACK CAT, WHITE CAT

Biri kara biri ak iki kedi, hurdaya dönmüş bir otomobili yiyen domuz, öldü sanılarak tavan arasına kaldırılan ve kokmasınlar diye üzerlerine buz kalıpları konulan iki dede... Altın dişli beceriksiz bir gangster bozuntusu ve onu dişlerini sökmekle tehdit eden gerçek bir psikopat gangster... Balkanlar'a özgü canlı, kıpır kıpır, oynak köçek havası eşliğinde sıcak, eğlenceli bir öykü... Emir Kusturica'nın yeniden "Çingeneler Zamanı" ortamına geri döndüğü 1998 yapımı bu son çalışmasında, Bayram Severdzan ve Srdjan Todorovic oynuyor.

6 Çarşamba CINE5

ROMANTİK ŞÖVALYE
PRINCE VALIANT

Kral Arthur'un şeytan ruhlu kız kardeşi Morgan Le Fey, büyücü Merlin'in tabutunu gömülü olduğu yerden çıkarmak ister. Böylece bütün dünyanın en güçlü büyülerinin yazılı olduğu büyü kitabını ele geçirecek ve baş edilmez bir güce sahip olacaktır. Büyü kitabını çıkarmak için Viking askerlerini görevlendirir. Bu amacına ulaştıktan sonraysa sıra, kafasındaki şeytani planları gerçekleştirmek için ihtiyacı olan Excalibur adlı kılıcı bulmaya gelir. Güzel prensesler, yakışıklı şövalyeler ve kötü ruhlu kralların yaşadığı geçmiş zamanlara masalsı bir yolculuğa çıkartan filmin yönetmeni Anthony Hickox... Stephen Moyer ve Katherine Heigl'ın oynadıkları 1997 yapımı film, geçtiğimiz aylarda sinemalarımızda gösterimdeydi...

10 Pazar CINE5

HOŞÇAKAL YARIN

68 kuşağının öğrenci liderlerinden Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idamını konu alan, geniş tartışmalara yol açan bir yapıt. Reis Çelik'in yönettiği, Berhan Şimşek, Tuncel Kurtiz, Tuncer Necmioğlu ve Mazlum Çimen'in oynadıkları film, dönemi ve efsane devrimcileri beyazperdede ölümsüz kılmak adına yola çıkıyor ama senaryonun yetersizliği ve oyuncuların yanlış seçimi yüzünden başarıya ulaşamıyor. Yine de genç kuşaklar, yakın tarihimize damgasını vurmuş efsane devrimcileri tanımak, orta yaş kuşağı da anıları tazelemek adına izleyebilir.

28 Perşembe CINE5

"Kara Kedi, Ak Kedi"

orson welles toplu gösterisi

SİNEMA BÜYÜSÜ

Atilla Dorsay ve Alin Taşçıyan'ın birlikte sundukları kuşak, bu ay Orson Welles toplu gösterisine ayrılmış. Sinema dehası Welles, 4 filmiyle cuma geceleri bizi büyülü bir yolculuğa çıkaracak. Kuşağın ilk filmi "Yurttaş Kane" (Citizen Cane, 1941)... Ünlü bir basın kralının ölümünden sonra, bir gazeteci yaşamını ve gizlerini araştırmaya girişir. Tüm soruşturmalarda sinema tarihinin en iyi filmi seçilen efsanevi yapıtı, Orson Welles henüz 25 yaşındayken çekmişti. Başrolde yine kendisi ve Joseph Cotten ile Agnes Moorehead var. İkinci sırada "Şahane Ambersonlar" (The Magnificent Ambersons, 1942) yer alıyor. Bir büyük ailenin çöküşü ve yeni zenginlerin iktidarı ele geçirmesi üzerine etkileyici bir başyapıt. Booth Tarkington'ın romanından yola çıkan Welles'in ikinci filmi, sakin görünümü altında kameraya tam hâkimiyet ve görkemli bir biçim alıştırması özellikleri taşıyor. Stüdyo tarafından bir hayli kesilen film, yine de görkemini koruyor. Oyuncular Joseph Cotten, Agnes Moorehead ve Anne Baxter... Üçüncü hafta, Welles'ten bir Shakespeare uyarlaması izliyoruz; "Otello" (Othello, 1951). Orson Welles, Fay Compton ve Suzanne Cloutier'nin oynadıkları film, zor koşullarda çekilmiş ve bitişi yıllar sürmüştü. En ilginç tiyatro-sinema evliliklerinden biri olan yapıt, çok başarılı bulunmasa da sinemaseverlerden ilgiyi hak ediyor. Kuşağın son filmi, tipik bir Welles gerilimi olan "Ölüm Raporu" (Confidential Report - Mr. Arkadin, 1955). Zengin bir adam, genç bir Amerikalı'yı kendi geçmişinin karanlık kişiliklerini bulması için kiralar. Ancak bu kişilikler, birbiri ardına ölmeye başlar. Michael Redgrave, Akim Tamiroff, Katina Paxinou gibi dönemin birçok uluslararası karakter oyuncusunu biraraya getiren film, karmaşık bir entrika ve parlak bir biçim gösterisi.

Her Cuma TRT 2

"Hoşçakal Yarın"

HOŞÇAKAL TOLEDO
KISS TOLEDO GOODBYE

Ülkemizde gösterime girmeyen ama keşfe değer, sevimli bir komedi. Kendi halinde, kasabalı bir genç, günün birinde Limuzin'le kaçırılır. Onu isteyen, bir mafya babasıdır. Bir süre sonra bu adamın, onun öz babası olduğu ortaya çıkar. Derken mafya babası bir patlamada ölür ve yerine kahramanımız geçer. İşler çok geçmeden tam bir çorbaya dönecektir. Michael Rapaport ile Christopher Walken'ın başrolleri paylaştıkları film, eğlenceli dakikalar vaat ediyor.

23 Cumartesi atv

DOĞUDAN MEKTUPLAR
LETTERS FROM THE EAST

Avustralya-Estonya ortak yapımı olan 1995 yılı yapımı film, aynı yıl Montreal Film Festivali Özel Ödülü'nü aldı. 2. Dünya Savaşı sonrası, çocuk yaştaki Anna, babasıyla birlikte Estonya'dan

"Doğudan Mektuplar"

İngiltere'ye kaçar. Babası yıllar sonra İngiltere'de büyük bir servete kavuşur ancak Anna ülkesine geri dönmek ister. Ewa Fröling, Mark Womacak, Marta Laurent gibi oyuncuların rol aldığı filmin yönetmeni Andrew Grieve.
13 Çarşamba KANAL 7

SARAYBOSNA'YA HOŞGELDİNİZ
WELCOME TO SARAJEVO

Sırp milislerin insanları sokaklarda tek tek avladığı Yugoslavya iç savaşı sırasında, görevini yerine getirmeye çalışan bir gazetecinin çarpıcı öyküsü. Bosna Hersek'in başkenti Saraybosna'da iki ay boyunca yağan iki milyonun üzerinde bomba kenti harabeye çevirmiş ve her yanı Sırp birlikler işgal etmiştir. İngiliz gazeteci Michael Henderson da yaşananları gözlemlemek için bölgeye gelir. Kentteki bir otele yerleşen diğer savaş muhabirleri ile birlikte, binbir güçlükle çalıştığı medya kuruluşuna haber geçmeye çalışır. İngiliz gazeteci, kaldığı otelin dışına çıkınca nefes kesen, her anı gerilim dolu bir hikayenin içine sürüklenir. "Jude" ve "Seni İstiyorum" filmlerinin İngiliz yönetmeni Michael Winterbottom'un çektiği "Saraybosna'ya Hoşgeldiniz"de (1997), Stephane Dilane, Woody Harrelson ve Marisa Tomei başrollerde.
2 Cumartesi CINE5

KÜÇÜK KELEBEK
A PIN FOR A BUTTERFLY

Hannah Kodicek'in yönettiği 1993 İngiltere yapımı filmde Joan Plowright, Ian Bannen, Hugh Laurie gibi oyuncular var. "Küçük Kelebek", dedesi ve ninesiyle 1950'lerin Doğu Avrupa'sında yaşayan Marushka'nın dini değerler ile okulda öğretilen siyasi fikirler arasında yaşadığı ikilemi konu alıyor.
12 Salı KANAL 7

YAŞAYAN ÖLÜLER
DEAD AND BURIED

Gary A. Sherman imzalı gerilim filminde, küçük bir Amerikan kasabasında meydana gelen ürpertici olaylar anlatılıyor. Daha önce ölen bazı kasabalılar sokaklarda dolaşmaya başlar. Her geçen gün yeni bir kasabalı, seri cinayetlerin kurbanı olur. 1980 yapımı filmin başlıca oyuncuları James Farentino, Melody Anderson, Jack Albertson.
19 Salı KANAL 7

BİR KÜÇÜK PRENSES
A LITTLE PRINCESS

En İyi Sanat Yönetimi ve Görüntü dallarında Oscar'a aday gösterilen "Bir Küçük Prenses" (1995), Frances Hodgson Burnett'ın sevilen çocuk klasiğinden yapılan gösterişli bir uyarlama. Film, Sara adlı küçük bir kızın yaşadığı acı-tatlı olayları anlatıyor. Çocukluğu, babasının görevli olduğu Hindistan'da geçen Sara, ergenlik çağına adım atacağı dönemde beklenmedik sürprizlerle karşılaşır. Babası, askeri bir görevle çağrılınca, Sara da zorunlu olarak New York'ta pahalı bir yatılı okula gönderilir. Son derece disiplinli bir yer olan okulda, babası para yolladığı müddetçe Sara da el üstünde tutulur. Ancak sonradan her şey tersine döner ve Sara için zor günler başlar. Alfonso Cuarón'un yönettiği filmde, Liesel Matthews ile Liam Cunningham oynuyor.
30 Cumartesi CINE5

"Küçük Kelebek"

ARKADAŞ KURBANI
BAD COMPANY

1978'de Karl adlı 13 yaşındaki gazete dağıtıcısının öldürülmesi etrafında gelişen gerçek bir yaşam öyküsü. Küçük çocuk bir soyguna tanık olunca, korkunç bir cinayete kurban gider. Tüm ülke, katillerin bulunup hak ettikleri cezaya çarptırılmasını ister. David Drury'nin yönettiği 1993 yapımı İngiliz filminde Susan Wooldridge ile Jonny Lee Miller'ı izliyoruz.
5 Salı KANAL 7

"Arkadaş Kurbanı"

SEVİMLİ AİLE VEGAS'TA
NATIONAL LAMPOON'S VEGAS VACATION

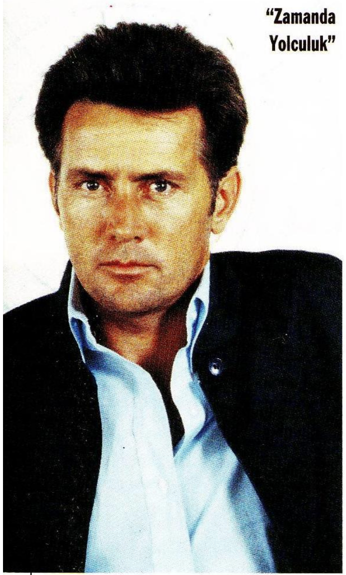
Yaklaşık 20 yıldır devam eden National Lampoon serisinin en yeni filmlerinden biri. Her macerada başlarından türlü felâketler geçen sevimli ailemiz, bu kez kumarhanelerin ve eğlencenin merkezi Vegas'a gidiyor ve neşeli serüvenler başlıyor. Stephen Kessler'in 1997 yapımı filminde Chevy Chase, Beverly D'Angelo ve Randy Quaid'i izliyoruz.
18 Cumartesi CINE5

BATI BEYRUT
WEST BEYROUTH

Başta Toronto olmak üzere 5 ayrı festivalde ödüller alan Batı Beyrut, Lübnan iç savaşını üç gencin gözüyle aktaran, farklı bir siyasal film örneği. Lübnan iç savaşının ilk günü olan 13 Nisan 1975'te bir otobüsteki Filistinli yolcular, Beyrut'un müslüman kesiminde yaşayan iki genç olan Tarık (Rami Doueiri) ve Ömer'in (Mohamad Chamas) gözü önünde militanlarca katledilir. Hristiyanların Doğu Beyrut'u ele geçirmesiyle bu bölge ülkenin ve halkın bir sembolü haline gelir. Bütün olanlara rağmen Tarık ve Ömer şahit oldukları trajediyi yok sayarlar ve okullarının da kapanmasını fırsat bilerek günlerini eğlenceye adarlar. Beyrut doğumlu olan yönetmen Doueiri, Quentin Tarantino'nun filmlerinde kameramanlık yaptıktan sonra ilk filmi olan "Batı Beyrut"u çekerek büyük başarı kazandı. Geçtiğimiz aylarda sinemalarda gösterime giren 1998 yapımı film, Lübnan-Fransa ortak yapımı.
25 Pazartesi CINE5

ZAMANDA YOLCULUK
THE FINAL COUNTDOWN

1980 yılında, Amerikan Nimitz destroyeri, Pearl Harbour'un 200 mil açıklarında ilginç bir olay yaşar.

"Zamanda Yolculuk"

Olağan tatbikatlarından biri için denizde seyreden destroyer, denizden gelen beklenmedik bir hortumun içine çekilir. Fırtınanın oluşturduğu kapı, gemiyi 1941 yılına götürmüştür. Don Taylor'ın 1980'de çektiği bu ilginç fantezide Kirk Douglas ve Martin Sheen başrollerde...

7 Perşembe KANAL 7

MAMBA
VENOM

1981 yapımı bir korku filmi. Pierce Haggard'ın yönettiği filmde, Klaus Kinski, Oliver Reed, Sterling Hayden rol alıyor. Evin hizmetçisi ve şoförü, evin astım hastası küçük oğlu Phillippe'yi kaçırmaya çalışırlar. Ama ilahi adalet yerini bulur ve Mamba adlı zehirli bir yılan onların felâketi olur.

14 Perşembe KANAL 7

AH GÜZEL İSTANBUL

Yönetmen Atıf Yılmaz'ın en güzel, en dokunaklı filmlerinden biri "Ah Güzel İstanbul". Filmin bu denli güzel olmasında senaryoyu yazan Ayşe Şasa'nın büyük payı var. Sadri Alışık ve Ayla Algan'ın gösterdiği oyunculuk performansıyla tam bir sinema şaheserine dönüşen bu filmi sakın kaçırmayın.

10 Pazar KANAL 7

İNCE CUMALİ

Babasını öldüren köy ağasının kızını intikam almak amacıyla kaçıran, ancak kaçırdığı kıza bir süre sonra âşık olan bir erkeğin hikâyesi. 5. Altın Portakal Film Festivali'nde üç ödül birden alan 1967 yapımı filmin yönetmeni Yılmaz Duru... Yılmaz Güney, Tijen Par ve Erol Taş ise başrollerde.

24 Pazar KANAL 7

BİR KADININ ANATOMİSİ

Holdinglerin ve büyük işyerlerinin iç dekorasyonunu yapan Sibel (Hülya Avşar) ile, aynı şirkette çalışan Endüstri Tasarımcısı Metin (Uğur Polat), görkemli bir törenle evlenmişlerdir. İlk günleri rüya gibi geçmiş, gelecekle ilgili "filmlerdeki gibi" hayalleri kurmuşlardır. Ancak giderek tekdüzeliğin, hayatı doğru algılama, yorumlama yetersizliğinin tuzaklarında teklemeye başlarlar. Metin'in gözünü para hırsı bürümüş, iş değiştirmiş, kısaca bambaşka bir insan olup çıkmıştır. Metin, telefonda yaptıkları şiddetli bir kavganın ardından Sibel'e ulaşmak için deli gibi araba kullanırken kaza yaparak ölür. Sibel ise bu kazadan kendisini sorumlu tutar. Yavuz Özkan'ın "anatomik üçleme"sinin ilk filmi olan 1995 tarihli yapıt, 32. Antalya Film Festivali'nde Belgin Doruk Özel Ödülü ve En İyi Görüntü Yönetmeni ödüllerini almıştı.

14 Çarşamba KANAL D

"Mamba"

"İnce Cumali"

GÜN IŞIĞI
MORNING GLORY

İşini kaybeden çiftlik işçisi Will Parker, çiftlik işlerinden anlayan bir koca arayan Elly ile gazete ilanı aracılığıyla tanışır ve evlenir. Kısa sürede mutlu bir yuva kurarlar. Ancak çevredekiler onların bu mutluluğunu çekemez. Steven Hilliard Stern'in yönettiği filmde, sakatlanmadan önce son rolünde Christopher Reeve, Helen Shaver, Deborah Raffin oynuyor.

12 Salı KANAL 7

YILANLARIN ÖCÜ

Türk sinemasının en önemli örneklerinden biri. Metin Erksan'ın 1962'de, Fakir Baykurt'un romanından uyarladığı, uzun süre sansüre takılan ve gösterime girdiğinde olay yaratan filmde Fikret Hakan, Nurhan Nur ve Aliye Rona başrolleri paylaşıyor. Babasından kalan toprağı karısı ve çocuklarıyla işleyerek hayatını sürdüren Kara Bayram, evinin önünde ev yaptırmak için temel atan kötü niyetli Hacı Ali ile çatışmaya girer.

3 Pazar KANAL 7

"Gün Işığı"

GERÇEKLE YÜZ YÜZE
DOWN CAME A BLACKBIRD

Orta Amerika'da haber peşinde koşarken işkence gören ve bilinç kaybına uğrayan gazeteci Helen'in dramını anlatan cesur bir film. Televizyon için Jonathan Sanger'in yönetiminde çekilen "Gerçekle Yüz Yüze"de (1995), Laura Dern, Vanessa Redgrave ve AIDS'ten ölmeden önceki son filminde Raul Julia oynuyor.

11 Pazartesi CINE5

KIZ ARKADAŞIM 2
MY GIRL 2

Büyük küçük herkesi derinden etkileyen "Kız Arkadaşım"ın 1994 yapımı ikincisinde de aynı sevimlilik ve sıcaklık devam ediyor. İlk filmde arkadaşının ölümüyle sarsılan Vada, bu kez yıllar önce ölen annesinin hatıralarının peşine düşüyor. Başarılı küçük yıldız Anna Chlumsky'ye filmde Dan Aykroyd ile Jamie Lee Curtis eşlik ediyor.

31 Pazar KANAL D

Hazırlayan: OKAN ARPAÇ

Dennis Hopper

O sadece klasikleşmiş "Easy Rider"ın yönetmeni değil, şarap gibi yıllandıkça değeri artan ve sürekli yeni filmlerle karşımıza çıkan bir aktör... Geçtiğimiz aylarda "EdTV"de seyrettiğimiz Hopper, sinema dışı sorulara cevap veriyor.

İnsan varlığının en temel gücü seks midir?
(Gülüyor) Bunu söyleyecek yetkinlikte değilim.

Aşk hakkındaki düşünceniz nedir?
Mum ışığı. El ele tutuşmak.

Erkeklerin neden memeleri vardır?
Çimdiklemek için.

Açık havada en son ne zaman çıplak kaldınız?
Bir filmin çekimindeyken açık havada bir sürü insanın önünde çıplak kaldım. İsmi "Acts of Love"dı. Tamamen çıplaktım. Seks sırasında... Gerçekten zordu.

Kimle beraber çıplaktınız?
Amy Locane ve Amy Irwing.

Aynı anda mı?
Hayır, farklı zamanlarda... Her ikisiyle aşk macerasında bulunuyorum da.

Bir yönetmeni veya siz yönetmenken bir aktörü yumruklayacak kadar sinirlendiğiniz oldu mu hiç?
Bir aktörü yumruklamak istemedim hiç fakat bir yönetmene vurmak istedim.

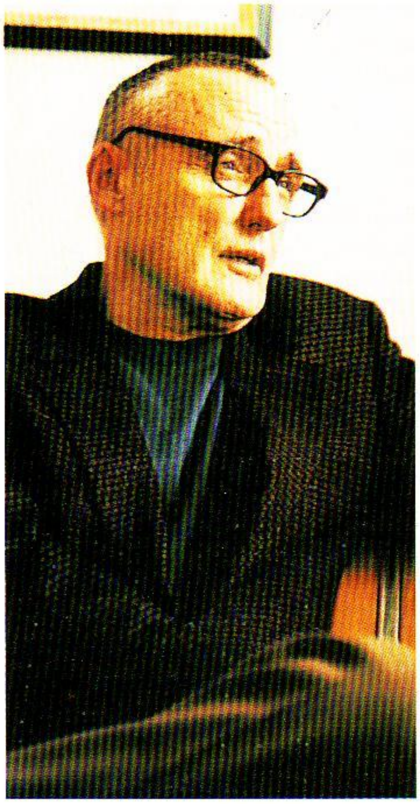
Ne kadar yaklaşmıştınız?
Epeyce. Oradan uzaklaşıp bir yere oturmak zorunda kalacak kadar... Üstelik de geçenlerde oldu.

Kim olduğunu söylemek ister misiniz?
(Gülüyor) Hayır teşekkürler. Her şeye rağmen bir yönetmene vurmak budalaca olurdu; çünkü bir daha asla çalışamazsınız. Size dava açılır ve sigortanız da olmaz; bu yüzden çok aptalca bir davranış olurdu.

David Lynch'e ne oldu?
Duymadınız mı? Tamamen çıldırdı, üzerindeki herşeyi çıkardı ve Los Angeles'ın merkezine doğru yürüdü.

Şaka yapıyorsunuz!
Şaka yapıyorum fakat iyi bir fikir. (Gülüyor)

Los Angeles sizce nasıl bir şehir?
Los Angeles'ın nasıl bir şehir olduğunu bilmiyorum. Pek sevmem. Bu şehirden hoşlanmamamın benim hatam olduğunu düşünürdüm eskiden.

Süpermarkette dolaşıp kendi alışverişinizi yapabiliyor musunuz?
Evet. Los Angeles'ın güzel yanı bu.

Yarım litre süt ne kadar?
Süt ürünleri içmem.

Para için en son ne zaman endişelendiniz?
Bu sabah. (Gülüyor) Hiç de iyiye gitmiyor. Hayır, doğru değil. İyiye gidiyor. Para konusunda her zaman endişelenmem. Ve bu çok fazla tasarruf yapıyorum demek değil; ama çok iyi bir kariyerim var. Hastalanmadıkça ve herşey göçmedikçe... Herşey yolunda. Gerçekten harika bir yaşamım vardır. Ama para daima bir meseledir. İşten işe koşuyorum. Hiç para almadığım bir sürü film yapıyorum.

Kendiniz hakkında duyduğunuz en iyi dedikodu neydi?
(Uzun bir sessizlik) 30 santimlik bir malafatım olduğu... Hayır, hayır. Bir katır gibi eğildiğim... Hayır, hayır. Liverpool'da keşfedildiğim. Bu, evet, buldum. (Gülüyor) Bilmiyorum.

Bir kadının sizi cezbetmesi için ne yapması gerek?
Pek az şey...

Bir çift kunduraya verdiğiniz en büyük para ne kadardı?
1000 dolar civarında, sanırım. Bir çeşit İtalyan derisiydi. Onları hâlâ kullanırım. Yaşamımın büyük çoğunluğunu kovboy çizmeleri ve Levi's içinde geçirdim; bir gün tüm bunlardan vazgeçip başka bir yöne gitmeye karar verdim ve uzun ömürlü şeyleri hep sevmişimdir. Ve hep en iyi kalite olmaları gerekir. Böylece, "Vay! Bunlar İtalyan kunduraları, dostum, bu deri kunduralar gerçekten müthiş görünüyor" diye düşündüm; sonra da onları aldım.

Boş bir akşamda en ideal zaman geçirme biçiminiz nedir?
İlk aklıma gelen, evde kalıp televizyon izlemektir. Bir hayli sıkıcıdır. CNN'in Ana Haberleri'ni açarım ve 12 saat kadar orada oturup boşluğa dalar giderim. İkincisi Las Vegas'ta harbi bir boks maçına giderim; belki bir Tyson maçına... Bu iyi olurdu.

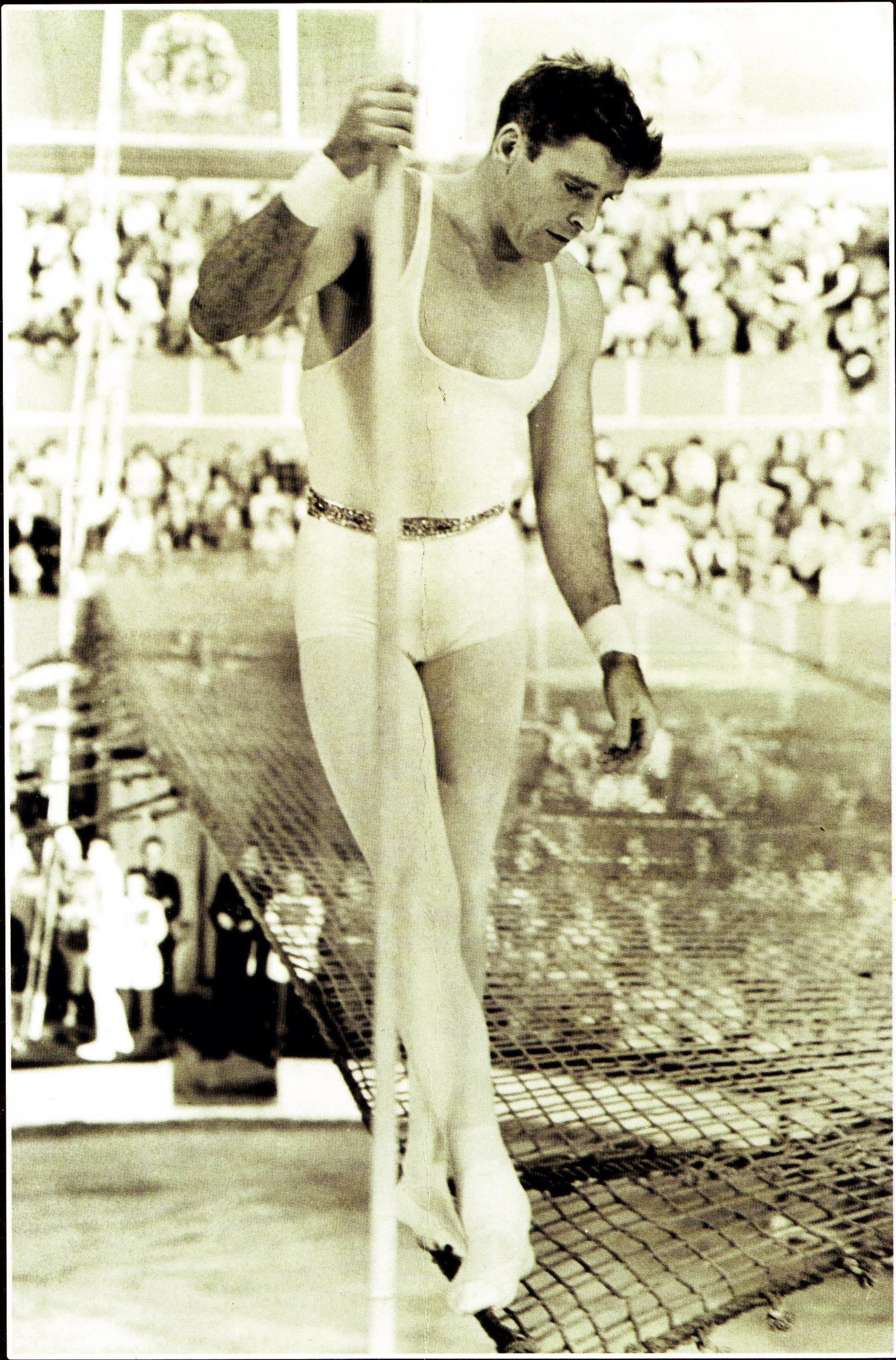
En çok neden korkarsınız?
Zannediyorum yaşlanmaktan... Bu tuhaf bir yolculuk olacak.

Daha önce hiç bir terapiye katıldınız mı?
Evet, ama pek uzun kalmadım. Yaşamımda pek çok kez terapide olmam istendi. (Gülüyor) Veya terapide olmam talep edildi. Veya terapiye zorlandım; ama onları bayağı yordum, tahminime göre.

Bir otelde en sık şikayet ettiğiniz şey nedir?
Bir şeyden çok nadiren şikayet ederim. Şikayet etmiyorum. Bunu yapıcı bulmuyorum.

Hiç bir otel odasını temizlediniz mi?
Son yıllarda hayır. 20'lerimdeyken gurur duyduğum bir ton şey yaptım. Gerçekten çok gurur duyduğum...

HER AY KOLEKSİYONCULAR İÇİN HEDİYE BİR FOTOĞRAF

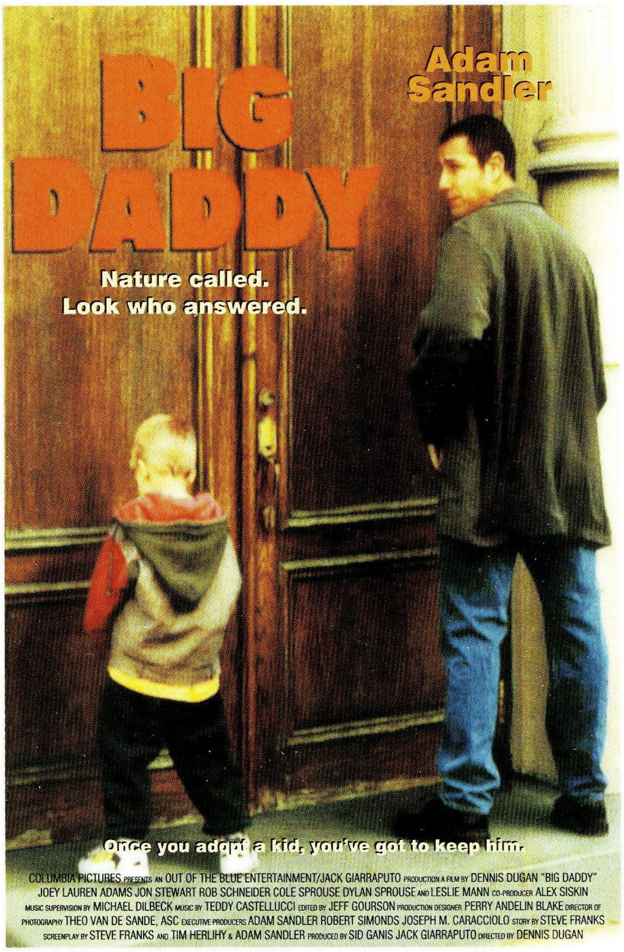

sinema KOLEKSİYON

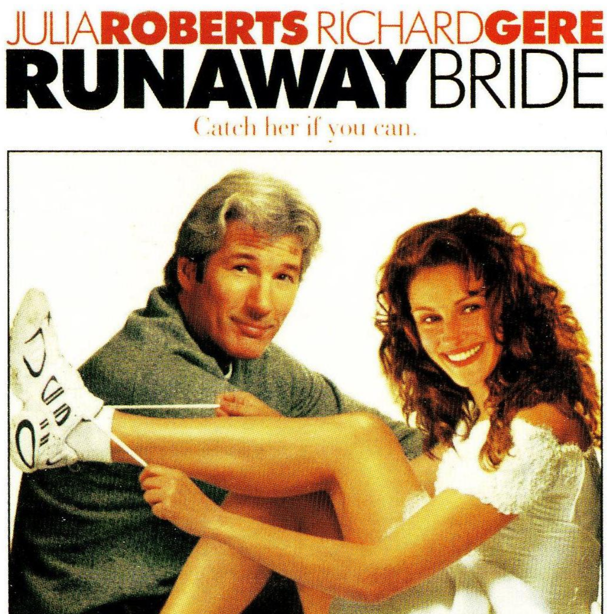
SİNEMA EFSANELERİ No: 12

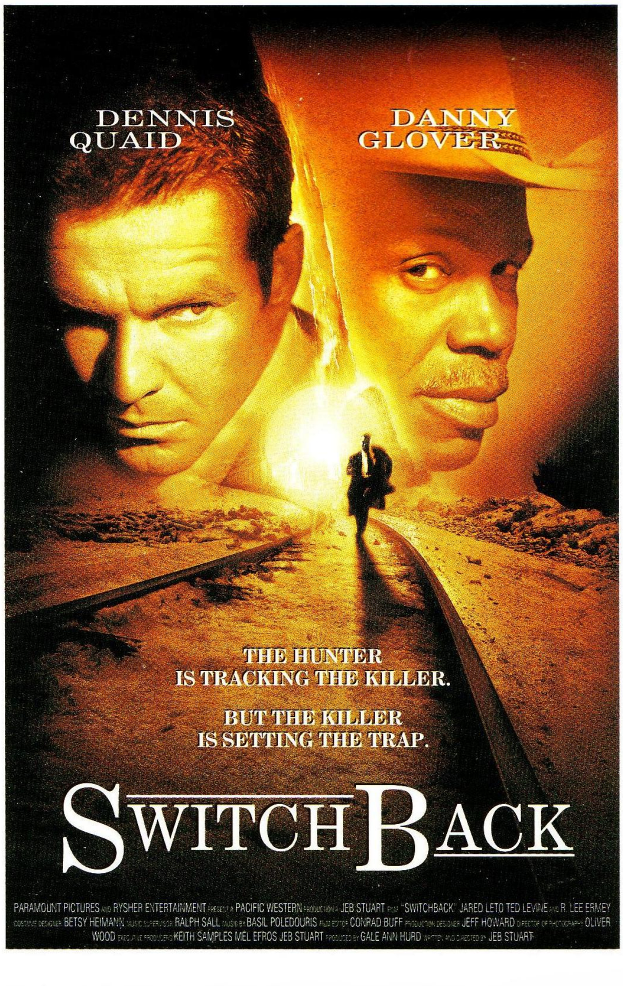
BURT LANCESTER

Ünlü aktörü 1956 yapımı "Trapez" filminin setinde görüntüleyen bir fotoğraf... Bu filmde Tony Curtis ile oynayan Lancaster, o zamanlar Hollywood'un büyük yıldızlarından biriydi ve kariyerinin doruklarında herşeye tepeden bakardı...

BIG DADDY
Adam Sandler
Nature called.
Look who answered.
Once you adopt a kid, you've got to keep him.
COLUMBIA PICTURES PRESENTS AN OUT OF THE BLUE ENTERTAINMENT/JACK GIARRAPUTO PRODUCTION A FILM BY DENNIS DUGAN "BIG DADDY"
JOEY LAUREN ADAMS JON STEWART ROB SCHNEIDER COLE SPROUSE DYLAN SPROUSE AND LESLIE MANN CO-PRODUCER ALEX SISKIN
MUSIC SUPERVISION BY MICHAEL DILBECK MUSIC BY TEDDY CASTELLUCCI EDITED BY JEFF GOURSON PRODUCTION DESIGNER PERRY ANDELIN BLAKE DIRECTOR OF
PHOTOGRAPHY THEO VAN DE SANDE, ASC EXECUTIVE PRODUCERS ADAM SANDLER ROBERT SIMONDS JOSEPH M. CARACCIOLO STORY BY STEVE FRANKS
SCREENPLAY BY STEVE FRANKS AND TIM HERLIHY & ADAM SANDLER PRODUCED BY SID GANIS JACK GIARRAPUTO DIRECTED BY DENNIS DUGAN

Bir mafya babası, sinir krizi geçirise ne olur?
anlat
bakalım
analyze this
ve Lisa Kudrow
WARNER BROS. SUNAR
VILLAGE ROADSHOW PICTURES VE NPV ENTERTAINMENT ORTAKLIĞI İLE BİR BALTIMORE/SPRING CREEK PICTURES/FACE/TRIBECA YAPIMI BİR
HAROLD RAMIS FİLMİ ROBERT DE NIRO BILLY CRYSTAL LISA KUDROW "ANALYZE THIS" JOE VITERELLI VE CHAZZ PALMINTERI
MÜZİK HOWARD SHORE YARDIMCI PRODÜKTÖR LEN AMATO KURGU CHRISTOPHER TELLEFSEN YAPIM TASARIM WYNN THOMAS
GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ STUART DRYBURGH PRODÜKTÖR BILLY CRYSTAL CHRIS BRIGHAM VE BRUCE BERMAN HİKAYE KENNETH LONERGAN VE PETER TOLAN
SENARYO PETER TOLAN VE HAROLD RAMIS VE KENNETH LONERGAN YAPIM PAULA WEINSTEIN JANE ROSENTHAL YÖNETMEN HAROLD RAMIS

JULIA ROBERTS RICHARD GERE
RUNAWAY BRIDE
Catch her if you can.

DENNIS QUAID
DANNY GLOVER
THE HUNTER IS TRACKING THE KILLER.
BUT THE KILLER IS SETTING THE TRAP.
SWITCHBACK
PARAMOUNT PICTURES AND RYSHER ENTERTAINMENT PRESENT A PACIFIC WESTERN PRODUCTION A JEB STUART FILM "SWITCHBACK" JARED LETO TED LEVINE AND R. LEE ERMEY
COSTUME DESIGNER BETSY HEIMANN MUSIC SUPERVISOR RALPH SALL MUSIC BY BASIL POLEDOURIS FILM EDITOR CONRAD BUFF PRODUCTION DESIGNER JEFF HOWARD DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY OLIVER
WOOD EXECUTIVE PRODUCERS KEITH SAMPLES MEL EFROS JEB STUART PRODUCED BY GALE ANN HURD WRITTEN AND DIRECTED BY JEB STUART

ANALYZE THIS

Yönetmen: Harold Ramis. Oyuncular: Robert De Niro, Billy Crystal, Lisa Kudrow, Joe Viterelli, Chazz Palminteri, Bill Macy. Senaryo: Kenneth Lonergan, Peter Tolan, Harold Ramis. Yapımcı: Jane Rosenthal, Billy Crystal. Görüntü Yönetmeni: Stuart Dryburgh. Müzik: Howard Shore. Kurgu: Chris Tellefsen. Kostüm Tasarımcısı: Aude Bronson-Howard. Dağıtımcı: Warner Bros.

Gösterim Tarihi: 20 Ağustos.

Konu: Psikiyatrist Ben Sobol'un birtakım problemleri vardır: oğlu, hastalarının sırlarını başkalarına satar, akrabaları onun yakında gerçekleşecek evliliğinde bulunmak istemezler. Mafya babası Paul Vitti'nin de bazı sorunları vardır: ani bir saldırıya uğrama endişesi, insanları öldürememek ve iktidarını kaybetme paranoyası... Ne yazık ki günün birinde Ben, Vitti'nin arabalarından birine çarpar. Kredi kartıyla ödeme yaptıktan kısa süre sonra da iki hafta içerisinde iç çatışmasından kurtulmak isteyen Don Paul Vitti tarafından ziyaret edilir. Bu arada evliliği de yaklaşmaktadır. Üstelik sorunlarını genellikle silahla çözen bir hastayı nasıl iyileştireceği onu kara kara düşündürmektedir.

Yönetmen: Harold Ramis daha önce "Club Paradise", "Groundhogday" ve Multiplicity gibi komedilere imza atmıştır.

Oyuncular: Robert De Niro'nun oynadığı filmler arasında "Meen Streets", "Baba II", "1900", "Taksi Şoförü", "The Deer Hunter", "Raging Bull", "Brazil", "The Untouchables", We're No Angels", "Cape Fear", "Casino", "The Fan" ve "Wag the Dog gibi filmler sayılabilir. Billy Crystal "When Harry Met Sally", "Forget Paris", "Hamlet", "Deconstructing Harry" ve "My Giant gibi ağırlıklı olarak komedi filmlerinde oynadı. Lisa Kudrow ise "Mad About You" ve "Friends" gibi televizyon dizilerinden sonra "The Crazysitter" ve "The Opposite of Sex" filmlerinde yer aldı.

sinema

BIG DADDY

Yönetmen: Dennis Dugan. Oyuncular: Adam Sandler, Joey Lauren Adams, Jon Stewart, Cole Sprouse, Dylan Sprouse, Rob Schneider, Kristy Swanson. Senaryo: Steve Franks, Tim Herlihy ve Adam Sandler. Görüntü Yönetmeni: Theo Van de Sande. Müzik: Teddy Castellucci. Kostüm Tasarımcısı: Ellen Lutter. Yapımcı: Sydney Ganis ve Jack Giarraputo. Dağıtımcı: Warner Bros.

Gösterim Tarihi: 15 Ekim.

Konu: 30 yaşındaki Sonny Koufax o ana kadar geçirdiği tüm yaşamında sorumluluktan kaçmıştır. Ancak kız arkadaşı onu bu yüzden daha yaşlı bir adam için terkedince Sonny de artık büyüdüğünü ispatlamak amacıyla son bir çare olarak 5 yaşındaki Julian'ı evlat edinir. Hem bu davranışıyla eski kız arkadaşını da etkilemeyi başarabilecektir. Ne var ki kız arkadaşı bundan etkilenmediği gibi Sonny de çocuğu geri gönderememektedir. Bu andan itibaren Sonny için daha da zor anlar sözkonusu olacaktır.

Yönetmen: Dennis Dugan'ın daha önce yönettiği filmler arasında "Happy Gilmore", "Beverly Hills Ninja" ve "Clockstoppers" sayılabilir.

Oyuncular: Amerika'da çok popüler bir televizyon yıldızı olan Adam Sandler'ın oynadığı filmlerden bazıları "Happy Gilmore", "The Wedding Singer" ve "The Waterboy". Joey Lauren Adams ise bundan önce "Dazed and Confused", "Coneheads", "Michael" ve "Chasing Amy" gibi filmlerde oynadı.

sinema

SWITCHBACK

Yönetmen: Jeb Stuart. Oyuncular: Dennis Quaid, Danny Glover, Jared Leto, Claudia Stedelin, Ian Nelson, R. Lee Ermey, Ted Levine, Brent Hinkley, Walt Goggins. Senaryo: Jeb Stuart. Görüntü Yönetmeni: Oliver Wood. Müzik: Basil Poledouris. Kurgu: Conrad Buff. Kostüm Tasarımcısı: Betsy Heimann. Daıgıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 29 Ekim.

Konu: Lane Dixon adlı bir otostopçu batıya seyahat etmek için mesleğini bırakmış eski bir doktordur. Üzerinde çıplak kadın resimleri olan bir döşemeye sahip beyaz bir Cadillac kullanan Bob'ın arabasına biner. Bob eski bir demiryolu işçisidir ve Caddilac'ı da batıdaki bir arkadaşına iade edecektir.

Teksas'taki bir kasabada bir cinayet vuku bulur. Şerif Buck Olmstead de hemen seçimlerin arefesinde halka iyi görünmek için bu davayı çözmekle görevlendirilir. Kısa bir süre sonra kente, şerif Olmstead'e davayı çözmesi için yardıma gelen yalnız bir FBI ajanı, Frank La Cross ortaya çıkar. La Cross, Olmstead'in kasabasındaki cinayete benzer cinayetler işleyen bir seri cinayet katilinin peşindedir. Ancak Cross'un bu davada gizli bir hesabı da vardır? Ya Dixon ya da Bob'ın olduğu düşünülen katil, Cross'a küçük bir oyun hazırlamıştır.

Yönetmen: "Switchback" daha önce "Die Hard", "Another 48 HRS" "Kaçak-The Fugitive" ve "Outbreak" gibi filmlerin senaryosuna imza atmış olan Stuart'ın ilk yönetmenlik denemesi.

Oyuncular: Dennis Quaid'in oynadığı filmlerden bazıları şunlardır: "Jaws 3-D", "Flesh And Bone", "Wyatt Earp", "Dragonheart" ve "The Parent Trap"... Danny Glover "Cehennem Silahı" serisi dışında "Wittness", "The Color Purple", "Maverick" ve "The Rainmaker" gibi filmlerde oynadı. Genç oyuncu Jared Leto ise "İnce Kırmızı Hat", "Basil", "Urban Legend"ve "Fight Club"da oynadı.

sinema

RUNAWAY BRIDE

Yönetmen: Gary Marshall. Oyuncular: Julia Roberts, Richard Gere, Joan Cusack, Hector Elizonda, Rita Wilson, Paul Dooley, Christopher Meloni, Reg Rogers. Senaryo: Sara Parriott, Josann McGibbon. Görüntü Yönetmeni: Stuart Dryburgh. Müzik: James Newton Howard. Kurgu: Bruce Green. Kostüm Tasarımcısı: Albert Wolsky. Yapımcılar: Robert W. Cort, Ted Field, Scott Krooph, Tom Rosenberg. Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 10 Eylül.

Konu: Küçük bir kasabada yaşayan Maggie Carpenter geçmişte, üç damat adayını son saniyede reddetmiş genç ve güzel bir kadındır. Ike Graham ise onun bu hikayelerini yazmaya karar vermiş bir gazetecidir. Zira tepesinde patron baskısı vardır ve bu hikayeyi kaçırmak istememektedir. Üstelik bu hikaye onun kariyerinde önemli bir sıçrama tahtası işlevi de görebilecektir. Bu yüzden de Ike'ın bu hikayeye fazlasıyla ihtiyacı vardır. Sonunda olan olur ve bu ikili "karşı karşıya gelir".

Yönetmen: Uzun bir aktörlük geçmişi de bulunan Gary Marshall'ın yönetmenlik filmografisinde "The Flamingo Kid", "Pretty Woman", "Frankie and Johnny" ve "The Other Sister" gibi ağırlıklı olarak romantik komedilerden oluşan bir listeye rastlıyoruz.

Oyuncular: Julia Roberts; "Mystic Pizza", "Steel Magnolias", "Pretty Woman", "Flatliners-Çizgi Ötesi", "Sleeping With The Enemy-Yatağımdaki Düşman", "Dying Young-Genç Ölmek", "Hook", "The Player", "Pelikan Dosyası", "Herkes Seni Seviyorum Der", "Mary Reilly", "My Best Friend's Wedding-En İyi Arkadaşım Evleniyor", "Conspiracy Theory-Komplo Teorisi" ve "Nottihg Hill" gibi filmlerde yer aldı. Richard Gere ise "American Gigolo", An Officer And A Gentleman-Subay ve Centilmen", "Breathless", "Pretty Woman", "Internal Affairs-Gizli İlişkiler", "Mr. Jones", "Sommersby", "First Knight-İlk Şövalye", "Primal Fear" ve "The Jackal-Çakal" gibi filmlerde oynadı.

sinema

élite
cosmetic
élite
Hypoallergenic
Nail Lacquer
élite
Hypoallergenic
Nail Lacquer
élite
Hypoallergenic
Nail Lacquer
Alfar
Kozmetik
Makyajda kullanılan, élite oje (No:182), élite ruj (No: 129).
GLOBALART

TADINI ÇIKAR!
STAR WARS
BÖLÜM I
GİZLİ TEHLİKE
Pizza Hut®
BİLGİSAYAR OYUNU HEDİYELİ
PEPSI
STAR WARS
EPISODE I
THE PHANTOM MENACE
DAHA FAZLASINI İSTE
ÖZEL STAR WARS MENÜSÜ!
Pizza Hut Çocuk Menüsü
Star Wars Oyuncakları Hediyeli!
Ayrıca, Pizza Hut restoranlarında Star Wars sürprizleri...
Kampanya, stoklar bitene kadar sürecektir.
İstanbul: Akmerkez, Ataköy, Etiler, Florya, Galleria, İstiklal Cad., Levent, Taksim, Bağdat Cad., Bahariye, Capitol, Feneryolu, Kozyatağı, Pendik;
Ankara: Atakule, ODTÜ; İzmir : Pasaport, Adana; Bursa; Mersin.
© Lucasfilm Ltd. & TM. All Rights Reserved. Used Under Authorization.
Pizza Hut and the Pizza Hut logo are registered trademark and copyright of Pizza Hut International, LLC 1999.